

Bloem-tuyntje : bestaende in twee deelen: het eerste in innerlyke bedenkingen en gelykenissen. Het tweede in eenige sang- en lees-rymen

<https://hdl.handle.net/1874/40148>

de Vries 201.

Praz, 1964, p.491

Landwehr, 1970, 599

1962/279

BLOEM-TUYNTJE.

94
B L O E M-
T U Y N T J E,

Bestaende in twee deelen :

Het eerste in
I N N E R L Y K E
B E D E N K I N G E N,
En
G E L Y K E N I S S E N.

Het tweede in eenige
S A N G- en L E E S- R Y M E N.

Te samen gestelt door
J A N C L A E S Z. S C H A E P.

Vergiert met koopere Platen.

Den tweeden Druk, verandert en vermeerdert.

' A M S T E R D A M,

Door Jan Rieuwertz, Boekverkooper / in Dirk van
Assen-steeg / in 't Martelaars-boek, 1671.

Pröverb. 24. 30.

Ik ging voorby den Acker des Lupen / en voorby
den Wijnberg des Sotten / ende fiet / daer waren
enkel netelen op / ende stondt vol distelen / ende de
muur was ingevallen ; doen ik dat sag / doe nam
ik 't ter harten / ende aenschoudet / ende nam on-
derwijs daer upt.

't B O E K.

DAt ik de tijtel draeg van T U Y N T J E , dat geschiedt
Om dat men juyft in my als in een Tuynje fiet
Verscheyde dingen, die niet even al te samen
En zijn in kracht en aert, in schoonheyt ende namen ;
Maer seer verscheydentlik van stof, satsoen, en kleur ,
En zijn ook alle juyft niet even soet van geur.
Die weten wil hoe ik inwendig ben gelegen ,
Die plukt een Bloempjen af , en oordeelt dan te degen.

GODT DE PRYS.

TOE-EYGENING

Aen mijn Kinderen

JAN en DIRK JANSZ SCHAEF.

Lieve en waerde Kinderen,

't **I**S soo dat ik merk, dat 'er veel Ouders zijn, die haer Kinderen of anderen by Testament eenige goederen maken of opdragen, om die selve haer te doen besitten en eygen te zijn na haer afscheyt; ende dewijl ik u l. swacke Vader (op wiens huys of Lichaem dikwils sware stormwinden en toevallen komen aendringen, dreygende 't selve te verpletten) u garen mede yet nutteliks soude doen erven; en dewijl ik, soo my de Heere tegenwoordig quam te halen, u by dese toestant geen byfondere, doch misschien wel genoeg tijdelijke middelen soude nalaten: Soo is 't dat ik u als by Testament dit Boekken (getitulcert Bloem-tuyntje) wil toe-eygenen en opdragen; ja soo opdragen dat gy 't niet alleen na mijn leven, maer ook in mijn leven, soo haest gy maer bequaemheyt hebt, sult mogen gebruyken en eygen zijn, gelijk ook mijn raet en beede is, dat gy 't gelieft te gebruyken, en dese mijn arbeyt tot uwen voordeel te laten dienen. Veel rijke laten hun kinderen Tuynen en Hoven na, om haer na den vleesche in te verlustigen: maer dese Tuyn geef' ik u, om u na den Geest in te vermaken en te oeffenen. Doorwandelt dit Tuyntje staeg met u gedachten. Plukt, proeft, rickt en smaect het vry alles, 't kan sonder gevaer geschieden.

den. Dese kruyden en bloemen en zijn niet van aert als die men dikwils in andere Hoven vindt, die men om haer schadelijke kracht heel matelik moet plucken en smaken, en dat met groote voorsichtigheyt: maer dese zijn bequaem voor alle, en voornamelik voor jonge teere herffenen, die 't meefte niet konnen begripen noch vatten; vóór Kinderen die noch Melk behoeven, en geen sterke spijsē. En dewijl gy ook Kinderen zijt, en in sulke gestalte noch eerst staet te worden, dat gy na den Geest Melk behoeft, en hier beneffens mijn naefte vrienden, ja mijn eygen vlees en bloedt zijt: Soo is 't dat ik niemant beter weet, en liever wil dit erfgoet opdragen als u; ik heb ook geen erfgoet, dat beter is, u te maken als dit: Want gy hier door meer gevoordeelt soud' kunnen worden, als door al de schatten van dese Werelt; 't welk geschieden sal soo gy u l. van der jeugt aen hier in soekt te oeffnen, en wilt laten brengen tot de kennis die tot der Godtsaligheyt leydt. Dit doende soo sult gy bequaem worden tot sterker spijsē, daer by gy u in u Mannelicke jaren moogt onderhouden, en die soekende sult gy in ware deugt en heyligheyt gedurig hooger en vaster opwassen, en alsoo heylig levende suldy in u gevoelen de beginselen van 't eeuwig salig leven, en alsoo afstervende dat selve hier na in der volmaektheyt genieten. Voorwaer hier toe van trap tot trap komende, so hebby onuytsprekelik meer of gy al de schatten van dese werelt gewonnen hadt. Een sack van groote aengelegentheyt. Och! mijn lieve Kinderen, neemtse ter herten, en wilt doch u jonge tijt niet ydelik doorbrengen met de gemeene fleur der Werelt te volgen:

maer

maer weet dat het een kostelik dink is het jok des Heeren van der jeugt aen op te nemen. Och! neemt u gemoet en Conscientie van der jeugt aen wel waer, en doet in u jonkheyt niet dat gy tot in u outheyt ('t welk soo licht gebeuren kan) u gedurig hebt te beklagen, en waer van de gedachtenisse u als een Adder mach komen te bijten; 't welk als de sonden begaen zijn noch op sijn best is; want elke sonde moet haer straffe dragen, en beter hier als hier na. Maer alderbest is sich van der jeugt aen hier voor te wachten en te hoeden. En daerom begeeft u van uwer jeugt tot oefnenen, tot lesen, tot schrijven en yets goets te leeren. Veel dingen zijnder waer uyt men kan leeren, soo men maer opmerkelijk is, en soekt te leeren. Men behoeft sich niet, om in Godt geleert te worden, in hooge Scholen te begeven: Want Godt ons buyten deselve soo veel leer-stoffe gegeven heeft, datse oneyndig zijn, en soo datse voor alle dienstig zijn, daer rest maer dat men gewillig en begeerig is om in Godt geleert te worden: Gelijk mijn raet en bede aen u mijn lieve Kinderen is dat gy gelieft te zijn. Oeffent u selven in de Godtsaligheyt. Neemt ook u lichamelijke oeffening na vereys van tijt en sake waer, niet al te traeg, noch ook niet al te seer woelende; voor al niet soo de groote neerftigheyt u hinderlik is in Godsdienstigheyt, en alleene strekt om Aertsche schatten by een te versamelen. En wilt niet alleen u Ouders, maer alle Menschen beleefdelyk bejegenen, en soekt te doen wat eerlik is en wel luydt.

Verscheyden regulen waren u hier meer voor te schrijven, hoe gy u in dese en die tijt, staet en voor-

T O E - E Y G E N I N G .

val sult hebben te dragen , maer ik wijs u tot de volgende lesse , meen daer stof genoeg te zijn voor u om te leeren wat noodig is , soo gy maer begeerig zijt om te leeren en te doen dat noodig is . En als gy hier in uytgeleert zijt , en noch verder soekt te leeren , soo salder buyten het gene , en beter als het gene dat ik u hier soude kunnen voorschrijven , noch altijd stof genoeg zijn om te leeren : Zijt maer begeerig om te leeren , en leert het gene dat u tot de Godtsaligheyt kan leyden . Neemt de lichamelijke oeffening waer als een saek die weynig nut is : Maer tracht na de Godtsaligheyt , als na een saek die belofte heeft van wat ongemeen heerliks , niet alleen hier in dit leven , maer hier na in 't altijd en eeuwigdurend' leven by Godt en allen Heyligen . Tot welke geluksaligheyt ik van herten bid en wensche , dat Godt u , mijn lieve en waerde Kinderen wil helpen , om de Liefde sijns Soons , en door de werking sijns Geests . Amen .

Tot Wormerveer ,
den 12 May, 1671.

U L. swakke Vader

J. C. SCHAEP.

Aen den
L E S E R,

Bemide Lefer, 't is kennelik dat wy over eenige jaren in 't licht hebben laten komen een Boeksken genaemt Bloem-tuyntje, en dewijl dat schijnt uyt verkocht te zijn, soo heeft den Drukker deses voorgenomen 't selve weder te herdrukken, en my verfocht (of 't u l. alsoo te gevalliger mochte zijn) om 't selve wat te verrijken: Ende schoon ik aen 't voorgaende wel met beschaemtheit gedacht hebbe, uyt oorfake van de geringheyt des selfs; dewijl ik merk dat in dese onse eeuwe (die van curieusheyt overvloeyt) de Boeken en Leer-stoffe soo puntelik en geleerdelik dienen te zijn, eer sy de Lesers gevallig zijn, datse naeuliks soo zijn te maken; Soo heb ik evenwel (dewijl 't nu alreede in 't licht is) 't selve by der handt genomen, en dit werk wat verandert, en met verscheyde Lees- en Sang-rijmen vermeerdert; my selfs troostende, en onderwijlen hier op verlatende, dat schoon 't niet na de geleertheit gestelt is, maer hier wat las, en daer lam, en gints met te veel bast en woorden belemmert, dat het echter in stichtelikeit (daer 't al om te doen behoorden te zijn) voor veel andere Rijm- en Lied-boekjes niet behoeft telwijken; ik meene sulken daer de Roosen en Doornen onder malkander gevonden worden, en somtijts wel wat stichteliks door loopt, maer doorgaens met minne-streeken en ydele propoosten beset zijn, soo dat men naeu een Bloem kan raken, of men wordt van de Doornen gesteecken; en daer de Jonkheyt tot aendacht en zedigheyt behoorde opgewekt te worden, veel eer tot goylheyt en ydelheyt stoffe en aenleydinge krijgen. Voorwaer Boeken die niet dan met perijkel kunnen, en met voorsichtigheyt moeten gelesen worden; welk prijel ik niet en weet dat in 't

lesen van dit ons Boek steekt. Indien ik yets sulks wiste, soude het terstont daer uyt doen; want de noodt vereyst dat 'et alles tot stichting en betering onder malkander aengeleyt wordt. Questieuse en disputable saken (die felden veel in 't Christelijke leven vorderen) heb ik derhalven hier ook niet soeken in te brengen; maer alleene gesocht om my en andere hier door in de Christelijke Zedigheyt te doen vorderen.

Ook troost ik my daer mede, al is 't dat de Geleerden dit ons werk licht niet seer gevallig mach zijn, datter veel Kinderen zijn, en ook bejaerde Liederen, die niet seer scherp van oordeel en zijn, en meer door een klare, en niet diep gaende reden gesticht konnen werden, als door contrarie. Hoop dat dit werk de sulke dient en dienen sal tot een eerste trap, om daer door tot een tweede die ten Hemel leyt op te klimmen.

Ook heb ik in de manier van leeren gevolgt het voorbeeld van onse Saligmaker, die veel tot de Volken (en voornamelijk van sijn Rijk) door gelijkenissen gesproken heeft, om alsoo den Volke 't geen hy wilde seggen te klaerder te doen verstaen, en socht het meerder by het minder uyt te beelden, op dat sy alsoo met haer verstant van 't minder tot het meerder mochten gaen, en dat van verscheyde neeringen, hanteeringen en ambachten; op dat een yder door 't geen daer hy in ge-oeffent was mocht geleert worden. En om noch klaerder te toonen wat gelijkheyt dat onse vaersen met de heylige Schrifture hebben, soo heb ik eenige korte Sin-spreuken uyt de selve gesocht, en die neffens onse vaersen gestelt. In de voorgaende druk hadde ik die daer boven aen gestelt; maer dewijl onse vaersen geen uytbreiding noch verklaring der Schriftuerplaetsen zijn, maer de Schriftuerplaetsen alleen dienen tot bekrachtiging van onse meening, soo heeft het my gevoegelijker gedacht de selve nu daer onder te stellen. Ik beken garen (alsoo ik weynig ervarentheyt in de Schriftuer hebbe, soo door kortheyt van memorie als ook misschien door te weynig my daer in te oefenen)

fenen) dat ik niet juyft die Schriftuerplaetse daer by gestelt hebbe, die daer best toe passen en dienen; maer die ik voor die tijt dan gereetste konde vinden. Derhalven verfoek ik dat de Lefer, soo hy daer andere beter en dienstiger toe acht, de selve daer toe applicere.

En hoewel ik in 't voorgaende werk wel veele sie tot betering te veranderen, soo heb ik 't nochtans maer soo hier en daer wat verandert; hier wat uytgenomen en daer weêr wat in gevoegt: Want soude ik 't al verandert hebben, dat my wel docht verbeterde te kunnen worden, soo mocht de verandering wel oneyndig, en dit een ander boek geworden hebben. Dat ik van daeg verandert hadde, soude my morgen misschien wel weer anders beter dunken; gelijk ik alreede wel bevonden hebbe: want dat ik nu onlangs geschreven, en misschien wel meer als eens verandert hebbe, komt naeuliks van onder de Perse, of ik sie al weer verandering te doen, waer door 't my beter soude dunken; Maer 't waer onwis of ik 't al tienmael veranderen, dat het de Lefer daerom een hayr beter soude dunken. Derhalven wil ik u l. dit niet hooger als voor stuk-werk aen presentereen. Wel mocht den hoog verlichten Apostel seggen: Onse weten is stuk-werk, en onse propheteeren is stuk-werk; en soo sal 't hier ook blijven: 't Volmaekte hebben wy niet hier, maer hier naby Godt in 't Hemelsche wesen te verwachten. Ontfangt dan, gunstige Lesers, in dese tijt der onvolmaektheyt dit werk, voor 't geen dat de tijts gelegentheyt en Autheur mede brenge; 't welk is onvolmaektheyt en stuk-werk; onderwijlen u selven beneerstigende, om van 't stuk-werk, en door 't stuk-werk tot het volmaekte te komen. Welke volmaektheyt u en sich selven van herten soude gunnen

U L. swakke Dienaer,

J. C. SCHAEF.

L E S E R.

IK en ben niet komen dwalen
Van Athenen, door Parijs;
Maer gelijk de blixem-stralen,
Of gelijk het jarig rijs,
Door de geeft van Godt gegeven,
Juyft in 't herte van de geen
Die my heeft met lust gefchreven,
Doch hy kreeg 'et maer te leen.
'k Pronke met geen duyft're letters,
Uyt Ovidius geraept,
Noch met gloofen uyt de Kettters,
Door gebrek hier in gefchraept:
Maer 't zijn eygen-teelde woorden,
Die den Huysman kan verftaen,
Eerft gerijmt omtrent de boorden
Van de zegen-rijke Zaen.
Ben ik te gering te lefen
Voor een hoog-geleerde Geeft;
'k Sal dan voor de Leeken wefen,
Sulke zijnder aldermeest.
Willig, willig wil ik buygen
Voor Æneas of Homeer,
't Seggen is fy overtuygen
My aen alle kanten veer.
Dies ik reden heb te fchroomen,
O mijn Schrijver (door de lust)
Wou niet ledig fitten droomen,
Als hy had een uurtje ruft;
Liever maekt hy ondertuffchen
Duytsche Rijmpjes (op fijn wijs)
Van de Spreeuwen, van de Muffchen,
En hy feyde: GODT DE PRYS.

L E S | E R.

Op den tweeden Druk.

Leser hebt gy wel onthouwen
Hoe ik eertijds ben geweest /
Echter my byp noch eens leesf :
Want ik ben nu wat herbzoutwen.
't Scheen mijn Schryber in syn mondt
My al wat verschaelt bevondt.

Soo dat hy schier is verlegen /
Dat hy dzyk soo dun en lasf
Eertijds aen de Vrienden gaf :
Nu sou hy wel syn genegen
Beter dzank te schaffen op /
Maer 't valt vast weer 't oude sop.

Als het Bier wat is verflagen /
Of te suet wordt en te out /
Wordt het wel weer wat herbzoutw /
En wat water toe gedragen ;
Waer dooz 't wel wat beter smaekt /
Als men eerst aen 't drinken raekt.

Soo sal u misschien ook 't Lesen /
Als gy in my hier en daer
Wat verand'ring wordt gewaer /
Des te aengenameer wesen :
Schoon ik in der daedt al meest
Ben van eene kracht en Geest.

Dat mijn Schryber seer eenbuldig
Eertijds schreef / en hoog noch diep /
By sich op syn Jeugt beriep ;
Maer nu dunkt hem is hy schuldig /
Dat hy niet en heeft geleert /
Na de jaren zijn vermeert.

Godt de Prijs.

R E G I S T E R

der

INNERLYKE BEDENKINGEN.

1.	B edenking op de nietigheyt van de Mensch, mitsgaders sijn heerlikheyt.	Pag. 3
2.	Op een Man, aen de kant van de Haerlemmer-meer staende.	8
3.	Op een Schip, dat diep geladen een Rivier op-seylen moet.	10
4.	Op 't singen van sobere Liedren.	11
5.	Op weeldige Arweten.	11
6.	Op het gesichte van goede en quade Fruyten.	13
7.	Op een Man die de Aerde om-wroet.	14
8.	Op 't gesichte van 't schijnen van de Son op verscheyde Moolen-zeylen, mitsgaders op een swarte Wolk.	15
9.	Op de vermaninge van ymandt aen een ander.	16
10.	Op de vijfde Beede in 't Vader Ons.	17
11.	Op 't gesichte van 't hoog-gewossen Zaedt, en 't nederige Gras, daer de windt in blies.	17
12.	Op ymant die in ongestuymig weder reyft.	19
13.	Op een Dief, die pronkt met den strop die hy om de keel heeft.	21
14.	De Mensch ende sijn Godtsdienst vergeleken by een Boot met Volk.	22
15.	Op ongenoegelik Wagen-ryen.	23
16.	Op ymandt die met een Knecht, besneeude wegen reyft.	24
17.	Op 't gesichte van 't Graf der Princen.	26
18.	Op 't verlangen, ofte genegentheyt na mijn Woonplaats.	26
19.	Op ymandt die in 't water springt, om sich te verkoelen.	28
20.	Op 't gesichte van een hovaerdige Meyt, en een sober Man, in regen-achtig weder.	29
21.	Op ymandt die dapper sweet, en sich verkoelt.	30
22.	Op ymandt die verkeerde wegen of een dool-weg reyft.	31
23.	Op de gelegentheydt van een Vat.	32
24.	Op de dankbaerheydt van een Hontje.	33
25.	Op de gelegentheydt van de Son.	34
26.	Op 't daegliks klagen der Menschen.	35
27.	Op 't gemeene Spreek-woort, dat van de Hont en de Sog gaet.	36
28.	Op 't gesichte van een Man die hem reynigt.	37
29.	Op de gelegentheydt van een Snijder.	39
30.	Op 't gesichte van een Tooneel-spel.	40
31.	Op 't Hangelen.	41
32.	Op de gelegentheydt van een Bankrottier.	42
33.	Op ymandt die onbekende wegen reysen wil.	43
34.	Op 't gesichte van het jeugdig Groen.	44

R E G I S T E R.

35. Op 't gefichte van de Sterren:	45
36. Op 't befichtigen van een Huys, t'wijl ik een Brug af ging, 't welk my by-na vallen veroorfackte.	46
37. Op 't vangen van een Snoek,	47
38. Op 't verhuysen van 't gemeene Volk, in 't begin van Mey.	48
39. Op 't befchouwen van de Sny-kamer tot Leyden.	49
40. Op ymandt die fijn tijdt verluyert heeft.	50
41. Op 't gefichte van een Vogel die swom.	52
42. Op ymandt die met fijn Schip van de wal drijft.	55
43. Op fich te Spiegelen.	57
44. Op 't gefichte van een Smit.	59
45. Op 't gefichte van een Knecht die werkt.	60
46. Op de gelegenthey van een Viffcher.	64
47. Op het treden langs een smal padtje.	65
48. Op een Jongen met een broetsche Hen.	67
49. Op 't gefichte van een Eend, met Pulpen.	68
50. Op 't handelen met een Swavel-ftok.	70
51. Op 't blafen in een Vyer.	71
52. Op 't Spreuwen vangen.	73
53. Des Menschen leven vergeleeken by een Kaers.	75
54. Op 't kijken door een Verre-kijker.	77
55. Op 't viffchen met den Elleger.	78
56. Op de gelegenthey van ymandt die een dool-weg in treedt.	80
57. Op een gelonde of vervuylde Maeg.	86
58. Op ymandt die voor fijn Schatten wackt.	89
59. Op 't leven en lijden der vroomen Martelaren.	90
60. Op de gelegenthey van een Man die een diftelige Weg paf- feert.	93
61. Op 't gefichte van een Kalfje.	95
62. Op de gelegenthey van Savonts te ruften, of flapen te gaen.	97
63. Op 't handelen met Muffche-kotten.	98
64. Op een Swemmer.	99
65. Op ymandt die reyft.	100
66. Op 't onderfcheyt van 't geluyt, wanneer men finijt op eenig Vat.	101
67. Op 't gefichte van een Schaep met Lammeren.	103
68. Op 't bedrijf van een Hen.	104
69. Op de gelegenthey van een klomp Aerde in de Lucht te wer- pen.	106
70. Op een onverhoets ongeval, my in de fwarte nacht overko- mende.	107
71. Op 't kakelen der Hennen.	109
72. Op de reuk van Mostert die bloemt.	110
73. Op 't gefichte van een Koe, die herkaede.	112

R E G I S T E R.

74. Op de gelegentheyf van goede of quade Reekening te houden.	113
75. Op 't vangen van een Snoek, en weder te verliefen.	116
76. Op de gelegentheyf van een Spijker in 't Hout te fmijten.	117
77. Op 't koopen van een Kaes.	118
78. Op de gelegentheyf van een Bruydegom die Gasten noodt.	119
79. Op de gelegentheyf van een Kindt dat praten leert.	121
80. Op 't ongelijk bewegen der Moolens door eene Windt.	123
81. Op een feekere daedt van den Keyfer Maximilianus.	126
82. Op Slaperigheydt.	129
83. Op Slapen en Droomen.	131
84. Op de gefalteniffe van vriendtfchap tuffchen twee lieve Vrienden.	133
85. Op een ongeval, my door onvoorfichtigheyf overkomende.	134
86. Op Arbeyden en rusten.	137
87. Op Abrams Offerhande.	140
88. Op de Geboorte Chrifti.	142
89. Op een Kat die beflooten was.	145
90. Op 't handelen met een Kan.	146
91. Op de oeffening van een Hovenier.	147
92. Op 't Lijden Chrifti.	149
93. Op 't gaen in goet en ook in regenachtig weder.	152
94. Op 't onverhoets fterven van een fwaerlijvig Man.	153
95. Op 't fluyten van Poorten of Deuren.	155
96. Op feekere voorvallen my ontmoetende, onder 't varen in een Veer-fchuyt.	157
97. Op de Hemelvaert Chrifti.	160
98. Op 't snoeyen en enten in de Lente.	161
99. Op verfaegtheyt en kloekmoedigheyf der Honden.	161
100. Op 't Zeylen met een Schuytje.	163
101. Op 't ryen over 't Ys elk om 't snelste.	164
102. Op een ongeval my overkomende door ftoutelik op 't Ys te ryen.	166
103. Op de fendinge des Heyligen Geeftes tot de Apoftelen, op den Pinxter-dag.	168
104. Op de gelegentheyf van een Schipper.	170
105. Op de gemeene fergvuldigheyf der Ouders, om haer Kinders voor ongeluk te bewaren.	171
106. Op de gewilligheyf eens Kindts om tot fijn rust-plaets geleyt te worden, door ontneeming van fijn Speeluyg.	174
107. Op 't pijn stillen door <i>Opium</i> .	177
108. Op de Gelykenis van de vijf wijfe en dwafe Maegden.	179
109. Op wenschen in pijn om verlichting.	182
110. Op Kebes Tafereel.	184

Innerlijkke BEDENCKINGEN

Op

Verscheyde Dingen en Gelegentheden.

I N L E Y D I N G.

1 Theff. 5. 21. Proeft alle ding / ende dat goede behoudt.

Ndien men socht den aerd van alle ding
t'ontbinden,
Men sou in alle ding schier leering voor
sich vinden ;
Want ja het minste kruyt dat leert ons dit,
of dat,

Wat dat'er dient gemijt, of anders aengevat.
Wy leerden alle daeg (indien wy anders wouden)
Soo wy maer recht den aerd van alle ding beschouden.
Ick doe dit somtijts al, en let met diep gemerck
Wat leeringh dat'er steekt in 't een of 't ander werk,
In 't een of 't ander ding, in d'een of d'and're boeken,
Ja van den Hemel af daer ga ik leering soeken,
Tot onder op der Aerd, ja 't alderminste kruyt
Daer trek ik menigmael al goede leering uyt.
Ik ga als met mijn geest de kracht der dingen smaken,
En ga als dan daer van ook wel een rijmpje maken
Met overgroote lust, doch 't vlees dat doet 'er traeg,
De geest gewilliglik. Dus doe ick 't nood' en graeg.
Ik voel gedurig yet, dat port my tot 'er schrijven,
'k En kan daer dag noch nacht niet van gerustig blijven,
Ik word als een kompas getrokken waer ik ben :
Schoon dat ik sta en werk, mijn lust is tot de pen,

Of dat ik somtijts my begeef om wat te rusten,
 Soo voel ik noch in my gedurig dichtens lusten;
 Of dat ik ben aldaer men spel en sang bemint,
 Soo ben ik echter noch tot schrijven seer gefint;
 En als ik hier of daer yet sonders ga aenmerken,
 Soo laet ik daer op dan mijn sinnen somtijts werken;
 Et trekker leering uyt (gelijk ik heb gefeydt)
 En overweeg het staeg, en dat in stilligheyt.
 Mijn geest die port my staeg om yet van sulks te dichten,
 Of ik daer door my selfs en yder mensch kond' stichten.
 Doch om op 't stichtlikst dat te doen voor ons al t'saem,
 Daer toe acht ik my selfs al vry te onbequaem.
 Doch echter wil ik my na mijn vermoogen quijten,
 Die sijn vermoogen doet en heeft men niet te wijten,
 Dit spreek-woord is gemeen, dies hoop ik dat men 't my
 In 't goed' sal nemen af, schoon of 't wat boltjes zy.
 Ik wil dan nu voor eerst mijn pen een weynig snoeyen,
 En sien dan wat 'er goeds uyt mijne pen wil vloeyen.
 En sien wat gave Godt my daer toe geven sal,
 Van wien het ware goedt moet komen al, en al.
 O Godt, ô Wijsheyt selfs! wilt my doch wijsheyt geven,
 Op dat na rechten eys van my yet wordt geschreven;
 Tot u Naems lof en eer, ô Godt! geef dat ik schrijf
 Dat ik daer door my selfs, en elk tot deugden drijf.
 Ten eynde om daer door gelukkig af te sterven,
 En daer na eeuwelik de soetste vreugt te erven;
 Op uw' gena, ô Godt! (daer 't al op rusten moet)
 Soo vat ik mijne pen, en schrijf op dese voet:

I. *Bedencking op de Nietigheyt van de mensch, mitsgaders syn Heerlyckheyt.*

WAer op verheft gy u? seg arme as en aerde?
 Seg mensch, seg nietig mensch, maer stof van
 geender waerde?
 Waer is 'er doch een ding daer gy u op verlaet,
 't Welk niet verganklik is, ja haestelik vergaet?
 Is 't op u rijkdom? mensch, of schoonheyt uytgelesen?
 Of op u sterrikheyt? of wijsheyt hoog gepresen?
 Indien gy hier op roemt, u roem is enkel niet,
 En haest vergankelik, gelijk men daegliks siet:
 U rijkdom, aerdsche schat, en is niet op te bouwen,
 Want na een quaed fortuyn soo baert sy druk en rouwen;
 Indien maer het fortuyn u tegen komt te gaen
 Soo word u koopmanschap licht sonder winst gedaen;
 Ja dikwijls met verlies, en groote quade slagen,
 Waer uyt in u als dan bestaet een droevig klagen:
 Dan laet ghy uwe gelt aen d'een, of d'and're man,
 Die sijne schult aen u niet wel betalen kan.
 Of hebt gy uwe schat aen huysen en kasteelen?
 De brandt, de felle brand die kan s' u licht afdeelen;
 Of anders, leyt u schat aen gelt in u kantoor,
 Een Dief, een loose Dief daer spaert gy 't lichtlik voor;
 Die komt licht in u huys, doorsnoffelt alle hoeken,
 En vint ook wel u schat, waer na dat hy komt soeken:
 Daer zijt gy dan u schat, en ronde schijven quijt,
 En gy behoudt dan van u schat maer enkel spijt.
 Of leyt u schat aen landt, wat roem kan het u geven?
 Gy wordt door 's vyands hand daer lichtlik van gedreven;
 Soo dat gy swerven moet van 't een in 't ander landt,
 Ja daer een vreemdeling nau droog broot voor hem vant.
 Of schoon noch alles dit u niet en komt te treffen,
 Soo meugt gy echter u niet op u schat verheffen,
 Want als de bleeke dootd u eens befoeken sal
 Soo sult gy uwe schat hier laten al end' al;

Ja alles, al u schat, wat groots gy daer op bouden,
 Gy sult 'er dan naeu van voor u een kleedt behouden,
 U woonhuys dat sal zijn van weynig voeten lank,
 Van planken twee-mael drie, en gy sult zijn een stank.
 U schoonheyt, lieve mensch, is ook niet op te roemen,
 Want sy seer licht verdwijnt; gelijk de schoone bloemen,
 Die heeden staen op 't veldt heel lieffelik ten toon,
 Ja in een yders oog heel gierelik en schoon,
 Maer let hoe haest dat haer haer schoonheyt wert beno-
 men,

Laet maer een kouden rijm eens op haer neder komen,
 Of soo de gulde Son te heet en vinnigh steekt,
 Soo dat het haer aen vocht, en nattigheyt ontbreekt,
 Of dat Godt wederom geeft al te harde regen,
 Ey let eens hoe 't dan met de bloemen is gelegen;
 Haer glans haer schoone glans die word dan haest te niet,
 Haer glans haer schoone glans men dan niet meerder siet.
 Of schoon de bloemen ook dit kregen geen van allen,
 Soo komt door ouderdom haer schoonheyt afte vallen;
 De Winter fel en kout die maect de steeltjes kael,
 Soo dat de glans, en bloem, haest weg is altemael.
 De Winter komt ook veel de bloemen niet te vinden,
 Want siet de Beesten haer al dikmael eer verflinden:
 Ook wort 'er meen'gen bloem gepluk 'et met de handt,
 En dikwils door de Seyn gerukt uyt haren stant,
 Soo dat haer schoonheyt komt heel vaerdig af te sijgen,
 Waer van sy nimmer weer een glans, of kleurtje krijgen.
 Soo even lieve mensch is 't ook met u gestelt,
 U schoonheyt die is juyft gelijk een bloem op 't veldt,
 Het schijnt met u wel wat t'wyl gy zijt in u groeyen,
 En als gy op u schoonst en lieffikst staet te bloeyen,
 Maer let eens, lieve let hoe haest het is gedaen,
 Laet maer een puyft of roof in uwen aensicht staen,
 Of dat een heete koorts u somtijts komt bestrijden,
 Of dat gy in u tandt, of kies hebt pijn te lijden,
 Of dat een kleene siekt u in het bedde jaegt,
 Of dat 'er yet wat is dat u gedurig knaegt,

Of dat des Somers u de Son te heet komt steeken,
 Of dat door felle koud' u vel komt door te breeken,
 Ey seg eens waer men dan u glans, en schoonheyt siet?
 U schoonheyt, en u glans, die is dan haest te niet.
 Of schoon u schoonheyt dus ook niet wert afgedreven
 Soo moet door ouderdom u schoonheyt u begeven;
 Door koude ouderdom sijgt uwe schoonheyt af,
 De rimpel ploegt u vel, u mondt lijkt wel een graf.
 Ook komen lichtelik u hoog-geklomme dagen
 U schoonheyt ende glans van u niet af te vaegen,
 Maer 't is licht dat de dood u eer bezoeken koomt,
 En maekt u lichaem dat een yder voor u schroomt,
 En smijt u in het graf, tot spijs en aes der pieren,
 Hoe schoon dat gy ook waert gy zijt dan voor de dieren.
 Dus uwe schoonheyt, mensch, hoe gierlik sy ook schijnt
 Gelijk de rook en damp, en als de mist verdwijnt.
 Ook meugje, lieve mensch, u nimmermeer verlaten
 Op uwe sterrikheyt en krachten boven maten,
 Dat's meê geen gront daer gy wat groots op bouwen kent,
 Want van de kleenste stoot gy wel de swakste bent;
 Indien u maer een wijl komt spijs en drank t'ontbreeken
 Soo is u uwe kracht en sterkheyt haest ontweeken;
 Of is'er in de weg een steen niet net gemackt,
 Soo valdy lichtelik dat u de lenden kraekt.
 Of anders dat u Godt laet siekt' of pijn toekomen,
 Soo wordt u straks uw' kracht, en sterrikheyt benomen:
 't Zy dat een heete koorts u door de leden woelt,
 Of dat gy in uw' maeg een ongesteltheyt voelt,
 Of dat het steresijn u leeden komt bestrijden,
 Of dat het vuyle bloet komt schieten in u sijden,
 Of dat de roode loop by u vernomen wert,
 Of dat een heete pest omfingelt uwe hert,
 Of anders dat gy in een teering komt te raken,
 Soo dat geen medecijn u weer gesont kan maken,
 Waer is dan uwe kracht, en groote sterrikheyt?
 Gewis gy hebtse dan haest alles afgeleyt.
 Ook moet u uwe kracht, en groote sterkheyt vlieden

Als maer de felle doodt u komt sijn pijlen bieden,
 En smijt u in het graf, ja sonder groot geweld,
 Hoe sterrik gy ook zijt, noch wint'et dese helt.
 Of schoon gy ook de doodt soo ras niet moet besuren,
 Soo kan noch evenwel u kracht niet lange duren;
 De koude ouderdom die maekt uw' krachten niet,
 Gelijk wy daegliks sien dat het soo veel geschiet.
 U wijsheyt, lieve mensch, hoe hoog die is gekoemen
 Is echter meê geen saek voor u om op te roemen;
 Hoe kloek je wesen meugt, en watje ook al weet,
 Door ik en weet niet wat het alles u vergeet.
 Pleegt gy u oefening niet dik en meenig-malen,
 U wijsheyt, en verstant komt veerdig af te dalen;
 Of datje somtijts zijt verlaen met spijs en drank,
 U wijsheyt, en verstant dat moet dan werden krank;
 Of datje bent gefint om veel te legge slapen,
 Of dikwijls leedig sit te geeuwen, en te gapen,
 Of anders dat 'er vocht uyt uwe mage schiet,
 Tot boven in de kop, ja door het breyn u vliet,
 Soo dat een suyfeling komt door u breyn te doolen,
 Straks is u uw' verstant, en wijsheyt meest ontschoolen;
 Of anders dat gy ook te weynig slaept en rust,
 Gewis u groot verstant dat wert daer door gebluft;
 Of dit gaet seekerlik dat u verstant moet kleene,
 Wanneer door ouderdom u krachten zijn daer heene,
 Soo dat door ouderdom u hoeft duykt na het graf,
 Gewis u groot verstant dat neemt dan veerdig af;
 Ja komt u lichtelik schier alles te verlaten,
 Soo dat een sneedig kindt met meer verstant kan praten.
 Of anders dit gaet vast, dat u verstant wordt niet,
 Wanneer de felle doodt u in het harte schiet.
 De doodt, de felle doodt, die yder komt begroeten,
 Die sal u voor gewis ook haestelik ontmoeten,
 Ja lichtelik al eer de koude ouderdoom
 U eens besoecken komt, en maekt u leeden loom.
 Wel mensch wat is 'er doch daer g'u op meugt verheffen?
 Daer 't minste ongeluk u kan soo vinnig treffen

Dat gy ter neder stort, ja van een kleene stoot
 Soo valdy lichtelik te midden in de doot.
 Ey mensch bout doch niet meer op sulke losse gronden,
 Op 't geen dat ydel is, en nietig wordt gevonden.
 Bout op een vaster grond, bout op des Heeren Woord,
 Dat is een vaste gront, een gront die u behoort,
 Dat is een vaste gront die u niet sal ontglijden,
 Daer gy op roemen meugt, en 't sal u ook verblijden.
 Soo gy daer recht op bout, soo hebby grooter schat
 Als Croesus machtig rijk, of Salomon oyt hadt;
 Soo gy daer recht op bout, soo sult gy schoonder wesen
 Als wel Helena was, in schoonheyt uytgelesen:
 Soo gy daer recht op bout, soo sal gewis u kracht
 Vry meer als Miloos zijn, of Samsons groote macht.
 Soo gy daer recht op bout, soo sal u wijsheyt ryfen
 Veel hooger als Solons, of diergelijke Wijfen.
 Wel mensch bout dan daer op, 't welk u sal blijven by,
 Ja niet een ding hoe sterk, het zy ook wat het zy,
 Ja selver ook de Doodt sal niet soo veel vermogen,
 Dat u door al sijn kracht yet worden sal ontogen,
 Maer 't sal u blijven by alijt en eeuwelijk
 In Godts volmaect Palleys, en soete Hemelrijk.

Zierach. 10. 11. Dat verheft haer de arme aerde en asse;
 hy is doch schandelyck slyck terwylen dat hy noch leeft.

1 Petr. 1. 25. Alle vlees is als gras / ende alle heerlijk-
 heyt des menschen als een bloeme des gras / dat gras verdozt /
 de bloem valt af / maer 't Woordt Gods blijft eeuwiglyck.

II. Op een Man, aen de kant van de Haerlemmer-Meer
staende, spreeckt als volght :

IK sta hier vast en kijk aen dese vlakke Oever,
Maer soo ik langer blijf gewis soo word ik droever,
Mits ik nu treurig word terwijl ik sta en kijk,
Om dat dees' holle Meer schier is een Zee gelijk,
My is wel eer verhaelt: dat dese Meer voor desen
Plach nut en vruchtbaer landt, en niet als nu te vesen.
Hy was ook niet aldus doen ik hem eertijts sach,
Mits ik hier 't and're end nu niet beoogen maect.
Hy schijnt noch daegliks meer, en meerder Land te eten,
Doch wort noch niet versaed door al sijn hongrig vreten,
Maer hoe hy meerder eet, hoe dat hy grager wort,
Hoe dat hy grooter is, hoe dat hem meerder schort;

Het

Het schijnt dat dese winst hem moet seer wel gevallen,
 Mits hy gedurig stormt op veel verscheyde wallen;
 En sal (na dat my dunkt) niet eerder zijn verfaet
 Voor hy eens wort bepaelt, of dat 'et al vergaet.
 Maer laet my dese saek wat dieper overwegen
 Mijn dunkt 't is even soo met menig mensch gelegen.
 Een mensch is somtijts slecht van staet, en van geslacht,
 En komt door goê fortuyn tot hooge staet, en macht.
 Maer hier een groot gebrek by veele rijke menschen:
 Hoe grooter hare schat hoe dat sy meerder wenschen:
 't Blijkt dat in menig mensch gedurig de begeert
 Al vry wat harder waft als wel haer schat vermeert,
 Sy zijn somtijts in 't eerst maer ongeachte lieden,
 Seer weynig van ontsach, die ook niet veel gebieden,
 Maer door een goê fortuyn, dat Godt haer heeft gejoint,
 En vindt men niet haer staet gelijk hy eertijts stont,
 Sy hebben nu haer schat aen Landen ende Steeden,
 Aen Schepen in der Zee, waer aen sy dapper Reeden.
 Hoe rijker dat sy zijn, hoe grooter hare schat,
 Hoe dat 'er meer van haer kan werden omgevat;
 Maer laes! de goede Godt wordt dan seer licht vergeten,
 Door al te groote smaek in 't Aerdsche goet te eten;
 Ja 't schijnt dat menig mensch niet eer sal zijn verfaet
 Voor dat de felle doot hem eens ter neder slaet.
 't Blijkt hier aen naekt en klaer: hoe hooger in de Jaren,
 Hoe ouder dat men is, hoe meer men soekt te sparen.
 Verscheyde dingen wert een mensch door outheyt quijt,
 Maer 't blijkt dat dese Aert in veele noyt verslijt.
 Voorwaer een mal gebrek, en buyten alle reden;
 Dat yemant die haest moet uyt dese werelt treden,
 Noch dapper is besorgt, (schoon hy wel voorraet heeft)
 Wat dat hy hebben sal, soo hy noch lange leeft.
 En spaert, en gaert daer toe vast meerder by malkander,
 En heeft heel min, of niet te over voor een ander,
 Voorwaer die soo bestaet, sijn sottigheyt is groot,
 En echter siet m'er veel alsoo tot in de doot.

Prediker Salomon. 5.9. Die ghest bemint en wozt geen ghest sat.

III. Op een Schip, dat diep geladen een Rivier op- seylen moet.

EEn Schip dat een Revier moet tegen wint op-varen,
 Als 't diep geladen is met kostelijke Waren,
 En dat een harde stroom hem komt gedurig voor,
 En moet ook tusschen 't droog een nauw' passaedje door,
 Dat word seer licht verseylt op d'een of d'andre droogte,
 Indien de Stuerman niet heel naeu let op de hoogte;
 Want stuert hy wat te laeg, of anders wat te hoog,
 Soo blijft het kostlik Schip daer sitten op het droog;
 Maer soo 't waer ongelaen, 't sou lichter kunnen komen
 Daer dan de Schipper had te seylen voorgenomen;
 Maer 't wil seer qualik voort als 't is soo diep gelaen,
 De kiel sleept door de gront en 't blijft ten lesten staen.
 Siet hier u rechte beeld, gy diepgelade menschen
 Met rijkdom, aerdsche schat, na u beliest en wenschen:
 Soo qualik als het Schip kan komen aen de Stadt,
 Soo gy, ô rijke Mensch, by God door uwe schat:
 Gy maect soo veel te doen met dese aerdsche dingen
 Dat gy u Schepper (God) geen vruchten komt te brengen;
 Gy drijft al menigmael u koopmanschap niet recht:
 Als gy wat koopen sult noemt gy de Ware slecht,
 En prijftse dikwils weêr als gyse wilt verkoopen,
 Om daer door uwe schat te meerder op te hoopen:
 Ook soekje dikmael wat u schat te brengen by
 Door aen u arbeyds-man te geven kleen soldy:
 Gy vrees (gelijk 'et schijnt) dat hy wat meer sal winnen
 Als hy wel dageliks behoeft met sijn gesinnen,
 Ook benje over hem een ongenadig heer,
 Het welke alles strijdt recht tegen Godes Leer.
 Indien jy 't alsoo stuert, ik vrees van uwent-wegen,
 Dat het elendig is met uwe staet gelegen:
 Ik vrees dat gy dan niet sult komen in Gods Rijk,
 Maer dat gy, die gy dient, sult namaels zijn gelijk.
 Ô schat, ô aerdsche schat! veel hinder kunje geven

Om hier na rechten eys Gods Leere te beleven :
 Als 't Schip is ongelaen soo wil het lichter voort ,
 So kan een mensch ook doen veel lichter na Gods Woort,
 Als hy hier heeft geen schat ; noch gaetse niet begeeren ,
 Maer houdt sich vergenoegt met sijne spijs en kleeren ,
 Wel soekt dan nimmermeer, wie datje wesen meugt ,
 Na rijkdom, aerdsche schat : maer na de ware deugt.

Jacob. 5. 1. Wel aen ghy Rijke / weent ende huylt ober u
 elendigheyt die u toe-komen sal : u rijkdommen zijn ver-
 buylt / ende u kleederen zijn van de motte gegeeten.

Matth. 19. 24. Het is lichter een Kameel door een Nael-
 den-oogh te gaen/dan een Rijke in dat Rijke Gods te komen.

IV. Op 't singen van sobere Lieden.

IK ging eens op een plaets, alwaer ik by de wegen
 Een blijde sang vernam, en vreugde hoorde plegen,
 En waer het quam van daen ik daet'lik ook vernam :
 Het was een ooliek huys van daer het singen quam :
 En 't scheen 'er in het huys seer soberlik gestelt was,
 En 'k denk dat by die Liens ook weynig goet en gelt was,
 En echter waren sy soo vrolik ende bly ,
 Dat licht de rijkste niet soo vrolik was als fy.
 Hier aen soo blijkt 'et klaer, dat die met 't sijn te vreên is,
 Is rijk, en wel gestelt ; schoon dat sijn staet ook klein is.
 Maer die is onvernoegt met 't gene dat hy heeft,
 Is arm, al schijnt hy rijk, want hy bekommert leeft.

Prov. 13. 7. Meenig is arm by groote goeden: en meenig
 is rijk by sijn armoede.

V. Op weeldige Arweten.

MYn Vader sayd dan d'een, en dan weer d'and're sa-
 den,
 Sulks hem dunkt goedt te zijn, en best voor hem geraden.
 In 't

In 't voorlikft van dit jaer maekt' hy fijn veldt bereydt,
 En heeft 'er doen ter tijdt Arweten in gefaeydt,
 Die na een kort verloop een goede opgank kregen,
 En wieffen weeldig op, door Godes milde zegen.
 Sy ftonden aen de weg, fchier in een yders oog,
 En wieffen inder haeft te uytermaten hoog.
 Schier yder diefe fag foo weelig opwaerts rijfen,
 Die fey: Dat 's fchoon gewas, en wou de aerde prijfen.
 Ook liens (met meer verftant) zijn daer voorby gegaen,
 Die meenden dat 'er niet veel vrucht fou waffen aen.
 Gelijk 'et is gefchiet doen d'Oogft eens is gekomen,
 Want doen foo werdt daer aen feer weynig vrucht vernomen,

Ja, maer een kleen getal van Peulen wieffer an,
 Dies lafen wy daer ook maer weynig Peulen van:
 Want mits dat het gewas ftont wonder hoog verheven,
 Soo is 'et van de wint weêr vaerdig neêr gedreven;
 Ja, wert fchier van de wint ter aerde neêr geweyt,
 Om dat 'et ftont foo hoog door groote weeligheyt.
 Dit is het evenbeeldt (dunkt my) van veele menfchen,
 Van menfchen die 't fchier al verkrijgen, na haer wenfchen;

Gefont, rijk, edel, out; waer door 't gemeen haer heel
 Wat heerlijks acht te zijn, en prijfen hare deel.
 Maer die met kennis gaet een oordeel van haer vellen,
 Die kan haer heyl, en luk, foo hoog en groot niet ftellen;
 Maer meent dat hare vrucht (die 't heet dat elk beoogt)
 Of niet (of weynig is) of niet met al en doogt.
 De boomen fonder ent, de wijngaerts fonder snoeyen,
 Daer fietmen felden aen veel foete vruchten groeyen.
 Een mensch in groote weeld, en felden tegentpoet,
 Ook felden rechte dienft aen fijnen Schepper doet.
 Dit heeft Godt klaer gefien in Adam, en fijn Vrouwe,
 Dics bracht hy haer tot tucht, om vruchtbaer haer te houwē.

Soo is 'et heden noch, een matelijke tucht,
 Maekt dikwils dat een mensch tot fijne Schepper fucht.

Maer

Maer door de weeldigheyt wert licht de deugt verloren,
 En selden wert so 'n mensch het hert weêr heel herboren.
 Dies laet ons onse Godt van herten seggen dank,
 Wanneer hy ons hier tucht, en snoeyt gelijk een rank,
 En dat alleen niet, maer ons na sijn wil heel stellen,
 Op dat hy ons hier na, niet komt ter neêr te vellen,
 Wanneer sijn toorn als wint de Werelt overweyt,
 En stort de hoogste neêr, dat hy in 't laegste leyt.

Rom. 12. 16. En acht niet dat 'er hooge is / maer maecht
 u de nederige gelijk.

VI. Op het gesichte van goede en quade Fruyten.

IK gink eens door een Thuyn daer goede Fruyten
 stonden,
 Ik heb ook by dit Fruyt veel vuyl onkruyt gevonden,
 Dat wies veel harder op als wel het goede Fruyt;
 Maer na een wijl gewas soo pluktmer 't onkruyt uyt,
 En hebben 't saem geknelt, en vaerdig weg gesmeten.
 Maer 't ander goede Fruyt vergaerd' men om te eten,
 Dat heeft men (met voordacht) te saem by een gefocht,
 En hebben 't elders doe voor gelt of waer' verkocht,
 Maer hoort eens wat ik wil met dese kruyden seggen,
 Men kan 't (na dat my dunkt) op dese wijs uytleggen:
 De goede menschen zijn wel ver het kleenste deel,
 't Onkruyt, het werelts Volk, dat is 'er over veel,
 Die wassen in de weeld', en in de aerdsche vreugde
 Al vry wat harder op, als die niet soekt als deugde.
 Maer Godt sal haer gewis, dien grooten Hovenier,
 Hier na eens knellen t'saem, en smijten in het vier.
 Maer anders 't goede kruyt dat zijn de goede menschen,
 Die sal hy geven al dat men sou konnen wenschen,
 En sal haer t'saem by een vergad'ren, (soo men leeft)
 En leyden in sijn Rijk haer tot een soete Feeft.

Math. 13. 40. Gelijk dat onkruyt vergadert en verbandt
 wort met den byere / alsoo sal 't vock toegaen in 't eynde van
 deser werelt.

VII. Op een Man die de Aerde om-wroet, ende aldus
spreekt :

IK doe beswaerlik werk met spitten, en met delven,
Doch 'k hoop dat het sal zijn tot voordeel van mijn sel-
ven,

Want hier dient eerst geploegt, den Akker dient bereyt,
Eer dat het goede zaet hier dient te zijn gezaeyt;
Het onkruyt moet 'er uyt, ik diender op te passen,
Want of ik nu al zaeyd', ten sou niet wille wassen,
Het velt dient wel bereyt, dan mach ik saeyen gaen,
En heb dan goede hoop om vruchten te ontfaen.

Maer hoort wat voor een leer ik hier nu heb gekregen!

't Is Innerlik met my als uytterlik gelegen:

Mijn Akker is vervuylt, inwendig na den geest,

Vermits hy nu in lang niet is bebout geweest,

Maer nu soo dient die ook van my bebout te wesen,

Op dat ik namaels mach by God daer vrucht van lesen.
 Maer hy moet eerst geploegt eer dat ik zaeyen kan :
 Want of ik nu al zaeyd' ik kreeg geen vrucht daer van ,
 Ik dien de fonden eerst uyt mijne hart te roeyen ,
 Eer 't goede zaet, des deugts , daer in sou willen groeyen ;
 Eerst dient het onkruyt uyt, en dan het velt bereydt ,
 En dan het zaet des deugts dat dienter in gesaeyt :
 Dan moet ik (waer ik kan) na alle deugde trachten ,
 Soo heb ik goede hoop, en sal dan vrucht verwachten.
 Ik neem nu by my voor de Akker mijns gemoet
 Te spitten om en om, gelijk ik hier nu wroet ,
 En dan meen ik mijn hart tot deugde te bereyen ,
 En dan daer 't goede zaedt veelvuldig in te zeyen.
 Ik wil (soo veel ik kan) Gods leere nemen aen ,
 Dit neem ik heden voor, en meen alsoo te gaen.

Syrach. 20. 30. Wie sijn Acker neerstigh houdt / die maectt
 sijn hoop groot. Coloss. 3. 10.

VIII. *Op 't gesichte van 't schijnen van de Son op ver-
 scheyde Moolen-zeylen, misgaders op een swarte Wolk.*

IK sach de gulde Son in 't Zuyd' eens helder stralen.
 Mits sach ik in 'et Noord verscheyde Moolens malen,
 Diens zeylen waren wit. Waer achter ik ook sag
 Een buy, of swarte wolk, te midden op den dag :
 Hoe dat de gulde Son te klaerder van om hoog schein ,
 Hoe dat 'et witte doek te witter in mijn oog schein ;
 En hoe het witter schein, door klare Sonne-schijn ,
 Hoe dat de swarte Wolk te swarter schein te zijn.
 Ik ging in mijn gemoet dit nader over-merken ,
 En liet op dit gesicht mijn geest van binnen werken :
 Ik dacht, Godt is de Son , het doek sijn eygen Volk ,
 Des werelts woeste hoop dat is de swarte Wolk.
 Hoe dat Godt op sijn Volk (die na sijn woorden leven)
 Te heeter straelt en schijnt, te meerder licht komt geven,
 (Soo

(Soo dat sy lichten klaer, met leven na sijn Wet)
 Hoe dat 'et werelts Volk te meerder schijnt besmet :
 Ik wenschten dat Gods Volk (door Godes helder stralen)
 Hier lichten klaer, en licht, ja lichten sonder dwalen.
 En lichten in de deugt, dat 's Werelts woefte Volk
 Uyt haer te kennen waer gelijk een swarte Wolk.

Matth. 5. 16. Laet uw' licht alsoo lichten voor de menschen / dat sy uwe goede wercken sien / ende uwen Vader prijzen die in den Hemel is.

IX. Op de vermaninge van ymandt aen een ander.

't **G**edenkt my wat ik van een Man eens hoorde spreken,

Tot eender, die somtijts in tooren was ontsteken.
 Hy sprak: laet ons te saem verduelig leeren zijn,
 Want dat te kunnen is veel beter als Latijn.

Ik achte dit voor goet, en waerlik soo te wesen,
 Dies heb ik dese Man sijn reden seer gepresen,
 Want ons verdueligheyt soo veele komt te pas,
 Ja meer als eenig mensch Latijnsche tael oyt was:
 Een Christen Mensch wordt licht verdrukt, ja ook verdreven,

Dies dient hy dan gedult in sich wel plaets te geven,
 Want soo hy dan sich niet geduldelyk geliet,
 Soo soud' hy dan niet zijn een Christen, als hy hiet.
 Ook merkt' ik wijder noch uyt dese Man sijn reden,
 Hoe dat sich menig mensch ter Schoolen gaet besteden,
 Om daer Latijnsche tael, of wel een vreemder spraek,
 Te leeren na de konst, tot dienst of uyt vermaek,
 Maer laes! in tegendeel soo fiet men weynig menschen
 In Christus schoole gaen, 't welk anders waer te wenschen,
 't Getal is wonder kleen dat in Godts ware Boek
 Eens leeft met soet vermaek, en naerstig ondersoek,
 Het welk ons (voor gewis) veel meer sou kunnen baten

Als al de aerdsche konst, die 'k echter niet wil haten.
De oeffening in 't aerdsch ons weynig voordeel doet :
Maer in het Geestelik is sy ons altijd goet.

Proverb. 16. 32. Een herduldigh Man is beter als een sterck Man : ende die sijn gemoet een heere is / is stercker als die Steden winner.

1 Timot. 4. 8. De lichamelijke oeffeninge is weynig nut / maer de Godsaligheyt is tot alle dingen nut.

X. Op de vijfde Beede in 't Vader Ons.

Matth. 6. 12. Vergeeft ons onse schulden / gelijk wy vergeben onse schuldenaren.

NA dat ik in Gods Boek had hier en daer gelesen ,
So vand ik dese spreuk, die my docht swaer te wesen ;
Te seggen, als men bidt, ô Heer! vergeef mijn quaet ,
Gelijk als ik vergeef een ander sijn misdaet.
Gaf Godt de mensch als dan 't geen dat hy gaet begeeren ;
Daer sou soo menig mensch hier na niet triumpheren ;
Want ymandt die soo bidt, en niet vergeven wil
De geen' waer meê hy is gekomen in geschil ,
Die bidt dan dat hem Godt sijn schult niet wil vergeven :
Om dat hy niet vergeeft met die hy heeft gekeven ,
Maer draegt noch haet en nijt tot sijnen even-mensch ,
Ja wenscht uyt 's harten gront hem wel een quade wensch.
Daerom , wanneer men bidt , soo dient men dit te weten :
Dat men eens anders quaedt vergeeft, en wil vergeten ,
Want soo de mensch niet wil vergeven weynig quaedt ,
Hoe soude Godt hem dan vergeven veel misdaet ?

XI. Op't gesichte van 't hoogh-gewossen Zaedt , en 't nederige Gras , daer de windt in blies.

ALs eens een gure wint quam door de Velden woelen,
Sloeg ik mijn oog op 't kruyt, dat scheen 'er wel te
voelen ,

Noch aldermeest het zaedt dat hoog gewossen was,
 Dat leed veel meer aenstoofs als wel het nedrig gras,
 Mits 't gras veel lager stondt, dies had 'et min te lijden,
 Het werde naeuw' gewaeyt na d'een of d'ander zijde.
 Maer op 't gewassen zaedt, dat op de Akker wies,
 De wind al vry wat meer als op de graskens blies:
 Want dat werd van de wind gellingert en gedreven;
 Doch doen de windt weêr is van 't weelig zaedt geble-
 ven,

Soo stondt 'et haestelik (schier) als 'et eertijds plach,
 Vry hooger als men 't gras doen wel verheven sag.
 Ik ging in mijn gemoed dit dieper overwegen,
 Ik dacht, of 't niet alsoo meê even is gelegen
 Met 't menschelik geslacht, als met 't gewas op 't veldt?
 Ik vant 'et (na mijn docht) ook even soo gestelt:
 Want een die nedrig is, en nedrig soekt te wesen,
 En soekt niet (als 'et zaedt) om hoog te zijn geresen,
 En in dien eygen staet sich wel te vreden stelt,
 Die word in sijn gemoet niet alsoo seer gequelt,
 Als wel een rijker mensch, die in een yders oogen
 Als hoog verheven staet, door schatten opgetoogen,
 Want die heeft stage sorg, en vreest voor ongeval,
 Dat hy, of hier, of daer, of ginder lijden sal;
 Hem komen dikmael voer seer ongestuyme vlagen,
 Hy vindt in sijn bedrijf al dikwils quade slagen:
 Dan laet hy hier een Schip, of daer noch meerder goet,
 't Welk hem gedurig knaegt, en dapper smerte doet;
 Ja als 'et ongeluk met hem bestaet te mallen,
 Soo komt hy lichtelik wel gants ter neêr te vallen;
 Soo dat hy door sijn schat gevoelt al meerder smart
 Als wel een arm Mensch doet, die nedrig is van hart.
 Doch met de rijke Mensch schijnt het wel wat te wesen,
 Wanneer hy op sijn hoogst, in weeld' is opgeresen;
 Maer let, ey lieve let! hoe licht hy nederstort:
 Want die verheven staet licht neergestooten wordt.
 Maer die sich hier altijd soekt nederig te dragen,
 En soekt met nedrigheyt sijn Scheppet te behagen,

Die sal Godt namaels eens verheffen boven al;
 Als hy d'hoogmoed'ge mensch ter neder stooten sal.

Psaln 20. 8. Sy verlaten haer op Ros ende Wagen; maer
 wy dencken op de Naem des Heeren onses Godts: sy sijn ne-
 der-gestort en gevallen; maer wy staen op-gerecht.

Luc. 18. 14. Wie hem selven verheft die sal vernedert wor-
 den / ende wie hem selven vernedert die sal verheben worden.

XII. Op ymands die in ongestuymig weder reyst, en
 aldus spreekt.

DOen ik eerst ging van huys was 't goet en reed'lik
 weder,
 Maer nu soo valt 'er staeg veel regen-water neder,
 Och! of de regen nu een weynig sachter viel,
 Of dat hy altemael voor dese tijdt ophiel,

Het waer my groot gemak, om tot de plaets te komen
 Daer ik op ditmael heb te reysen voorgenomen.
 En soo ik wat verblijf, en schuyl hier maer een wijl,
 Soo is 't dat ik verlies (seer haest) een gantsche mijl;
 Dan koom ik licht te laet mijn saken te verrichten,
 En kan licht niet voldoen mijn aengenomen plichten;
 Soo ik die niet voldoe soo staen mijn saken slecht;
 Ik waer dan liever doodt als meer een levend' knecht.
 Maer ik moet dit geval wat nader over-peysen,
 (Mijn dunkt) 't is geestelik ook even dus te reysen.
 Die in een vrye tijdt sich tot Gods Leer begeeft,
 En is gesint te doen soo Godt bevolen heeft,
 Soo die dan op de weg komt ongeval t'ontmoeten,
 En dat veel kruys, en druk komt drijven voor sijn voeten,
 Gelijk 'et veel gebeurt, dat die hier Godt bemindt
 Moet lijden spot, en smaed, van dese werelt blindt.
 Indien die mensch sich dan tot rusten wil begeven,
 Dat is: om noch een wijl wat werelts heen te leven,
 Tot dat 'et werelts Volk hem minder plagen sal,
 En meent alsoo te gaen met minder ongeval:
 Soo komt hy licht te laet om Godes Rijk te erven;
 Want t' wijle dat hy schuylt soo komt hy licht te sterven,
 En soo hy sondig sterft hy is in snoode schijn;
 Sijn aenkomst sal hier na dan inder Helle zijn.
 Hierom so moet een mensch, die Godes Rijk wil vinden,
 Gedurig trekken voort, door regen ende winden,
 En houden nimmer op te doen na Godes Leer,
 Al plaegt 'et werelts Volk hem ook te byster seer.

Matth. 10. 22. Om mijnen Naem suldy van alle menschen
 gehaet worden / maer wie volstandigh blijft totten eynde toe
 die sal saligh worden.

XIII. Op een Dief, die pronckt met den strop die hy om de keel heeft.

WAt sietmen menig mensch (gantsch buyten alle reden)

Met kleders kostelik, vergieren hare leden.

Ja trotsen daer noch op, recht of 't haer eere waer,

Daer 't niet als enkel schand' en on-eer is voor haer :

Ja 't past haer juyft gelijk een Dief een schoone bast doet,

Die daer meê pronken wil wanneer hy daer aen vast moet;

Voorwaer een slechte prael, die hy gekregen heeft

Om dat hy eertijts seer boos-dadig heeft geleest.

Soo even komt 'et ook dat haer de menschen kleden,

Om d' Adam Gods gebodt heeft schand'lik overtreden.

Voorwaer een groote schand dat Adam d' Appel nam,

En dat men nu soo pronkt met 't geen door sonde quam.

'k En weet niet hoe men durft begeerig na de pracht zijn,

Daer wy door Adams schult tot kleding eerst gebracht

zijn.

't Is even of men Godt verwijten wild' met schandt,

Dat hy niet moy genoeg ons schiep door onverstant.

'k En weet niet hoe de mensch sijn hart so seer verblint is,

Dat hy tot hoovaerdy, tot on-eer dus gefint is.

Doch soo hy pralen wil, ik weet een schoone pracht,

Dat is de need'righeyt, by Godt seer hoog geacht :

Geen mensch is soo vergiert, het zy wie 't zy, hoe mach-

tig,

Hoe gierlik hy ook gaet, en hoe uytneement prachtig,

Als die de ware deugt sijn hert verwonnen heeft;

Soo dat hy niet na sijn, maer Godes wille leeft.

Doch dese pracht en schijnt niet veel te zijn uytwendig,

Maer sy is na den Geest een gieraet seer behendig.

Ik wou dat yder mensch (het zy ook wie 'et zy)

Inwendig was vergiert met dese pronkery,

Want dan soud' door die pracht de pracht uytwendig niet

zijn,

Ja maer een schijn van pracht soud' dan de mensch verdriet zijn,

Dan foud'er zijn een pronk, en lichting in de mensch,
Niet soo 'et heden is, en Godt hadt dan sijn wensch.

2 Machab. 8. 18. Sy berlaten haer (sprack hy) op hare harnasch / en zijn vol hooghmoets.

Syr. 10. 9. Den Hovaerdigen is beyde Godt ende de Werelt vbandt / want sy handelen vooz beyde onrecht.

XIV. *De Mensch ende sijn Godtsdienst vergeleken by een Boot met Volck.*

IS even met de mensch sijn Godtsdienst hier gelegen,
Als met een Boot die vaert, en stroom en wint heeft tegen:

Het Volk (daer in) die doen gedurig hare vlijt
Met roeyen, dat de stroom en wint in stukken splijt;
Ja doen haer gantsche best om tot de plaets te komen,
Daer dan van haer mach zijn te reysen voorgenomen;
Ja elk doet wat hy mach, om aen de hooger-wal
Te raken, daer men haer wel dubbelt loonen sal,
Schoon 't al is in de wint, en tegen stroom te varen;
Soo dese Roey-luy dan, in 't midden van de baren,
Haer riemen tilden op, en lieten stille staen,
Soo fouden sy gewis weêr gantsch te rugge gaen;
En 't fou dan voor dat Volk niet weynig arrebeyt zijn
Eer sy weêr waren daer sy eerst van daen geweyt zijn,
Gewiffelik haer reys wert nimmermeer volbracht,
Indien sy altemet eens roeyden dapper sacht;
Of soo sy matigheyt gebruyken in het roeyen,
Soo sal de harde stroom haer achterwaerts doen vloeyen;
De wint die waeyt te fel, de baren gaen te stijf,
Soo dat geen matigheyt en dient in haer bedrijf.
Maer ymant denkt nu licht, wat of dit is te seggen,
En hoe ik dit te pas kan op de Godts-dienst leggen,

Hoort

Hoort vrienden hier een woord van dees gelijkenis,
 Wy menschen zijn het Volk, de riem' ons Gods-dienst is,
 De stroom en tegen wint ons vleys-lust en begeeren,
 Die ons al menigmael in onse Godts-dienst keeren.
 De plaats en Hooger-wal dat is den Hemel soet,
 Waer toe geen mensch en komt als die hem dapper spoet
 De wilde baren zijn de wereltlijke qualen.
 De Zee de Werelt selfs, waer in wy menschen dwalen.
 De Lager-wal dat is de Hel met hare pijn,
 Daer wis niet eenig mensch sou gaern in willen zijn.
 Wy menschen moeten hier een woeste Zee passeere,
 Al eer wy komen tot de alderhoogste eere;
 Hier is veel tegen-stroom, hier is veel inde-wint,
 Al eer men Godes Rijk in sijn volmaektheyt vindt:
 Ons vleys-lust en begeer dat zijn al harde stroomen,
 Die niet heel felden ons als voor de boege komen.
 Des werelts mooy, en eer is ons seer hinderlijk,
 Het is al tegen-wint te varen na Godts Rijk.
 Dies moet elk wie 'et zy, sijn macht in 't werrik stellen,
 Ja elk moet (waer hy kan) sich tot den Hemel snellen:
 De riem van Godes-dienst moet nimmer stille staen,
 Of anders sal men weêr geheel te rugge gaen.

Genes. 19. 17, 21. De Engel sprak tot Loth / verlost uw
 ziele / en siet niet te rugge / &c. Haest u ende behoudt u aldaer.

Matth. 10. 22. Wie volstandigh blijft totten eynde toe die
 sal saligh worden.

XV. Op ongenoegelik Wagen-ryen.

Het is my eens gebeurt dat ik my van een Wagen
 (Daer Paerden renden voor) een wyl heb laten dra-
 gen:

Het welk by menig mensch wordt voor playfier geacht,
 Maer 't heeft my niet als druk en droefheyte aengebracht:
 Want ik wiert so ontroert door 't sling'ren heen en weder,
 Door 't stooten hier en daer, en 't hossen op en neder,

Dat ik daer door seer haest gevoelden smert en pijn ;
 Ja 't ingewant scheen my daer van ontroert te zijn ;
 Ik dacht is dit voorwaer de vreugt die soo bemint is ,
 Daer schier een yder mensch op 't hoogste toe gefint is ?
 Is dit voorwaer de vreugt die 't rennen geven kan ?
 De naem van soet vermaek is daer niet eygen an.
 Hier by soo meet ik af wat al des werelts vreugt is , (is,
 Hoe dat 't welk vreugde schijnt , maer druk en ongeneugt
 Wanneer men recht besiet wat dat de werelt heeft ,
 Soo schijnt 'et nimmer vreemt dat sy geen vreugde geeft ;
 Want als men recht besiet haer kamers ende hoeken ,
 Ja gaen 'et binnenste haers woonings onderfoeken ,
 Soo vint men anders niet als druk en ongeval ;
 Ja niet een kist of kas daer vreugt uyt komen sal ;
 Doch buyten schijnt 'et huys in schoonheyt uyt te steken ,
 Maer het is met bedrog en valsheyt schoon bestreken :
 Want als men binnen komt , en in de kamers kijkt ,
 Soo vint men 't niet aldaer als 't wel van buyten lijkt :
 Want men daer niet en fiet als poelen , modder-kuylen ,
 En veel onguer gebroet , dat klaeg'lik leyt te huylen.
 Ja 't is soo deerelik daer in , daer om , daer an ,
 Dat ik d'elendigheyt niet recht uyt-roepen kan.

Syr. 40. 26, 27. Het is een elendig jammerlich dingh met
 alle menschens leven / van 's Moeders lichaem aen / etc.
 Daer is altijd sozge / vzeese / hoope / ende ten laetsten de doodt.

XVI. *Op ymandt die met een Knecht , besneede
 wegen reyst.*

^k **W**Ord van mijn selfs gestaeg tot dit , of dat geraden ,
 Nu , om te beelden uyt Godts loutere genade ,
 En barremhartigheyt , d'welk ongrondeerlik is.
 Waer toe niet qualik pass (dunkt my) dees' g'lijkenis :
 Ik neem dat ymandt sich tot reysen wilde poogen ,
 Wanneer den gantschen wegh met Sneeu was overtogen ,
 Hy

Hy huerden eenen knecht om staeg met hem te gaen,
 Die, als hy deê sijn wil, sou rijklik loon ontfaen.
 Hy gaf de knecht bevel, en sprak: gy sult maer letten,
 Om uwe voeten in mijn stappen wel te setten,
 En volgen my altydt waer dat ik heene ga.
 De Knecht die nam 'et aen, en trat sijn Meester na;
 Maer na een kort verloop, de Knecht mist in sijn treden,
 Waerom hy word bedroeft, en gaet niet verder mede.
 De Meester die dat sag die sprak, en staet niet stil,
 Volgt my maer soo gy kunt, soo doedy mijnen wil;
 Doet maer alleen u best, soo hebdy niet te vresen;
 Ik geef dan volle loon, en sal genadig wesen;
 'k En eysch niet meer van u als dat gy altoos sult
 Na uw' vermogen doen, soo is mijn eys vervult.
 Soo even wil ons Godt ook huren tot sijn Knechten,
 Om voor een groote schat sijn wille uyt te rechten:
 Sijn Soon is even-selvs ook mede voor gegaen,
 Soo dat men wel kan sien wat dat 'er dient gedaen.
 Of soo men 't niet en weet, men kan 'et onderzoeken
 Wat dat 'er dient gedaen, in veele wijse Boeken
 Daer wert 'et ons geseydt, daer wert 'et ons geleert,
 Wat Godts voetstappen zijn, wat Godt van ons begeert,
 En hoe men dient altyt te doen na Godes Leere,
 En noyt noch nimmer ons uyt sijn voetstappen keeren;
 Maer letten alletydt waer dat hy heene gaet,
 Dat is: te sien met ernst wat daer geschreven staet:
 En soeken, waer men kan, daer willig na te leven,
 Dan sal ons Godt gewis wel goê belooning geven;
 God eyscht (na mijn begriyp) niet meerder van de mensch
 Als hy vermach te doen, en dat 's sijn wil en wensch.

Hebr. 5. 2. Wy en hebben geen Ouerste-priester die geen medelijden met onse swachtheyt en kan hebben.

Psal. 135. 14. De Heere sal sijn Volck rechten / en sijn knechten genadigh zijn.

XVII. Op 't gesichte van 't Graf der Princen.

Tot Delft daer sag ik eens een Graf, dat opgebouwt is
 Van Steenen kostelik, waer door 't van my beschout is.
 De Princen, die wel eer voor onse Vaderlandt
 Haer stelden vroom ter weer, en vochten met verstant,
 Ja die ook meenigmael verwonnen sterke Steden,
 Door dien sy met beleydt furieuselijke streden,
 Waer door dat Hollandts naem en eere is vergroot,
 Die leggen in dat Graf verwonnen van de Doodt;
 Die leggen (merkt doch eens) daer van de Doodt ver-
 wonnen,
 De Doodt, de felle Doodt die heeft 'er al verslonnen,
 Hoe sterk en machtig sy ook mogen zijn geweest,
 De Doodt, de felle Doodt die heeft 'er niet gevreeft.
 Waer aen te merken is hoe kleen dat wy van macht zijn,
 Hoe dat wy buyten Godt gantsch doot en sonder kracht
 zijn,
 Hoe dat niet eenig mensch, hoe wel gesont hy is,
 Hoe rijk, hoe arm, hoe oudt, hoe jeugdig, en hoe fris,
 Sijn handt verroeren mach, of eenig lit doen leven,
 Ten zy dat Godt hem helpt, en wil vermogen geven;
 Als Godt ons niet en helpt (wy menschen zijn soo teer)
 Dat in een oogenblik de Doodt is onse Heer.
 Ja d'aldergrootste Vorst die is, of oyt sal komen,
 Kan in een oogenblik het leven zijn benomen.
 Schoon men nu heden is een Konink sterk en groot,
 Soo is men evenwel eer 't morgen is wel doot.

Syrach 10. 12. *Huyden Koningh / morgen doot.*

XVIII. Op 't verlangen, ofte genegentheyt na mijn
 Woonplaets.

En wijle-tijts geleên ben ik van huys getoogen,
 Om hier en daer wat nieuws t'aenschouwen met mijn
 oogen,

Gelijk ik dede: maer wat nieuws ik al vernam,
 Mijn trek was vaerdig weêr na huys, van daer ik quam.
 Mits ik haest moede was soo hier en daer te swerven,
 Ik wou soo haest ik kond' mijn pelgrummaedje derven,
 Want ik heb seer verlangd mijn Ouders weêr te sien,
 Ik dacht, sy fullen my wel vriend'lik wel'koom bien,
 Gelijk 'et is geschiet, en 't scheen haer te behagen,
 Ja scheenen seer verblijdt dat sy my weder sagen,
 En ik was ook verheugt dat ik quam by haer aen,
 En dat ik niet meer soo soud' pelgrummaedje gaen.
 Soo even gaet 'et ook met die na Godt verlangen,
 Gelooven dat haer Godt sal vriendelijk ontfangen,
 Die wenschen dat hier haest haer pelgrummaedje sel
 Ten eynde zijn gebracht, en sy voor eeuwig wel.
 Die wenschen om haest in haer Vaderlandt te komen,
 En daer als kinderen te werden aengenomen,
 Om daer met ware rust te smaken 's Hemels soet,
 En van haer Vader Godt altijd te zijn behoed.
 O ware Vaderlandt! ô Vader Godt hier boven!
 Wanneer sal ik daer zijn dat ik u recht mach loven?
 Wanneer sal doch, ô Godt! by u mijn aenkoomst zijn?
 O Godt! wanneer sal ik eens sien u soet aenschijn?
 Wanneer sal ik, ô God! mijn pelgrummaedje enden?
 Wanneer sal ik mijn reys doch eens na huys toe wenden?
 Wanneer sal ik eens zijn daer my geen siekte quelt?
 Wanneer sal ik eens zijn in 't Paradijs gestelt?
 Wanneer sal ik doch eens, ô Godt! uyt dese strijdt zijn?
 Wanneer sal ik, ô Godt! van 's werelts druk bevrijdt
 zijn?
 Wanneer sal ik eens zijn daer 't alles is volmaekt?
 Daer niemant nimmermeer de minste druk genaekt.
 O Godt! wanneer sal ik uyt dese nare kluyt zijn?
 Wanneer sal ik doch eens by u (mijn Vader) t'huys zijn?
 O Godt! ô Vader Godt! siet my genadig aen,
 En wilt my als een Kindt in uwe Rijk ontfaen.
 Gedenkt niet Vader Godt dat ik u veel bedroeft heb,
 En om u smaet te doen dikmael niet veel getoeft heb.

Gedenkt dat niet, ô Godt! maer schelt 'et my doch quijt,
Op dat ik eenmael koom daer vreugde zy altijd.

Pfal. 42. 1. *Gelijck dat Herte krjtscht na versch water / soo
krjtscht mijn ziele / O Godt! tot u; mijn ziele doyst na Gode /
na den lebendigen Godt! och wanneer sal ick daer henen ko-
men / dat ick Godts Aensicht aenschouwe?*

*XIX. Op ymandt die in 't water springt, om sich te
verkoelen.*

EEn mensch die's Soomers sich een weynig wil ver-
koelen,
En in 'et water springt, die sal in 't eerst wel voelen
Dat hy door 't water sich al eenigfins verkoelt;
Maer na een kort verloop hy niet meer koude voelt;
Vermits dat hy seer haest tot fulke koud' gewendt is,
Soo dat hy door gewoont de koud' haest niet bekent is,
Het water acht hy laeuw: want rijft hy eenmael wat,
Soo voelt hy dat de lucht is koelder als 'et nat;
Doch 't water is niet warm, al voelt hy ook geen koude,
Want door langdurigheyt van sich daer in te houden,
Soo word hy 't soo gewendt dat hy mist in 't gevoel;
Doch 't water, hoe hy 't acht, dat is noch echter koel.
Soo even komt een mensch ook tot 'et quaedt te wennen,
En kan ook door gewoont het quaedt uyt 't goedt niet
kennen,
Hy acht door veel gebruyk het quaedt niet soo 'et is:
Want hy acht door gewoont het licht voor duysternis,
De duysterheyt voor licht, mits hy 'et quaedt niet weêr-
hiel,
Wanneer de scheemering op hem al sachjes nêr viel;
Soo dat vast door gewoont van hem de swarte nacht
Niet als voor enkel licht, en goet en word geacht.
Soo dat men door gewoont de sonden vast voor goedt
kent;

Doch sy en zijn niet goedt, schoon men 't op fulken voer
 went,
 Want 't quaed is nimmer goed, al word 'et veel begeert,
 Het quaedt blijft altijd quaedt, hoe datmen 't wendt of
 keert.

Sapient. 14. 16. Hier na als een tijd hier tusschen verlies /
 ende de oude gewoonte de oberhand nemende / soo is de doo-
 linge als een Wet bewaert / ende men diende de gemachte
 Beelden.

XX. *Op 't Gesichte van een hovaerdige Meyt, en een
 sober Man, in regen-achtigh weder.*

Ens voer ik in een schuyt, daer doen een Vryster in
 was,
 Gekleet met hoofs-gewaet, ('twelk soo 'et schein haer
 fin was)

Mits viel een waterplas, of regen op ons neêr,
 Doen knorden dese Meyt, en morden wonder seer,
 Ja schelden seer op die, die haer had ingenomen,
 Want sy de regen noô liet op haer kleeders komen.
 Sy had veel ongemak (soo 't schijnen mocht) daer van;
 Maer daer was in de schuyt ook vry een sober Man,
 Sijn kleed was dapper slecht, en sober om te dragen,
 Ja het gemeene Volk en sou 'et niet behagen.
 Die Man had (soo 'et schein) geen sorgen voor sijn kleed,
 Want hy niet eens en seyde de regen doet my leet.
 Waer aen ik klaerlik merk dat hovaerdy een last is,
 En dat 'er niet als sorg, en ongemak aen vast is,
 Dat eender diese mint niet mint als ongemak;
 Ja heeft aen hovaerdy een swaer en lastig pak,
 En maekt ook dat daer door sijn ziele in de noodt is,
 Dies baerts s' hem ongemak, en hier, en als hy doot is.
 Maer die sich need'rig draegt, heeft hier, en ook hier na,
 Daer van gemak en rust, en 't is hem nimmer scha.
 Och! of de luyheyt doch de mensch in 't prale quelden,
 Gelijk sy menig mensch in 't werken doet niet selden,

Het

Het waer te wonder goet: de mensch die had dan rust,
In plaets van nu in sich gestaeg een quel'ge lust.

Prov. 19. 23. *De hooberdigheyt des menschen sal hem nederwerpen.*

Syr. 20. 11. *Wie seer pzaelt die verderft daer ober: maer wie hem dzucht die komt op.*

XXI. Op ymand die dapper sweet, en sich verkoelt.

EEn mensch die 't heete sweet voelt rollen langs sijn kaken,

Die dunkt een koele lucht hem dapper soet te smaken;
'k Geloof ook 't smaekt hem soet dat hy een luchje voelt,
Maer 't is hem bitt're saus dat hy sich soo verkoelt:

Want hy een slim gebrek daer door dan komt te garen,
Doch dat en komt sich juyft niet daer'lik openbaren
Dat hy op 't swaerste voelt, want kleen is sijn begin,
Maer 't kruypt al sachjes voort, en 't rot al verder in.
Maer na het in de mensch een wijl heeft sitten groeyen,
Soo berft 'et end'lik uyt, en 't moet eens overvloeyen,
Waer door de mensch dan eerst seer vinnig word gequelt,
En voelt dat het met hem heel qualik is gestelt.

Soo even (na ik merk) is 't met de geen gelegen,
Die Godts-dienst eenigfins, doch niet te recht, en plegen:
Als die dat moede zijn, en geven hare vleys

De smaak van sonden eens, na haer begeert en eys,
Dat schijnt 'er aengenaem; sy voelen geene qualen
Daer door oogschijnelijk straks op haer nederdalen:
Maer dan soo leggen sy haer selfs een quade grondt:
Want daer door wordt haer ziel ja doodelik gewondt,
Mits 't quaedt gedurig wast, en verder komt te knagen,
Doch 't schijnt voor hare vleys noch lichtelik te dragen.
En als men 't bloot besiet hoe 't in de werelt gaet,

(De sonden zijn gemeen) soo lijkt haer doen niet quaet;
Haer dunkt dat het voor haer vermaek, en ook gemak is,
Daer 't echter voor haer ziel een swaer, en lastig pak is.

Het

Het quaedt wast stadig aen, en 't wordt ten lesten groot,
En 't sal eens bersten uyt, of hier, of na haer doot.

Jacob. 1. 15. Daer na als de begeerlijckheyt ontfangen
heeft / soo haert sy de sonde / en als de sonden volbracht zijn /
soo haert sy de doot.

Syr. 21. 4. Een pegelijcke sonde is gelijk een scherp swaert /
en wont dat 'et niemandt geheelen en kan. Joh. 5. 14.

*XXII. Op ymandt die verkeerde wegen of een dool-wegh
reyst, en spreekt als volgt:*

NU sie ik dat ik ben al doolend' voortgereeden:
Nu sie ik dat ik ben 't verkeerde padt getreeden.
Waer ik de and're weg, die ginder leyd, gegaen,
Ik was nu daer ik wou; mijn reys waer al gedaen.
Maer nu moet ik noch al een wijtje gaen met vreesen,
Eer dat ik komen kan daer ik noch dien te weesen.
Had ik gefocht met ernst, doen ik noch ginder was,
Ik had de rechte weg gevonden wonder ras;
Maer soo 'et weêr gebeurt ik sal 'et anders maken,
En sal gewis terstont op 't rechte padt wel raken:
Want ik ben dese weg, en d'ander nu wel vroet,
Ik weet nu wonder wel hoe dat men reysen moet.
Maer daer komt in mijn sin: hoe haestig ik kan sterven,
Hoe licht het vuyl gebroet mijn lichaem kan verwerven,
En heb ik dan mijn tijdt niet na Godts wil besteedt,
Soo is voor my bereydt een eeuwig hertenleet;
Ik kan, soo 't weêr gebeurt, een beter weg hier wand'len:
Maer als de felle doot komt met mijn leven hand'len,
En ik mijns levens weg ten eynd' gekomen ben,
Soo is 't dat ik niet weêr een ander kiesen ken;
Soo dan de rechte weg niet tot 'et end betreên is,
Soo sal ik komen daer niet anders dan geweên is.
Maer soo ik 't rechte padt des levens hier passeer,
Soo sal mijn aenkomst zijn by God, mijn Opper-Heer.
Wel groot, en veel is dan aen dese saek gelegen,
Wat weg dat ik betreê van beyde dese wegen.

Hier dient dan naeu gelet wat 't rechte Patjen is,
 Ik weet dan (na mijn dunkt) een teeken seer gewis:
 Het rechte padt is eng, en naeu om in te treden;
 't Verkeerde padt is ruym, en dapper breet van schreden.
 Op 't rechte padt word God gelieft, gediend, ge-eert,
 Op 't ander padt het vlees gegeven sijn begeert.
 Ook weet ik dat ik moet een van de twee verkiesen,
 Doch die daer niemant doolt, daer ik niet sal verliezen
 Mijn Ziel, mijn waerste pant: maer daer ik door sal gaen
 In 't soete Hemelrijk, daer Godt my sal ontfaen.
 Ik wil dan henen gaen, en op mijn wegen letten,
 Ik wil mijn voeten noch op 't ware padt gaen setten,
 En doen, waer dat ik kan, na Godes wijse raet,
 En treden op den weg daer niemandt doolen gaet.

Math. 7. 13. Gaet in dooꝛ de enge Dooꝛte; want die Dooꝛte is wijt / ende de wegh is bꝛeedt / die ter Berdoemenisse leydt / en heele zijnder die dooꝛ dese ingaen: Ende die Dooꝛte is enge / ende de wegh is smal / die tot den leven leydt / ende weynigh zijnder die hem binden.

XXIII. *Op de gelegentheydt van een Vat.*

WAnneerder eenig Vat vol water wort gegooten,
 Soo geeft 'et wate uyt, wanneer 'et wort ontflooten;
 Of anders, is 't vol wijn, of wel een soeter nat,
 Soo tapt men wederom de soete wijn uyt 't Vat;
 Het Vat geeft altijd uyt van 't geene dat 'er in is.
 Een Mensch doet even soo na dat sijn hert en sin is:
 Indien sijn hert is boos, soo spreekt sijn tonge quaet;
 Maer soo sijn hert is goet, sijn tong geeft hoonigraet;
 Diens hert is aerds gefint die spreekt van aerdsche saken,
 Hoe men tot hooge staet en eer sal kunnen raken.
 Diens hert is Goddelik, die is altijd gefint
 Te spreken van Godts Woord, daer hy vermaek in vindt.

Math. 6. 34 Waer het herte vol af is daer spreekt de mont af.
 Syr. 21. 24. De Sotten hebben haer herte in haer mond/
 maer de Wijzen hebben haer mond in haer herte.

XXIV. Op de dankbaerheydt van een Hondtje.

EY fiet het Hondtjen aen, wat vreugt het gaet betoonen,

En met wat vriend'likheyt 't sijn Meester gaet beloonen,

Wanneer het maer geniet een beetje van sijn dis;

Het zy een stukje vlees, of anders beentjes vis,

Ey fiet hoe 't wimpelstaert, wat van hem word bedreven,

Wat dank, en eer het wil aen sijnen Meester geven:

Al is de gift maer klein die hem sijn Meester geeft,

Noch geeft 'et echter dank die 't hem gegeven heeft.

Dit sien wy in een beest, maer wy (veel sneeger menschen)

Die hebben schier van Godt wat men sou konnen wenschen;

Maer waer is onse dank die elk Godt daer voor doet?

Ik vrees dat ons een beest noch overtreffen moct:

Want daer is meenig Mensch, na dat ik kan bemerken,

Die Godt geen dank en geeft, uytwijfend' sijne werken ;
Want foo de mensch niet leeft gelijk als Godt gebiedt ,
Soo geeft hy sijne Godt de rechte dank ook niet.

Syr. 35. 11. *Wie Godt dankt / dat is een recht Meel-offer.*
Wie barmhertigheyt doet / dat is een recht Dank-offer.

XXV. Op de gelegenthey van de Son.

DE Son die rijft in 't Ooft, en gaet in 't Westen dalen,
Dit sien wy dag aen dag, dit sien wy menigmalen,
Hy moet in weynig tijdt veel duysent mijlen gaen,
En als men na hem kijkt, foo schijnt hy stil te staen ;
Doch gaet noch echter voort veel snelder als de pijlen,
Die uyt een Schutters boog daer vaerdig heenen ylen,
Hy rijft naeu in 'et Ooft of daelt in 't Westen neêr,
En na een korte stondt en fiet men hem niet meer,
En voor dien eygen dagh gaet hier sijn licht verdwijnen ;
Maer 's morgens komt hy weêr sich in 'et Ooft verschijnen.

Wanneer hy 's avondts mooy in 't Westen onder daelt,
Soo seydt men dat hy weêr des morgens helder straelt.
Siet hier het evenbeelt : hoe dat de mensch gaet heenen
Seer vaerdig na de doot, foo haest hy is verscheenen,
Al schijnt 'et dat hy hier somtijdts wat stille staet,
Soo is 't noch evenwel dat hy seer vaerdig gaet :
Waer dat wy heene treên, hoe seer wy ons verkloeken,
't Is altijd na de doot, of wy hem gingen soeken :
Elk treedtje dat men treedt dat kort van 't padtjen af,
En 't nadert tot de doot, en tot 'et duyster graf :
Wanneer wy gaen ter Feeft om soete vreugt te plegen,
Soo gaen wy vaerdelik het wreede monster tegen,
't Zy dat men sit in druk, of vreugde overgroot,
Ons reys spoet alletijdt seer vaerdig na de doot :
Ja gaen ook snel daer heen wanneer wy leggen slapen,
Of dat men leedig sit te geeuwen en te gapen,

't Zy hoe het wesen mach, waer men sich henen wendt,
 't Is altijd na de doodt, die vind men noch in 't endt.
 Wel hem, die in 'et graf met deugde neêr mach dalen,
 Die sal in 't Oordeel Godts weêr helder komen stralen,
 En blinken als de Son in Godes Koninckrijk,
 Ja zijn daer eeuwiglik de ware Son gelijk.

Sapient. 5. 13, 14. Gelijk een pijl uyt-geschooten wordt de locht deylt / ende de locht weder te samen valt dat men niet en siet waer hy door gebaren is / alsoo hebben wy / na dat wy gebooren zijn / oock op-gehouden meer te zijn / ende en hebben geen teeken der deught getoont / maer wy zijn in onse boosheit verteert.

XXVI. Op 't daeghliks klagen der Menschen.

W At hoor ik voor gerucht? wat hoor ik alle dagen?
 Ik hoor een yder schier van flappe Neering klagen,
 Een yder knort en mort, en schijnt niet wel te pas,
 Recht of God tegen ons niet milt genoeg en was.
 Maer soo men onse staet eens ging te recht af-beelden,
 Gewis, men sou dan sien dat menig klaegt van weelden:
 Ey siet eens hoe men pronkt, hoe sierlik dat men gaet,
 Gekleedt seer prachtelik, met kostelik gewaede:
 In plaets dat men een kleed voor weynig gelt kan koopen,
 Soo geeft men menigmael daer voor by groote hoopen:
 De tafel wert gedekt met veelderleye spijs,
 De spijs wert kostelik bereyt, op meen'gen wijs.
 De Kaes (als 't spreek-woordt seydt) werdt dapper dik gesneden,
 Dus gact m' om overdaet al veel het gelt besteeden.
 In plaets dat ook de drank kond' wey of dun-bier zijn,
 Soo drinkt nu meenig mensch veel eer de soete wijn,
 En soo na advenant, in veelderleye saken
 Heeft men het heden wel, en gaen noch klachten maken;
 Maer als men eens bedenkt, wat spijs Joannes at,
 En in wat arremoed dat Christus eertijts sat,

Soo schijnen wy gewis daer weelig by te leven;
 Dies hoorden wy God dank, in plaets van klacht, te geven.
 Siet, dus is 't niet Godts schult dat meenig dapper klaegt,
 Maer 't komt dat meenig mensch sich niet vernoeft en draegt.

Klaegl. Jerem. 3. 39. *Hoe moezren dan de Liedren alsoo in desen leven: een yegelyck moezre tegen sijn sonden.*

XXVII. *Op't gemeene spreekwoord, dat van de Hondt en de Sogh gaet.*

Wat baet 'et of een Hondt sijn krop heeft leeg gespo-
 gen,
 En dat de vuyligheyt is uyt sijn maeg getoogen,
 En veel onguure drek de aerde overgeeft;
 Wanneer hy weder eet dat hy gespogen heeft.
 Wat baet 'et of de Sogh is reyn en net gewreven,
 En dat 'et slik en drek is van sijn huyl gedreven,
 Wanneer hy wederom gelijk als vooren doet,
 Hem wentelt in het slik, en in de aerde wroet.
 Wat baet 'et of een mensch berou heeft van sijn sonden,
 Van 't quaedt, het welk men heeft wel eer in hem gevonden,
 En bidt Godt om gena voor sijn voorleede quaet,
 Wanneer hy wederom het oude padtje gaet,
 En gaet van nieuwen aen de sonden weêr hervaten,
 Gewis het sal die mensch in 't alderminst niet baten.
 Hy doet gelijk de Hondt, of als 'et gnorrig Swijn,
 Want siet, hy eet dan dat hy achte drek te zijn.

Syr. 35. 8. *Wie hem wascht als hy een Doode aengeroot heeft / en roert hem weder aen / wat helpt dien sijn wasschen? alsoo is de mensche die booz sijn sonden vast / ende sondicht altoos wederom. Wie sal diens gebedt verhooren / en wat helpt hem sijn vasten?*

XXVIII. Op't gesichte van een Man die hem reynigt.

KOrts op een Sabbath-tijd, na mijn gelegentheden,
 So ben ik uyt ons Dorp eens na een Buert getreden,
 Alwaer ik doen ter tijdt yet te verrichten hadt;
 Maer hoort, wat les ik kreeg terwijl ik heene tradt:
 De gulde Son die rees, de klok die hadt acht uren,
 Mits vant ik op de wal een oudt Man van ons bureen,
 Die stond daer op de wal, en wiesch sijn smetten af,
 Het welke my oorfaek om hem te vragen gaf.
 't Is smorgens seer gewoon by ons (wy Boere menschen)
 Dat wy malkander dan een goeden morgen wenschen,
 Ik deê in plaets een vraeg, en seyde: Beste vaer,
 Wascht gy u smetten af? maekt gy u aensicht klaer?
 Waer op hy seyde, Ja, een weynigje van buyten:
 Dit woordtje ging ik vast in mijnen hart opsluyten;
 My docht dat woordt was waerd van my te zijn geacht,
 Dies heb ik 't naderhandt ook naerder overdacht;
 Ik ging in mijn gemoet dit wichtig overleggen,
 Ik ging op dese wijs al tot mijn selver seggen:
 Hoe beefich is de mensch, wat doet hy itage vlijt,
 Om het uytwendig vuyl (aen sich) te worden quijt;
 Wat gaet hy menigmael al vlugge tijdt besteeden,
 Om drek te wasschen van sijn drek en aerdiche leden;
 Des morgens als hy rijst soo wascht hy sijn aenschijn,
 Op dat hy voor het Volk mach reyn en suyver zijn;
 Maer wat baet (lieve doch) het wasschen soo uytwendig,
 Als 't hert noch is vervuylt, de Ziel noch is elendig?
 Hoe laeuw is doch de mensch om sijne waerste pand,
 Te maken reyn en net, te redd'ren uyt de schand,
 Men wascht wel; maer eylaes! een weynigje van buyten;
 De sonden, die voor schand', de werelt selfs sou uytten,
 Die maekt men sich wat quijt; dus wort men in 't gemeen
 Een goet en borg'lik Man, en hier meê gaet men heen;
 Houdt Doop, en Avontmael: maer 't geen naest maekt
 een Christen,

Dat's 't recht vernieuwde hert: Wat is't? eylaes! dat
miftmen.

't Hert wort naeu eens geraekt, men wrijft wat om de
huyt,

Men plukt wel boven-lof, maer selden wortel uyt.

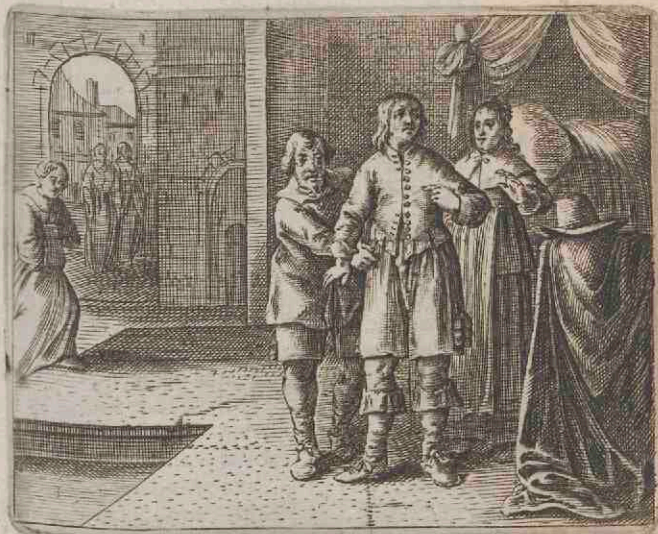
Hier door geschiet 'et dat die al gereynigt heeten,
En Leden van Godts Kerk, soo s' anders niet en weten,
Soo licht ontfteken zijn tot hoogmoet, toorn en wraek,
Tot achterklap, tot spot, tot ydelik vermaek.

Och! laten sulke weër haer keeren tot de plassen,
En soeken hare smet wat dieper af te wassen.

't En is doch niet genoeg al siet een ander niet
Dat wy besmetlik zijn; want Godt het alles siet;
Voor hem en is geen smet (hoe diep) bedekt te houwen,
Hy is 't die hert en nier op 't naeuſte gaet beschouwen;
Dies laet ons 's morgens 't inwendig maken net,
Eer dat wy uysterlik afwasschen onse smet.

Eſai. 1. 16. Wascht u / repnigt u / doet u boose wesen van u
hoor mijn oogen. Laet af van 't quade / leert wat goeds
doen / dencht op 't gene dat recht is.

XXIX. Op de gelegentheyf van een Snijder , die aldus spreekt.

IK fou gewis dit kleedt veel eerder konnen maken,
 Indien dat yder mensch de hoovaerdy ging laken;
 Dit kleedt was dan haest wel, maer nu (door hovaerdy)
 Soo schorter altijdt yet, aen d'een of d'ander zy:
 Een yder fou (bykans) sijn kleeders konnen naeyen,
 Indien de hoovaerdy het stuk niet quam verdraeyen;
 Maer nu (door hovaerdy) soo is 'er veel aen vast,
 Een Snijder maekt nu naeu dat het de lieden past.
 Och! of een yder mensch sich vergenoegt kon houden,
 Ik meen het groot gemak aen veele geven souden.
 De mensch klaegt niet altijdt door druk en tegenspoet,
 Maer dikwils om dat hy wil hebben overvloet.

Ook vind' ik by de pracht noch dit gebrek te wesen,
 Dat sy veel schade doet van diese word gepresen,
 My moeyten in het werk, een ander diese draegt,
 Noch siet men evenwel dat menig pracht behaegt.
 De Duyvel, loos en boos, die vind veel loose gronden;
 Maer noyt en heeft hy dit soo listelik gevonden,
 Dat ymandt prachtig is, en dat met goedt gemak,
 Maer pracht is (diese mint) een swaer en lastig pak.

Tob. 4. 10. En laet de hooberdigheyt noch in u herte /
 noch in u woorden heerschappye / want sy is een begin van al-
 se verderffenis.

XXX. *Op 't gesichte van een Tooneel-spel.*

IK ben eens op een tijdt na Amsterdam gevaren,
 Om op 't Toneel aldaer een Spel te sien verklaren:
 Daer worde doen ter tijdt een wonder spel gespeelt,
 Daer worde meer gedaen als maer alleen geveelt:
 Een quam 'er op 't Toneel, en stont een wijl te kijken,
 Doch na een kort gesprek soo ging hy weder strijken,
 Ik sag hem ook niet weêr. Daer quam een ander voort,
 Die worde (soo 'et schein) daer datelik vermoort;
 Veel quamen op 't Toneel die naeu de Liedien sagen,
 Of wierden op 't Toneel daer daetlik neêrgeflagen:
 Een wierd 'er afgekapt (soo 't schein) sijn rechter-handt;
 Een ander (soo 'et schein) gesmeten in de brandt:
 Een ander aen een boom gebonden, vast met banden,
 Een ander (soo men sey) verloor haer tong en handen.
 Ja van al 't machtig Volk dat op 't Toneel verscheen
 (Gelijk het schijnen mocht) en bleef naeu levend' een;
 Doch 't was maer enkel schijn, sy zijn haest weêr verresen,
 En yder was terstont gelijk hy plach te wesen;
 Maer doen soo mosten sy, of prijs, of spot ontfaen,
 Elk na dat hy sijn woordt had op 't Toneel gedaen.
 Siet hier het rechte Beelt van 't menschelijke leven,
 My dunkt dit waerdig is om eens te zijn beschreven.

De Werelt is 't Toneel, waer op een yder woont,
 Waer op een yder sich maer naeuweliks vertoont:
 De mensch fiet naeuweliks wat God hier heeft geschapen,
 Of valt al weder neêr, en moet een wijtje slapen;
 Den een gaet na het Graf, den ander komt weêr voort.
 Den eenen wort aldus, den ander soo versmoort:
 Den een die wort verbrandt, den ander doodt geslagen:
 Een ander die verftikt door Godes handt en plagen;
 Maer die daer op 't Toneel noch bleven, dit bediet,
 Elias, en Enoch, en storven mede niet:
 Maer wy (die heden zijn) die moeten alle sterven,
 En sullen prijs, of schand, hier na van Godt verwerven,
 Elk na dat hier sijn werk is goedt, of quaedt geweest.
 O! groot is het verscheel wie men op aerde vreeft.

Syr. 14. 16. Gelyck de groene bladeren op een schoone
 Boom / sommige vallen af / sommige komen weder: alsoo
 gaet 'et met de Liederen oock toe / sommige sterben / sommige
 worden geboren / etc.

XXXI. Op 't Hangelen.

DAer komen door mijn hoofst staeg veel gedachten
 vliegen;
 Nu, hoe dat ik eens ging een goede Vis bedriegen,
 Ik was eens in het veldt en smeedt mijn hangel uyt,
 Mits quam een graege Vis en hapte na de buyt,
 Het aes scheen wonder schoon, en lieffelik te hangen,
 Maer binnen waseen haek, daer werd hy aen gevangen,
 De Vis beet happig toe, als met een volle mondt,
 En proefde niet (soo 't scheen) of 't aes was ongefondr.
 De Werelt noem ik 't aes, die schijnt wel wat voor oogen,
 Dics meenig hem bemint, en meenig word bedroogen,
 De lust baert veel onrust, en moeyten over-al,
 En namaels sal het zijn een meerder ongeval.

Predik. 9. 12. Gelyck de Disschen gebangen worden aen
 eenen hoosen hoek / ende gelyck de Vogelen met eenen strich
 gebangen worden / alsoo worden oock de Menschen / etc.

XXXII. *Op de gelegentheydt van een Bankrottier,
die aldus spreeckt:*

IK heb wat achteloos mijn Koopmanschap gedreven,
 Ik wilde lekkerlik, en seer wellustig leven,
 Waer door ik soo te met in schulden ben geraekt,
 Het welk niet weêr van my kond' effen zijn gemaekt.
 Een, die ik schuldig was, nam my daerom gevangen,
 En ik most niet weêr los, of hy most gelt ontfangen,
 En ik en had geen geldt, doch raekten echter vry.
 Maer lieve, hoort hier eens hoe 't is gekomen by:
 Daer quam een goede vriend die over my ontfermden,
 En mijn gevankenis, en droeve staet erbarmden,
 Hy heeft my vry gekocht, en heeft voor my getelt,
 Aen die ik schuldig was, een groote somme gelt.
 Doen was ik weder vry, maer had hy 't niet gegeven,
 Ik hadde voor gewis daer altijd in gebleven,
 En daer altijd geleeft in armoed' overgroot;
 Ja hadde eyndelik vervallen in de doodr.
 Nu kan ik desen Heer niet eers genoeg bewijzen,
 Niet danken na behoor, en na waerdye prijzen,
 Hy kan sijn leven noyt van my weêr zijn betaelt,
 Hoe lief ik hem ook heb, aen my 't noch altijd faelt;
 Maer daer valt my nu in, dat Adam eertijds dede
 Gelijk ik heb gedaen, doen hy ging overtreden
 't Gebodt van Godt, en at van 't geen hem Godt verbood,
 Waer door wy allen zijn vervallen in de doodr,
 Ja souden mogelijk ook eeuwig moeten branden,
 En voelen in het hert gewiffes scherpe tanden,
 Indien dat Godt voor ons de schult niet had betaelt,
 En had ons vry gekocht, en uyt 'et gat gehaelt;
 Maer Godt erbarmden ons en liet van boven dalen
 Sijn Soon, die als een vriendt ons schulden ging betalen,
 Ja heeft voor onse schuldt een bitter doodr gesmaekt,
 Want fiet, 't en kond' met gelt niet effen zijn gemaekt.
 O overgrootte liefd'! die Godt ons heeft bewesen,

Dat

Dat hy sijn Soone sand, die sturf, en is verresen,
 Voor ons, wy aerd' en as, voor ons, maer schand'lik slijk,
 Om ons daer waerdig door te maken tot sijn Rijk.
 Maer waer is nu de liefd' die wy hem weder dragen?
 Waer soeken wy met vlijt hem weder te behagen?
 Ik vrees dat nu de mensch Godt al te veel vergeet,
 En hem die weldaet nu niet danks genoeg en weet.
 Och! of een yder socht sijn schulden te betalen
 Soo veel hy immer mach; want al, en altemalen
 Kan men beralen niet, dus yder doe sijn best,
 Godt sal quijtschelden dan wat dat 'er meerder rest.
 Wy kunnen nimmermeer, soo lang wy zijn op aerden,
 Godt danken na behoor, noch diensten doen na waerden,
 Ja niemant sal het doen hoe deugdig hy sich voegt;
 Doch soo wel dat hy Godt ten vollen vergenoegt.

Rom. 5. 18. Gelyck als dooz eens sonde de verdoemenisse
 over alle menschen gekomen is / alsoo is oock dooz eens ge-
 rechtigheyt / etc.

Rom. 5. 8. Daerom prijst Godt sijn liefde tegen ons / dat
 Christus dooz ons gestorven is / doen wy noch Sondaren
 waren.

XXXIII. *Op ymandt die onbekende wegen reysen wil.*

WAnneerder eenig mensch tot reysen is genegen,
 (Maer daer hy reysen wil zijn 't ongebaende wegen,
 Die hy sijn leven noyt eens meer betreden heeft,
 Maer nu voor d'eerstemael sich op de weg begeeft,))
 Die is 't een grootetroost, dat hy (terwijl hy wandelt)
 Een goede leydtsman heeft, die 't alles hem verhandelt
 Hoe dat hy reysen moet, ja treedt hem selver voor,
 Voorwaer, 't is troostelik te volgen sulck een spoor.
 Soo even ook een mensch die wil ten Hemel komen,
 En na Gods hooge Troon sijn reys heeft voorgenomen,
 Die heeft tot sijnen troost een Leydtsman, dat is Godt,
 Die leydt ons met sijn Woordt, en heylige Gebodt,

Ja zelfs sijn Soon, die is de weg ons voor getreden,
 In ootmoedt, needrigheyt, in liefd' en ware vreedem.
 Voorwaer 't is troostelik, dat hy is voorgegaen,
 En heeft voor ons gemaekt een wel-bebaende baen.
 Wel laet ons lieve doch hem volgen in sijn stapen,
 En soeken (waer men kan) te wesen sijne knapen,
 Op dat de weg toch niet (die Godt ons heeft bereydt)
 Onnut en te vergeefs voor ons en is geleydt;
 Maer dat hy doch van ons mach vroom betreden werden,
 Dat's, ware deugt te doen, en daer in te volherden,
 Soo sal ons aenkomst zijn, ten eynde van de reys,
 By Godt in 't Hemelrijk; dat overschoon Palleys.

2 Petr. 2. 21. Christus heeft vooz ons geleden / ende een
 exempel gelaten / dat gy soudt navolgen sijn voetstappen.

XXXIV. *Op 't gesichte van het jeugdigh Groen.*

Ens ging ik door het veldt, omtrent de Lente tijden,
 Wat voor de soete Mey die menig komt verblijden,
 Het weêr had koud geweest een wijl voor dese dag,
 Soo dat men nu ter tijdt noch Ys in 't water sag;
 Maer nu soo quam een warmt ons door de leden woelen,
 Ik sloeg mijn oog op 't kruyt, dat schein 'et wel te voelen,
 Want het met dese warmt' quam schieten uytter aerdt,
 En 't heeft aen alle kant sich groen geopenbaert;
 Maer ik ging naderhandt dit dieper overwegen,
 En sag eens hoe het was met onsen staet gelegen.
 Ik dacht hoe dat ons Godt veelvuldig warmte sendt,
 Dat's, dat hy ons sijn Woordt veelvuldig maekt bekent;
 Maer lieve, of dit kruydt ons niet moet overtreffen,
 Of wy ons wel soo dra tot Godt ten Hemel heffen,
 Als wel het jeugdigh Groen, dat uyt ter aerde stijgt,
 Seer vaerdig naer om hoog, wanneer het warmte krijgt.
 Wy die nu staeg van Godt veelvuldig warmte krijgen,
 Ey laet ons dan (als 't kruydt) tot Godt na boven stijgen,
 Seer

Seer vlijtig uyt ter aerdt, dat is: uyt sonde boos.
O Godt! bedouwt ons toch dat wy soo doen altoos.

Sapient. 5. 6. Dat licht der gerechticheyt en heeft ons niet bescheemen / de Sonne en is ons niet opgegaen / wy hebben enkel onrecht en schandelijcke wegen gegaen.

Prov. 11. 18. De Gerechtighe sullen groenen gelijk een blad.

XXXV. *Op 't gesichte van de Sterren.*

L Aetst op een Avontfondt soo schiep ik groote vreugden;
Maer hoort eens wat 'et was daer in ik my verheugden,
Ik ging ter deuren uyt, doch ik ging niet aldaer,
Daer veel gefelschap was, en maekten bly'gebaer;
Maer ik ging eensaem staen, en kijken na de Sterren,
Die ik sag wonder schoon al tintlend' staen van verren;
t'Wijl dat ik stont en keek kreeg ik een diep gemerk,
En dacht aen Godes macht en groote wonderwerk,
Ik dacht, is 's Hemels-vloer soo schoon en uytgelesen,
Hoe mach die wooning selfs van binnen dan wel wesen,
Is maer het onder-deel gemaekt soo gierelijk,
Hoe gierlijk mach 't dan zijn daer binnen in Godts Rijk;
Ik kreeg een groote lust om het eens aen te schouwen,
Hoe Godt dat schoon Palleys van binnen heeft gaen bouwen.

Terwijl ik stont en keek, soo schein 'et of ik sag
Wat voor een helder licht dat by Godt wesen mach,
Maer heb wis niet gesien die gierelijke Wooning,
Waer in dat heden woont den aldergrootsten Koning.
Mijn hert dat vloog om hoog, mits keek ik na beneên,
Doen was 't dat ik noch vast aen deser aerde schein.
Doen quam in mijn gepeys, hoe dat 'er veele menschen,
Om in Godts Koninckrijk hier na te wesen, wenschen,
Maer dat sy zijn, als ik, noch aen der Aerde vast,
Dat is, de sonden zijn haer noch een sware last.

Wel aen, ik wil my dan van nu aen vaerdig maken,
 Op dat ik namaels mach in 't schoon Palleys geraken;
 Ik wil dan heenen gaen, en schudden van my af
 Al wat na sonden lijkt, het welk my hinder gaf.
 't En is noch niet mijn tijdt om Godes Rijk te erven,
 Ik moet noch, als het zaedt eerst in der Aerde sterven,
 Want noyt en wast 'er zaedt eer 't inder Aerde daelt,
 Dus moet ik in het graf eer Godt my opwaerts haelt.

Pfal. 122. 1. *Ack verheuge my des dat my geseydt is dat wy in 't Huys des Heeren sullen gaen.* Luc. 1. 43. Psal. 100. 2. Ester 5. 6.

XXXVI. *Op 't besichtigen van een Huys, 't wyl ik een Brug af ging, 't welk my by-na vallen veroorsaekte.*

IK ben eens op een tijdt in seeker Dorp gekomen,
 Alwaer ik by een Sluys een leering heb genomen:
 Ik vant aldaer een Brug, gemaekt omtrent een Sluys,
 Waer by dat ik ook sag een fraey en lustig Huys,
 Dat deê mijn oogen tot nieuwigheyt bekooren,
 Dies keek ik 't Huys vast aen van achter en van vooren,
 Ik keek het van ter zy, van boven tot beneên,
 En dit al 't wyl dat ik de Brug ben afgetreên:
 Al 't wyl ik henen ging soo sloeg ik mijne oogen
 Vast op dat schoon gebou, 't welk my ook heeft bedrogen:
 Want eer dat ik de Brug geheel ten eynde was
 Soo heb ik daer byna gedaen een quade pas.
 Hier op soo viel my in, hoe dat haer veele menschen
 Vergapen aen het aerdsch dat sy hier garen wenschen,
 Hier wroeten in het aerdsch, ja bykans dag en nacht,
 Waer door op Godts gebodt naeu eens en wordt geacht.
 Maer Godt die sal hier na haer eens ter neder velle,
 In d' Afgrondt, in de Poel en schrikkelijke Helle,
 Om dat sy hier niet op het ware padt en treên:
 Maer gaen vast in het aerdsch haer levens tijdt besteên.

Luc. 17. 32. *Bedencht Loths Huysbrantte.*

Luc. 9. 22. *Die sijn handt aen de Ploegh slaet / en siet achterwaerts / die is niet bequaem / &c.*

XXXVII. Op 't vangen van een Snoek.

Ens op een seckre tijdt soo voer ik door de Slooten,
 Om dobberen te vaen, aldaer van ons geschooten:
 Ik haeld' een dobber op, en fiet ik ving een Snoek;
 Doch echter wierd hy niet gevangen aen de hoek:
 Maer aen de and're draet daer wy de steenen maken,
 Die was, gelijk 'et scheen geheftet aen sijn kaken,
 Doch hoe het is geweest ik niet naeu seggen kan,
 Want ik hem naeuwliks sag, of hy viel daer al van;
 Doch hy viel binnen 't boordt, en ik heb hem gekregen,
 En na een korten stondt heb ik hem doot geslegen.
 Voorwaer een vreemt bedrijf, dat ik de Snoek daer ving
 Aen fulken steen of draet, daer 't aesje voor hem hing;
 Dit was een vreemt geval, ik scheen hier schier te wesen
 Een Polycrates maet, daer vreemts is van te lesen;
 't Geluk, hoe dat 'et ging, wou hem schier altijd meê:
 Hy smeeet eens (soo men seydt) een gouwe Ring in Zee,
 En fiet, daer quam een Vis die heeft de Ring gevonden,
 En heeft hem door sijn keel tot in sijn krop gesonden:
 Doch Polycrates kreeg noch weder sijne schat,
 Want fiet, men ving de Vis die 't ingeswolgen had;
 Men is met dese Vis doen na de merkt geloopen,
 Daer Polycrates juyft, hem weder quam te koopen;
 En doen men dese Vis toen eens ontweyen ging,
 Soo vant men in de Vis den kostelijken Ring.
 Voorwaer een vreemt geluk: 't schijnt somtijts te geschie-
 den

Dat het Fortuyn seer vreemt komt springen by de Liedn,
 Ja daer men het Fortuyn in 't minst niet had gedacht
 Daer vint men 't somtijts wel, en dat seer onverwacht:
 Doch sooder ymandt waer die 't werken gink verveelen,
 En dacht op goed' fortuyn, en ging de luyaert speelen;
 Die mocht in plaets van luk, wel krijgen lijfs-gebrek;
 En speuren aen 't gevolg dat hy doet als een gek.
 Soo ook, die traeg tot deugt, noch saligheyt wil hoopen,
 En

En denkt 't en leyt doch niet aen ymandts wil, of loopen,
 Dat hy sal salig zijn; en leeft dies na sijn lust,
 Die sal ook eynd'lik sien 't gebrek door fulke rust.
 Men vangt de Vissen meest als men de fuyk gaet setten,
 De Snoeken aen het aes, de vogels in de netten,
 Seer selden komen sy van selfs ons in de handt;
 Dies soo men Vis begeert, de fuyk dient uytgespant.

Prov. 10. 4. Een traeye handt maect arm / maer een neer-
 stige handt maect rijk.

XXXVIII. *Op 't verhuysen van 't gemeene Volck,
 in 't begin van Mey.*

NA dat de soete Mey sich quam aen ons vertoonen,
 Soo woonden menig mensch daer hy niet plach te
 wonen;

Daer was een groot gewoel in dese maents begin,
 Den een ging uyt sijn huys, en d'ander quam 'er in:
 Maer wel haer die dan in wat beter huys varen,
 Als d'ander zijn geweest daer sy al moede waren.
 Maer wee hem, die als dan een slimmer wooning vindt,
 Als eerst sijn wooning was, die hy heeft seer bemindt.
 Wy moeten even soo (wy menschen die nu leven)
 Verhuysen door de Doodt, en dese hut begeven;
 Maer wel gelukkig die dan beter wooning krijgt,
 En uyt dit slim vertrek tot in den Hemel stijgt.
 Gelijk sy sullen doen die Godt van herten vreesen,
 En soeken naerstelik om goê Huerluy te wesen:
 Die hier alsoo bestaen dat sy goê Huerluy zijn,
 Die sullen blinken klaer hier na voor Godts Aenschijn:
 Maer wee hem die hier na in slimmer huys moet treden,
 Een huys daer 't eeuwig brandt, en altijdt wordt geleden,
 Gelijk de geen ook sal die hier in sonden leeft,
 En sich geheelelijk de Werelt overgeeft.
 Wee hem, die 't alsoo maect, dat hy hier wort gevonden
 Een quade knecht te zijn, een dienaer van de sonden,

Sijn Woonhuys dat sal zijn in 't schrikkelik vertrek,
Alwaer hy hebben sal aen alle dink gebrek.

2 Cor. 5. 1. Wy weten is 't dat onse aerdsche huys deser
wooninge gebroochen wordt / dat wy een timmering hebben
van Godt / een huys dat niet met handen gemaekt is / etc.

XXXIX. Op 't beschouwen van de Sny-kamer tot
Leyden.

IK sag tot Leyden eens, 't welk my misschien sal dienen
Tot leering, eenig Huys verciert met doode bienen,
Het welk, dunkt my, te recht een School mach zijn ge-
naemt,

Waer in ik heb gesien schier alderley Geraemt',
Van Visschen, Vogelen, van Menschen ende Beesten,
Die stonden daer gelijk verschrikkelijke Geesten:
Een Moorse Koning, die wel dathien-hondert jaer
Verstorven is geweest, die lag gebalsemt daer;
't Geraemte van een Mensch 't welk schrik'lik om te sien
was, (was,

Dat sat daer op een Paerdt, 't welk meê geraemt en bien
Met veel geraemten meer, en lang verstorven bien,
't Welk altemalen was verschrik'lik om te sien.
Een die wat haest verschrikt, en lichtlik souw beswijken,
En dient op sulken plaets niet veel te komen kijken;
Maer 't is een nutte School, dunkt my om in te gaen,
Want men daer leeren kan, schoon 't weynig wordt ge-
daen.

De leering die ik kreeg uyt dat gesicht, is desen:
Wat monsters dat wy haest na desen sullen wesen,
Hoe yder haest sal zijn een romp en vuyle romp;
Maer lacy! 't is bedroeft dat men dees aerden-klomp
Dus alle dagen soekt met kleeders te vergieren,
Met hoofs en vreemt gewaet op veelderley manieren;
Daer 't lichaem haest sal zijn der wormen spijs en aes,
En houden niet met al van al 'et schoone waes:

't En is doch nimmer nut der wormen aes en spijzen
 Soo veele çiers te doen en weldaetsgaen bewijzen.
 Ey laet ons leeren doch de pracht te leggen af,
 Wanneer wy dooden sien, of gaen omtrent een graf,
 En seggen alle-tijd', ik wil de swarte aerde
 Niet soo veel çiers aen doen, want s'is van geender waer-
 den;

Ik wil alleen mijn Ziel bewaren voor 't gequel,
 Als die is schoon vergiert soo staen mijn saken wel.

Syr. 10. 11. Wat verheft haer de arme as' en aerde/ sy is
 doch schandelick slijck/ etc.

*XL. Op ymandt die sijn tijdt verluyert heeft, en
 aldus spreekt:*

IK heb laest van mijn Heer een werrik aengenomen,
 Het welk most sijn volmaekt eer dathy weêr sou komen.
 Het

Het most van desen dag zijn opgemaekt en klaer,
 Of anders most ik slaeg, soo 't niet gedaen en waer;
 Maer nu ben ik verbaest, en sie het slecht geschapen,
 Want ik de gantsche dag heel luy heb leggen slapen.
 Had ik mijn best gewrocht het waer al lang gedaen;
 Maer nu is my alrêe te veele tijdt ontgaen,
 Want siet, de Son is wech, en ging in 't Westen dalen,
 En sal hier nu (gewis) niet weder komen stralen,
 Wel aen, ik wil noch doen al wat ik heden kan:
 Maer laes! het is te laet, de nacht komt vaerdig an,
 En morgen sal mijn Heer (in 't krieken van den dagen)
 Hier komen, en besien hoe ik my heb gedragen,
 En vind hy dan mijn werk noch alles ongedaen,
 Soo sal hy my met toorn seer ongenadig slaen.
 Siet hier het rechte Beeldt hoe dat veel menschen leven,
 Die niet en doen het werk dat Godt haer heeft gegeven;
 Maer slapen al den dag, en leggen luy en sacht,
 En nemen naeu op Godt noch sijn gebooden acht,
 Maer wroeten al haer tijdt in dese aerdsche faken,
 Dan hier een lustig Huys, of gins een Slot te maken:
 Ook anders zijnder veel die niet aldus en doen;
 Maer van een anders sweet en bloet haer bykans voen,
 En lusten (als men seydt) geen handen schier te roeren,
 Maer leggen al den dag heel slaperig te loeren,
 En pleegen niet het aerdsch, noch ook des Heeren werk,
 Maer nemen op dees bey al vry te weynig merk.
 Dus soekt d'een dus Godts werk, en d'ander 't soo te laten,
 En soeken onder dies het geen haer minst kan baten.
 Het schijnt men naeu eens denkt, dat eenmael dese dag
 Ten eynde komen sal, dat men niet werken mach;
 Dat eens de gulde Son in 't West sal onderdalen,
 Dat ons dees' gulden tijdt niet meer en sal bestralen;
 Maer denken, soo 'et schijnt, dat hier geen eynd' sal zijn,
 Maer dat de Son altijd sal geven helle schijn,
 En slapen daer op luy, en leven in veel sonden,
 Ja wroeten in het aerdsch als Mollen in de gronden,
 Tot dat de swarte nacht haer eenmael overvalt,

Dat is, tot dat de Doodt eens met haer leven malt ;
 Dan wil men metter haest Gods werken noch uytrechten,
 Maer 't is dan licht te laet, de Doodt komt dapper vechten,
 En hakt al meenigmael de mensch sijn leven af,
 Ja dikmael eer de mensch een sten of fuchjen gaf,
 Dan is den dag voorby, sy kunnen niet meer werken
 En God sal 's andren daegs weêr komen, en aenmerken
 Hoe dat haer werken zijn, vint hyse ongedaen
 Soo sal hy haer gewis seer ongenadig slaen.

Gy Luyaert gaet eens tot de Mier,
 En leert van 't kleen, maer naerstig Dier,
 Hoe dat 'et in de Somer-tijt
 Sijn kosje garen gaet met vlijt,
 Op dat 'et 's Winters, als het vriest,
 Sijn leven niet door noodt verliest.

Prov. 6. 6. Gaet tot de Miere gy Luyaert / siet haer we-
 gen aen / en leert.

Prov. 10. 5. Wie in den Sogst slaept die woardt te schande.

Joan. 9. 4. De nacht komt dat niemandt gewercken kan.

XLI. Op 't gesichte Van een Vogel die swom.

SLa ik mijn oog op alle ding,
 Soo sie ik met verwondering.
 Laetst blies de windt te wonder seer,
 En dreef het water op en neêr,
 Men sag veel holle baren gaen :
 En mits soo sag ik, in de Zaen,
 Een Vogel die op 't water lag,
 Daer ik tot leering yet aen sag.
 Hoe seer de windt de baren dreef,
 De Vogel seer verduldig bleef ;
 Dan was hy boven dan beneên,
 En bleef noch echter wel te vreên :
 Maer had de windt sich niet verheft,

En soo de baren niet getreft,
 Met meer gemak de Vogel sou
 Geswommen hebben daer hy wou ;
 Maer had de Vogel (met geweld)
 Sich dapper in de weer gestelt,
 En hadde door de baren wreedt
 Gewilt, hy had sich selles leedt
 Gedaen, en ging ook sachter voort ;
 Alleen om dat hy waer verstoort :

Maer nu soo ging hy laeg en hoog,
 En bleef gedurig even droog,
 En had gemak, gelijk ik loof,
 Om dat hy dreef daer men hem schoof.

Och ! dat wy menschen deden mee
 Gelijk als desen Vogel deê:
 Dat wy in druk en tegenspoet
 Geduldig bleven van gemoet,
 En dreven met verdueligheyt
 Daer ons 't Fortuyn dan henen leydt.
 't Gaet hoog en laeg hier met de mensch,
 Maer selden gaet 'et na sijn wensch,
 Sijn tijdt is meest met druk vervult,
 Dies dient hem altijd seer gedult,
 En dient sich hier (met alle vlijt)
 Altijdt te schikken na den tijdt.
 Ook als men van de Werelt sot
 Moet zijn versmaect, en ook bespot,
 En om de waerheyt zijn veracht,
 En om ons' deugde zijn belacht,
 Ja dat men ons bykans verdreef,
 Och dat men dan geduldig bleef,
 Gewis het soude voor ons zijn
 Een groot belet van meerder pijn ;
 Want of men dan al knort en mort,
 En dikmael gram van finnen wort,
 't En is gewis tot voordeel niet,
 Maer 't vordert tot een meer verdriet.

„ De druk is hier gelijk de windt,
 „ Die men wel haest niet meerder vindt.
 De Vogel dreef ook op en neêr,
 En maekte naeu een natte veer.

Wy menschen moeten even soo,
 Van dese Werelt boos en snoô,
 Hoe hoog of laeg men komt te gaen,
 Niet yet wat van sijn smet ontfaen;
 Hoe seer dat het Fortuyn ons trest,
 Hoe hoog dat ons 't geluk verheft,
 Ja hoe men ook verheven wert,
 Soo moet noch evenwel elks hert
 Alleen genegen zijn tot Godt,
 En om te doen na sijn gebodt,
 En houden sich van 's werelts drek
 Altijdt reyn, suyver, sonder vlek,
 En leven hier soo onbesmet,
 Gelijk als 't Armelijntje net.

Prov. 14. 29. *Wie verduelig is die is wijs: Maer wie on-
 verduelig is die openbaert sijn sotheyt.*

XLII. Op ymandt die met sijn Schip van de wal drijft,
en aldus klaeght :

HElæs! de klem die ben ik quijt,
 Het welk mijn nu wel dapper spijt;
 Mijn Schip drijft na de lager wal,
 Dies vrees ik seer voor ongeval.
 Eerst dreef mijn Schip al sachjes af,
 Maer nu soo valt de windt mijn straf:
 Had ik mijn saek wel aengegaen,
 De windt had my geen schaë gedaen:
 Mijn Schip dat dreef eerst dapper sacht,
 Dies sloeg ik het ook weynig acht;
 Maer doen het dreef met meerder haest,
 Doen riep ik luyd', en greep verbaest
 Een haek, en sloeg hem na de kant,

Maer laes! ik was te ver van Landt;
 Te keeren 't Schip sijn harde gank
 Daer toe was ik al vry te krank.
 Maer had ik dit in 't eerst gedaen,
 Mijn Schip waer niet van Landt gegaen;
 Ik stond geen vrees om met mijn Schip
 Te raken op een fant of klip,
 En had gemijdt dit droef geklag,
 En 't Schip gehouden daer het lag,
 Ja, 't had dan licht, en sonder pijn
 Van my gehouden kunnen zijn.

Maer dit dient naerder voorgesteld,
 My dunkt dit meer als Schippers gelt:
 Daer zijn veel menschen in mijn staet,
 Die niet en letten hoe het gaet,
 Die niet haer leven nemen acht,
 Maer leven al te onverdacht;
 Soo dat te met het quaedt by haer
 Al woont, eer dat sy 't zijn gewaer,
 Om dat 'et kleen was in 't begin;
 Maer 't kruypt te met wat verder in,
 En krijgt ook wel een ruyme steet,
 Om dat 'et eerst maer sachtjes deet;
 Als dan de mensch sijn staet besiet,
 Soo vindt hy sich in groot verdriet,
 Soo vindt hy 't quaedt in hem seer groot,
 Soo voelt hy van de sonden noot,
 En wil de sonden gaen te keer,
 En stelt sich dapper in de weer;
 Maer laes! de sonden zijn soo sterk
 Dat hy licht doet verlooren werk.

Maer had hy haer soo eerst gekeert,
 Gewis sy waren niet vermeert;
 Het quaedt had hem geen scha gedaen,
 Mits hy 't licht tegen had gestaen,
 Ja sonder moeyten ofte druk
 Had hy gekeert het ongeluk,

En hadde nu een groot gemak,
 In plaetse van een lastig pak,
 En raekte nimmer op een klip
 Met sijne Ziel, dat kost'lik Schip.

Prov. 12. 27. Een verswymelijcke en geluckt sijns hanteringh niet/ etc.

XLIII. Op sich te Spiegelen.

DE mensch en kent sijn wesen niet,
 Voor dat hy in de spiegel fiet;
 Maer als hy in de spiegel kijkt,
 Soo fiet hy eerst hoe dat hy lijkt;
 Gelijk men 't van de jonge Lien,
 En ouden, veele fiet geschien:
 Het is de mensch hier een gewoont'
 Dat hy hem somtijts eens vertoon't,
 En fiet daer of hy is besmet,
 Dan of hy suyver is en net.
 Vint hy sich dan besmet te zijn,
 Soo gaet hy wasschen sijn aenschijn,
 En doet sijn best, en gantsche vlijt,
 Om sich het vuyl te maken quijt,
 En soekt om haest te worden schoon.

Ook stelt sich ymandt wel ten toon,
 En spiegelt hem eens in het glas,
 En gaet daer heen; doch hoe hy was
 Vergeet terstont, na dat hy gaet,
 Mits hy de saek geen acht en slaet.

Een mensch die nimmer leeft noch schrijft,
 Maer als in 't wilt sijn tijdt verdrijft,
 En in het aerdt'sch sijn lusten heeft;
 Die mensch weet niet hoe dat hy leeft.

Die mensch kan Gods Boek (na den Geest)
 Een spiegel zijn wanneer hy leeft:
 Want als hy leeft in Godes Boek,

En doet wel naerftig onderfoek,
 Soo fiet hy wat 'er dient gedaen;
 Soo vindt hy hoe hy dient te gaen;
 En als hy dan eens overflaet,
 Hoe dat hy neffens Godt beftaet,
 Soo is 'et dat hy daetlik fiet
 Of hy befmet is ofte niet.

Maer hier, eylaes! een groot gebrek:
 De mensch die fiet wel veel fijn vlek,
 Wanneer hy leeft, of lefen hoort,
 Maer 't gaet met hem niet verder voort,
 Hy fluyt 'et Boek, en denkt niet meer,
 Om fijn gedaent', noch Godes Leer.
 Och! of de mensch fich dan begaf
 Te waffchen fijne sonden af,
 Wanneer hy fiet dat hyfe heeft,
 Daer worde niet als nu geleeft.

Maer dit gebrek is by de mensch:
 Om fchoon te zijn waer wel fijn wenfch,
 Maer 't waffchen dunkt hem al te veel,
 De werelt fchijnt hem noch te eel,
 Hy flacht (gelijk men feydt) de Kat,
 Die wou wel Vis, maer wou niet nat;
 De luyheyt is noch al te fterk,
 Hy luft niet aen foo grooten werk,
 Hy wil het quaedt wat fteeken fchuyl,
 Dus blijfter menig wetend' vuyl.

Maer Godt (die alle ding befchout)
 Het nochtans fiet, hoe fchuyl men 't houdt.

Jacob. 1. 22. Is 't dat ymandt van u een hoozder des
 Woordts is / en geen doender / die is gelijk een man die fijn
 lichamelijke aensicht aensiet in een fpiegel / ende als hy hem
 gefien heeft soo gaet hy wech / en vergeet hoedanigh hy ge-
 ftelt is / etc.

XLIV. Op 't gesichte van een Smit.

En Smit, na dat ik kan verstaen,
 Die moet in tijts het Yser slaen,
 Terwijl het gloeyend' is, en heet,
 Dient het van hem te zijn gesmeet;
 Want fiet, het Yser word te hart,
 En stijf, wanneer het kouder wart;
 Soo dat de Smit daer dan niet van
 Na sijnen wil yet maken kan.

De Mensch dient even soo, met vlijt,
 Terwijl hy leven heeft en tijt,
 En als hy noch is in sijn jeugt,
 Te leven vroom in ware deugt;
 En t'wijl hy noch is in sijn fleur
 Moet hy Godt nemen voor de keur;
 Want als de koude ouderdoom
 Eens komt, en maekt sijn leeden loom,
 En maekt sijn krachten gantsch te niet,
 En maekt dat hy niet meerder fiet,
 En maekt dat hy niet hooren kan,
 En jaegt ook het verstant 'er van,
 Dan is 'et met die mensch te laet
 Te doen na Godes wijze raet;
 Hy is dan niet meer als een kindt,
 Dat niet als pap en melk bemindt.

Dies dienen wy, met alle vlijt,
 Wel waer te nemen onsen tijt,
 Eer dat het fleurten is gegaen
 Soo dient Godt dienst te zijn gedaen.

Een Boom die vruchten dragen sal,
 (En dat ook vry een goetd getal)
 Die dient te wassen in de Lent',
 Soo haest Godt sijnen zegen sendt;
 Want stijgt hy dan niet in de lucht,
 Soo krijgt hy licht geen rijpe vrucht.

Soo moet een mensch ook, van der jeugt,
 Opwassen in de ware deugt,
 En doen in tijts na Godes raedt,
 Terwijl hy in sijn bloeyen staet,
 Of sijne vrucht rijpt lichtlik niet.
 Dies yder een wel voor hem siet,
 En maekt hem vroeg tot Godt gereet:
 Het Yser dient in tijts gesmeet.

- Klaegl. Jerem. 3. 27. *o!* hoe goedt is 't een mensche dat hy
 het jock van der jeught aen op hem neeme.

Eccl. 6. 18. *Mijn kindt / van uwer jonckheyt op ontfangt
 de leeringe tot grijsen outheyt toe / soo sult ghy wijsheyt vin-
 den.*

XLV. Op 't gesichte van een Knecht die werkt.

't **G**edenkt my wat ik lefmael sag,
 't Welk hier nu leering geven mach:
 Ik was eens daer ik sag een Knecht,
 Die wrocht, maer 't was al vry wat slecht.
 Mits quam sijn Meester daer op 't perk,
 Doen maekt' hy vry wat beter werk;
 En t'wijl de Meester stont en keek,
 Soo had sijn werk een goede streck.

Maer hoort eens wat ik hier uyt leer,
 En waer toe dat ik dit nu keer:
 Godt is alleen ons Opper-Heer,
 Geen Heer als hy en isser meer,
 Geen Heer en is soo groot van macht,
 Geen Heer en heeft alfulke kracht,
 Ja al de Heeren op der Aerdt
 Zijn niet soo groot, wijs, sterk, vermaerd.

Hoe, doet men dan na Godts bevel,
 Soo veel te meer en liever wel?
 Soo veel ik merk my dunkt van niet;
 Want het nu menigmael geschiet,

Dat ymandt sulke dingen doet
 Die Godt gebiedt dat niemandt moet,
 Ja doet al dikmael recht verkeert
 Als Godt ons in Sijn Woorden leert.

Maer seg my eens hoe dat 'et koomt,
 Dat nu de mensch God niet meer schroomt?
 Indien Godt voor sijn oogen quam,
 En acht op al sijn handel nam,
 En dat de mensch 't geloofden klaer
 Dat Godt het was, die by hem waer,
 Of hy dan 't quaedt wel sou bestaen,
 Dat nu soo lichtlik word gedaen?

Dit antwoordt dient op sulken vraeg,
 Indien de mensch Godt altijd saeg,
 En het ook vast gelooven wou
 Dat Godt het was, gewis hy sou
 Dan menigmael niet doen het quaet,
 Dat hy nu dikwils wel bestaet.

Wel dan, om met een woordt geseyt,
 Soo moet een wangeloovigheyt
 De mensch staeg hebben aen Godts macht,
 En Godt moet weynig zijn geacht;
 Want dan moet hy gelooven niet
 Dat Godt sijn werken alles siet,
 En niet gelooven vast en wis
 Dat Godt is Godt, gelijk hy is.
 Ja dat een mensch is min als Hy;
 Want waerder dikwils mensche by,
 Wanneer het quaedt staet in geboort,
 Men ging niet met het quaet doen voort;
 De schaemt', en vreesse voor oneer,
 Die kan de drift straks houden weêr,
 Ja soo dat 't quaet niet uyt en breekt,
 Schoon dat 'et vast in 't herte steekt.

Noch gaet 't besluyt op dese voet:
 Men kan niet beter als men doet.
 Dit is een quade trage aert,

Die sloffigheyt, en sonden baert,
 En maekt dat men gelijk de knecht,
 Sijn werk voor Godt maekt dapper slecht,
 Maer soo de Heer dan op ter daedt,
 Terwijl men besig is in 't quaet,
 Ons in Sijn Heerlikheyt verscheen,
 Hoe soud' het hert en al de leên,
 Door schrik, en vreesse sijn ontroert?
 Als wiert men totter dootd gevoert.
 Dit sal geschien; maer in dien dag
 Wanneer men 't niet verdoen en mach.
 't Werk moet nu door 't geloof geschien,
 Als quamen wy hier Godt te sien.

En die een fulk geloove heeft,
 Geloofst dat Godt (hoe dat hy leeft)
 't Op 't naeuſte fiet, en 't alles weet,
 Wat dat hy denkt, waer dat hy treet,
 Gewiffelik soo 'n mensch die moet
 Sijn werken maken alsoo goet,
 Als of hy wist dat Godt het sag,
 En voor hem stond de gantsche dag.

Maer laes! de wangeloovigheyt,
 De mensch heel diep in 't herte leyt,
 Sijn werk getuygt het klaer, en wis,
 Want anders sou 't niet zijn als 't is.

Of anders moet het komen by,
 Dat men dus traeg en achtloos zy,
 Door dat men denkt: Godt is soo goet,
 Schoon of men juyſt soo stijf niet doet,
 En gaen soo eng als somm'ge Lien,
 Hy sal 't wel door de ving'ren sien;
 Hy is soo streng niet, als hy heet,
 Wat dient hem onse druk en leet?
 Hy heeft den Hemel niet gebouwt
 Voor wilde Dieren uyt 'et wout.

Die Godt alsoo voor goet bekent,
 Die sal bedrogen zijn in 't endt.

Doch ik bekent Godt is heel goet,
 Want hy veel weldaet deed' en doet;
 Hy wenscht na ons' behoudenis,
 Maer hy ook gantsch rechtvaerdig is,
 En heeft na sijn rechtvaerdigheyt,
 Elk na sijn werk loon toegeleyt,
 En sal eens tot die Knecht die staeg
 Sijn werk of niet en doet, of traeg,
 Uytroepen: ô gy trage knecht,
 Gy hebt mijn wil niet uytgerecht,
 Gy hebt my niet getrou geweest,
 Noch door 't geloof niet recht gevreesst,
 Dies gaet nu in de duysternis,
 Daer uwe deel voor eeuwig is.

Coloss. 3. 22. Ghy knechten weest gehoorzaam in alle dingen u vleeschelijke Heeren / etc. Vers 24. Weet dat ghy van den Heere ontfangen sult den loon der erffnissen / want ghy dient den Heere Jesum Christum / etc.

XLVI. Op de gelegentheydt van een Visscher die spreekt als volgt :

NU sie ik dit is niet al mis,
 Want fiet, mijn net is schier vol Vis,
 Maer dat het slimst nu is van al,
 De grooten zijn een kleen getal,
 De kleenen is 't getal heel groot,
 En die smijt ik weêr in de sloot.
 Maer fiet de grooten ik bewaer,
 En brengse vaerdig in mijn kaer.
 Maer daer soo valt my in de fin,
 Dat hier voor my steekt leering in:
 Godt sal de menschen soo by een
 Hier na eens visschen in 't gemeen,
 En sal, gelijk als ik nu doe,

De quaden schein uyt de goê.
 Maer groot sal dan zijn het verscheel
 Van d'een, of van des anders deel,
 Te sitten aen Godts Rechter-handt,
 Of dan te gaen in d'helsche brandt.

Wel die dan is een goede mensch,
 Die sal Godt geven al sijn wensch;
 Maer die Godt vindt onreyn te zijn,
 Sal moeten in de helsche pijn.

Maer of dan ook het goê getal
 Niet wel het kleinste wesen sal?
 Ik meen gewisselik van ja,
 Na dat ik uyt Godts Woordt versta.
 Wel dan, soo wil ik nu voortaan,
 My voegen op de smalle baen,
 En dringen door de enge poort,
 Op dat ik niet raek buyten boort.
 Hoewel daer weynig selschap is,
 Men gaet 'er veylig, en gewis.
 'k En sal daer meê niet kunnen deur,
 Te volgen de gemeene fleur.
 't Sou wel vermaeklikit zijn voor 't vleys,
 Maer 'k maekte licht een quade reys.
 Dus wil ik nu soo veel ik kan,
 Godts ware Leere nemen an,
 En-hoop dat ik uyt dit geval,
 My voegen sal by 't klein getal.

Math. 13. 48. Sy vergaderen de goede in haer baten/ maer
 de quade werpen sy wech; alsoo sal 't in 't eynde der werelt
 oock we-gaen/ etc.

XLVII. Op het treden langhs een smal padtje.

DAn doe ik dit, dan sie ik dat,
 Waer uyt ik yet tot leering vat;
 Hoort eens wat ik nu seggen sal;
 Ik ging laetst eens een padtje smal,
 't Welk was (na dat my is bekennt)

Gemaekt van planken endt aen endt.

Terwijl ik naerftig heb gelet

Waer ik mijn voeten heb gefet,

Ik lichtelik op 't padtje bleef,

En raekte nimmer uyt de fchreef.

Maer doen ik ging met onverdacht,

En nam niet op mijn treden acht,

En al te vreemde ftappen gaf,

Soo raekten ik van 't padtjen af.

Maer hoort eens hoe ik dit uytleg,
En wat ik meen met defe weg:

Godt heeft ons hier een weg geleydt,

Waer door men gaet ter faligheydt,

En is ook smal om op te gaen,

Maer foo men naerftig acht gaet flaen

Hoe dat men leeft, wat dat men doet

Van 't geen men weet, hoe dat men moet,

En dat de mensch fijn levens tijd

Oprecht in deugden vroom verflijt,

En let wel naerftig al den dag,

Of 't geen hy doet wel wesen mach,

Of het met hem foo wel mach heen,

Soo is 'et padtje wel te treên;

Maer foo hy leeft wat onverdacht,

En neemt niet naeu fijn leven acht,

En fich vergaept aen 's werelts mooy,

('t Welk ydel is, en dor als hooy,

Schoon 't menig mensch bekooring gaf,)

Soo raekt hy van het padtjen af;

Dies dienter wel, en naeu gelet,

Waer men fijn voeten henen fet;

Hoe dat het met ons leven gaet,

Of men al in Godts vreefe itaet.

O Godt! ô Leydtsman op de baen,

Waer door men kan ten Hemel gaen;

Mijn Godt, mijn alderlieffte Schat,

Weeft doch mijn Leydtsman op dat padt.

Na u, ô Godt! is 't dat ik oog,
Trekt my, ô Heer! na u om hoog.

Ephes. 5. 15. Siet toe / hoe ghy voorzigtelik meught wandelen / niet als de onwijse / maer als de wijse Menschen.

XLVIII. Op een Jongen met een broetsche Hen.

En Jonge dien ik seer wel ken,
(Seyd' eender my) die had een Hen,
Die Hen werdt broetsch, en sat op 't nest,
En broede daer sijn gantsche best;
Maer doen de Jonge dit bevant,
Soo wou hy plegen goet verstant,
En doene raedt, dat hy niet meer
Sou broeden, als hy deê wel eer.
Maer hoort wat middel hy gebruykt,
Sijn hoeft hy in het water duykt,
En hiel 'et soo lang in de sloot
Tot dat de Hen daer door bleef doot;
Maer doen de Jonge dit nu sag,
Soo maekt' hy straks een droef geklag,
Gelijk als men wel denken ken,
Want siet, het was sijn beste Hen.

Veel menschen doen ook onbedacht
Een saek, daer naeu dient op geacht,
Daer men dient matig in te gaen
Word dikwils overdaet gedaen.

Een Schipper milt de lager-wal,
Op dat hy 't Schip behouden sal;
Maer zeylt dan licht wel weêr soo hoog
Dat hy blijft sitten op 'et droog;
Maer had hy matig heen gezeylt,
Gewis 'ten had hem niet gefeylt.

Een mensch de suynigheyt wel laekt,
Tot hy in arremood' geraekt,
Hy leeft soo lang in weelde breet
Dat hy eens vindt het droevig leet,

Van dat men fijnen goet verkoopt,
 En voor de schuldt meê heenen loopt.
 Daer staet hy dan bedrukt en fiet,
 En heeft van gelt noch goeden niet.

Maer soo hy had geleeft in maet,
 Soo waer hy noch in goeden staet,
 Gelijk hy nu wel wenschen sou;
 Doch 't is nu niet gelijk hy wou.
 Dus, eerst gedaen, en na bedacht,
 Heeft menig man in nootd gebracht.

Prov. 19. 2. Waer geen bescheydenheyt en is daer en gaet 'et
 niet wel toe / etc. Prov. 15. 14.

XLIX. *Op 't gesichte van een Eend, met Pulpen.*

't **G**edenkt my dat ik lestmael sag
 Een Eend, die op 'et water lag,

En soo vast heen en weder swom,
 En had veel Piepels om en om,
 Doch waren alle niet by hem :
 Mits quaekten hy met luyder stem,
 't Welk yder heeft terstont gehoord,
 En quamen daer op daet'lik voort,
 En quamen hare Moeder by,
 Die sy doen dreven onder 't zy.
 Ik nam op al den handel acht,
 En hebbet naerder overdacht :
 Ik dacht, dat soo meê deê de Mens,
 Gelijk als dese Piepelkens,
 En quam terstont wanneer Godt riep,
 Ja dan als vaerdig heene liep,
 Dat is, wanneer hem wort geleert
 Wat dat Godt hier van hem begeert,
 Dat hy dan straks trat vaerdig toe,
 En liet 'et quaedt, en deê het goê,
 En nam sijn toevlucht, loop en keer,
 Terstont tot Godt, en Godes Leer.
 Gelijk als Godt ons leeren doet,
 En soo de mensch noodtwendig moet,
 Indien hy Godt wil tot sijn Godt,
 En namaels niet wil zijn bespot.
 Maer laes! de Mensch Godts stem wel hoort,
 Dat is, hy weet wel Godes Woordt,
 Maer acht Godts stem niet (soo het blijkt)
 Want hy daer niet na om en kijkt;
 Hoe Godt hem roept, en noodt hem an,
 Hy swemter noch al verder van.
 „Maer soo de Piepel alfoo doet,
 „Soo is 'et dat hy doolen moet.
 De Mensch die sal ook, voor gewis,
 Dan dwalen in de duysternis,
 Wanneer hy hier niet soo en leeft
 Gelijk als Godt bevoolen heeft.
 Och! of de mensch gehoorzaamheyt

(Als van de Piepels is geseyt)
 Bewees aen Godt, wanneer Godts stem
 Komt in sijn ooren dringen hem,
 (En geeft gelijk de Eend een quak)
 Dat dan de mensch quam vaerdig strak,
 En deê terstont al wat Godt wou,
 De mensch en leefde niet als nou;
 En 't waer de mensch een groote rust,
 En Godt gewis een groote lust.

Eesai. 1. 3. Een Osse kent sijn Heere / ende een Ezel de
 krebbe sijn's Heeren: maer Israël en bekent my niet / en
 mijn Volck is sonder verstant. O wee des sondigen Volcks! etc.

L. Op 't handelen met een Swavel-stok.

EEn Solfer-priem (soo men bevindt)
 Die is tot branden seer gesint,
 Want als hy 't vyer noch naeu genaekt
 Soo is 't dat hy aen 't branden raekt:
 Ik hebber eertijts op gelet,
 En hem dicht by een kool geset,
 Doch 't raekten niet (gelijk het schein)
 En fiet, de priem die branden heen.
 En als men dese priem dan doet
 In wat krul-spaenders droog en goet,
 (Die leggen elders aen de wandt)
 Soo maekt hy wel een groote brandt;
 Ja 't gantsche huys dat kan als dan
 Daer lichtelik verbranden van,
 Met wel veel and're huysen meê,
 Soo men de brandt niet lesschen deê.
 Soo even is een Klappaert's tong,
 (Dunkt my) als ik die priem bevong;
 Een Klappaert soekt eens anders daet
 Ruchtbaer te maken over straet,
 Al weet hy het bescheyt ook niet,
 Hoe dat 'et is, of was geschiet,

Soo kakelt hy het nochtans voort
 Dat het een yder bykans hoort ;
 En in diens oor hy 't eerst laet gaen
 Die seydt 'er weêr een ander aen :
 Ja 't schijnt hem staeg te wesen leet
 Dat het niet yder mensch en weet.

Een Klappaert rokkent dikwils twiſt
 Om dat hy in sijn woorden mist ;
 Hy roept in volle monde uyt
 Dat niet en is gelijk hy 't duyts ;
 En brengt, om maer een leur en seur,
 De lieden dikmael in getreur.

Ook praet een Klappaert dikwils 't geen
 Dat by de lieden niet en schein ,
 En dat ook niet is inder daet
 Daer van maekt hy by yder praet :
 Daer hy maer een kleyn vonkje vant
 Daer sticht hy wel een groote brant ;
 Een ding dat eerstmael niet en was
 Dat maekt hy groot, en dat seer ras.
 Dus is een Klappaerts tong (dunkt my)
 Gelijk het Solfer-priempje zy.

Prov. 16. 26, 27, 28. *Weenigh komt tot groot ongeluck
 doo? sijn egen mond: Een loos mensche graeft na ongeluck/
 ende in sijn monde bzandt vyer: Een verkeert mensche recht
 twiſt aen/ ende een achterklapper maekt Dozsten on-eens.
 Psalm 120.*

L 1. *Op 't blasen in een Vyer.*

L Aetst heb ik eens een Vyer gebout
 (Gelijk men doet) van turf en hout,
 't Welk niet heel vaerdig branden heen,
 Mits 't pit, het Vyer, was al te klein.
 Ik nam een blaesbalg in de handt,
 En blies daer in, waer door de brandt
 Na boven steeg, en wert seer ras.
 Veel grooter als sy eerst wel was,

En 'k sag gedurig dat sy wies,
Alleen om dat ik daer in blies.

Wanneer een Klappaert hoort of fiet
Dat ergens menschen twisten yet,
Soo gaet hy straks en blaest daer in,
En seydt tot d'een: 't is u gewin,
Het twisten mag soo licht geen quaet,
Maer licht is het u groote baet,
Dies doet u best al meer, en meer,
Want sooj'et wint soo krijgje eer.

Tot d'ander seydt hy, houdt u endt,
Vermits gy wel de sterkste bent,
Soo sal 'et heel wel met u gaen,
Blijft maer vast op u stukken staen;
Soo ik was in een staet als gy,
'k En gaf niet yet toe mijn party,
'k En sou (waer ik als u) soo mal
Niet zijn, dat ik gaf yet met al,
Want soo gy toe-geeft in de strijt,
Soo raekj' u naem en eere quijt;
En dan sal u party u vriendt
Uytlacchen, voor 't geen u niet dient:
Een jool, een kluts, een soete vaer,
Sal men u noemen met malkaer.

Dus blaest een sot, wanneer hy merkt
Dat twist omtrent de menschen werkt,
Waer door de twist al hooger rijft,
Vermits hy elk 't volharden prijft,
De twist die word wel haest soo groot
Dat sy naeu weêr kan zijn gedoodt,
Mits sy schier onder yder raest,
Alleen om dat hy daer in blaest.

Syrach 28. 18. Blaest ghy in 't bronksken soo komit daer een groot vper af / etc.

2 Timot. 2. 16. Des sotten onnut geklay ontslaet u / want het helpt veel tot een ongoddelyck wesen.

Proy. 18. 6. De lippen der sotten bzenget in twist / etc.

LII. Op't Spreeuwen vangen.

IK wilden eenskens Spreeuwen vaen,
 Gelijk als ik ook heb gedaen;
 Maer hoort hier eens hoe ikse ving,
 't Was met geen roer, of staele kling,
 O neen! maer het was met een Fuyk,
 Gelijk 't hier wel is een gebruyk:
 Ik nam wat Vlaerde-beyen schoon,
 En hingse in de Fuyk ten toon,
 En heb de Fuyk doen uytgespant,
 En vast gebonden met een bandt
 Aen 't topjen van een moolen-roe,
 En draeyden hem na boven toe.
 Daer hing de Fuyk toen wonder hoog.
 De Spreeuwen kregen hem in 't oog,
 En vlogen vaerdig na het net,
 En hebben haer daer op geset;
 Maer 't aes (foo 't schein was haer begeer,
 Dies hipten sy vast heen en weêr,
 Dan achter, en dan weder voor;
 Een stak sijn bek van buyten door,
 Doch kreeg het aes niet in de mondt,
 Waer na hy vast te kijken stondt,
 Dies hy sijn vlucht vast elders nam,
 Tot dat hy in het inkel quam,
 Doen hipt hy vaerdig na het gat,
 Waer in hy wat te kijken sat,
 En 't aes (foo 't schein) dat docht hem frey,
 Dies haptten hy eens na een Bey,
 En mits foo viel hy van de kant,
 En was gevangen in het want.
 Ik liet de Fuyk doen dalen neêr,
 Doen kreet de Vogel wonder seer,
 Doch of hy leelik kreet en luyt,
 Hy mochter doen heel qualik uyt.
 Dit is (dunkt my) het evenbeelt,

Hoe dat de Duyvel heden speelt,
 Het is sijn dageliks gebruyk
 De mensch te lokken in de Fuyk.
 Hy pronkt sijn waren voor den mensch,
 Als of sy waer na vollen wensch;
 Hy noemt 'et quaedt geen quaedt te zijn,
 Maer geeft 'et quaedt een valsche schijn,
 En prijft de mensch het quaedt soo aen,
 Gelijk hy Eva heeft gedaen,
 Doen hy met valsheyt 't quaedt betoog,
 En soo de goede Vrou bedroog:
 Eerst nam sy 't Fruyt maer in de handt;
 Doen beet sy daer in met haer tandt;
 Maer laes! sy sag doen straks met leedt
 Dat sy was naekt en ongekleedt.

De Satan is nu noch soo snoô,
 Hy doet met ons noch even soo;
 De rijkdom, gulsigheyt, en pracht,
 Die maekt hy by de mensch geacht.
 De mensch die fiet de vruchten an,
 Hem dunkt hy lust'er wel wat van,
 Doch hapt met volle monde niet
 Soo haest als hy de vruchten fiet;
 Hy staet in 't eerst de hovaerdy
 Niet alles toe, en alles vry;
 Maer hengelt eerst wat om de kant,
 Tot hy valt midden in het want,
 Tot dat hy wel gevangen is,
 Dan daelt hy in de duyfsteris,
 En geeft dan meê, gelijk de Spreeuw,
 Een droef geklag, een naer geschreeuw:
 Doch of hy dan al krijt, en huylt,
 De helsche brandt hy niet ontschuylt.

Genes. 3. 6. Ende het Wijs sag dat den Boom goedt en lustigh was om daer af te eten / ende lieffelijck / &c.

Prov. 23. 30. En siet de wijn niet aen dat hy rootachtigh is / en geeft in 't glas een gedaente / hy gaet sacht inne / maer ten laetsten bijt hy gelijk de slangen / etc.

LIII. Des Menschen leven vergeleeken by een Kaers.

DE Kaerffen branden altijd niet
 Tot in de pijpen, (soo men fiet)
 Tot dat haer smeer is alles voort,
 Maer worden dikwils eer verstoort.
 Als men een Kaers aen 't branden maekt,
 En dat de brandt het smeer naeu raekt,
 Soo gaet de Kaers licht daetlik uyt,
 Of gaet licht uyt als men hem snuyt,
 (Om 't smeer te vaerdig neder liep)
 Soo men hem dan snuyt al te diep:
 Of licht soo komter ymandt by,
 Die blaest hem uyt van gekkery;
 Of licht soo blaest een dwarrel-windt
 Dat men sijn licht niet meerder vindt:
 Of anders valt hy in een plas,
 Sijn glans verdwijnt te wonder ras;
 Of anders als men slapen gaet
 Blaest men hem uyt, hoe schoon hy staet:
 Of laet men hem al stille staen,
 Soo moet hy echter haest uytgaen:
 Want fiet, sijn smeer is haest verbrant,
 Dies raekt sijn licht ook haest van kant,
 Hoe lieffelik, hoe fraey, hoe schoon
 Hy heeft gebrandt, en stondt ten toon,
 Ten baet niet meer, mits men nu niet
 Als maer wat as en stoffe fiet.

Des Menschen leven kan, met schijn,
 Wel by een Kaers geleken zijn:
 De mensch heeft dikwils naeu ontfaen
 Sijn leven, of 't is weêr gedaen;
 Ja hy is menigmael al doot
 Eer hy is uyt sijns Moeder schoot,
 Eer hy ter werelt is gebracht
 Soo is hy dikwils al versmacht.

Ook soo de mensch al verder gaet,
 En klimt te met tot hooger staet,
 Soo komter weêr veel tegenspoet,
 Waer door hy licht ter neder moet,
 Waer door de Doodt hem rukt na 't graf,
 En snijdt de draet des levens af:
 't Zy dat hy sieklik wordt en krank,
 Waer door de Medecijn een drank
 Hem maekt, tot lichting van sijn pijn;
 Maer hier kan somtijts hinder zijn,
 Dat hy de dranken maekt te sterk,
 Soo dat sy doen te grooten werk,
 De Kranke mach 'et niet beslaen,
 Maer moet daer door ten grave gaen,
 En gaet gelijk het kaersjen uyt,
 Dat men te diep, en harde snuyt.

Ook raekt 'er menig 't leven quijt
 Door Krijg, door Oorelog en Strijt;
 En worden 't leven uytgebluft
 Door een die heeft in 't moorden lust.

Ook anders raekter menig doodt,
 Door harde windt, en waters noodt,
 Wanneer sy zeylen in der Zee,
 En drijven na een goede Reê,
 Als dan een Noorde windt verheft,
 Soo wort 'et Schip licht soo getref
 Dat het raekt met de boom om hoog,
 Of op een klip of op 'et droog;
 Soo dat de Schipper met sijn maets
 Daer moeten blijven op die plaets,
 Door dat de wint te vinnig blaest,
 En dat de Zee te bijster raest,
 Soo zijn sy na een korte tijt
 Haer glans, haer licht, haer leven quijt.

Ook anders: menig mensch die wordt
 Door Pestelenti neêrgestort;
 Hoe schoon, hoe jeugdig men ook is,

Hoe wel gefont, hoe fluks, en fris,
Men is dan na een korte tijt
Sijn brandt, sijn licht en leven quijt.

Door noch veel ongelukken meer
Verdwijnt de mensch, en valt ter neêr.

Offchoon dit geen van allen quam
En hier de mensch uyt 't leven nam,
Soo is 't noch evenwel dat hy
In 't kort niet meerder hier en zy,
Wanneer dat sijne temperment
Eens is verlopen, en ten end,
Soo gaet hy uyt, soo is hy doot;
Ja dat ook van een kleene stoot;
Hoe rijk, hoe weelig hy eerft sat,
Hoe groote vreugt hy somtijts had,
't Vergaet dan al, men fiet dan niet
Als dat men 't Rif alleenig fiet,
't Welk dan haest word verschrikkelijk,
En niet als as, en stof, en slijk,
Dat overblijft is vuylenis,
Gelijk als d'as van kaerffen is.

Syr. 10. 12. *W*is 't dat de *M*edecijn daer lange aen pley-
stert / soo gaet 'et doch ten laetsten alsoo toe: heden een ko-
minck / en morgen doot.

LIV. *Op 't kijken door een Verre-kijker.*

Als men door een Verkijker kijkt,
Een ding dat ver is hende lijkt;
Hoewel een ding al verre zy
Soo schijnt 'et nochtans dichte by;
Maer hier dient dan wel op gelet,
Wat endt dat men na 't oog toe set,
Soo 't geen ver is sal zijn bekent
Soo moet 'et zijn het nacuste endt.

Of soo men eens de Kijker swaeyt,
 En 't wijde endt na 't oog toe draeyt,
 En setten 't oog voor 't grootste glas,
 Soo schijnt een ding niet soo het was;
 't Geen dichte by is men naeu fiet,
 't Geen groot is lijkt dan bykans niet.

Een mensch die 't naeuwe padtje gaet,
 En leeft na Godes wijse Raet,
 En doet gelijk als Godt hem leert,
 En door 't Geloof sijn Schepper eert,
 Die fiet Godt door 't geloove klaer
 Als of hy dichte by hem waer,
 Gods Rijk dat schijnt hem hend' in 't oog,
 Schoon het is wonder ver en hoog.

Maer een die 't ruyme padt intreedt,
 En in het aerdt'sch sijn tijdt besteedt,
 En denkt bykans niet eens om Godt,
 Ja weet ook naeu van Godts gebodt;
 Voor die schijnt Godt (sijn Opper-Heer)
 Te wesen wonder hoog, en veer,
 Om dat hy treedt op 't ruyme padt,
 En kijkt als door het wijde gat.

Hebr. 11. 1, 2, 3, 4, &c. Het geloove is een seecker betrouwen des geene dat men hoopt / en 't schijnt sich na het gene dat niet en schijnt / etc.

L V. Op 't visschen met den Elleger.

't **G**edenkt my dat ik met mijn Broër
 Eens door de groene velden voer,
 Om daer de gladde Ael te vaên,
 Gelijk 'er van ons wiert gedaen:
 Wy waren met den Elger uyt,
 Daer meê wy sloegen na de buyt:
 Mijn Broeder sloeg een Ael op 't lijf,
 Maer 't scheen al vry een vreemt bedrijf:

Hy was niet aen de tanden vast,
 En echter gingw'er op te gast,
 Hy lag maer op de tanden bloot,
 En echter raekt' hy in de Boor.
 Maer soo mijn Broeder onbedacht
 Sijn slag niet had genomen acht,
 Gewis hy had hem niet gevaen;
 Maer licht vergeeffe moeyt gedaen.
 Dat bleek daer wel op 't selfde pas,
 Want ik, die onbedreven was,
 Nam meê den Elger by de stael,
 En smeet hem vaerdig na den Ael,
 Ja smeet een Ael ook in sijn huyt,
 Doch echter kreeg ik niet de buyt,
 Want ik gevoelden niet dat hy
 Was aen de tand', dies raekt' hy vry.

Indien ik maer had opgepast,
 (Hy was wel aen de tanden vast)
 Ik had gewisselik hem strak
 Gevangen, voor mijn ongemak;
 Maer nu raekt' hy niet in de pan,
 Doch ik hielt noch het leet daer van.

Maer vrienden staet een weynig stil,
 En hoort eens wat ik seggen wil:
 't Gaet, dunkt my, even mede toe
 Met menig mensch, als met ons doe:
 d'Een mensch wort rijk en wel-gestelt,
 En wint een groote somme gelt,
 Alleen om dat hy (met voordacht)
 Neemt naeu op alle dingen acht,
 En let hoe 't met sijn handel gaet,
 En over-al gaeu acht op slaet.

Een ander die wint dikwils niet,
 Om dat hy niet wel voor hem fiet,
 Om dat hy niet neemt goedt gemerk
 Op sijn bedrijf, en staet, en werk;
 Hoewel 't Fortuyn sich somtijts schoon

Voor sijne oogen stelt ten toon,
 Soo heeft hy echter geen geluk,
 Om dat hy niet let op sijn sluk:
 Hy viist gedurig sonder vang,
 Ja dikmael gantsche jaren lang,
 En 't gaet hem even als 't my ging:
 Ik visten, schoon ik niet en ving.

Prov. 16. 20. Wie een saecke kloeckelick voert die bindet
 geluck.

LVI. Op de gelegentheydt van ymandt die een dool-wegh
 in treedt, en spreekt als volght:

DUs ver ben ik nu heen gegaen,
 Maer nu soo blijf ik stille staen,

En sie eens of ik niet en mis ;
 My dunkt dit 't rechte padt niet is :
 't Gaet hier al wat gemaklik heen ;
 Men sey my dat ik moeste treên
 Een weg heel smal, en eng te gaen,
 En dees en schijnt my soo niet aen.
 Maer ginder sien ik ander Liên,
 Die schijnen op, en om te sien,
 En sijn heel naerftig in haer gang,
 Als gingen sy met groot verlang.
 Ik wenschte dat ik by haer waer ;
 Want siet mijn bootschap ende haer
 Die zijn op eene plaets te doen,
 Dies wil ik my nu tot haer spoên,
 En loopen eerst noch soo ik ken,
 Daer ik van daen gekomen ben :
 En kiezen dan een beter padt,
 Als doen ik dese weg intradt :
 Ik mach hier dus niet blijven staen,
 Sal eens mijn reys wel zijn gedaen,
 Daer toe ik uytgesonden wiert,
 En van mijn Meester ben gestiert:
 Dus wil ik vaerdig keeren weêr,
 Al schijnt 'et padt voor my nu veer ;
 Op dat ik 't hier niet slimmer maek,
 En verder heen verdoolt geraek :
 O ! wat gemak sou 't zijn voor my ;
 Ja nu soo soud ik wesen bly,
 Indien dat ik de rechte baen
 In 't eerst waer vaerdig ingegaen.
 Voorwaer een saek waer uyt ik leer,
 Hoe dat ons van ons Opper-Heer
 Een groote bootschap is belast,
 Daer dapper op moet zijn gepast ;
 Dat is, om hier door ons verklaert
 Te werden Godes Beelt, en aert.
 Ten eynde op dat Godt de Heer

Ons daer door dan hier na te meer
 Sijn wesen maken wil gelijk,
 En stellen in sijn Koninghrijk.
 En op dat ons niet onbekent
 Sou zijn waer meê, en hoe omtrent
 Hy door ons worden wil verklaert,
 Soo heeft hy ons geopenbaert
 Sijn wil, in het belchreven Woort,
 Waer in van ons kan zijn gehoort,
 Wat wegen dat wy moeten gaen,
 En welk' ons ook te mijden itaen.
 d'Een is een kruys-weg, eng en smal,
 Dees feyt 'et Woort bewandelt al;
 De ander lustig ruym en breed,
 Waer van ons 't Woort afkeeren heet.
 Nu sietmen hoe 'et veele gaet,
 Dat elk de breede weg in slaet.
 De Jeugt is dertel en onvroet,
 De enge weg dunkt haer onsoet;
 De breede itaet haer lustig aen,
 Daer sien s' haer makkers vast op gaen;
 Sy gaen meê toe en maken daer
 Gelijk haer maets veel mal gebaer:
 Sy drinken van de sotheyt in,
 En noemen haer vermaek de min:
 Sy pronken haer als gekken op,
 Ja drinken van des Werelts sop
 Soo vol en dronken haer dat sy
 Te saem gaen dansen aen een ry.

Nu, na verloop soo troutmen wel,
 En hier door hout 'et ydel spel
 Dan veel wat op, met Man en Vrou,
 Mits sulks nu schandlik wesen sou:
 Dan denkt ment 't heeft wat breed gegaen,
 't En mach alsoo nu niet bestaen;
 Men sou ook garen wesen een
 Van Christi Kerk, en sijne Leên:
 Men laet sich doopen met wat nat,

En doen een mondt belijding, dat
 De sonden zijn van herten leet:
 En ook ('t welk m' een geloove heet)
 Dat Vader, Soon, en Heyl'gen Geest
 Van alle eeuwen zijn geweest:
 En dat 't in waerheyt gantsch bestaet,
 Al 't geen 't geschreven Woort vervaet.
 Men hoort wat hier uyt wert geleert,
 En hier meê acht men sich bekeert.

Dus verre komt men in 't gemeen,
 Maer verder gaet men selden heen:
 't Geen door verand'ring schand'lik schijnt,
 Soo metter tijdt van selfs verdwijnt;
 Maer dat de oude mensch sijn aert
 Noch blijft, wort vaek geopenbaert.
 Want aen de kleeders en gebaer,
 En wortmen anders niet gewaer,
 Als dat de oude mensch noch leeft,
 Die 't hert al lang beseeten heeft.
 Waer blijkt verand'ring aen 'et kleet
 Van die nu alboetvaardig heet:
 't Geen dat men heeft dat houdtmen an,
 Het schijnt men niet verand'ren kan,
 Vermits dat waer te groote scha,
 Dies houdt men d'oude drachten na.
 't Kan somtijts wel de reden zijn,
 Maer 't is al meest een valsche schijn:
 Want als de mode anders wort,
 Soo sietmen hoe men in 'et kort
 't Kleet van fatsoen verand'ren kan;
 Men setter wel een stopster an,
 Die 't gantsche kleet aen stukken snijst,
 En dan weêr netjes t'samen vleyt;
 Op dat men 't dan, na 't nieuw fatsoen,
 De Snyer weêr kan maken doen:
 Mijndunkt een saek waer aen men merkt,
 Dat d'oude mensch noch leeft en werkt,

Het wesen en gebaer bewijft,
 Ook dat men 't ydele noch prijft.
 Men doet als d'algemeene Liën,
 Men schaemt sich 't licht te laten sien;
 Men klapt en snapt meest dat ontsticht,
 Men doet van and're quaet bericht:
 En fietmen dat 't een ander doet,
 Soo krijgtmen straks een quaet gemoet.
 Men spot en boert ook vaek om best;
 Men rookt, men smookt, gelijk de rest;
 Men gast, men brast, schoon weynig winst;
 Men is in aensien nood' de minst:
 Men stelt sich als de geen waer by
 Men ommeget, en is: 't en zy
 Het al te ongeregelt gaet;
 En dat men doet een schand'lik quaet.
 Het schijnt dat elk op ander fiet,
 En dat elk denkt, ik hoef my niet
 Veel enger hier te stellen aen,
 Als dees' en die my voore gaen:
 Want selfs de stijnen van ons' Kerk,
 Die plegen sulck en sulken werk:
 Sy voeren wel een breede staet,
 En sijn opfichtig in gewaet;
 Sy leven gaern op haer gemak,
 En drinken Wijn, en wel Tobak:
 En ik een van de slechte Le'en,
 Die ben by haer noch wel gemeen:
 Ja als ik my en haer bekijk,
 Soo vind' ik my haer ongelijk.

Dus fietmen dat sich menig trooft,
 En dat de sonde wort verglooft:
 En dat 's veel d'oorfaek, en waerom,
 Waer door eylaes! het Christendom,
 Al daegliks meer en meer vervloeyt,
 En vast in veele sonden groeyt:
 En waer door veele maer in schijn,
 En niet te recht bekeerden sijn.

Och! of een yder sag om hoog,
 Gelijk ik doe: en sloeg sijn oog
 Op Christi voorbeeld ende Leer;
 Hoe die in ootmoedt ons wel eer
 Is voorgegaen: en waste recht
 Gefint, te worden Christi Knecht.
 Gewis men ging een ander baen,
 Als daerder veele nu op gaen.

Wel aen hebt gy gedooft als ik,
 Neemt noch van uwe dooling schrik;
 Is u bekeerings vrucht wat slecht,
 Bekeert, bekeert u noch te recht:
 Roeyt, roeyt het quaet met wortel uyt,
 Op dat 'et niet soo licht en spruyt.
 Bekeert, vernieuwt, set-om u hert;
 Ja soo dat 't yder kenlik wert.
 Godt, Godt is niet gedient met schijn,
 Maer 't hert moet recht verandert zijn:
 En waer dat fulks komt re geschiên,
 Daer moet men 't aen de vruchten sien.
 't Gaet vast een goede Boom daer kan
 Geen quade vruchten wassen an:
 Dies als gy quade vruchten siet,
 Denkt vry de Boom en deugt ook niet.

Nu gy die dus lang hebt gedwaelt,
 Siet dat g' u boete eens herhaelt;
 En kies als ik een beter padt,
 Of gy en raekt niet in Godts Stadt.

Hosea 7. 15. *Sp bekeeren haer / maer niet recht.*

1 Sam. 7. 3. *Is 't dat ghy u niet gheheelde herte bekeert tot den Heere / soo doet van u de vzeemde Goden / en Ashtaroth: en rechtet u herte tot den Heere / ende dient hem alleen.*

Apoc. 3. 15. *Ich weet u werken / dat ghy noch kout noch warm en zyt: Och of ghy kout of warm waert! maer want ghy lasuw zyt / en noch kout noch warm / soo sal ick u uyt mijne mont beginnen te spouwen. Ghy seght ick ben rijck / en heb genoegh / en behoebe geens dinckh / ende ghy en weet niet dat ghy elendigh / arm / blindt en naecht zyt / &c.*

Matth. 3. 7. *Doet oprechte vzychten der boete.*

LVII. Op een gefonde of vervuylde Maegh.

ALs ymandt eet met goede smaek ,
 En in het eten heeft vermaek ,
 Bekent daer aen, als of hy 't faeg ,
 Dat hy heeft een gefonde maeg ;
 En soo fijn maeg is wel gestelt ,
 Soo laet hy hem niet ongequelt ,
 Of hy al eenmael is verfaedt ,
 Want dat de leden weynig baet ;
 De mensch die wil gedurig meer ,
 Al eet hy eens hem lust noch weêr .

Ook die heeft soo gefonde maeg ,
 Is schier na alle spijsen graeg ,
 Ja raeuwe Boonen zijn hem soet ,
 En smaekt hem wel indien 't maer voed .

Maer die fijn maeg is gantsch vervuylt ,
 En dat 'er veel gebrek in schuylt ,
 Die krijgt na eten selden graegt ,
 Ook weynig spijs die hem behaegt ;
 Hy proeft, hy smaekt 'et bykans al ,
 Maer selden heeft 'et eten val ;
 Hy heeft 'er eer een walging van ,
 Mits hyse niet verdragen kan .

Het is inwendig meê (dunkt my)
 Gelijk 'et uyterlijke zy :
 Een mensch die Godt van herten vreeft ,
 En heeft een recht vernieuwde geest ,
 Die doet gedurig onderzoek
 (Met groot vermaek) in Godes Boek ;
 Of 't zy in eenig ander blat ,
 Waer uyt hy yet tot leering vat ;
 Of als hy somtijts spreken hoort
 Van Godts gebenedijde Woort ,
 Al zijn 't eenvuldelijke reên ,
 Hy is noch echter wel te vreên ,
 Vermits het hem tot deugt verwekt ,

Al is 'et vry wat onperfect.

Ook is die mensch noch niet verfaedt,
Of men eens van Godts Woorden praet,
Of hy eens hoort hoe datmen preekt,
En hoe, en wat de Preeker spreekt,
Hy wil gedurig meer en meer,
Al eet hy eens, hem lust noch weêr.

Maer een die in de sonden leeft,
Seer weynig lust tot Gode heeft;
Of hy al hoort wat Godt gebiedt,
Hy eert Godt evenwel noch niet,
Hy doet daerom niet na Godts Leer,
Maer neemt vast elders sijnen keer,
Dan loopt hy hier, dan weder daer,
Dan in d'een Kerk, dan weêr in d'aer;
Maer waer hy loopr, en hoe hy jaegt,
Geen Leer (hoe goedt) die hem behaegt;
Sy kan sijn hert noch ziel niet voên,
Vermits 't hem walgt daer na te doen.

Ook als hy in een Boekje kijkt,
Dat niet heel scherripfennig lijkt,
En dat de woorden altemet
Niet na de kunst en zijn geset,
Hoewel het steekt vol Leering goet,
En leert hoe darmen leven moet,
Soo 't maer eenvuldig is gemaect
Soo wort 'et straks van hem gelackt;
Hy siet daer in seer veel mis-stal;
Ja seydt, ikachr 'et niet met al;
Alleen om dat hy is vervuylt,
En dat yet sondigs in hem schuylt.

Maer wel gelukkig is die Man,
Die sulken herte hebben kan,
Gelijk als een gefonde maeg;
Want daer door leeft hy alle daeg
In rust, in vreugt, en foetigheyt;
Ja al 't geen maer wort aengeleyt

Tot deugt, tot weldoen, en Godts eer,
 Verheugt gemoet, en herte seer.
 Al is 'et middel onperfect,
 Hy wert nochtans tot deugt verwekt.
 Want even als een vyer, dat rookt,
 En brant-reê leyt, wanneer men stookt,
 Of daer in blaest, licht brandt daer heen;
 Soo is 't gemoet ook van sulck' een.
 Maer, och eylaes! het valt beswaert,
 Te worden van soo 'n goeden aert:
 Want als een maeg die ongefondt,
 En swak, en vuyl is, niet terfont,
 Ja dikwils in geen lange tijt,
 Is dat gebrek te maken quijt;
 Alfoo is ook een traeg gemoet,
 Niet licht te maken, dat 'et goet,
 Soo soet, en lustig aen hem smaekt;
 Dat het sijn hert en Ziel vermaekt.
 Dies om te komen tot die staet,
 Behoeft men wel een goede raet.
 Een kruyt heel bitter in de mondt,
 Is voor de mage seer gefont.
 Soo wort ook Ziel en geest versterkt,
 Met 't geen op 's vlees begeerte werkt;
 Dat 's eygen-wil aen 't zy gemaekt,
 En al 't geen daer aen hangt versaekt.
 Die dit staeg met gebeden doet,
 Die sal sijn lust, tot Godt, en goet,
 Wel meerder worden als hy plag,
 En nemen toe van dag tot dag;
 En sal de geestelijke spijs,
 (Bereyt op dees' of geene wijs)
 Welsmakend' zijn; doch hem noch meest
 Tot voetsel dienen voor de geest.

Prov. 27. 7. Een volle Ziele treedt op hanichseem / maer
 en hongerige Ziele is alle bitter soet.

L VIII. Op ymandt die voor sijn Schatten waekt,
en spreekt.

IK heb veel gelt in mijn Kantoor,
 Daer draeg ik groote forge voor;
 Ik heb hier nu al op de wacht
 Gestae bykans de gantsche nacht,
 Uyt vrees, wanneer ik leg en slaep,
 Dat dan een dief, een loofe knaep,
 Hier komen sal dat ik 't niet hoor,
 En gaen met al mijn schatten door;
 En soo ik raek mijn schatten quijt,
 Soo sterf ik schier van enkel spijt.

Maer holla, hier niet om ontstelt,
 Ik voel yet anders dat my quelt,
 Een vrees is my daer aengejaegr,

Die my tot in het herte knaegt ;
 Ik weet, ik heb een groote schat ,
 Daer ik geen vrees heb voor gehadt ,
 En soo ik daer niet voor en vrees
 Soo sal ik daer van worden Wees ;
 Het is mijn Ziel, mijn waerste Goet ,
 Waer na soo menig soeken doet :
 Veel dieven komen alle daeg ,
 Veel dieven komen even-staeg ,
 En soeken na dit waerde pant ,
 Maer wee my ! soo het ymandt vant ;
 Gelijk 't ook ymandt vinden sal ,
 Soo 'k my niet hoed' voor 't ongeval ,
 En dat ik niet, ja dag en nacht ,
 Voor mijnē Ziel sta op de wacht :
 Dat is, soo hier niet wort geleeft
 Gelijk als Godt bevoolen heeft,
 En dat ik sta de sonden toe ,
 En na mijn eygen lusten doe.
 Maer neen, 'k en wil alsoo niet doen ,
 Maer my tot alle deugden spoēn ,
 Op dat geen dief, of loose knaep
 Mijn schat en steelt, terwijl ik slaep.

Matth. 24. 43. Waer 't dat de Vader des Huisgesins wijsē
 in wat ure de dief komen soude / soo soude hy waechen / etc.
 Apoc. 16. 15.

LIX. *Op 't leven en lyden der vroomē Martelaren.*

WAnneer ik lees in 't Martel-boek ,
 En doe daer naerstig onderzoek
 Hoe 't met veel Vroomen is gegaen ,
 Wat sy al hebben uytgestaen ;
 Soo vind' ik dat 'er veele zijn
 Geweest, die leden groote pijn ;

Ja onverdragelijke groot,
 En dat ook dikwils tot 'er doodt;
 Daer worde door het gantsche Landt
 Soo menig om 't Geloof verbrandt,
 Als meê gehangen en onthoofst,
 Om dat sy hebben Godt geloofst,
 Ook veel verdronken, lees ik klaer,
 In poelen, grachten, hier en daer,
 En noch veel meerder ongeval,
 Te veel om hier te schrijven al.
 En t'wijlder veele soo gedrukt
 Uyt 't leven worden weg gerukt,
 Soo quamen daer weêr alle daeg,
 Soo quamen daer noch even-staeg,
 Gedurig meer en meerder aen,
 Die 't selfde padtje mochten gaen,
 En leden al wat men haer deê,
 Ja waren noch al wel te vreê;
 Sy sagen op het loon en lot
 Dat haer was toe-gefeydt van Godt.

Maer wy beleven nu een tijdt
 Daer in men niet alsoo en lijdt,
 Dat niemant om sijn deugden goet
 Soo lijden, en soo sterven moet;
 Maer waer is nu den yver meer
 Tot Godes Woordt, en ware Leer?
 Als doen in die benaeude tijdt,
 Daer voor wy heden zijn bevrijdt.

My dunkt wy menschen zijn nu (meest)
 Al vry wat laeuwer na den Geest,
 Want die den naem van Christen heeft,
 En meent dat hy al Christlik leeft,
 Is dikwils dapper haest verstoort,
 Als hy maer hoort een bitfig woort,
 Als ymandt maer yet van hem praet
 Dat min na goedt schijnt als na quaet,
 Al zijnder dikmael noppen aen,

En dat hy heeft alsoo gedaen ,
 Soo wort hy echter seer ontstelt ,
 Als of hy dapper werdt gequelt.

O laeuwigheyt ! dat nu de mensch
 (Nu hy de tijdt heeft na sijn wensch ,
 En dat Godts Woordt hem wort geleert ,
 En dat hy 't hoort, soo hy 't begeert)
 Dat hy nu doet noch minder vlijt
 Als in die seer benaede tijt.

O Godt ! ô Heer ! ô Oppermacht !
 Weeft doch mijn hulpe dag en nacht ,
 Op dat ik mach van mijnder jeugt
 Opwassen in de ware deugt.

Matth. 24. 12. Want de ongerechtigheyt de oberhandt sal
 nemen / soo sal de liefde in heele verkoelen : Maer wie tot
 den eynde toe volstandigh blijft / die sal saligh wesen.

LX. Op de gelegentheydt van een Man die een distelige Weg passeert, en aldus spreekt :

IK ga hier treden door het groen,
 En sonder kous', en sonder schoen',
 En hier staen, in een groot getal,
 Veel distels, doorens over-al,
 Die my niet weynig hinder zijn,
 Want raek ik s' aen fy doen my pijn,
 En foo ik nu niet naeu en let
 Waer heen ik mijne voeten set,
 Soo voel ik daet'lik in mijn vel
 De doorens steeken wonder fel;
 Maer foo ik let waer dat ik ga,
 En acht op al mijn treden sla,
 Soo kan het wel wat zijn gemijt,

Dies wil ik dit nu doen altijt.
 Maer daer valt my nu in den fin,
 Dat hier fteekt defe Leering in:
 De werelt is als defe pa'en
 Van fonden fnood, en quaedt te gaen;
 Waer dat wy gaen zijn overal,
 Veel ftrikken tot des menschen val;
 Geen Dorp, noch Stadt, geen Buert, noch Straet,
 Daer voor de mensch geen ftrik en ftaet.
 't Is vreemt wat datter huysen zijn,
 Daer men Tobak en Brandewijn,
 Verkoopt en drinkt in 't openbaer,
 Als of 'et fond' noch fchand' en waer.
 Men koopt 'et by de kleyne maet,
 Maer drinkent veel in overdaet.
 Dit quaedt wort laes! hier foo gemeen,
 Dat men fchier fiet dat yder een
 Verkoopt, en koopt, Tobak en Wijn,
 Van wat Religie hy mach zijn.
 Wat wort 'er meenig kot gefien,
 Dat 's morgens krielt van fulke liên?
 Als of 't een nest vol Bye waer,
 Die haer alfoo vermaken daer,
 Daer valt in praet, en doet misbruyk,
 Soo dat foo 'n huys is als een Fuyk,
 En ftrik daer by de Satan loert,
 En licht de mensch tot fonden voert:
 Ja om te krijgen totter doodt,
 Is hier fijn kans geweldig groot.
 Daer zijn fijn ftrikken niet alleen,
 Maer overal waer dat wy treên.
 Wy gaense fwaer en qualik mis,
 't En zy men heel voorfichtig is,
 Want fooder ymant wand'len gaet,
 Die niet fich selfs naeu acht en flaet,
 Noch let wat dat hy laet en doet,
 Die treet een dooren in fijn voet,

En door het quaedt daer hy in viel,
Krijgt hy een prikkel in sijn Ziel.

Och! of 't de mensch noch voelen kond',
Wanneer sijn Ziele wort gewondt,
Door dien hy eenig quaet hanteert,
Daer hy sijn Schepper meê onteert;
Dat hy 't gevoelde dan, als ik,
Als ik krijg in mijn voet een prik.
Soo waerder noch wat kans en raet,
Om hem te beet'ren van sijn quaet.
Maer laes! veel menschen, na ik merk,
Die zijn van ongerechtig werk
Seer vol, doch sien het niet gewis,
Door achtloosheyt, gelijk het is.

Coloss. 4. 4. Wandelt wijsfelick tegen de gene die daer buy-
ten zijn / en schickt u na den tijde.

LXI. *Op 't gesichte van een Kalfje.*

't **G**edenkt my dat ik lefmael vondt,
Een Kalfje dat gebonden stondt,
Het stondt gebonden aen een tou,
Op dat 'et niet ver loopen sou;
Doch echter (na dat my doe docht)
Soo wou 't wel verder als 'et mocht:
Het wou seer garen an der heyd',
Het wou wel in een and're Weyd',
Want het seer stijf daer henen drong,
En gaf ook wel een hooge sprong;
Ja 't sprong misschien wel duyfent-mael,
Maer door het seeltjen aen de pael,
Soo wert het Kalfje daetlik weêr
Getrokken, dat 'et viel ter neêr:
Het was hem leet (gelijk het scheen)

Dat

Dat het niet mocht wat verder heen.

Hier op soo viel in mijn gepeys,
 (En dat vry meer als eene reys)
 Dat veele menschen zijn van aerdt
 Als sich dit Kalfje heeft verklaert;
 Te weten, dat'er in de mensch
 Is een begeert' en harten-wensch,
 En dat hy meê als 't Kalfje haekt
 Na 't gene dat hy niet en smaekt;
 Maer wort (als door een tou) gekeert,
 Om fulks te doen als hy begeert:
 Een mensch sou dikwils leven breedt,
 En gaen seer prachtelik gekleedt,
 Met kleeders wonder hoofs, en fijn,
 Die van een vreemde stoffe zijn,
 En na de mode fraey en net,
 Indien het hem niet wert belet;
 Te weten, van sijn weynig gelt,
 Want dat is 't dat hem neder-stelt.

Ook anders zijnder menschen meê,
 Die leven soo 'et schijnt in vree,
 Maer dragen in haer hert de haet,
 En gunnen die, en die veel quaet;
 Ja soo het stondt aen hare macht,
 En soo haer wille werdt volbracht,
 Daer lieper menig groot gevaer;
 Maer aen de macht ontbreekt 'et haer.

Met diergelijke dingen meer,
 Daer toe de mensch wel heeft begeer,
 Maer kleene macht doet dat sijn lust
 Niet alle tijdt wordt uytgebluft.

O groote boosheyt in de mensch!
 Schoon of hy niet en doet sijn wensch,
 Gelijk hy sou indien hy mocht
 Eens springen in de ruyme bocht.

O wee de mensch! die soo bestaet,
 Dat hy begeerte heeft tot quaet,

't Is door sijns harts begeerte, fiet,
Een grouwlik quaet, al doet hy 't niet.

Matth. 5. 28. Soo wie een Vrouwe aensiet om haer te be-
geeren / die heeft alreede Overjpel gedaen in zijnder herten.

LXII. Op de gelegentheydt van Savonts te rusten,
of slapen te gaen.

WAnneer de Son is schuyl gegaen,
En dat de swarte nacht valt aen,
Soo gaet 'er menig mensch, met lust,
Sich voegen tot de soete rust;
Maer rust, voor die sijn arrebeydt
Is af, eer hy sich nederleydt,
En heeft eerst afgedaen sijn taek,
Die slaept en rust dan met vermaek.

Maer die dan niet en heeft gewrocht
't Geen dat hy most, en dat hy mocht,
Die rust dan niet gelijk hy sou,
Had hy gedaen soo hy dan wou.

Soo even, die hier heeft geleest
Gelijk als Godt bevolen heeft,
Ja heeft 'et al gesponnen af
Dat Godt hem hier te spinnen gaf;
Die, als de Doodt hem overvalt,
En met sijn leven staet en malt,
En vrees niet, maer hy hoopt veel eer,
Om dat hy heeft geen werrik meer,
Geen knaging daer hy voor ontset,
Maer gaet met groote lust te bedt.

Maer een die heeft geleest altoos
In veele sonden goddeloos,
Die heeft een knaging in 't gemoet,
Wanneer de Doodt hem pijn'gen doet;
Hy voelt een wroeging in sijn hert,
Daer van hy staeg gepynigt wert;

Ja 't baert hem dikwils meerder pijn
 Als hem de siekt' sou selver zijn,
 Indien hy had geleeft, als Godt
 Bevolen heeft in sijn Gebodt.

O swaer' benautheyt over-groot!
 Die soo bestaet, als hem de Doodt
 Komt vaerdig rukken na het graf,
 En snijdt de draet sijns levens af.

Och! of de mensch te recht bedacht,
 Eer dat hy siet de swarte nacht,
 Of 't geen hy doet wel mach bestaen,
 En deê 't geen dat 'er dient gedaen,
 Het sou gewis hem savonts laet
 Zijn rust, wanneer hy slapen gaet.

Apoc. 14. 13. *Saligh zijn de dooden die in den Heere ster-
 ven / van nu aen: ja de Geest seydt / dat sy van haer wercken
 rusten / want haer wercken volgen haer na.*

LXIII. *Op 't handelen met Mussche-kotten.*

HEt is gebeurt (na mijn onthoudt)
 Doen ik was weynig jaren oudt,
 Dat ik van hout heb opgerecht
 Een Musschen-huysje, doch seer slecht,
 En siet, mijn Broeder maekten meê
 Een Musschen-kotje, als ik deê.
 Wy hingen dese hutkens doe
 Aen eene wandt na boven toe.
 Na dit een wijlje was geleên,
 In Broeders kot een Musch verscheen,
 En bracht daer in ook (metter tijdt)
 Wat ruygt, en eyertjes (met vlijt.)
 Maer siet, mijn hokje quam niet in,
 Het welk my qualik was van 't sin.
 Ik nam uyt Broeders kot wat hoy,
 En leydet in mijn eygen koy;

Maer fiet de Musch (die rechte sot)
En wou niet komen in mijn kot ,
En bleef uyt Broeders kot ook, fiet ,
Dies kreeg ik en mijn Broeder niet.

Soo even gaet 'et (na ik merk)

Met veele menschen ook te werk :
d'Een wort door koopmanschap verrijkt ,
En wint veel gelt en goedt soo 't blijkt ,
Mits hem 't Fortuyn schijnt meê te gaen ;
Ja seer getrouwlik by te staen.

Een ander, die in tegendeel
Meê koopmanschapt, en wint niet veel ,
En fiet dat d'ander soo veel wint ,
Die wort 'er mede toe gefint ;
Hy raept, hy schraept soo veel hy kan ,
Om daer meê wat te krijgen van ,
Hy vist dan op de waters meê
Daer d'ander goede winste deê ,
Hy soekt, hy plokt sijn gantsche best ,
En wil het hoy uyt d'anders nest ,
Maer onder dit (soo 't wel geschiet)
Soo krijgen sy licht beyde niet.

Syrach 35. 5. Wie een sijn neeringe beneemt die doodet sijn
naesten.

LXIV. Op een Swemmer.

E En Swemmer die sich heeft ontkleet ,
En tot 'et swemmen staet gereet ,
En dan sijn voet in 't water set ,
En gaet wat verder in te met ,
En soo al schrillend' sich verfstout ,
Die dunkt 'et water wonder kout :
Maer een die in 'et water springt ,
En daetlik onder water sinkt ,
Die dunkt de koude niet soo groot ;
Ja heeft ook van de koud' geen noot.

Soo even ook: een mensch die heeft
 In snoode sonden staeg geleest,
 En nu wil uyt het quaedt opstaen,
 En meent een beter weg te gaen,
 Soo die dan van sijn eerste quaet
 By kleene stukjes vallen laet,
 En raetslaegt vast in dit verdriet,
 Of hy wil verder gaen of niet;
 Die mensch doet seer beswaerlik 't goet,
 Dat hy van Godt nootwendig moet.

Maer een die straks treed vaerdig toe,
 En laet 'et quaedt en doet 'et goê,
 En raedslaegt niet hoe dat hy wil,
 Maer houdt in 't quaedt sich vaerdig stiel,
 Die mensch die kan met minder pijn
 In vry een beter wesen zijn.

Galat. 1. 16. *Verstont hoer ick toe / en beriedt my niet
 daer af met vleesch ende bloedt.*

LXV. *Op ymandt die reyft.*

WAnneerder een (door lust verwekt)
 Na d'een of d'andre Stadt toe trekt,
 Al moet die treên een lange baen,
 En niet voorspoedig henen gaen,
 Soo heeft hy echter geen verdriet,
 Want hy op sijne aenkoomst fiet;
 Hy overleyt staeg (op 'et padt)
 Wat schoon, wat heerelijke Stadt,
 Wat soete vreugt hy vinden sal,
 Alshy eens is door 't ongeval:
 Hier op soo treedt hy seer verheugt,
 En fiet op sijn gewenschte vreugt.
 Soo even die, door lust gevoedt,
 Na Godes ware Leere doet,
 (Waer door hy wil ten Hemel gaen)

Al treedt die vry een lange baen ,
 Al krijgt die somtijts op de reys
 Een stoot, een prikkel in sijn vleys ,
 En wert van yder schier gehaet ,
 En lijdt al dikwils spot en smaet ,
 En hier niet hebben mach sijn lust ,
 Soo is hy echter wel geruft ;
 Hy heeft in sich een soete hoop ,
 Dat (als hy eyndigt sijnen loop)
 Hy komen sal in Godes Rijk ,
 En daer sijn Schepper zijn gelijk .
 Dit speelt hem staeg in sijn gedacht ,
 En dat hy soete vreugt verwacht .
 Hier op soo reyft hy willig heen ,
 En gaet met vreugt het padt betreên .
 Och ! of een yder mensch alsoo
 Niet achten dese werelt snoô ;
 Maer deê gewillig na Godts Woordt ,
 En ging daer in gedurig voort ,
 Ik had mijn hartelijke wensch ,
 En Godt sijn wil van yder mensch .

Rom. 12. 13. Weest vroslick in der hooye / verduldigh in den
 ducht.

Psaln 42. 5. Ick wilde gaerne heenen gaen met den hooye /
 ende met hen wandelen tot den huuse Godts / met vroslickheyt
 en dancken.

LXVI. Op 't onderscheyt van 't geluyt , wanneer men
 smijt op eenig Vat.

WAnneer men slaet op eenig Vat ,
 Dat ydel is, en sonder nat ,
 Soo bomt en rommelt het soo seer
 Dat men het hoort om wijd en veer ;
 Het maekt een dapper groot misbaer ,
 Als of 'et schier een trommel waer .

Maer soo men 't Vat vol water giet,
 (Gelijk 'et menigmael geschiet)
 Soo hoort men naeuweliks geluyt,
 Al smijt men dapper op sijn huyl.

Soo even dunkt my dat 'et gaet
 Met wijfens, en met dwafens praet:
 Een sot die heeft veel sot geklap,
 En brengt niet voort als bot gesnap,
 Al geeft 'et dikwils weynig stal,
 En dat 'et niet en past met al,
 Soo brengt hy echter nochtans voort
 Soo menig onnut ydel woordt,
 Dat beter waer dat hy 'et sweeg,
 Want hy dan meerder eere kreeg.
 Maer neen, een sot en fiet niet an
 De tijdt, gelegenthey, noch man,
 Maer ratelt, rammelt, kalt en ralt,
 Na het sijn dwaeshey, wel gevalt.

Hy maekt dat een, die dikwils swijgt,
 Door hem beschaemde kaken krijgt,
 En geeft een ander dikmael naer
 Dat veel meer leugen is als waer,
 En kakelt even als een Hen,
 Dat yder hem schier hooren ken,
 En bomt, en rammelt als een vat,
 Dat ydel is en sonder nat.

Maer een die 't hert vol wijshey, steekt
 Die swijgt wanneer de dwase spreekt,
 En spreekt niet of ten zy het dient
 Voor hem, en voor een lieve vrient,
 En let wel naeu op yder woort
 Dat immer van hem wort gehoort,
 En wacht sich dat hy niet en liegt,
 Of dat hem eenig woort ontvliegt,
 Hy spreekt niet anders als 't betaemt;
 Hy maekt een ander niet beschaemt,
 Hoewel sy slechter zijn als hy,

Noch houdt hy sich van 't spotten vry:
 Maer onderwijft haer eer in 't geen
 Dat voor haer eerst noch duyfter schein,
 En leert haer met veel soete praet,
 Ja rammelt noyt hoe dat 'er gaet.

Prov. 12. 23. Een boozsichtig Man verberghet de vloek-
 heyt: maer dat herte der Sotten roept sijne soetheyt wt.

LXVII. Op 't gesichte van een Schaep met Lammeren.

IK sag eens (als ik quam gegaen)
 Een Schaep met jonge Lamm'ren staen:
 Het Schaep dat wierd gejaegt (soo 't schein)
 Dies liep 'et vaerdig ginder heen;
 De Lamm'ren scheenen meê verbaest,
 En volgden 't Schaep (haer moeder) haest,
 Doch liepen noch (in dat verdriet)
 Soo vaerdig als haer moeder niet,
 Maer yder liep (na dat my docht)
 Soo vaerdig als 'et immer mocht,
 En liepen alfoo lang, tot sy
 Het Schaep (haer moeder) quamen by.

Op dit gesicht viel in mijn sin,
 Dat daer stak dese Leering in:
 Godts Soon die is ons voor gegaen,
 Als 't Schaep de Lammers heeft gedaen,
 Doen hy hier in dit Jammerdal
 Verkeert heeft, met veel ongeval:
 Hy wiert veracht, bespot, versmaet,
 Ja schier van yder een gehaet,
 Ja heeft ter doot voor ons gestreên,
 't Welk hy al duldig heeft geleên,
 Uyt liefde, die hy gedragen heeft
 Tot die na sijnen wille leeft.

Och! dat wy hem nu volgden na,
 Gelijk de Lamm'ren 't Schaep (seer dra)

In ootmoedt, liefde, ware vree,
 In needrigheyt, en sachtmoedt meê,
 En noch veel and're deugden meer,
 Gedaen van onsen Opper-Heer.

Doch niemandt kan oyt soo bestaen,
 En doen als Christus heeft gedaen.

Maer och! of yder deê altijd
 Sijn best, sijn naerstigheyt en vlijt,
 En trachte waer hy immer mach
 Te doen, gelijk als Christus plach.
 Als soo de mensch sich altijd voegt,
 Gewis, soo sal Godt zijn vernoegt.

Maer laes! hier schort 'et dikwils an,
 De mensch lust niet soo veel hy kan,
 Alhoewel dat hy dikwils seydt:
 Ik doe mijn best en naerstigheyt.

De mensch weet dikwils niet wat goet
 Hy doen kan, meerder als hy doet.

Maer och! of doch meê deê de Mens,
 Gelijk als dese Lammerkens,
 In 't volgen van sijn Opper-Heer,
 En in 't beleven van Godts Leer,
 Daer wiert gewis (na dat ik merk)
 Gedaen al meer Godtsdienstig werk.

Joan. 10. 5. Ende als hy sijn engen Schapen uytgelaten heeft / soo gaet hy voor haer / ende de Schapen volgen hem na / want sy kennen sijn stemme.

Ephes. 5. 1. Soo weest nu Godts na-bolgers als liebe kinderen. Matth. 16. 21.

LXVIII. Op 't bedrÿf van een Hen.

WY hebben in ons Hoenderkot
 Een Hen, die is te byster sot,
 Want hy niet leggen wil in 't nest

Dat voor hem neder is geveft.
 Wy maken hem een nest van stroo,
 En fiet, hy leyter even noô:
 Hy foekt te raken uyt de kou,
 En loopt dan daer hy liever wou,
 Doch niet daer hy 'et beter vint,
 Want dese Hen (als ongefint)
 Loopt in een schuur, daer hy fijn ey
 Leydt op de turf, daer niemant ley;
 Of op wat spaenders in een mandt,
 Of hier, of elders aen een kant,
 Daer 't is heel hart, swart, kael en naekt,
 En noyt een nesjen is gemaakt.

Maer soo de Hen bleef in sijn koy,
 En leyd' daer op wat stroo of hoy,
 Hy ley sijn eytjes fachter neêt,
 En had 't schier al na sijn begeer;
 Daer hy nu ('t schijnt met groot verdriet)
 Gedurig na een ander vliet.

Dit 's 't evenbeelt (dunkt my) seer sijn,
 Van menschen die stijf-finnig zijn;
 Want of haer ymandt somtijts raet
 Tot goedt, en tot haer eygen baet,
 En tot haer eygen groot gemak,
 En tot verlichting van haer pak,
 Soo achten s' door stijf-finnigheyt
 Niet wat een ander raedt of seydt;
 Maer werken na haer eygen aerdt,
 Het welk haer dikwils onrust baert,
 En veele swarigheyt, en druk,
 En tegenspoet, en ongeluk;
 Het welk wel wat kond' zijn gemijt,
 En sy voor konnen zijn bevrijt,
 Soo sy de raedt maer namen aen
 Die haer wert van een vriendt gedaen.

Maer neen, veel slachten onse Hoer,
 Dat wil ons goede raedt niet doen,

Maer 't soekt een nest, door stijve sin,
Daer sijn gemak is vry wat min.

Prov. 11. 14. Waer geen en raedt en is daer gaet 'et Dolck
onder: maer waer veel Raedt-gebers sijn daer gaet 'et wel
toe.

Prov. 12. 15. Wie goede raedt gehoor geeft die is wijs.

LXIX. *Op de gelegentheydt van een klomp Aerde in de
Lucht te werpen.*

ALs ymandt uyt 'er Aerde spit
Een klomp, die inder Aerde sit,
En wil hem werpen (metter vlucht)
Tot boven in de blaeuwe Lucht,
Die valt 'et groote moeyt' en pijn
Eer hy kan hoog verheven sijn;
En of hy schoon al hooge rijft,
't Is d' Aerde die hy weder prijft;
Want hy valt van sich selven weêr
Seer vaerdig op der Aerde neêr,
Ja bykans in een oogenblik
Leydt hy al weder in het slik.
Hy wil weêr daer hy quam van daen,
Hy wil soo hoog niet blijven staen;
Hy wil na d' Aerd, sijn eygen gront,
Daer hy eerst in gewortelt stont.

't Is even met de mensch gestelt,
Die altijd na 'et aerdsche helt,
En daer sijn hert en sin op vest,
En acht dat voor sijn schat, en best;
Als die eens sal met sijn gedacht,
En sinnen, boven by Godts macht
Opstijgen, en met diep gemerk
Eens denken op Godts wonderwerk,
Die heeft daer groote moeyte van
Eer dat hy daer toe komen kan,

Dat hy sijn hert en innig oog,
 Kan brengen by sijn Godt om hoog,
 Om dat het aerdsch hem beter lust;
 Want daer sijn hert, en sin op rust,
 Dies zijn sijn sinnen vaerdig weêr
 Op 't aerdsch gewoel, en lusten neêr,
 't Welk hem is ongemak, noch pijn,
 Want sy niet boven kunnen zijn;
 Ja eer hy daer van heeft gevoel
 Zijn sy al op 'et aerdsch gewoel;
 Sy vlieden als by Godt van daen,
 En zijn straks weêr op 't aerdsch gegaen,
 Alleen om dat hy is gesint
 Dat hy meer 't aerdsch als Godt bemint.

Maer die Godt meer als 't aerdsche goet
 Bemint, als ook Godts vreugde soet,
 Die is seer haest met sijn gemoet
 By Godt, en denkt wat men daer doet,
 Ja 't vliegt ook dikwils vaerdig heen,
 En 't wil weêr qualik na beneên.

Wel hem, waer meê het soo bestaet,
 Dat hy de Werelt varen laet,
 En houdt sich aen het grootste lot,
 En dikwils sich verschijnt voor Godt
 Met sijn gedachten, hart en sin,
 't Is een voorsmaek van 't groot gewin
 Dat men hier na be-erven sal,
 Soo men is van het goê getal.

Joan. 4. 5. Sy zijn van der Werelt / daerom spzeeken sy
 van de Werelt / ende de Werelt hooztsse.

LXX. *Op een onverhoeds ongeval, my in de swarte
 nacht overkomende.*

IK ging eens treden na mijn werk,
 En hadde by my eenen Klerk,

Wy gingen in de swarte nacht,
 Die duysterheyt had voortgebracht,
 Soo groot dat men naeu eenig ding
 Kond' sien, dat stondt of boven hing;
 Waer door dat ik als doen vernam
 Een ongeval, eer dat ik quam
 By mijnen werk, vermits ik tradt
 In 't open veldt, een open padt:
 Ik tradt een Akkertje seer smal,
 Waer by ik vant mijn ongeval;
 Want fiet, ik tradt van 't endjen af,
 Het welk my schrik en vreesse gaf,
 Vermits ik viel in een moeras,
 Eer dat ik wist dat ik noch was
 Ten eynde van die smalle baen,
 Doch ik ben weder opgestaen.

'k Had een lantaren in mijn handt,
 Daer licht uyt scheen, door 't kaersjes brandt;
 Doch evenwel wiert ik het endt
 Noch vry al wat te laet bekent;
 Want ik al in de modder lag
 Eer ik het eynd' van 't padtje sag:
 Vermits de kaers niet scheen soo klaer
 Dat ik kond' sien waer dat ik waer.

't Is even met de mensch gestelt,
 Als met my doe in 't open velt;
 De mensch verstaet, en hoort, en fiet,
 En weet 'et eynd' sijns levens niet;
 Elk treedtje dat hy treedt, of tradt,
 Kort vaerdig van sijns levens padt,
 En nadert vaerdig tot de Doodt,
 Die 't al verslint, 't zy klein of groot.

De mensch die leeft als in der nacht,
 Tot hem de Doodt eens onverdacht
 Komt vaerdig rukken na het graf,
 En snijt de draet sijns levens af,
 En hem ten grave dragen doet

Als hy daer minst is op verhoedt.

Den mensch die valt dan meê (als ik)

In eenen kuyl van aerd' en slik.

Maer sal hier na noch eenmael weêr

Verryfen, en voor Godt den Heer

Verschiynen, en van hem ontfaen

Na hy heeft goedt, of quaedt gedaen,

Na hy sijn weg bewandelt heeft

Doen hy op aerden heeft geleest.

Sapient. 2. 2. Onherziens zijn wy geboren / en baren weder heenen / &c.

Job 8. 9. Ons leven is een schaduw op der aerden.

LXXI. Op 't kakelen der Hennen.

ONs' Hoenders hadden op een tijt
Een groot gekakel en gekrijt,

Recht of een yder daer meê sey,

Ik wil gaen leggen menig ey;

Ik wil nu noch van dese dag

Meer leggen als oyt ymandt mach.

Wy dochten (door dat groot geraes)

Dat savonts voor ons vry een aes

Gekomen wesen sou in 't nest,

Dies keeken wy ook eens (ten leest)

Maer vonden daer doen vry wat min

Goê eyers, als wy wilden, in:

Want daer was maer een klein getal

In 't nest gebrachtet van haer al;

Want na het kaekl'en was gedaen

Zijn sy al weder heen gegaen.

Soo even gaet 'et (na ik merk)

Met veele menschen ook te werk;

Veel roepen luyd' van haer bedrijf,

Als of 'et vry wat had om 't lijf;

Sy spreken van Godts heylig Woordt,
 En hoe een mensch te leven hoort.
 Sy willen noch veel wonders doen,
 En hier en daer haer noch toe spoen;
 Sy roepen dat sy dit of dat
 Ook kunnen doen, 't welk niemandt vat,
 Dat niemandt oyt en kond' verstaen,
 Dat niemandt oyt en heeft gedaen;
 Maer anders komter van haer niet,
 Want men 't soo niet geschieden liet;
 En na het kaeklen is ten endt,
 Soo wordt de daet voort niet bekendt.
 't Is veel gerucht, en weynig wol,
 Van daden leeg, van roemen vol.

Syr. 6. 5. *Sy roemen veel van de wijsheyt / maer sy weten weynigh daer af.*

Psalms 57. 4. *Ich spzack tot de groot-spreekers / en roemt niet alsoo seer.*

LXXII. *Op de reuk van Mostert die bloemt.*

IK quam eens op een Dijk gegaen,
 Daer my een soete reuk quam aen,
 Een reukje dat my docht seer goet,
 Want het beviel my wonder soet:
 Mits keek ik op, en sag haest klaer
 Een Landt met Mostert-zaet aldaer,
 't Welk my de soete lucht aenbracht;
 En mits soo viel in mijn gedacht,
 Hoe dat dat zaet de geen, die 't proeft,
 Doet sien als waer hy seer bedroeft,
 Want het hem in de neuse quelt,
 Dat hy wel dapper word ontstelt.
 My dunkt het met veel menschen gaet
 Gelijk als met het Mostert-zaet:

Veel geven wel van deugt een schijn,
 En schijnen heyliglik te zijn;
 't Lijkt aen de kleeders, en gebaer,
 Als of men heel Godtsdienstig waer;
 M' is dapper aen Religi vast,
 Doop, Avontmael men wel op past:
 Men wil een ander juyft doen gaen,
 Gelijk men 't selfs meent te verstaen,
 (Hoe wel men 't selfs niet naeu verstaet,
 Maer op een ander meest aengaet;)

Ja gaet men juyft soo niet te werk,
 Men haet de Leer, en schout de Kerk.
 Waer aen men klaer bespeuren kan,
 Wat liefd' 'er is in fulken man.
 Doch 'k wil niet seggen dat men 't al,
 Hoe 't wesen mach verdragen sal;
 Maer daer Godts Woort geen Wet en stelt,
 Geen mensche wet ook soo veel gelt,
 Dat men daerom mach rechten aen,
 Verschil, en twist, en buyten gaen,
 En seggen 't quaetste van die Leer,
 Die men soo dapper prees wel eer.
 Die alsoo handelt, en bestaet,
 Die lijkt wel na het Mostert-zaet;
 Want als men sijn Opini laekt,
 Hy bijt als 't Zaet, wanneer men 't raekt.
 Veel toonen ook een soet gelaet,
 En zijn wel minnelik van praet,
 En schijnen niet tot quaet gefint,
 't Welk duert soo lang als 't gaet voorwint:
 Maer soo men haer te veele quelt,
 En eens als op de toetsteen stelt,
 Soo fiet men wat in 't herte leyt,
 Men braekt niet uyt als vuyligheyt;
 Die eerst soo dapper heylig scheen,
 Doet dan veel onbescheyde re'en;
 Hy voelt 'et wonder naeu, en teer,

Als yemand eens trapt op zijn seer,
 Dan blijkt dat zijn Godts-dienstigheyt,
 Meest in 't uytwendig hand'le leyt;
 En niet fiet diep in zijn gemoet,
 Schoon hy eerst rook als Mostert soet.

Matth. 7. 15. Wacht u voor de valsche Propheten / die in
 Schaeps-kleederen tot u komen / maer inwendigh zijn sy greij-
 pende Wolven.

LXXIII. *Op't gesichte van een Koe, die herkaeude.*

IK ging eens door het groene velt,
 Daer Beesten waren in gestelt;
 Ik sag 'er onder al een Koe,
 Die ging zijn mondt vast op en toe,
 Terwijl dat hy daer neder sat,
 En kaeuden even of hy at.
 Maer at niet (soo het schijnen mocht)
 Van 't geen hy daetlik had gesocht;
 Maer kaeuden wederom de spijs
 (Gelijk 't de Koeyen is haer wijs)
 Die hy te vooren had geplokt,
 Engrof, en raeu had ingeschokt;
 Het welk de Boer herkaeuwen heet,
 Want het de Koe dan twee-mael eet.

Hier uyt greep ik een nutte Leer,
 Die ik tot yder aldus keer:
 Een Mensch moet doen gelijk dat Beest,
 Wanneer hy Godes woorden leest,
 Of anders als hy leesen hoort,
 Of spreken van des Heeren Woordt,
 En dat 'er deugt bedreven wart,
 Soo moet hy binnen in zijn hart
 Opfluyten wat dat hy verstaet;
 En dragen 't meê waer dat hy gaet,

En denken 't na in sijn gepeys,
 Ja dat vry meer als eene reys,
 En sien of 't geen daer is gefeydt
 Hem dienen kan ter saligheyt;
 Is het dan goet, en na sijn sin,
 Soo kaeuw't hy 't weêr en swelgt het in.

Maer 't is bedroeft! dat veel niet doen
 Gelijk de Beesten in het groen:
 Sy hooren wel wat Godt begeert,
 En dat men haer veel deugden leert,
 En nemen 't (doch wat boltjes) aen,
 Maer laes! 't is haer strak weêr ontgaen;
 Mits het niet meer word na-gedacht,
 Alst'wijl het haer wort voortgebracht.

Act. 17. 11. Sy namen dat Doozt gantsch gewilliglick
 op / ende doozochten dagelijks de Schzift / of het alsoo
 ware.

LXXIV. Op de gelegentheydt van goede, of quade
 Reekening te houden.

En Koopman die doet onderzoek,
 En kijkt in sijnen Reeken-boek
 Hoe dat 'et met sijn handel gaet,
 Of 't wel dan of 'et qualik staet,
 Of hy wat veel of weynig wint,
 Tot hy sijn reekening eens vint:
 Soo hy dan vint dat sijn gewin
 Is vry een quade misslag in,
 Soo kan hy op een ander tijt
 Dan lichter daer voor zijn bevrijt;
 Hy fiet dan dat hy beter doet,
 Want hy dan weet hoe dat hy moet.
 Maer een die nimmer reek'ning houd,
 Noch van het nieu, noch van 'et oud,

En niet en neemt sijn handel acht,
 Maer koopmanschapt al onverdacht,
 En selden rekent, weynig schrijft,
 't Is vreemt soo hy een Koopman blijft;
 Want of hy schoon sich somtijts al
 Wil hoeden voor het ongeval,
 Soo kan hy niet, mits hy 'et vint
 Eer dat hy weet wat hy begint;
 Om dat hy 't nimmer reekent na
 Wat dat hem dient tot winst, of scha,
 Want t'wijl hy denkt het gaet al wel,
 Ik voel in 't minst noch geen gequel,
 Het is met my noch wel gestelt,
 Soo bijt de kanker in sijn gelt;
 Soo dat hy (door onachtsaemheyt)
 Ten lesten sich viint seer bekeyt,
 Al wat hy had dat raekt hy quijt,
 Deur dien hy in een lange tijt
 Geen reekening gehouden heeft,
 Maer onbekommert heen geleeft.
 My dunkt het Geestelik bestaet,
 Als 't met natuerlik reek'nen gaet;
 Die Geestlik goede reek'ning houd,
 En altijd naerstelik beschout
 Hoe hy bestaet voor Godt den Heer,
 Hoe hy hem draegt na Godes Leer,
 Hoe dat hy sijne wand'ling leyt,
 Wat dat'er van hem word geseydt,
 Of hy niet mist of hier of daer,
 En doet dat beter niet en waer,
 En spiegelt hem in Godes Woort,
 Hoe dat hy hier altijd behoort
 Te leven, en hoe dat hy doet,
 Of hy al leeft gelijk hy moet.

Vindt hy dan dat hy ergens mist,
 In hoogmoet, pracht, in haet, of twist,
 Soo soekt hy straks dat groecysaem quaet.

Te wieden uyt, eer 't verder gaet,
 En plukt 'et noch terwijl 't is kort,
 Op dat 'er niet sijn meester wort.

Maer 't beurt seer veel ('t welk is bedroeft)

Dat menig mensch te lang vertoeft
 Met reek'nen, hoe 'et na den geest
 Met hem bestaet, of is geweest,
 En siet naeu eens hoe dat hy malt,
 Maer leeft na het hem wel gevalt.
 Ook schoon of hy noch niet altoos
 Wil leven in de sonde boos,
 Soo siet men echter dat hy 't doet,
 Want hy het quaedt niet kent uyt 't goet;
 Vermits hy niet doet onderzoek
 Wat sonden zijn, in Godes Boek;
 Maer leeft als in het wilde heen,
 En denkt naeu eenskens om het geen
 Dat Godt beveelt, en ook verbiet,
 Wat dat hy wil en weder niet,
 En denkt naeu om een quade slag,
 En denkt naeu om den Jongsten dag,
 En denkt naeu om het ongeval
 Dat hem eens overkomen sal,
 Soo haest en vaerdig als een strik,
 Ja schielik in een oogenblik.

In welke tijdt dat hy sal zijn
 In arremood en snoode schijn,
 Om dat hy (t'wijl hy heeft geleest)
 Geen reekening gehouden heeft.

Och! of een yder reek'ning hiel,
 En sorgden voor sijn waerde Ziel,
 Gelijk hy voor sijn Lichaem doet,
 Het waer te wonder nut en goet;
 Hy vondt dan in den Jongsten dag
 In sijn bedrijf geen quade slag.

2 Cor. 13. 5. Ondersoecht u selven / etc.

Galat. 6. 6. Een pegelijck proeve sijns selfs werck.

LXXV. Op 't vangen van een Snoek, en weder te verliezen.

IK voer eens uyt om Vis te vaên,
 Gelijk als ik ook heb gedaen;
 Ik heb mijn netten uytgeset,
 En fiet daer quam een Snoek in 't net;
 Waer om ik dapper wiert verblijdt,
 Maer laes! ik raekt' hem weder quijt;
 Want hy uyt een sijn handen spronk,
 En daet'lik onder water fonk;
 Waer om dat doen terstont mijn hert,
 Vry meer met druk befoedelt wert,
 Als het wel was met vreugt belaên
 Doen ik de Snoek eerst had gevaên.

Dus even ging 'et (na ik merk)
 Ook met d' Apostelen te werk:
 Als die in 't Geestelijke Wandt,
 Of Euangelisch reyne bandt
 Eens kregen ymandt, die tot deugt
 Sich voegd', soo waren sy verheugt.
 Maer als die haer dan weêr ontsprong,
 En na de sotte werelt drong,
 Ja die voor 't beste heeft gekeurt,
 Soo hebben sy daer om getreurt;
 Ja hare droefheyt was niet klein,
 Als ymandt soo ging van haer treên.

Och! wat al droefheyt, druk en pijn,
 Of 't wel voor haer geweest mach zijn?
 Als ymandt van het rechte padt,
 Soo na de sotte Werelt tradt.

Maer wat een smert mach 't zijn voor Godt,
 Als ymandt (die na sijn Gebodt
 Geleest heeft) sich weêr van hem wendt,
 En hem niet meer voor Godt en kent.

't Lijkt (in Godts Woordt) wel eer gebeurt,
Dat Godt daerom wel heeft getreurt.

Matth. 4. 19. *Volgt my na / ick sal u Diffschers der menschen maken.*

Eesai. 19. 8. *De Diffschers sullen treuren.*

Eesai. 30. 1. *Wee de afvallige kinderen.*

LXXVI. *Op de gelegentheydt van een Spijker in 't Hout te smijten.*

WAnneer men op een spijker slaet,
Die boven op een houtje staet,
De spijker sachjes inne glijt,
Soo lang men recht op 't hoofje smijt;
Maer geeft men eens een slimme klop,
En juyft niet recht daer boven op,
Soo wort hy datelik soo krom
Dat hy seer qualik wil weêr om;
Hoe dat men slaet daer blijft een bocht,
't Welk ik wel somtijts heb besocht,
Soo even dunkt my dat 'et gaet,
Wanneer men heeft een vriendt of maet:
Hy blijft (soo 't schijnt) soo lang een vriendt,
Als men in all's hem willig dient,
Soo lang als men hem vriendtschap doet,
En dat hem niet als goet ontmoet.
Maer geeft men eens een slimme slag,
(Het zy dan hoe het komen mach)
En dat men juyft de Spijker niet
Smijt recht op 't hoof, soo 't wel geschiet,
En doen niet altijd dat hem lust,
Soo wordt de vriendtschap uytgeblust,
Ja hy wort daerom soo ontstelt,
(Schoon dat men hem seer weynig quelt)
Dat hy (hoe dat men smeekt en vleyt)

Weêr qualik komt tot vriend'likheyt ,
 Daer blijft in hem (hoe dat men praet)
 Een wrok, en 't worteltje van 't quaedt.

Syr. 6. 9. Daer is meenig bziendt die haestelijck byant wort.

Syr. 37. 12. Als bzienden malkander byandt worden soo
 blijft de haet tot in de doot.

LXXVII. *Op 't koopen van een Kaes.*

MYn Vader kocht eens eene Kaes,
 En socht ook na een keurig aes,
 Hy wou 'er een wat vet en eel;
 Hy vant 'er een die was vry geel,
 Die meend' hy vet te zijn daer deur;
 Dies seyde hy: weeg my die ik keur.
 De Vrouw (die hem verkoopen sou)
 Hem wel een ander geven wou,
 Die beter was (na dat haer docht)
 Als die hy selver had gesocht.
 Maer neen, hy wou het geele vet,
 Dies nam hy 't geele Kaesje met,
 En bracht 'et t'huys. Maer doen men 't at
 Doen seyde men: wel wat Kaes is dat?
 Die Kaes is byster droog, en sout,
 En hebben hem niet goet geschout,

De Werelt met haer bly geraes
 Is even als die geele Kaes;
 Hy geeft van sich een bloote schijn,
 Als of hy vol vermaek mocht zijn,
 Dies wort hy ook van veel bemint,
 Veel zijn op 't hoogst tot hem gesint.

Doch haer wort menigmael geraên
 Om 's Werelts vreugde af te slaen,
 En na een beter vreugt te staen
 Die nimmermeer en sal vergaen.

Dat is de vreugt het bly geschal
 Dat namaels by Godt wesen sal,
 En om te treden tot die vreugt,
 En eeuwelik te zijn verheugt,
 Wort haer van meenig deftig man
 Soo menigmael geraden an.
 Maer neen, die vreugt en wil men niet,
 Want die niet schoon voor oogen fiet;
 Te doen gelijk als Godt gebiedt
 En dunkt haer niet als maer verdriet.
 Dies wort die vreugde niet geacht,
 Maer na des Werelts vreugt getracht,
 Die dunkt haer schoonder in het oog,
 Maer is, als 't Kaesje, sout en droog;
 Want die met goedt verstant haer smaect
 En wort 'er nimmer door vermaect,
 En 's Werelts vreugt, en soet vermaect,
 Sal namaels geven wranger smaect.

2 Tim. 3. 4. Die meer de welluste beminnen dan Godt/ etc.
 Jerem. 9. 13. In volgen haers harten goetduncken/ etc.
 Jerem. 7. 13. Ick laet u gestadelich pzedicken/ etc.

LXXVIII. *Op de gelegentheydt van een Bruydegom
die Gasten noodt.*

En Bruydegom, die d'Echte-staet
 Met sijn Beminde inne-gaet,
 Die houdt gemeenelik een Feeft,
 Daer hy veel Gasten (bly van geest)
 Toe noodigt, ja hy bidt dat sy
 Hem trouw'lik sullen komen by;
 Doch echter beurt 'et wel (gewis)
 Dat ymandt die gebeden is
 Niet komt, door-dien hy yet wat heeft
 Dat hem t'huys-blijvens oorfaek geeft;

Want hy dat liever acht wil slaen ,
 Als dat hy sou ter Feeſte gaen.
 Als ſulken Gaſt de Feeſt niet ſmaekt ,
 En daer niet meê wort door vermaekt
 Dat doet hy ſelfs, en niet die geen
 Die hem ter Bruyloft heeft gebeên.
 Want als de Gaſt alſoo vertoeft ,
 Soo wort de Bruydegom bedroeft ,
 Hy ſoekt de Gaſt met ſoet gebiedt
 Te krijgen meê, doch dwingt hem niet.

Godt noodt ons op alſulke wijs ,
 Tot 's Hemels vreugt en ſoete ſpijs :
 Hy bidt, hy ſmeekt waer dat hy kan ,
 Hy roept, hy noodt de menſchen an ,
 Haer komſt ter Feeſt is ſijnen wensch.
 Maer laes ! daer is ſoo menig menſch
 Die niet ter Feeſt ſal gaen by Godt ,
 Om dat hy hier niet ſijn Gebodt
 Slaet acht, noch daer ook na en doet ;
 Maer liever in het aertſche wroet ,
 En mint van herten 's Werelts ſpel ,
 Ja acht dat meer als Godts bevel.
 Maer dat alſulken menſch niet ſal
 Hier namaels hooren 't bly geſchal ,
 Dat doet hy ſelfs, en niet den Heer ,
 Die 't dan niet gaet na ſijn begeer :
 Want hy 't veel liever anders ſaeg ;
 Hy noodt, hy bidt de menſch geſtaeg ,
 Hy roept hem met ſijn Woordt en Leer ,
 Doch dwingt de menſch niet tot bekeer ;
 Maer ſoekt met woorden lieffelijk
 De menſch te trekken tot ſijn Rijk.

Ey ! laet ons doch, terwijl Godt bidt ,
 En noch met liefden is verhit ,
 En t'wijl wy hooren ſijne ſtem ,
 Ons harten open doen voor hem ;
 Want doen wy nu de deur niet op ,

Terwijl en Godt geeft klop op klop,
 Soo sullen wy 't licht doen te spa;
 En doen 't wanneer dat Godts genâ
 (Door het langdurig wederstaen)
 Van ons sal wesen afgegaen.

Want als een Minnaer lange staet
 Voor sijn Bemindens deur en praet,
 En sy hem niet wil laten in,
 Soo word hy wel met tegen-min
 Ontsteken, ende gaet van daer;
 Maer dan soo komt 'er liefd' in haer,
 Dies gaet sy haer dan vaerdig spoên,
 En wil de deur noch open doen,
 Voor die, waer toe sy is gesint;
 Maer vindt dan niet die sy bemint:
 Daer staet sy dan bedrukt en siet,
 En vindt haer alderlieffste niet.

Wee hem! die Godts genâ en raedt
 Soo lang verwerpt en tegen-staet,
 Tot hem de Doodt daer eens van scheydt,
 En hem die goê genâ ontseydt.

Apoc. 3. 20. Siet ick sta vooz de deure en kloppe / wie
 mijn/ etc.

Cantica 5. 3. 4. 5. 6. Ick heb mijn voeten gewasschen / hoe
 sal ickse weder vuyl maecken / etc. Mijn hziendt sreeckt sijn
 handt vooz dat hol / etc. Doen stondt ick op dat ick mijn
 hziendt op doen soude / etc. Ende doen ick mijn hziendt open ge-
 daen hadde / was hy wech en heenen gegaen / doe gingh mijn
 Ziele uyt / etc.

Hebr. 12. 15. Siet toe dat niemandt Godts genade en ver-
 sijnne / etc.

LXXIX. Op de gelegentheydt van een Kindt dat
 praten leert.

WAnneer een fris en jeugdig Kindt
 Het praten leeren eerst begint,

Soo heeft sijn praten weynig val,
 Sijn woorden geven weynig stal;
 Het drolt, en praet, men weet niet wat,
 Ja 't praet dat naeuw' sijn Moeder vat,
 En spreekt dat dikwils weynig fluyt;
 Doch 't kan ten besten zijn geduyt,
 Vermits het Kindt is jonk en teer
 Soo eyscht men van het Kindt niet meer.

Maer als 'et Kindt wat hooger stijgt,
 En met de jaren wijsheyt krijgt,
 Soo leert 'et Kindt van handt tot handt,
 En praet wel haest met goet verstandt.

Als ik mijn selven eens bekijk,
 Soo vind' ik my een Kindt gelijk,
 Ja 't is 'et evenbeelt van my,
 Want ik ben in de Rymery
 En in 't verstant noch jonk en teer,
 Een Kindt, een Leerling, en niet meer;
 Want 't is noch weynig tijdt geleên
 Dat ik wat Rijmpjes bracht by een,
 Ja dese zijn meest allegaer
 Gemaekt in 't laetste hallef-jaer,
 Dies of ik al wat drollig schrijf,
 En juyft niet in de maet en blijf,
 En hou al vry een Boersche stijl,
 En somtijts mis een lange wijl,
 En dat 'et niet met klaer bescheyt
 Van my wort alles uytgeleydt,
 Als menig' oude Rijmer doet,
 Soo neemt 'et echter in het goed',
 En denk dat ik noch ben een Kindt,
 In woorden swak, in wijsheyt blindt.

Maer och! of ik (onweetig mensch)
 Nu meê op-wies (na Godes wensch)
 In wijsheyt, deugt, als Kinders doen,
 Die haer noch met een papje voên,
 Gelijk ik hoop dat ik voortaan

Daer in sal ver en verder gaen,
 Op dat ik namaels in Godts Rijk
 Mijn Vader Godt mach zijn gelijk.
 O Vader Godt! van wien het goedt,
 En alle wijsheyt dalen moet,
 Ik bid bedouwt my doch, ô Heer!
 Op dat ik toe-neem meer en meer
 In deugt, en wijsheyt, dat elk 't sie;
 Doch, Godt! alleen u wil geschië.

1 Cor. 13. 10. Doen ick een kindt was / doen sprack ick als
 een kindt / ende oordeelde als een kindt / etc.

1 Petr. 2. 2. Zyt begeerlick na de verstandige en ongebalste
 Melck / als eerste gebooren kinderen / op dat ghy daer dooz
 opwasset / etc.

LXXX. *Op 't ongelijk bewegen der Moolens door
 eene Wint.*

WY sien wanneer de Windt ons Neêrlandt komt be-
 waeyen,
 Dat dan veel Moolens (doch niet even snel) om-draeyen.
 Ja schoon al blies de Windt by yder even fel,
 Soo fouden sy nochtans niet draeyen even snel:
 De oorfaek hier van is, of buyten ofte binnen,
 Aen yet dat is gestelt tot malen of om-winnen:
 Van buyten kan een wiek of twee niet drachtig staen,
 Waer door de Windt (hoe sterk) haer niet doet snel om-
 gaen:
 Van binnen kan een rat des Moolens loop verstrammen,
 Door al te groot of klein, en ook door niet wel kammen.
 Daer is ook somtijds wel een Moolen soo verlaên,
 Met werk, dat hy naeu kan (als sachjes) ommegeaen.
 Ook wordender somtijds die stille staen gevonden,
 Door dien de vang haer dwingt, en dat sy sijn gebonden.
 Soo dat d'een somtijds sacht, een ander snelder draeyt,
 Een

Een ander stille staet, schoon dat het dapper waeyt.
 Dus even gaet het ook, wanneer men komt te hooren
 De Windt van Godes Woordt met d'uyterlijke ooren;
 En dat wanneer der een Godts Woorden openbaert,
 En in het algemeen tot stichting die verklaert.
 Dan siet men hoe het gaet; d'een wordt heel licht bewo-
 gen,

Een ander weder traeg, en dient wel om getoogen:
 De derde rept naeu eens, schoon dat men byster raest,
 En dat de Predikant als op trompetten blaest;
 De vierde hoort gantsch niet, al krijtmen als de donder,
 En schietter met Kanons van veertig ponden onder.
 Soo dat seer ongelijk 't bewegen is, hoewel
 De Predikant tot elk spreekt even scherp en fel.
 Waer uyt het blijkt dat niet des menschen herts bewegen
 Is altijd aen de Leer des Predikants gelegen;
 Maer waer 's dan d'oorzaak van beweegenis verscheel?
 Maer in 't hert van die hoort, is d'oorzaak meest of veel.
 Een van een goeden aerdt, licht tot de deugt geleyt wort,
 Ja 't maelt al watter is, soo haest hy maer beweeyt wort,
 Al wort hem Godes Woort eenvoudig uytgeleyt,
 't Dringt nochtans hem tot deugt, en 't is hem soetigheyt.
 Maer weynig vindt m'er dus, meest elk dient scherpe re-
 den,

Door dien het hert is traeg, en loom tot goede zeden:
 De aerdsche woeldery is al te veel in 't sin;
 Ja 't herte wort soo vol Godts Woordt mach daer naeu in,
 't En zy 't aendringend' is, en krachtig in de ooren,
 Dan voelt men 't somtijds noch; doch hout men op van
 hooren:
 Soo is 't eylaes! weêr stil, men spreekt van aerdsch bedrijf,
 En 't hooren van Godts Woordt, heeft niet veel meer
 om 't lijf.

Sulk' zijnder veel, die noch al goede Christ'nen heeten,
 En Leden van Godts Kerk, soos' anders niet en weten.
 Ook zijnder die het hert naeu eens en wort geruert,
 't En zy de Predikant heel vreesfelijk af schuert,

En roept : hoe Godt het quaedt hier namaels sal beloonen,
 Hoe haer de duyvel dan veel wreechtheyt sal betoonen :
 Ja smijten in het vyer, en trekken by het haer ;
 Dan voelt men 't somtijts noch , door sulken groot gebaer.
 Doch 't dringt heel weynig in ; dies als men weêr gaet
 wand'len , (d'len.

't Is straks weêr van het aerdtich , van 't oud' is al het han-
 Noch sijns 'er die al min bewegen van het Woordt ,
 Ja hoe men roept, en raest, het wort als niet gehoord ,
 Het hert is gantsch verhart, door 't plegen van de sonden ,
 Soo dat sy zijn gelijk een Moolen die gebonden ,
 En vast gevangen is, die niet en rept hoe 't waeyt ,
 Ja hoe het stormt, en raest, niet eenen slag en draeyt.
 Soo weten sy ook niet van bliksem noch van donders ,
 Van teek'nen in de lucht, of and're vreemde wonders ,
 't En raekt noch hert, noch gront, sy wijzen 't van haer of ;
 Waer door het hert noch staeg krijgt meer verherdens
 stof.

Dus is seer ongelijk 't bewegen van die hooren ;
 Al brengt de Predikant een stem in alle ooren.
 Waer van d'oorsack (gelijk verhaelt is) veel is by
 Die hoort ; want die vaek niet bequaem tot hooren zy.
 Noch wil men 't altijd schier op Prekers preken leggen :
 Dat 's dus en soo geweest, daer valt veel op te seggen.
 't Is waer 't is somtijts las, maer 't is eylaes bedroeft ,
 Dat men staeg harde windt , ja groote stormen hoeft :
 Want licht'lik mist men die ; daer staet men dan heel ledig
 En vord'ren niet in 't goet, ja worden schier min seedig.
 Wel aen gy traege dan, die Prekers Leer verwerpt,
 Siet of g' al zijt bereyt te worden ingescherpt
 De kracht van Godes Woordt ; 't is dunkt my klaer t'aen-
 schouwen ,
 Dat gy hebt lust noch moedt, om dat te onderhouden.
 Gy wilt dat men u staeg Godts Woorden klaer bediedt ,
 Maer 't noodigst een, het doen (soo 't schijnt) en soekt gy
 niet.
 Maer wee u, soo gy staeg van 't beste komt te smaken ,

Ja spijs, die hert en Ziel kan voeden en vermaken,
 En gy en wast niet op, maer blijft vast na als voor:
 Tot swaerder oordeel sal dan dienen u 't gehoor.
 Al weet g' op 't naeuwst Gods Woordt, en gaet na 't doen
 niet trachten,
 g'Hebt dies (na Christi Woord) te grooter straf te wachten.
 Dies trooft u daer meê niet, dat gy een Preker hoort,
 Die u op 't alderscherpst kan spreken van Godts Woordt.
 't En is de saek doch niet, al is 't wel schatten waerdig,
 Maer staeg met hert en sin, te zijn tot goet wilvaerdig,
 Dat is de saek, en geeft de smaek van Prekers Leer;
 Dies tracht na 't weren seer: maer na het doen veel meer.

Actor. 2. 37. Doen sy dat hoorzen ontsack haer herte.

Hebr. 5. 11. Om dat gy traeg geworden zijt om te hooren.

Eesai. 42. 20. Men pzedickt hen veel maer sy en houden 't niet: Men seyt haer genoeg/ maer sy en willen 't niet hooren.

Jacob. 1. 22. Maer gy sult zijn doenders des Woordts/ en niet hoorzders alleen.

Luc. 11. 28. Saligh zijn sy die Godts Woordt hooren en dat bewaren.

LXXXI. *Op een seekere daedt, gedaen van den Keyser Maximilianus, na 't getuygenis van de Historie-schryvers.*

DE Keyser Maximiliaen,
 Die deê eens (na men teekent aen)
 Al vry een treffelijke daedt,
 Die ons nu meê te plegen staet.
 Hy sprak eens (als hy heeft beschoudt
 Een lustig Huys dat wiert gebouwt)
 'k Heb geen behagen aen dit werk,
 Al is het lustig, schoon, en sterk.
 'k Wil my een ander huys (sprak hy)
 Op bouwen laten, 't welke my
 Sal beter aenstaen als 't gebou,
 Dat ik nu heden hier aenschou.

t' Huyskomend' sprak hy: maekt gereet,
 Een doot-kist, ende spreyt een kleet
 Daer op; 't welk (na hy 't heeft gefeyt)
 Soo altemalen wiert bereyt.

De Keyser deê dat schoon Palleys,
 De wooning voor sijn doode vleys,
 Gedurig setten voor sijn oog,
 Ja waer hy reysde, reed, of roog,
 Daer voerde hy ook meê (ontrent
 Vijf Jaren lang) die kleyne tent.

Licht denkt nu ymant kond die pijn,
 En last, hem immer dienstig zijn?
 Was dat de loffelijke daedt

Die ons nu meê te plegen staet?
 O Ja: Want dese groote Heer
 Die deed' dat, om daer door te meer
 De doot te hebben in de sin,
 En 't sterven sich te beelden in.

't Welk altijt, waer wy gaen of staen,
 Van ons behoort te zijn gedaen;
 Wy moeten voor ons' oogen meê,
 Een doot-kist stellen als hy deê.

Maer ymant denkt nu licht; 't en past
 Niet yder soo te zijn belast:

't Is waer 't past soo een yder niet;
 Maer daer is echter nochtans yet,

't Welk ons niet min komt wijfen aen,
 Dat wy ten grave moeten gaen:

Want aen de schoenen diemen draegt,
 En schuyers daer men mede vaegt,

En aen het hout, dat men verbrandt,
 En aen de oesters van de strandt,

En aen de visschen die men eet,
 En kleeders, daer men sich meê kleedt,

En aen het smeer, dat veerdig stijft,
 En penne daer men mede schrijft,

En aen het vleesch, 't welk 't lichaem voedt,

Is klaer te merken dat men moet
 Eens van het leven scheidten af;
 Ja dat wy moeten na het graf,
 Dat wijft ons mede naekt en klaer,
 't Gerimpelt vel, en 't grijse haer:
 Ja veel gebreken die men krijgt,
 Die leeren dat men neder sijgt;
 En d' Aerdkloot die wy staeg betreên,
 Dat is een kist voor yder een;
 Een kist die men beschouwen mach,
 Op yder uurtje van den dag;
 Ja soo men 't grondig alles wift,
 Men sag veel meerder als een kist.
 Maer waerom dieper ondersocht,
 En meerder tekens by gebrocht?
 Hier is nu stof in overvloedt
 't Welk leert hoe dat men sterven moet.
 Die nu maer leeren wil die kan,
 Geen stof en sal 't hem scheelen an.

Maer och eylaes! hoe laeu, en traeg,
 Zijn veel in 't leeren alle daeg?
 De Son die rijft, en schuyt, en schijnt,
 Hy daelt weêr neêr, sijn licht verdwijnt;
 De Kaerffen worden uytgebluft,
 Men voegt sich 's avondts tot de rust;
 Men schiet de pijlen uyt de boog,
 De Vogels vliegen snel om hoog;
 De boomen worden afgehakt,
 De terwe worden t'saem gebakt;
 De Wever schiet seer snel sijn spoel,
 De Winter maekt de dagen koel;
 De bloemkens worden afgeplukt,
 De graskens schielik weg gerukt,
 En niemant leert 'er bykans yet,
 Uyt alles wat men hoort of fiet:
 Ja die al lange heeft geleeft,
 En veele onderwonden heeft,

En in veel boeken gestudeert,
 Heeft veeltijts dan noch naeu geleert,
 Hoe dat hy eenmael sterven moet;
 Want veel tijt schijnt noch onverhoet,
 De doodt de mensch te komen by;
 Als of de mensch niet wist dat hy
 Soud' moeten scheyden uyt dit vleys;
 En eenmael doen een lange reys.
 Och! of de mensch doch socht met vlijt
 Te leeren al sijn levens tijt
 Om wel sijn roys aen te vaen,
 Hy deed' een meester-stuk daer aen.

Psal. 90. 12. Leert ons bedencken dat wy sterben moeten /
 op dat wy verstandig worden.

Psal. 39. 5. Heere leert my doch dat het een eynde met my
 hebben moet / en dat mijn leven een teeken heeft / dat ik daer
 af moet. Siet / mijn dagen zijn eender handt breedt by u; en
 mijn leven is als niet voor u: Hoe gantsch niet zijn alle men-
 schen / die doch soo seker leven.

LXXXII. Op Slaperigheydt.

WAnneer de Slaep my seer bestrijdt,
 Soo raek ik mijne kennis quijt,
 Soo 'k hem niet tegen soek te staen,
 Maer laet hem altemael begaen,
 En my geruftig leg ter neêr;
 Ja dan soo wordt hy wel mijn heer.
 Maer soo 'k dan wil dat hy my niet
 Heel overwint, maer van my vliedt;
 Soo moet ik my wat gaen vertreên,
 En staeg verreppe mijne Leên,
 En nimmer stil of leedig zijn,
 Maer werk'lik schoon al is 't met pijn.
 Als ik de slaep dus ga te keer,
 Soo wordt hy niet heel licht mijn heer.

De slaep der sonden is (dunkt my)

Gelijk 't natuerlik slapen zy :

Van dese slaep der sonden wordt

De mensch gedurig aengeport :

Die raedt om van Godt af te gaen ;

En 't ydel spel te vatten aen :

Ja dese slaep valt hem soo soet ,

En listig aen , als of 't al goet

Mocht zijn, wat hem te plegen lust :

En of in 't quaet waer volle rust.

Soo dan de mensch het sondig quaedt ,

Al sachjes in hem wick'len laet :

En 't pralen (door vermomden schijn)

Niet quaedt maer eerlik acht te zijn ,

En seydt het kleedt dat maekt de Man ,

Diens staet 't vermach trekt 't vrylik an ;

En beelt sich in dat Godt de pracht

(Gelijk als hy) niet sondig acht.

En acht ook d'overdaet niet quaedt ,

Als hy 't maer doen mach van sijn staet ,

En meent soo 't is hem geen ondeugt ,

Dat hy met ymandt sich verheugt :

Al is 't soo veel ook dat sijn hoeft ,

Daer door wordt van verstandt berooft.

En denkt, al doet hy juyft geen goet ,

Dat hy nochtans geen quaedt en doet.

En veele sonden dus verschoont ,

En 't quaedt niet soo het is verthoont ,

En soo hem selven sachjes vleyt ,

En sich geruftig neder leyt ,

En hem soo niet, of weynig weert,

Wordt haest van sonden overheert ;

Het quaedt heeft wel een klein begin ,

Maer 't kruypt gedurig verder in ;

Ja wordt ten lesten wel soo groot ,

Dat hy al levende is doot.

Nu soo de mensch niet slapen wil ;

Soo moet hy nimmer wesen stil ;
 Maer tot 'et oeffenen sich spoên ,
 En d'een of d'ander deugden doen ,
 Het zy dan dat hy ernstig bidt ,
 Of tot het lesen neder sit ;
 Of deugt bewijft aen eenig vriendt ;
 Of 't zy waer meê hy Godt dan dient :
 Veel deugden worden hem geleert ,
 Daer meê het quaedt kan sijn geweert ;
 En is de deugt in hem te recht ,
 Soo wordt hy noyt der sonden knecht ;
 Maer sal schoon hem de slaep bestrijdt ,
 Wel voor het slapen zijn bevrijdt .

Psal. 134. 4. *Ik wil mijn oogen niet laten slapen / noch
 mijn ooghscheele laten sluymeren.*

LXXXIII. *Op Slapen en Droomen.*

Als my de Slaep heeft ingenoomen ,
 En ik in 't bedde leg gevelt ;
 Soo droom ik dikwils vijf droomen ,
 Daer van mijn herte seer ontstelt .
 Somwijlen schijn ik vreugt te smaken ,
 En in een goede staet te zijn ,
 Somtijts schijn ik in noodt te raken ,
 En overstelpt met druk en pijn .
 Doch hoe ik schijn in vreugt of vreesse ,
 Wat ik verwerp, waer na ik haek ;
 Noyt kom ik tot het ware wesen :
 Want als ik wederom ontwaek ,
 Soo vind ik 't ydel altemalen ;
 Niets vind ik, 't schijnt al weg gestroomt ,
 Ik kan seer selden yet verhalen ,
 Van 't geene dat ik heb gedroomt .
 Dus even dunkt my is 't gelegen ,
 Met ymandt die in sonden leeft ,

En 's Wereldts vreugde soekt te plegen ,
 Ja daer sijn hert toe overgeeft :
 Sijn doen, sijn handel, en geneugde ,
 Is als een droom, die niet en is :
 Hy fiet (soo 't schijnt) wel somtijdts vreugde ,
 Maer grijpt hy daer eens na, 't is mis.
 Sijn doen dat gaet hem seer ontroeren ,
 Gelijk my 't droomen in der nacht;
 't Ontstelt hem, soekt hy 't uyt te voeren ,
 Al daer sijn hert en oog' na tracht :
 De ware vreugt is hem verborgen ,
 Al smaect hy yet dat vreugde schijnt ;
 Sijn blijdschap is vermengt met sorgen ;
 Sijn soetste soet eer lang verdwijnt ;
 Sijn vijfse droomen zijn meest treurig ;
 Sijn heyl is ramp, en ongeluk :
 Want als men sijn bedrijf naeukeurig
 Na speurt, men vindt geen vreugt, maer druk.
 Noyt komt hy tot 'et ware weesen ;
 Noyt heeft hy meer als schijn van vreugt :
 Want dwong men hem hy soude vreesen
 Voor 't geen daer in hy sich verheugt.
 d'Inbeelding moet sijn vreugde maken ,
 Sijn soet hangt alles aen de waen ,
 Want sonder waen sou 't bitter smaken
 't Geen hem sijn vreugt moet brengen aen.
 Niet beter als by vijfse droomen
 Kan ik afbeelden sijn bedrijf ;
 Wat heerliks hem schijnt voor te komen ,
 Noyt heeft sijn heerlikheyt om 't lijf.

Syr. 34. 2. Wie op droomen acht / die grijpt na de scha-
 duwen / en wil de windt vangen: Droomen zijn niet anders
 dan beelden sonder weesen.

LXXXIV. Op de gestaltenisse van vriendschap tusschen twee lieve vrienden.

Als twee eendrachtelik vergadert zijn by een,
 Uyt liefde die haer heeft omvaên,
 En in haer herte straelt; soo doen sy (in 't gemeen)
 Malkander groote vriendschap aen:
 Ja eer het scheidt komt ('t welk eenmael komen
 moet)
 Soo gaet 'er naeu een uur voorby
 Dat d'een d'ander niet uyt gunste vriendschap doet;
 Maer zijn tot in het scheidt bly.
 Dan worden sy bedrukt, doch als sy zijn gewis,
 Dat sy daer na weêr lange tijt
 Te samen sullen zijn, dan houdt de droeffenis
 Wat op: mits dat haer weêr verblijdt.
 Mijn Ziel, mijn liefste vriendt, ons gaet dees' reden
 an,
 Wy zijn te saem soo vast gepaert,
 Dat niemandt dan de doot ons nimmer scheidt kan.
 Wy zijn al overlang vergaert.
 Mijn Ziel eer 't scheidt komt ('t welk eenmael komen
 sal)
 Soo wil ik u mijn gunst en min
 Betoonen waer ik mach, en dienen u voor al,
 Mijn waerdste vriendt, na uwe sin.
 Gy sult my haest ontgaen, helaes! mijn lieve vriendt;
 Maer dit vertroost my weêr, dat wy
 Hier na in vreugden lang (soo 'k u hier heb gediend)
 Malkander sullen wesen by.
 Soo 'k u, beminde Ziel, mijn gunst hier recht betoon,
 Soo is 'et scheidt ons geen pijn:
 Mits wy voor eeuwiglik, hier na dan op Godts Throon,
 Te saem vergadert sullen zijn.
 Mijn Ziele dese saek daer word ik in verheugt,
 Ik vrees voor 't scheidt niet, indien

Gy zijt van my ge-eert, gedient, verciert met deugt,
Dan kan 't my noyt t'onpas gefchiên.

Jofua 23. 11. Bewaert u Ziele op het aldernaerftigfte.

Prov. 16. 17. Die voorzichtig is die bemint zijn Ziele.

1 Petr. 1. 22. Maecht u Ziele fuyver door de gehoozfaem-
heyt der waerheyt in den Geest.

LXXXV. *Op een ongeval, my door onvoorsichtigheyt
overkomende.*

IK die niet felden ongeval,
En vind in jammer tranen-dal;
Quam laetft met wat gefelſchap gaen,
Des nachts, tot dat wy quamen aen
By eene Vaert, waer over wy
Doen wilden na de and're zy.
Een Veerman quam van d'ander kant,
Om ons te halen van het Landt;
Doen liep een yder in de ſchuyt,
Doch ik bleef daer tot 't leſte uyt:
Maer eer dat fy noch voeren heen,
Soo ben ik mede in getreên:
Doch mits de ſchuyt was vol gelaên,
Soo ging ik op de ſteeven ſtaen,
Daer 'k meende dat ik vry wel ſtondt,
Het welk ik anders haeft bevondt:
Want doen men 't ſchuytje haelden voort,
Soo viel ik by na buyten boort;
Waerom ik riep: hou vaſt, ik ſal
Hier anders licht wel doen een val;
Vermits ik noch niet wel en ſta:
Maer laes! ik wiſt het al te ſpa,
Dat ik ſtondt qualik in de boot;
Want of ik riep, en ſcheen in noodt,
Noch hielder niemandt 't ſchuytje ſtil;
Waer door ik qualik na mijn wil

Bekomen kon een beter steê,
 Maer most al vreesend' varen meê.
 Doch doen de schuyt wat heeft gefwaeyt,
 En al te schielik heeft gedraeyt,
 Of al te vreemden slinger gaf,
 Soo viel ik van de steven af.

Veel menschen acht ik dat bestaen,
 Gelijk als ik daer heb gedaen,
 Die meenen dat na Godes Wet,
 Haer doen en handel is geset;
 En sy dies zijn gantsch buyten noodt;
 Maer dat haer deugden zijn soo groot,
 Dat Godt haer wel genadelijk
 Sal namaels nemen in sijn Rijk.
 Dus denk ik dat sich meenig vleyt,
 Die noch soud' zijn heel onbereyt;
 Indien de doot hem smeet in 't bedt,
 Dan sou hy dapper zijn ontfet,
 En voelen staeg een groot gequel,
 Van 't geen hy meende daer hy wel
 Voor sijne Schepper in bestondt:
 En voelen soo dat hem de grondt,
 Daer sijne timmering op staet,
 Al vast ontglijt en heenen gaet:
 En sou licht bidden om respijt,
 Op dat hy noch na dese tijdt
 Mocht beter leven, als hy heeft
 Tot heden toe voor Godt geleest.

Maer laes! de doot die valt als dan,
 De mensch wel licht soo dapper an,
 En geeft hem sulken fellen slag,
 Dat hy het niet verdoen en mach:
 Maer moet met Charons boot dan voort,
 En raekt als ik soo buyten boort.

O! die benaetheyt is te groot,
 Die soo bestaet, als hem de doot
 Komt slepen in het duyfter graf,

En snijt de draet des levens af.

Dies is 't van nood' dat elk sijn staet
 Wel onderfoekt, terwijl hy gaet ;
 Op dat hy in sijn laetste dag
 Niet heeft te maken dit geklag :
 Och ! had ik doch geleest in deugt ,
 En niet geacht des Werelts vreugt.
 Och ! waerder noyt van my gehoort ,
 Een eenig onnut, ydel woort.
 Och ! had ik 't twilfen doch gemijt ,
 En noyt geleest in haet noch nijdt.
 Och ! waerder doch geen pronkery ,
 Van ymandt oyt bespeurt aen my.
 Och ! had ik noyt om dit, noch dat ,
 Een opgeblasen hert gehad ;
 Maer al wat ydel is versaekt :
 In 't kort, och ! had ik 't soo gemackt ,
 Dat ik waer heden onbelaên ,
 En namaels mocht ten hemel gaen.
 Maer laet een yder (wie het zy)
 Hem wel bereyden, t' wijl dat hy
 Noch mach (op dat hy vry mach zijn)
 Van alle wroeging, smert en pijn ,
 En sich niet vindt bedroogen, dan
 Wanneer hy 't niet verdoen en kan.

1 Cor. 10. 12. Wie hem duncken laet dat hy sta / die siet wel toe dat hy niet en valle.

Syr. 3. 26. Soodanigh goetduncken heeft 'er veel bedrogen ; ende haer vermetelheyt heeft haer ter neder gestooten.

Een andere toe-eygening op 't selve voor-val.

Wie die des nachts te samen gingen,
 (Gelijk verhaelt is) in een schuyt,
 Die konnen dunkt my sonderlingen,
 Op Godts Gemeente zijn geduyt :

Als

Als Godts Gemeente leeft in vreden,
 Soo komter somtijts ymandt by;
 Die waent, dat hy als d'ander leeden,
 Een goet, en Christlik Litmaet zy.
 Soolang hy buyten druk mach leven,
 Soo schijnt hy wel te staen, doch staet
 (Gelijk ik deê) maer op de steven:
 Die hem (als my) heel licht ontgaet;
 Want dan wanneer de felle baren
 Op Godts Gemeente vallen aen,
 En die met kruys en druk beswaren;
 Soo kan hy qualik blijven staen;
 Ja valt dan af, mits hy eerst waende,
 Dat hy stondt wel in Godes Boot;
 Maer die sich nedrig stelt, blijft staende,
 Schoon Godts Gemeente raekt in noot.

Matth. 13. 21. Hy is wankelbaer: Want als 'er d'zich en
 vervolginge opstaet / om des Woordts wille / soo bererget
 hy hem terstont.

LXXXVI. *Op Arbeyden en rusten.*

IK werk en woel my meen'gen dag,
 Soo moed', so mat, so maf, dat ik verlang (met lusten)
 Na d'avondt; op dat ik dan mach,
 Van mijne arbeeydt, en moeylik werken rusten.
 Als ik mijn werk heb af gedaen,
 Soo is 'et rusten my seer soet, en seer vermaeklik,
 En als ik ben te bed gegaen,
 Soo valt het slapen my seer aengenaem en smaeklik.
 Maer Ziel behoord' ik na de rust
 Niet meer te hoopen, die niet is vermengt met droomen?
 O Ja ik wis! ik heb ook lust,
 Om in de soete rust eerlang te mogen komen.
 Maer Ziel mijn werk is noch niet af,
 Seer veel ben ik mijn Heer noch schuldig te betalen,

Eer dat ik neder sijg in 't graf ;
 Maer och ! ik kan 't niet doen volkomen altemalen.
 Wat raedt mijn Ziel ? daer is voor my
 Veel werk, en weynig tijt : geen tijdt sal ik beleven,
 Soo lang, hoe lang dat die ook zy ;
 Daer in ik mijnen Godt volkoomen eer kan geven.
 Maer Ziele, of ik wel ter neêr
 Des avondts in het graf geruft sal kunnen sijgen ,
 't En zy dat eerst noch mijne Heer ,
 Van my volkomen werk en eere komt te krijgen ?
 Wat my belangt, my dunkt van ja ;
 Ik kan schoon onvolmaekt, wel rusten sonder vreesen ;
 Maer Ziele hier moet Godts genâ ,
 De oorfaek dan van zijn, want anders kan 't niet wesen.
 Op Godts genade moet ik aen ,
 Daer door kan ik vermaek, en hoop, en troost verwerven ;
 Maer wierd my geen gena gedaen ,
 Soo moft ik, niet alleen hier eens maer eeuwig fterven.
 't Komt altijd daer op aen, dat Godt
 My moet genadig zijn ; want swaer is 't sich te dragen
 Volmaektelik na Godts gebodt ;
 Doch schoon ik 't niet en doe, ik hoop hem te behagen.
 Op Godts genâ, verlang ik dan ,
 (Soo 't Godt belieft) dat my de avondt by sal komen ;
 Op dat ik eens mach rusten, van
 Mijn arbeydt die ik doe, en slapen sonder droomen.
 Mijn Ziel hoe soud' ik lange tijt ,
 Hier wenschen op der Aerd' te zijn ? mits ik mijn dagen
 Met druk en kommer meest verflijt ?
 Des avondts wensch ik niet dat ik noch weêr sal dragen ,
 Het pak dat ik droeg op den dag ;
 En als mijn werk is af, soo gae 'k haest leggen slapen ;
 En rust dan soo ik rusten mach :
 Voorwaer waer is dan tijdt , voor my, geneugt te raepen ?
 De arbeydt baert my felden vreugt ;
 En als ik leg en slaep soo schep ik ook geen vreugde ,
 't Zy my een vijfse droom verheugt ;

Doch meest soo smaek ik dan of druk, of geen geneugde-
 Mijn Ziel hoe soud ik niet mer lust
 Verlangen na die rust? ik denk als ik moet strijden,
 Och! waer ik nu doch wel gerust,
 Soo waer ik buyten nootd, om schipbreuk hier te lijden.
 Doch Ziel, 'k moet niet met ongedult
 Mijn tijt (alwaer die lang, die doch is kort en nietig)
 Besteên; neen Ziel, 'k ben voor mijn schult
 Wel schuldig lange tijt te werken onverdrietig.
 Wel aen, ô Godt! help soo mijn loop
 Hier stieren, dat ik mach na 't rusten seer verlangen;
 En hebben staeg een soete hoop,
 Dat gy my in u rijk, eerlange sult ontfangen.

Psaln 3. 6. *Ich hoope daer op dat ghy soo genadigh zijt: mijn herte verheught hem dat ghy soo geeren helpt.*
 Apoc. 14. 13. *Saligh zijn de dooden die in den Heere ster-
 ven/ van nu aen: Ja de Geest seydt/ dat sy rusten van haren
 azebepdt/ want haer werken volgen haer na.*

Op 't voorgaende.

EEn mensch die in de sonden heeft,
 Na 's vlees begeerte lang geleeft;
 Maer nu met ongemak, sijn pak gaet dragen;
 En dat hem 't pak, 't welk hy nu draegt,
 Gedurig wroegt, en quelt, en knaegt;
 Waer door hy walgt voor 't geen hem ging behagen;
 En keert dieshalven sich tot Godt,
 En houdt waer dat hy kan 't Gebodt,
 't Welk Godt, tot onse heyl, ons heeft gegeven:
 Soo heeft hy, na hy 't lastig pak
 Heeft afgeleyt, steeds groot gemak;
 Ja kan in Godt gerust, en vroolick leven.

Matth. 11. 29. *Neemt mijn Jock op u/ en leert van my dat ick ootmoedigh en sachtmoedigh van herten ben/ ende ghy sult ruste vooz u Ziele binden.*

LXXXVII. Op Abrams Offerhande.

DOen God met Abram heeft gemaakt een heyl verbont,
 Beloofd hy hem met een , te maken tot een Vader
 Van een ontelbaer tal ; en maekten hem ook kond ,
 Door wien dit groote Volk soud' komen allegader :
 Te weten Izaak, die Sara sijne Vrou
 Noch baren soud' , gelijk fulks ook daer na geschieden.
 Dies Abram wiert getroost dat fulks geschieden sou.
 Maer fiet wat vreemder sack , Godt quam hem haest ge-
 bieden ,
 Dat hy dit eenig Kindt soud' off'ren als 'et Vee ;
 En schoon 't onmoglik scheen dat Godt sijn Woordt
 kond' houwen ,
 Als fulks geschied' , nochtans hy na Godts Woorden deê ;
 En bracht sijn lieve Kint (voorwaer een vast vertrouwen)
 Ter plaets daer Godt de Heer had fulks te doen belast ;
 Vast denkend' God kan hem weêr van de doot verwekken.
 Hy maekt de plaets bereydt, en bindt sijn Soone vast ,
 En leyt hem op het hout, om 't offer te voltrekken :
 Maer Godt die meerder sag op sijn gehoorsaemheyt
 Als d'uyterlijke daedt, sondt eene van sijn Booden
 Die Abraham belet ; en van Godts wege seydt ,
 Dat hy niet voort sal gaen sijn lieve Kindt te dooden :
 Doen hielde Abram op, en Godt heeft dese daedt
 Gehouden voor gedaen. Voorwaer een groot geloove
 Bleek hier in Abraham, want hy straks heenen gaet ,
 Als God maer spreekt sijn Kindt van 't leven te berooven.
 Nu even soo gelijk als Abram wiert geboôn
 Om sijn beloofde Soon te offren en te dooden.
 Soo wort ons ook belast ons aertfche Leên te doôn ,
 En in gehoorsaemheyt te volgen Godts gebooden ,
 Al sijn s' na ons verstandt juyft soo noorsaeklik niet ,
 En dat ons weynig nut dunkt in 't Gebodts beleven ,
 Soo moeten wy uyt kracht om dat 'et Godt gebiedt
 Ons tot gehoorsaemheyt gantsch willig overgeven.
 Wanneer ons Godt belooft te maken heerelijk ,

En ons met een belast ons selven te versaken.
 Al heeft versaken zelfs van heerlijkheyt geen blijk,
 Wy moeten nochtans ons ten offer willig maken;
 Een saek die niet dan door 't geloof wort uytgewrocht.
 Want sonder het geloof kan niemandt tot Godt komen;
 Godt wordt niet door vernuft reyn offer toe gebrocht.
 De doodt der acrtsche leên sal 't vlees te veel voor schroom-
 men;

En dan wordt selden Godt recht offer toegebracht.
 Want door het wangeloof en oude traege herten,
 Soo worden dikwils veel excusen op gesocht.
 Of 't dus en soo niet wel kan gaen met minder smerten,
 Hier argueertmen af, hier disputeert men om;
 Hier toe weet men veel stof van gints en weêr te halen,
 En dit's eylaes! d'oorzaak waer door het Christendom
 Al vast vervloect, en komt by trappen neêr te dalen.
 Elk roept wel dat wy Godt gehoorfaem moeten zijn,
 Maer op de lichtste wijs sou elk dit garen gissen,
 Versaken alles, al is 't vleesch te groote pijn;
 Men wil sijn lieffte Kindt als Abram soo niet missen,
 En die dat al wil doen, en soekt wat eng te gaen,
 En seyt de weg is smal, ten mach dus breedt niet wesen,
 Dat ruykt te veel van 't vlees, en sulks dient weg gedaen,
 Die moet een vijs-hoofd zijn, die muggen soekt te leesen.
 Men eyscht bewijs, en vraegt, waer of 't in Godes
 Woordt

In naekre termen staet, hoe lang het hayr mach wesen;
 Hoe juyft het kleedt moet zijn eer 't mach door d'enge
 poort;

Waer datter van Tabak oyt wert verbodt gelesen;
 En sulke vragen meer: die veeltijts meest ontstaen
 Uyt een vertraegt gemoet, en hert voor 't kruys-pad gril-
 lig:

Want soo men Abrahams voorbeeldt socht na te gaen;
 En dat elk tot de deugt van herten was gewillig;
 Soo soud' men dikwils daer soo seer niet tegen strij'n,
 Maer soeken om voor al, in prijkkel niet te blijven,

In deugt en heyligheyt, elk om de meest te zijn ;
En soo fou vast in 't goet elk dan den ander stijven.

Hebr. 11. 17. Dooz het geloof offerde Abraham Isaac
doen hy bezoeft wert / en gaf over den eenige geboren / daer
hy de belofte in ontfangen hadde : tot welke gesept was / in
Isaac sal u dat zaedt geheeten worden. En hy dachte / Godt
kan hem wel weder van den dooden verwecken ; waer dooz
hy hem weder tot een gelijckenisse der verrijfenisse ontfingh.
Genef. 22. 1.

Matth. 10. 37. Ende soo wie Vader ofte Moeder meer be-
mint als my / die en is mijns niet waerdigh : Ende wie sijn
Soone of Dochter meer bemint als my / die is mijns niet
waerdigh : En soo wie sijn kruys niet op en neemt / en volghet
my na / die is mijns niet waerdigh.

LXXXVIII. Op de Geboorte Christi.

Als sich de mensch soo had verlooppen ,
Dat hy in sonden lag verfoopen ;
Soo heeft hem Godt nochtans bemint ;
Ja soo dat hy om dees' elenden
Weer van de menschen af te wenden ,
Gefonden heeft sijn eenig Kindt.
Een Kindt hoewel seer rijk van goede ,
En alderedelst van gemoede ;
Nochtans hier arm, en slecht verscheen ;
Ja soo dat hier schier nimmer minder
Ter Werelt komen Menschen-kinder :
Daer scheen naeu deksel voor sijn Leên ;
Naeu plaets voor hem om op te leggen ;
Maer 't schijnt wel naest, uyt Lucas seggen ,
Of 't beeste stal sijn leeger wiert.
Een krib waer uyt de beesten eeten ,
Waer by heel licht is af te meten ,
Dat hy aensienlik noch verciert
Hier op de Werelt is verscheenen ;
En soo was ook sijn staet al heenen ,

Sijn gantsche leven (als men leeft)
 Al was hy ook een Konings Soone,
 Soo quam hy sich hier soo vertoonen,
 Als had hy d'Aerd' niet waert geweest.
 Een voorbeeldt dat ons moet verstreken,
 Om ons tot ootmoedt op te wekken:
 Want quam dien aldergrootsten Heer
 Soo kleyn, en slecht hier op der aerden;
 En was 't een Dienstmaegt die hem baerden:
 Soo zijn wy immers alle seer
 Verplicht, om ons gering te stellen;
 En niet met hoogheyt ons te quellen;
 Maer needrig ons te stellen aen:
 En denken dat de Knecht niet meerder
 Is als sijn Heer, dies wy (als weerder)
 Hem niet voorby en moeten gaen.
 En echter siet men 't veel geschieden,
 Dat na aensienlikheyt veel lieden
 Geweldig poogen: Ja op dat
 Men sich aensienlik mach doen lijken,
 Soo sietmen hoe hier toe veel rijken
 Niet sparen arrebeydt noch schat.
 Men siet ook veel dat arme poogen
 Wat groots te zijn in and'ren oogen,
 Niet siende hare onmacht aen:
 En komt men ymandt aen te spreken,
 En seggen dat dit zijn gebreken
 En vruchten die uyt vleesch ontfaen;
 Soo gaet m'er met veel reden tegen;
 Men seydt daer 's geen Godtsdienst gelegen
 In 't uyerlijke kleedt, als 't hert
 Maer is ootmoedig en verflagen;
 Daer in heeft Godt alleen behagen:
 Gelijk wel eer gesproken wert,
 Verscheurt u hert en niet u kleêren,
 Dies als wy 't hert maer recht verneêren,
 Godt op 'et kleedt soo naeu noyt sag;

Wat scheelt 'et hoe dat wordt gefneeden,
 Of 't ruym of eng is om de leden;
 En ook wat stof het wesen mach.
 't Is waer het hert is 't principale
 Daer Godt op fiet, ja altemale:
 Als dat niet kleyn is in der daet,
 Soo fal 't uytwendig kleedt niet gelden,
 Schoon men sich hier soo need'rig stelden,
 Als die in haere kleeders gaet.
 Maer ik acht waerheyt Syrachs reden,
 Dat 's menschen lacchen, gank en kleeden
 Sijn 's herts gestalte heel ontdekt:
 't Schijnt niet wel mooglik dat een mensche,
 Wiens herts verlangen lust en wenschen
 Na Godt en 't Hemels wesen strekt;
 Sich soo veel met sijn kleedt sal quellen,
 Dat hy sich daet'lik soekt te stellen
 Gelijk des Werelts mode wert;
 En schoon 't sijn broeder mach bedroeven,
 Noch echter daer in niet te toeven;
 Maer in sijn opset vast volherdt.
 Wat sal m' hier anders uyt besluyten,
 Wy die niet sien als maer van buyten,
 Dat sulken hert noch niet te recht
 Vernedert is, en niet geleert heeft
 Van Christo (die hem heel verneert heeft)
 Ootmoedig zijn, en kleyn en slecht.
 d'Apost'len plegen ook te leeren,
 Om niet uytwendig met de kleëren
 Of ander çierfel en gewaet,
 Het lijf te çieren: Maer alleene
 Het hert te çieren met 'et geene
 Dat in Godts oogen çierlik staet.
 De Heer beloofden eertijts mede,
 De Docht'ren Zions neer te treden;
 Om dat sy stout, aensienlik, groot,
 En çierlik haer uytwendig stelden,

En lieten pracht en aensien gelden;
 Dies Godt haer maken wild' ontbloot
 Van alles fulks; en haer elenden
 En plagen in de plaetse senden;
 Ja voor de goede reuk een stank;
 En voor 't gekrulde haer een kaelheyt;
 En voor de schoone kleur een vaelheyt;
 Soo seer mishagden hem haer gank.
 Wel laet ons uyt 'et voorbeeldt leeren
 Van Christus ons heel te verneëren;
 Siend' verder als de Wereit oogt:
 En niet na 't geen dat hoog schijnt haken;
 Maer ons gelijk de kleyne maken;
 Op dat ons Godt hier na verhoogt.

Luc. 2. 7. Sy baerden haer eerste-geboren Soon / ende
 sy wand hem in doecken / en leyde hem in een kribbe: Want
 sy geen plaetse in de Herberge hadden.

Luc. 9. 59. De Vossen hebben hooien / en de Vogelen des
 Hemels hebben nesten; maer de Sone des menschen heeft
 niet / daer hy sijn hooft op legge.

Matth. 11. 29. Leert van my dat ick ootmoedigh en sacht-
 moedigh van herten ben.

Rom. 12. 16. Acht niet wat 'er hooge is / maer maekt u de
 neederige gelijk.

1 Petr. 3. 3. Welcker vercieringe en sal niet zyn uytwen-
 digh / in haerblechte ofte omhanginge des goudts / ofte aentrec-
 kingh der kleederen. 2 Tim. 2. 9. Esai. 3. 17.

LXXXIX. Op een Kat die beslooten was.

IK ging in onse schuur onlangs een Kat besluyten, (ten;
 Die (soo het schijnen mocht) haest liever was daer buy-
 Want doen ik eens de deur een weynig op liet gaen,
 Soo snapt hy straks daer uyt, als had hy reedt gestaen.
 Hier op soo viel my in: hoe datter veele sonden
 Gaen uyt des menschen hert, soo haest het is ontbonden;
 Soo liefd', en vreesse Godts het herte niet en sluyt,

Soo berst het lichtelik tot veele sonden uyt.
 Het ooge poogt te sien 't geen schoon is en gevallenig;
 Het oor heeft gaern 't geluyt dat soet is, en liefallig;
 De neus dat lieflik riekt, de mondt dat lekker smaekt;
 En 't heele lijf voelt gaern dat hert en sin vermaekt.
 Soo dan geen vreesse Godts wordt in het hert gevonden,
 Soo gaet de lust te ver, en berst wel uyt tot sonden:
 Sy schijnen als de Kat tot uytgaen reë te staen,
 Dies dient 'er hert wel dicht door vreesse Godts gedaen.

Math. 15. 19. Uyt het herte komen boose gedachten / die-
 verpe / overspel / &c.

Prov. 23. 17. Dijn herte en volge niet de sondaers; maect
 39 daeghlijchs in de vreesse des Heeren.

Syr. 42. 9. Mijn kinderen / als 't u wel gaet / soo siet toe;
 ende blijft in de vreesse des Heeren.

X C. Op 't handelen met een Kan.

IK had onlangs een Kan met nat,
 Die goot ik uyt, en merkten dat,
 Soo haest het water daer uyt droop,
 Dat straks de windt dan binnen sloop.
 Het is natuerlik dat 'er niet
 Is hol, of wordt vervult met yet.
 My dunkt; des menschen hert gelijkt
 Seer wel een sulken kan: Want wijkt
 De deugt daer maer een weynig van;
 Soo neemt 'et straks weër ondeugt an.
 Daer d'eeene komt, de ander gaet,
 Daer 's altijt yet in, goet of quaet.
 En onder alle sonden is 't
 Dat hoogmoet met de meeste list
 Daer insluyp; ja sy is wel daer,
 Eer dat men 't weet, of wert gewaer.
 Om maer een woort dat ymandt spreekt,
 't Gemoet tot hoogmoedt wel ontsteekt.

't Neemt

't Neemt licht de yd'le eere aen,
 Soo 'er yet wat prijsliks is gedaen.
 't Loftuyten maekt het hert verheugt;
 En dat geschiedt niet of de deugt
 Van ootmoedt wort met een gemist,
 En dat aleer men daer op gist.
 Dies soo men 't hert niet wel en sluyt,
 Soo drijft de fond' de deugt daer uyt.
 Elk doe dan in sijn aerden vat
 De deugt, en pas wel op sijn schat:
 Op dat hy end'lik niet bevindt
 Dat hy heeft in sijn Kan maer windt.
 O Godt! gy die de herten kent,
 Doch ootmoedt in mijn herte sent;
 Op dat ik mach (met mijn advijs)
 Van herten seggen, **GODT DE PRYS.**

Tob. 4. 10. De hoobaerdigheyt en laet noch in u herte /
 noch in u woorden heerschappye hebben; want ~~is~~ is een begin
 van alle verderffenisse.

Rom. 12. 16. En houdt u selve niet booz wijs.

Matth. 12. 43. Als de onreynne geest uyt de mensche geba-
 ren is/ etc.

XCI. Op de oeffening van een Hovenier.

En Hovenier die op sijn Hof,
 Niet wel en past: maer is wat slof,
 Om 't vuyl of onkruyt uyt te wiën;
 Die sal in 't voorjaer lichtlik sien,
 Dat 't onkruyt neemt de overhandt,
 En wast als ofter waer geplant.
 En hy heeft groote moeyt' daer van,
 Eer hy 't weër suyver krijgen kan.
 Maer soo hy 't straks ging wieden uyt,
 Met lof, en wortel als het spruyt,
 Soo soud' hy met een weynig wiën,

Sijn Hof des Somers schoonder sien.
 De aerde schijnt van beter grondt,
 Als doen het onkruyt daer in stondt:
 Het goede zaedt dat krijgt dan kracht,
 En wort volkomen voort gebracht.

Wel gy die in u jonkheyt zijt,
 Ik bid u neemt wel waer u tijt,
 En zijt niet achteloos noch slof;
 Om wel te wiën uw's herten Hof.
 Want soo gy 't nu geen acht en slaet,
 Maer d'ondeugt vast inwort'len laet;
 't Sal soo haest zijn met vuyl vervult,
 Dat gy 't weër swaerlik suyv'ren sult.
 Dies plukt, ey plukt, terwijl 't is kort,
 Op dat 'et niet u meester wordt:
 Doet vroeg de ondeugt uyt de weeg;
 De deugt heeft des te beter deeg;
 En dan sal staeg ook u gemoet,
 Veel beter zijn gestelt tot 't goet;
 Als doen 't met ondeugt was beset:
 Want die de deugt op 't hoogst belet.

Maer lacy! men heel weynig siet,
 Dat ymandt in sijn jonkheyt wiët;
 Het onkruyt schijnt te kleyn in 't oog,
 Men denkt wanneer 't is vast, en hoog,
 En dat men 't klaer bekennen kan,
 Soo sal ik 't wel eens vatten an,
 En plukken 't met de wortel op;
 Nu pluk ik licht maer af de top:
 En onderwijl soo wast de sond',
 Soo vast en diep in 's herten grondt,
 Dat als men al eens wied, en plukt,
 Men 't halve quaedt noch naeu uytrukt:
 Want m'is soo eygen aen het quaedt,
 Dat als men 't alderquaedtste laet,
 En volgen d'algemeene fleur,
 Soo meent men 't mach soo heel wel deur;

Sich selven men boetvaerdig schout ;
 Doop, Avondmael men onderhoudt,
 Als waer men Leden van Godts Kerk ;
 Maer onderwijl soo blijkt aen 't werk,
 Dat 't hert noch is al seer vervuylt,
 En d'ondeugts wortel daer in schuylt.
 Wanneer 't eens regent op 't onkruyt,
 Soo spruyt de wortel weder uyt.
 Soo ook als 't hert eens oorsaek krijgt
 Tot ondeugt, ondeugt daer uyt stijgt ;
 Waer aen men merken kan dat niet
 De Wortel heel is uytgewiët.

Klaeghl. Jer. 3. 27. *O hoe goedt is 't een Jongelinc / dat hy dat jock des Heeren van der jeugt opneeme.*

Matth. 3. 8. *Doet oprechte vruchten der boete.*

Hosea 7. 15. *Hy bekeerren haer maer niet recht.*

XCII. *Op 't Lijden Christi.*

K Omt Menschen treurt en weent, g'hebt dubbelt stof
 en reden,
 Wanneer gy wel bedenkt wat Christus heeft geleden ;
 Doen hy hier heeft verkeert in 't jammer tranen-dal ;
 Denkt wat hy spot en smaet most lijden overal :
 Hoe dat hy wert verdrukt, verstooten, en verschooven ;
 Ja lijden aen gedaen ; 't welk noch de smaet gaet boven :
 Ja van sijn dienaer selfs, van Judas Ischarjot,
 Is hy verkocht, verraên, geleverd tot een spot.
 Men heeft een doornen kroon, uyt spot, voor hem gaen
 maken,
 En spotlik opgefet : waer by hy slaeg most smaken :
 Maer hy heeft met gedult, als een onnoosel Lam,
 Geleên ; wat haet, wat smaet, wat spot dat op hem quam.
 Ook heeft men hem, helaes ! geleyt op sijne leden,
 Een kruys, een bitter kruys, waer meê hy voort most treden ;

Tot dat men hem daer heeft met nagels aen gehecht ,
 En hem soo met 'et hout na boven oppgericht : (ren ;
 Daer hing 't fachtmoedig Lam doen tuffchen Moordena-
 Die om haer boosheyt daer meê oppgerichtet waren.
 In dese groote nootd heeft Christus noch gebeên ,
 Voor die waer van hy heeft dus veele leet geleên .
 Daer hing het Lam beset met Wolven ende Draken ,
 Die sperden tegen hem haer monden op, en spraken :
 Fy uws, hoe fijn breekt gy den Tempel, ende recht
 Die in drie dagen weêr, gelijk gy hebt gesegt :
 Meer spottelicke reên hy aen 'et kruys noch hoorden ;
 Maer doen 't was al vervult, soo sprak hy dese woorden :
 Riep luyd', *Ely, Ely, Lamma Sabachtany* ,
 Dat is : Mijn Godt, mijn Godt, waerom verlaetje my.
 Helas ! mijn keel is droog, mijn tonge voel ik kleven
 Aen het gehemelte mijns monds ! Ach droevig leven !
 Hier schijnt voor my geen drank, als galle en azijn :
 Mijn hulp, helas ! mijn hulp schijnt ver in dese pijn ;
 Ja zelfs mijn Vaders gunst die schijn ik hier te derven :
 Dus vast mijn kracht vergaet, en wort gelijk potscherven.
 Waer, waer of oyt een mensch dus weynig hulpe vandt ?
 Doch, Vader mijne geeft beveel ik in u handt.
 Doen hy dit had geseydt heeft hy den geeft gegeven ;
 Daer scheyden hem de dootd doen van het droevig leven :
 Daer hing 't onschuldig Schaep, daer hing 't onnoosel
 Lam ;

Waer aen men in de druk noyt gramfchap en vernam :
 Maer ging het altemael geduldlijken lijden ,
 Om ons van Hel, en Doodt, en Duyvel te bevrijden ;
 Om ons, maer stof en aerd', om ons maer drek en slijk ;
 Om ons, seg ik, daer door te brengen tot sijn rijk.
 O weldaet overgroot ! daer 's stof, hoewel dit lijden
 Het hert tot treuren dringt, met eene te verblijden.
 Dank, dank en lof zy hem, die dit heeft uytgewrocht ;
 En ons tot vryigheyt door Christum weêr gebrocht.

Elk denkt nu by hem zelfs ik heb mijn Heer bedrogen ,
 Veracht, bespot, versmaet, gelastert en bespoogen ;

Ik heb mijn Meester selfs gebracht in pijn en noot;
 Ja met mijn eygen handt genagelt en gedoodt.
 Want 't was om mijnen wil dat hy alsoo veracht wert,
 Dat hy alsoo bespot, verdrukt, versmaet, belacht wert;
 Om my is 't dat hy slaeg en geeffing heeft geleên;
 Voor my is 't dat hy heeft soo vroomelik gestreên.
 Ach! als men dit bedenkt, wie sal niet treurig klagen;
 Want selve de natuer kond' 't ongelijk niet dragen:
 De Son is schuyt gegaen, en heeft 'er om getreurt;
 Het kleet des Tempels is daer door in tweên gescheurt;
 De doode quamen uyt de graven menigvuldig; (dig;
 De Aerdkloot heeft geschut en wert soo 't schein ondul-
 Ja 't heefter altemael om Christi dootd geweest;
 Dan menschen al te veel die bleven noch versteent;
 Die achten 't lijden niet, noch wat het wou bedieden:
 Maer laet ons wijser zijn als die versteende Liedén.
 Laet ons met d' Aerdtkloot vry ontstellen ons, wanneer
 De Son sich wat verschuyt, en straelt niet op ons neêr.
 Als 's morgens ons de Haen komt in de ooren krayen;
 Laet ons met Petrus dan ons' sonden vry beschrayen,
 Voor dat wy meenigmael versaekten onse Godt;
 Ja voor dat hy van ons soo dikwils is bespot.
 Laet ons ook wraek'loosheyt uyt dit ons voorbeelt leeren,
 Van hem die in sijn leet noyt wrake ging begeeren:
 Hy die de heerschappy en eer en aensien vloot,
 Ons met sijn voorbeelt sterk tot alle kleynheyt nootd:
 Wy mogen hier met hem ons' eygen wil niet leven,
 Maer moeten onse wil aen Godes overgeven;
 Opneemend' onse kruys als Christus heeft gedaen;
 Ja selfs wanneer men wil met onsten offer gaen.
 Veel meer noch als 'et kruys niet swaer is om te dragen:
 En naeu een kruys sou zijn quam 't niet door ons mishagen,
 (woordt,
 't Geen selfs het lijf niet raekt; ja maer een vluchtig
 Is immer meerder reên dat men geduldig hoort.
 Och! laet ons altijt sien, dat Christi droevig sterven
 Voor ons niet is vergeefs: maer dat wy mogen erven

Sijn Rijk en worden rijk door sijn armoed' en scha,
Het welk soo sal geschiên, soo wy hem volgen na.

Esai. 53. 6. Hy was de alder-verachtste en onweerste / vol
smerten en krankheden / etc. Doozwaer hy dzoeg onse krank-
heden / en onse smerte nam hy op hem / etc. Maer hy is om
onser misdaden wille gewondt / en om onser sonden wille ge-
bzoocken; de straffinge seyt op hem op dat wy bzedede hadden /
en dooz sijn wonden zijn wy geheelt / etc. Doen hy gestraft en
gemartert wiert en deede hy sijn mondt niet op; gelijk een
Lam dat tot der slachtbank geleyt wort / en als een Schaep
dat stom is booz sijnen Scheerder / ende sijne mondt niet op
en doet.

Hebr. 13. 12. Waerom Jesus oock / om dat hy het volck
sonde heyligen / dooz sijn eygen blaet heeft geleden buyten de
Doozte. Waerom soo laet ons nu tot hem uytgaen buyten den
Leger / en sijn versmaetheyt helpen dzaegen.

XCIII. Op 't gaen in goet en ook in regenachtig weder.

IK ging eens wand'len langs de wegen,
En t'wijl ik ging soo quam een regen,
En maecte my al vry wat nat,
Waer door ik straks te snelder tradt;
Ik werde van de buy gedreven,
Als of 'et Paert wiert 't spoor gegeven,
Waer door ik ging de weg veel eer,
Dan of 't gebleven had moy weêr.
En doen soo quam in mijn gedachten;
Hoe traeg wy zijn in 't deugt betrachten,
In dese aengename tijt;
En hoe wel eertijts groote vlijt,
Ons ouder deden, doen de dagen
Sijn boos geweest, vol noorde vlagen;
Al was de noot doen groot, en sterk;
Noch groeyd' en bloeyden Godes Kerk,
Veel meer als in dees' vrye tijden,
Daer in m'om deugt schier niet moet lijden.

't Sch ijnt

't Schijnt of door soetheyt van de tijt,
 De Pelgerom schier neder glijt.
 En door dit trage deugt belevē,
 Wy Godt wel dubbeld oorfaek geven;
 Om ons (soo hy ons noch bemint)
 Te senden buy' en noorde wint.
 't Schijnt weldoen doet ons meer vertragen;
 Dies sal men spoēn, Godt dient te jagen.
 Voorwaer een dwaesheyt in de mensch,
 Dat nu hy 't weēr heeft na sijn wensch,
 Gaet 't deugden padt veel trager treden,
 Als doen m'hem alle smaet aendeden.
 Och! laet ons doch noch waken op;
 Eer dat ons Godt ook met 'et sop
 Van kruys en lijden komt begieten;
 En doet ons 't leven schier verdrieten:
 Het welk hy licht haest sal bestaen;
 Soo wy dus traeglik blijven gaen.

¹ Petr. 4. 17. Want het is tijdt / dat het oordeel begint aen
 den huyse Gods / is 't dan dat het eerst aen ons begint / wat
 eynde sal 't dan worden met die geene / die aen 't Evangelij
 Gods niet en gelooven?

XCIV. Op 't onverhoets sterven van een swaerlijvig Man.

'k **S** At tot een Koopman t' Amsterdam,
 Eens aen 't Kantoor, daer doen ook quam
 Een Vries, een Schipper soo 'et scheen,
 Een Man heel swaer van lijfen Leēn;
 Hy was volslagen dik en hoog,
 En dies aensienelik in 't oog:
 Doch hoe geweldig hy ook leek,
 Sijn nietigheyt noch meerder bleek:
 Want t'wyl hy na de reek'ning keek,
 Sijn hoofd al sachjes neder streek;
 En hadden wy hem niet gevat,

Hy heel ter Aerd' gevallen had.
 Maer nu soo leyden wy hem neêr,
 En fagen soo terstont niet meer
 Verstant, noch krachten in de Man;
 En 't leven scheid' ook straks daer van.

Een voorval dat wel meer gebeurt,
 En waer aen dat ik heb gespeurt,
 Hoe nietig dat een mensche is,
 Al schijnt sijn leven noch soo wis;
 Al was de Reuse sterk en groot;
 Al heeft 'er Samson veel gedoodt;
 Hoe heerlijk ook Belzazer schein;
 Hoe God'lik ook Herodes reên,
 Het volk geacht heeft en volgeest;
 Noch heeft de doot haer niet gevreesd;
 Maer haer al t'samen neêrgeestort:
 Ja schielik 't leven af gekort.
 En dat gaet noch soo dag aen dag,
 De doot haelt alderleye slag,
 Hoe sterk, hoe heerlijk, wijs of rijk;
 Hy maektse alle tot een lijk.
 Veel onverhoets: Dies niemandt leeft,
 Die hier een uurtje seker heeft.
 En echter blijkt, aen 't geen men werkt,
 Dat menig't soo niet aen en merkt;
 Men leeft als of d'onsterflikheyt
 Sich hier alreê waer by geleydt;
 Men stelt sich schier als Goden aen;
 't Lijf wort alom veel çiers gedaen,
 En meest het hoofd; het hayr dat wort
 Gekemt, gekrult, en is't te kort,
 Of vreemt van kleur, gekrult, noch sacht;
 Daer wort een pruyk op 't hoofd gebracht.
 Daer gaet de sot dan strijken heen,
 En meent hy's meerder als gemeen;
 Te meer, bewijst men hem veel eer,
 Met knikken, neygen, knielen neêr;

't Welk veel gebeurt, ja sulken sot,
 Die eertmen dikwils meer als Godt.
 Doch veele zijn van minder staet,
 En opgetoyt in minder graedt;
 En worden dies ook min ge-eert:
 Doch elk is (dunkt hem) eere weert:
 En in 't gemeen bewijst men meer
 Het schepsel, als de Schepper eer.
 Daer 't schepsel doch niet yet en heeft,
 Dat hem de Schepper niet en geeft;
 Verstant, memory, schoonhey, kracht,
 Wordt al van Godt hem toe gebracht.
 Houdt die sijn hulpe maer eens of,
 Soo leyt de mensch terstondt in 't stof;
 Geen lit hy meer verroeren kan,
 Al is hy noch soo grooten Man.

Psalm 39. 5. Hoe gantsch niet zijn alle menschen / die doch
 soo seker leven.

Syr. 10. 12. Beden Koningh / moezgen doodt.

XCV. Op 't sluyten van Poorten of Deuren.

WAnneer de dag is weg gekroopen,
 En dat de nacht ons komt beloopn,
 En ik my voegen wil na 't bedt;
 Soo ga ik poort en deuren sluyten,
 Op datter niemant komt van buyten,
 Die my berooft, of rust belet.
 En dan komt wel in mijn gedachten,
 Het sluyten dat noch staet te wachten,
 En eens sal zijn voor eeuwelijk;
 Na Christus komen sal te uyten,
 Gaet van my boosen, blijft daer buyten,
 g'Hebt part noch deel hier in mijn rijk.
 Hoe naer is 't buytens-huys te blijven?
 Wanneer de koud' 't lijf doet verstijven?

Of dat de lucht wordt (in der nacht)
 Befet met storm, en sture vlagen?
 Met bliksem, en veel donderlagen?
 Waer door men 't eynde schier verwacht?
 Maer och! veel banger sal 't noch wesen,
 Als die sentency wordt gelesen;
 Ik ken u niet, wilt buyten staen.
 Want dan sal alle goet verdwijnen,
 En alle noodt terstont verschijnen,
 Het hert sal van benacutheyt slaen;
 Het licht sal alles zijn geweken,
 't Gewisse sal onlijd'lik steken,
 Gelijk een worm die noyt vergaet;
 Daer sal alom zijn droevig huylen,
 Ja 't salder banger als in kuylen
 Vol Leeuwen zijn. O droeve staet!

Nu als de quade soo verstootten,
 En 't Rijk wel vast is toegeslootten,
 O, ô! hoe vredig en geruft,
 Sal 't voor die binnen zijn dan wesen?
 Sy sullen dief noch onweêr vreesen;
 Maer hebben 't alles wat haer lust.
 Voorwaer 't verscheel is niet te uyten,
 Van 't eeuwige binnen zijn, of buyten.
 Och! of men dat te recht bedacht!
 En overleyde, als wy poorten
 Of deuren sluyten, van wat soorten
 Wy mogen zijn van Godt geacht.
 Licht sal 't befluyt zijn twijfelachtig,
 Maekt men sich selfs maer recht indachtig,
 Hoe weynig nut wy rechten uyt.
 Is 't soo laet ons terstont op waken,
 En eer wy slapen, sien te raken
 In Godts gena: licht of hy sluyt.
 En als de deur is toegeslootten,
 Hoe lang, en bang 't ons heeft verdrooten,
 Soo wort hy noyt weêr op gedaen.

Hier kan men altijd weêr ontfluyten,
 En laten ymandt in van buyten;
 Maer dan sal 't al heel anders gaen.
 Die 's avondts in een Stadt wil wesen
 Die ver is weg, die spoeyt (uyt vreesse
 Van al te laet) sich dapper voort.
 Laet ons soo haesten in te komen,
 Ter plaets daer rust noyt wort ontnomen,
 Eer Godt noch sluyt des Heimels poort.

Matth. 25. 10. Ende die daer bereypt waren / gingen met hem in ter bywylst: ende de deure wert toegesloten. Daer na quamen d'andere maegden / seggende: Heere / heere / doet ons op; maer hy antwoordende / sprack: Doozwaer ich segge u / ick ken u niet.

Hebr. 4. 1. Soo laet ons dan vreesen / dat wy de beloften / in te komen tot sijnder ruste / niet en verlaten: ende niemant van ons behouden en woedt / dat hy daer buyten blijve.

XCVI. Op seekere voorvallen my ontmoetende, onder 't varen in een Veerschuyt.

WAnneer ik onder in een Schuyt,
 Somwijlen strek mijn leden uyt;
 Soo beurt 'et wel, dat ik aldaer
 In 't duyfter wordt de slaep gewaer;
 En na dat die weêr is gegaen,
 Soo wort 'er dikwils op gedaen
 Een luyk, waer door de Son sijn licht
 My schijnen laet in mijn gesicht;
 Waer voor mijn oogen zijn beschroomt,
 Soo haest het haer beschijnen koomt;
 Want 't valt haer moeyelik, en swaer,
 Wanneer 't schieelik komt by haer.
 Door dien dat door de duyfternis,
 't Gesicht te seer bedorven is.
 Maer als 'k een wijl weêr heb geweest
 In 't licht, soo wort het niet gevreesst;

Ja 't valt dan aengenaem en soet,
En 't doet verheugen het gemoet.

Dus dunkt my dat 'et meê bestaet,
Met die op 't padt der Sondaers gaet,
En in de sonden leyt en slaept,
Sijn vreugt in d'yd'le dingen raept;
Ja die als voor sijn Goden houdt,
Daer hy van herten op vertrouwt;
Doch nu van Godt verlichting krijgt,
En dies uyt sijn slaep opstijgt;
Die Mensch heeft dan een groote strijt,
Vermits hy door te langen tijt,
In 't duyfter zijn wiert gantsch veraert,
En dies veel sonden heeft gebaert;
En nu hem Godt aen 't herte roert,
En 't licht als voor sijn oogen voert;
(Hoewel 't zijn Ziele wel behaegt)
Maekt dat hem sijn gewisse knaegt;
En bijt, en tergt, dat hy naeu weert,
Waer hy sich wenden sal van 't leet.
Vermits hy weêrsijts wort geparft,
Nu dringt de een, dan d'ander hartft.

Indien hy dan sijn oogen sluyt,
En bluft het licht der waerheyt uyt;
Soo wordt hy erger als voorheen,
Eer dat het licht hem noch verscheen.

Maer soo hy sich dan wat verpijnt,
En met geweld als 't licht verschijnt,
Sijn oogen opent; ja met vlijt
Soekt in het licht te zijn altijt;
Soo voelt hy dat het hem verheugt,
Ja leeft dan in veel meerder vreugt,
Als doen hy in het duyfter lag,
En niet het licht der waerheyt sag,
Hoewel hy doe sijn dertel vleys,
Scheen gantsch te geven sijnen eys;
Want daer door komt noyt ware rust;

Want als hy heeft geboedt sijn lust,
 ('t Welk haest geschiet) soo walgt hem 't geen;
 Dat eerst voor hem wat lekkers schein.
 Ook komt dan dikwils in de steê,
 Van wellust, hooft-pijn, herte wee;
 Verschrikking, dulheyt, fleresijn;
 Verrotting, krimping, leede-pijn.

Maer die van 't licht omschaduw't wert,
 Gevoelt wat anders in sijn hert.
 Indien hy 't licht dan niet versmaet;
 Maer sich daer door bewegen laet:
 Ja hoe hy meer de deugt hanteert,
 Hoe hy 't deugt-doen noch meer begeert:
 Want hy gevoelt hoe dat daer uyt
 Gerustigheyt en vreugdē spruyt;
 En vreē met Godt, en sijn gewiss';
 En met sijn evenmensch; Ja is
 Vol hoope, dat hy 't namaels al
 Wat hy begeert genieten sal.

O Licht! hoe aengenaem zijt gy?
 Ik wenschte dat ik altijd my
 Van u omschaduw't vinden mocht,
 Op dat ik noyt verkeert en wrocht.
 O Godt! soo ik noch ergens mis,
 (Gelijk 't niet dan te blijklik is)
 Soo stelt my 't licht wat klaerder voor,
 En wijst my doch het rechte spoor;
 Ja sterkt daer by ook mijn gesicht,
 Dat ik noyt schroom noch schril voor 't licht;
 Maer daer met lust en vlijt na haek,
 En u mach dienen met vermaek.

Prov. 4. 19. Der Godloosen weg is doncker/ en sy en weten
 niet waer sy hassen sullen.

Joan. 1. 8. Dat was dat waerachtige licht/'t welck alle men-
 schen verlicht.

2 Petr. 1. 19. Ende wy hebben een vast Prophetisch Woort/
 ende gy doet wel dat gy daer op acht/ als op een licht/ dat daer
 schijnt in een donckere hoek.

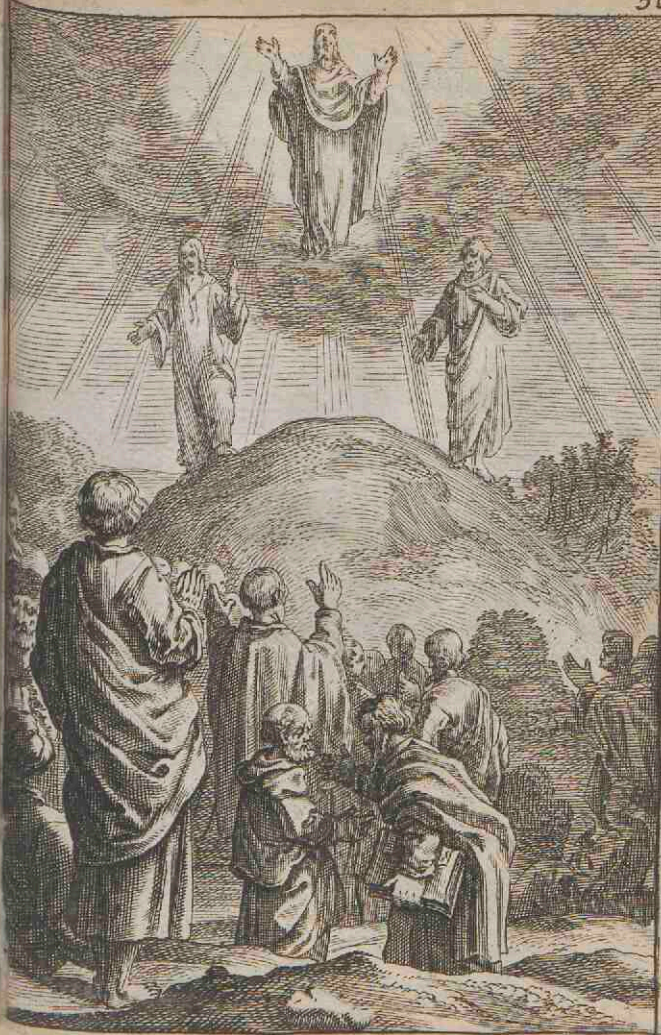
XCVII. Op de Hemelvaert Christi.

NA Christus was in d'aerd gedoocken,
 Soo is hy wederom ontlooken;
 Doch is op d'Aerde niet gebleven;
 Maer heeft ten Hemel sich begeven,
 En schoon hy scheen van geender waerden,
 Als ook sijn poogen hier op aerden;
 Soo had hy nochtans sulke krachten,
 Dat Aerde, Lucht, noch Menschen machten
 Hem konden houden hier beneden;
 Maer is na boven door getreden.

Een voorbeeld dat ons moet verstrecken,
 Om onse herten op te wekken;
 Om uyt de sonden te ontwaken,
 En na den Hemel ons te maken:
 Dat is, om met 't gemoet hier boven
 By Godt te wand'len, hem te looven:
 Soo wy hier na gedurig poogen,
 Soo sal ons Godt ook eens verhoogen:
 En schoon wy hier vernedert lijken,
 Soo sal 't nochtans eens alles wijken,
 Wat ons nu op der Aerd' mach houwen:
 En dan soo sal men klaer aenschouwen,
 Hoe helder 't wesen Godts mach lichten,
 Dat nu leyt scheem'rig in 't gesichte.
 Hier is 't dat wy 't volmaecte missen,
 Maer daer is 't seker en gewisse.
 Maer op dat wy dat wis verkrijgen,
 Soo moet men hier uyt 't stof opstijgen;
 En niet aen 't sienlik blijven hangen,
 Maer aen t'onsienlik met verlangen.

Ahor. 1. 9. Ende doen hy dit geseydt hadde / wert hy opgenomen dat
 sy 't sagen/ende een wolcke nam hem op van booz haer oogen / &c.

Col. 3. 1. Daerom zijt ghy nu opgestaen met Christo / soo soecht dat
 daer boven is/ daer Christus is sittende ter rechterhande Gods / smaecht
 dat Hemels is / ende niet dat aertsch is. Want ghy zijt gestorven / en
 utae leven is verborzen met Christo in Godt : als Christus / die onse
 leven is / hem openbaren sal ; soo sult ghy oock met hem openbaren in
 der Heerlijchheyt.

XCVIII. Op 't snoeyen en enten in de Lente.

IS Bouman nu u tijt, in dese soete Lenten,
 U Boompjes na den eyfch te enten;
 En daer weêr lootjes op te setten, daer gy acht,
 Dat gy goê vruchten af verwacht.
 Maer Bouman leert hier uyt; u Kinderen te snoeyen,
 In hare Lente-tijdt en groeyen:
 En plant haer weder in, t'wijl sy zijn in haer jeugt,
 De rechte lootjes van de deugt.
 Wilt gy dat aen u Boom komt goede vrucht te wassen,
 Soo dient gy daer nu op te passen;
 Wilt gy dat uwe Kindt in deugden groeyt, en bloeyt,
 Soo siet dat gy 't nu ent, en snoeyt.
 Soo gy de Boom niet ent, maer lact in 't wild' opstijgen;
 Soo sult gy geen goê vruchten krijgen.
 Wel leert dan, Bouman leert, uyt uwe Boomen enten,
 Dat gy u Kinders in haer Lenten,
 En onderjarigheyt, het quaet af-wennen moet;
 En in haer weder planten 't goet.

Syr. 7. 25. *Hebt ghy kinderen soo seertse / en buyght hare hals van jonghs op.*

XCIX. Op vertsaegtheyt en kloekmoedigheyt der Honden.

Ens hoord ik op een Avondt-stondt,
 (Soo als ik gaen quam) eenen Hondt;
 Die blafte met een luyde stem,
 Soo lang ik verre was van hem;
 Maer doen ik dichte by hem quam,
 Soo was 't dat ik geen Hondt vernam:
 Hy sweeg doen stil en school voor my;
 Maer doen ik hem wat was voorby,
 Soo quam hy weder voor den dag:
 En blafte weder als hy plach.
 Waer aen ik merkte dat 'et beest,
 Niet seer kloekmoedig is geweest.

Maer 't leek (door dien hy school soo ras)

Dat hy een bloode blaffer was.

Siet hier gy die van deugden roemt,

En u een dapper Krijgsman noemt;

Siet Pocher, fiet hier hebje nu,

Het rechte evenbeelt van u:

Gy roept wel luyd' van deugt en goet,

En hoe een Christen leven moet;

En segt ook dat gy met gedult,

Veel Kruys en druk verdragen fult;

Maer als 'er dengt moet zijn gedaen,

En 't op een dulden dient te gaen,

Dan is 'et met u bykans niet;

Geen kloekheyt men dan in u fiet;

Gy hebt de kloekheyt, als de hondt,

Niet in de grondt, maer in de mondt.

Ey gy die hier in zijt geraekt,

Ik bid u dat gy 't beter maekt;

Zijt waerlik kloek, en niet in schijn,

En wilt geen bloode blaffer zijn;

Doet als de kloeke Honden doen,

Die bijten eer men 't sou vermoên.

Ik wil u dan in dit geval,

Een voorbeeldt toonen, 't welk u sal

Met ving'ren wijfen, hoe gy moet

Al swijgend' neerstig zijn in 't goed':

Ik quam eens met mijn Vader gaen,

Daer ik een groote Hondt sag staen,

Wy liepen dichte by sijn spijs,

Het welk de lincker werde wijs,

En quam al swijgend' na ons treên,

En quetsten datelik mijn been;

Ja heeft mijn Vader met geweld,

Terstont ter aerden neêrgevelt;

Hy greep hem onder aen sijn broek,

En rukten daer uyt ook een hoek,

En dat al sonder groot gebaer;

Waer meê hy heeft bewesen klaer,
 Dat sijn kloekmoedigheyt bestondt,
 Niet in de mondt, maer in de grondt.
 Soo even moet gy metter daet,
 En niet met veele bloote praet,
 Betoonen u kloekmoedigheyt;
 Want in het doen de kloekheyt leyt.
 Die luyde roept van sijn bedrijf,
 Heeft veeltijts 't doen niet veel om 't lijf;
 Het spreekwoord is al lang geweest:
 De bloodste honden blaffen meest.

2 Petr. 2. 8. Sy spreken hooghmoedige woorden van ydel-
 heyt / daer niet na en volght.

1 Theff. 4. 11. Wy vermanen u / etc. dat ghy stille weest /
 en het uwe beschickt.

C. Op't Zeylen met een Schuytje.

't **G**ebeurd' eens dat ik in de Zaen,
 Wild' met een Schuytje zeylen gaen,
 En schoon de Wint blies vinnig op,
 Soo sett' ik echter 't Zeyl in top;
 My docht ik had een stijve Boot,
 En dies licht van de windt geen noodt.
 Ik stak van Landt, maer doen ik quam
 Daer ik de vrye windt vernam,
 Ontschoot het my; want liet de macht
 Des Wints, heeft soo veel by gebracht,
 Dat 't boortje onder water ging,
 En ik in 't schuytje water ving;
 En 'k dreef, na dit mijn ongeval,
 Te mer ook na de lager-wal.
 Ey let of 't dus niet meê en gaet,
 Met veele van een kleyne staet,
 Die door wat erf, of huwelijk,
 Haer met een weynig dunken rijk.

En mits sy 't goet niet zijn gewent,
 Soo neemt het wel een qualik endt;
 Want sy haer staet soo stelle aen,
 Of 't nimmermeer mocht zijn verdaen:
 Men koopt een Huys, of Tuyn, of Schuyt;
 Men bouwt, men plant, of vaert wel uyt,
 En koopt, en handelt gins en weêr;
 Men teert, en smeert gelijk een Heer;
 En licht loopt het Fortuyn haer mis;
 Soo dan het goet niet groot en is,
 Soo valt haer schuytje om als mijn,
 Waer door s' een last en plage zijn,
 Voor die haer crediteerden 't goet;
 Of nu mits vriendtschap hulpe doet.
 Voorwaer het is een stout bestaen,
 Op kleyne winst soo breet te gaen;
 Doch schoon men 't doet op groot gewin,
 Het quaet is licht niet veel te min;
 Want 's Heeren goet onnut verquist,
 Al heeft men 't veel, is seer gemist.

Luc. 15. 13. Hy bracht het sijne dooz niet brassen.

2 Petr. 2. 13. Sy brassen wel van de uwe.

Prov. 21. 17. Die geern in wellust leeft / die sal gebreck lijden.

Luc. 16. 19. Een rijck man leefden alle dagen lekkerlick/etc.

CI. Op 't ryen over 't Ys elk om 't snelste.

WY sien hoe 's Winters over 't Ys,
 Veel Menschen ryen elk om prijs;
 Ja gantsche troepen siet men wel
 Dan komen tot dat seltsaem spel;
 Daer menig dan om prijs en eer,
 Soo dapper sich stelt in de weer,
 Dat hy (al is 'et kout) soo woelt;
 Dat hy al dikwils rollen voelt,

Langs sijne kaken 't filtig nat ;
 Soo dat hy wort seer moed' en mat.
 Voorwaer hy 's hier soo besig in ,
 Als of een overgroot gewin ,
 Voor hem in desen handel stak ;
 Daer 't loon niet is als ongemak.
 Of dunkt 'et ymandt meer te zijn ,
 Ik seg het is een bloote schijn ;
 Want beeldt hy sich niet in , 't is niet ;
 Verdwijnt de lust 't spel baert verdriet.
 Wel gy, die prijs begeerig zijt ,
 En schroomt om eer, voor moeyt' noch vlijt ;
 Ik weet een kost'lik goet voor u ,
 't Welk krijg-baer is, indien gy nu
 U vlijt daer toe soo seer aenlegt ,
 Als van het ryen is gesegt :
 Dat 's 't eeuwig leyen. O ! een staet ,
 Die 't alles hier te boven gaet.
 En om te komen tot dat goet ,
 Hier deugt bewesen worden moet.
 Wel aen dan Christ'nen komt en speelt ,
 Gy die aen troepen zijt verdeelt ;
 Komt seg ik lustig op de baen ,
 En spant nu elk sijn krachten aen ,
 Om desen prijs loopt elk voorby ,
 En lijf niet datter ymant zy ,
 Die meerder lof als gy verkrijgt ,
 En hooger in de deugt op-stijgt :
 Doch schoon gy ymandt hooger siet ,
 Laet echter 't loopen daer om niet ;
 Want 't is hier soo niet dat juyft een ,
 Die snelft loopt, krijgt de prijs alleen.
 O neen, maer yder diese jaegt ,
 Die krijgt soo veel als hem behaegt.
 Nu gy die Christen troepen heet ,
 Laet sien hoe gy u plicht bekleet ;
 Ik sie wel dat gy prijs bemint ,

En garen eer en rijkdom wint ;
 Maer soekt de aldersekerst' niet ;
 Maer die gelijk de schaduw vliet :
 Elk jaegt om 't seerst om tijtlik goet ,
 En soekt 'et hier in overvloed.
 Ja door d'uytwendigheyt, en pracht ,
 Tracht elk om meeste zijn geacht ;
 Als d'een wat çierlik gaet gekleet ,
 Soo schijnt het d'ander bykans leer ,
 Dat hy niet sulken nieuw fatsoen
 Meê straks mach aen sijn leden doen ;
 Ja is beschaemt, wanneer hy niet
 Soo juyft gelijk hy and're siet ,
 Is hoofs en net ; ja overal ,
 Vindt hy schier aen sich selfs misstal.
 Dus gaet het niet met 't kleet alleen ,
 Maer ook met 't huysraet in 't gemeen ;
 Elk soekt op 't seerst te steken uyt ,
 Licht of 't een gek tot eere duyt.
 't Welk 't meeste loon is dat het geeft ,
 En lichtmen noch dit loon niet heeft :
 Want die soo uytsteekt in de pracht ,
 Licht wordt van yder uytgelacht.
 Ey doch wat heeft de pronkaert meer ,
 Als windt, en ingebeeelde eer ?

1 Cor. 9. 24. En weet ghy niet / dat alle die na de prijs loopen / dat sy wel alle loopen / maer een verkrijght de prijs ; loopt nu alsoo dat ghy die verkrijght.

2 Petr. 1. 5. Doet al u neerstigheyt daer toe / dat ghy uyt u geloove deught bewijst / etc.

CII. Op een ongeval my overkomende door stoutelik
 op 't Is te ryen.

ALs eens het water stijf en hert ,
 Door groote kou gebakken wert ,

Soo ging ik ryen over 't Ys,
 (Gelijk dat is des Kinders wijs)
 Ik deê voorwaer ook Kinder-werk;
 Vermits het Ys noch was niet sterk.
 Had ik mijn Ouders raet gedaen,
 Ik waer soo niet van Huys gegaen.
 Maer 'k sag vast Ryers hier en daer,
 Die 'k swaerder achte als ik waer,
 Dies wild' ik hoewel met gevaer,
 Het meê eens wagen hier en daer:
 En schoon ik 't kraken heb gehoort,
 Soo reed ik echter noch al voort;
 Soo lang tot dat ik eenmael quam,
 Daer ik nog swakker Ys vernam,
 En doen ik quam op 't olik wrak,
 Soo keerd' ik na de wal my strak;
 Maer lacy! op dien eygen stondt,
 Soo fonk ik neder na de grondt:
 Waer door ik dapper wiert ontstelt;
 Doch mijne Maets, daer meê in 't velt,
 Die haelden my straks uyt de sloot,
 Dies ik van 't leven had geen noodt.

Siet gy die gaern op 't ruyme gaet,
 Hier hebt g' een beelt van uwe staet;
 Gy schijnt niet wijser als een Kindt;
 Want schoon hy die u Ziel bemint,
 U raet te blijven by sijn Leer,
 Noch wilt gy loopen wijt en veer;
 U dunkt Godts goetheyt is soo groot,
 Gy hebt niet licht van 't leven noot;
 Gy fiet vast and're voore gaen,
 U dunkt, ik mach wel achter aen;
 Ik ben soo goet noch wel als die,
 En geene, die ik om my fie.
 Een ander rijt met volle vaert,
 En gy als op een hinkent Paerd.
 Gy hoort en fiet Godts dreygen wel,

(Als 't krakend' Ys) doch voor 't gequel
 Schijnt gy niet veel te zijn beschroomt,
 Voor dat de bleeke Doodt eens koomt,
 En onverhoets u nedervelt,
 Dan wort u herte seer ontstelt,
 Dan fucht gy als ik deê, eylaes!
 Wat heb ik doch bestaen, ik dwaes!
 Dat ik my niet heb laten raên!
 Om in het prikkel niet te gaen;
 Maer staeg te kiezen d'engfte kant:
 Want dan soo waer ik nu op 't Landt.
 Maer och! het is gevaerlik dan,
 Al roept g' om hulp veel Menschen an;
 Ja selfs ook Godt, dat gy versoen
 Sult krijgen, dat gy 't kondt verdoen.
 Doch evenwel is 't op het lest,
 Noch noodig om te doen sijn best.

2 Petr. 2. 5. Zy hebben verlaten de rechte weg/ en sijn gaen
 dwaalen.

CIII. *Op de sendinge des Heyligen Geestes tot de Apostelen, op den Pinxter-dag.*

ALs Christi Dienaers vierig baden,
 (Eendrachtelik) en haer ontladen
 Van alle aertsche woeldery,
 Soo quam de Heyl'ge Geest haer by;
 En soo ontrent, en in haer werken,
 Dat sy die ongeleerde Klerken
 En Leeken waren. nu voortaan
 Soo spraken, dat 't eik kond' verstaen,
 't Zy waer sy woonden, in wat Palen;
 't Zy ook geoeffent in wat talen,
 Haer sprake was voor yder klaer,
 En soo was yders spraek voor haer.
 Voorwaer een saek waer uyt wy leeren,

Hoe dat niet meest de Geest des Heeren
 Ter plaets komt daer het meenig dunkt;
 Te weten daer van punct tot punct
 Men alle dingen weet t'ontleden,
 Met veel en ver gehaelde reden,
 Die men met vreemde termen mengt,
 En na de konst te voorschijn brengt:
 Maer herten suyver van d'affecten,
 Die oyt tot quaedt of sonden strekten;
 En gantsch gewillig tot het goedt:
 Godt biddende met waer' ootmoedt,
 Dat hy haer hulp en kracht wil toonen:
 Daer in is 't dat Godts Geest wil woonen;
 Daer wort de gaef wel meer vermeert,
 Als oyt door School-konst wort geleert.
 En immer wel soo veel gegeven,
 Als noodig is tot 't eeuwig leven.
 Een gaef die hy wel noyt bekooft,
 Die itaeg in School-konst leyt en droomt.

Wel dan gy die u wilt verkloeken,
 Om konst en wijsheyt hier te soeken;
 Soekt, soekt daer sy te vinden is;
 In Christi School daer gaet men wis;
 Dies laet u Kind'ren daer studeren,
 En soekt ook selve daer te leeren.
 Stelt u gelaten en bereydt,
 Te worden van de Geest geleydt:
 Legt af wat hier mach hinder geven,
 Dat is het oud' en sondig leven;
 En bidt, ja bidt gestaeg den Heer,
 Dat hy sijn Geest sendt meer en meer.

Actor. 2. 1. Ende als den Dinxterdagh verbult was/ &c.

1 Tim. 4. 7. Oeffent u selven in de Godtsaligheyt.

Actor. 9. 6. Heere wat wilt ghy dat ick doen sal?

Matth. 11. 25. Ick dancke u Vader des Hemels en der Werden / dat ghy dit booz de wijsse en verstandige verhozen hebt / en den kleynen geopenbaert.

1 Cor. 1. 19. Want aengesien dat de Werelt door haer wijsheyt Godt in sijn wijsheyt niet en bekende / so beliefden 't God door sotte Predicatie salig te maken / die daer aen geloofden.

CIV. *Op de gelegenthey van een Schipper.*

E En Schipper die met prijkel heeft
 Lang op de woefte Zee gefweeft,
 En heeft veel tegenspoet gehad,
 Die is 't vermaek als hy een Stadt
 Of goede Haven wordt gewaer;
 Vermits hy buyten prijkel daer,
 Sijn Schip mach rustig leggen aen;
 Soo maer sijn Schip dan is gelaên
 Met fulke goederen, als hy
 Dan op die plaets mach brengen vry;
 Maer is sijn Schip gelaên met goet,
 Dat hy daer geenfints brengen moet,
 Soo is 't gevaerlik uytter Zee,
 Te zeylen na een fulke Ree;
 Vermits hy licht in korten tijdt,
 Raekt Schip, en goet, en alles quijt.

Een mensch die op der Aerden heeft,
 In druk en kommer lang geleeft,
 Is 't vreugt te reysen na het graf,
 En van 't gewoel te laten af;
 Indien hy altijt op der Aerd
 Sijn Ziel forgvuldig heeft bewaert;
 En 't soo gemaekt, dat in Godts Rijk,
 Sijn waer mach komen vryelijk;
 Ja fulken mensch is 't graf een kust,
 En haven daer hy leyt gerust.
 Veel prijkel, angst, gevaer en noodt,
 Komt hy t'ontzeylen door de doodt;
 Want t'wijl hy leefden, licht sijn hert,
 Met water overstolpeft wert;
 Vermits de baren seer ontstelt,
 Staeg op hem stormden met geweld;
 Soo dat hy dikwils prijkel stontd,
 Om heel te raken in de grondt;
 Dit prijkel leyt hy alles af,

Wanneer hy neder sijgt in 't graf.

Maer die met sonden is belast,
 En overal aen 't aertsche vast;
 Ja heeft sijn heyl daer in geset,
 Voor die is 't graf een groufaem bed;
 Ja in het graf te moeten gaen,
 Is 't schriklikst dat hy mach bestaen;
 Vermits sijn Ziel sijn waerste pandt,
 Dan raekt in 's Duyvels wreede handt;
 Die 't selfde maer voor roof-goet acht,
 En om des Menschens onheyl lacht.

Voorwaer hy is in snoode schijn,
 Ja in de grootste noot en pijn,
 Die soo sijn gangen heeft gemaekt,
 Dat hy in sulken haven raekt.

O Godt! toont my het rechte spoor,
 Stelt my het Licht der waarheyt voor;
 Op dat ik door de duyfsteris,
 De rechte Haven niet en mis.

Apoc. 14. 13. Saligh zijn de dooden die in den Heere sterben / van nu aen / ja de Geest seyd / dat sy rusten van hare zrebeyd / want haer werken volgen haer na.

Prov. 11. 17. Als de Godloose sterft / soo is de hoope nyt.

C V. *Op de gemeene sorgvuldigheyt der Ouders, om haer Kinderen voor ongeluk te bewaren.*

DE Ouders in 't gemeen die sijn heel forrigvuldig,
 Om hare Kinderen voor schade te verhoen;
 Elk wil aen ongeluk niet garen heeten schuldig;
 Dies letmen wat, en waer het Kindt kan schade doen;
 Vyer, water, mes, of yet daer prikkel in mach steken,
 Daer keert en hout men 't af; men maekt een hek, of schut,
 Noch is men niet geruft; daer wordt staeg na gekeken,
 En sulck een sorg die is voorwaer heel goet en nut.
 Doch 't is naturelik; men fiet 't ook in de beesten;

Het

Het kost haer vlees en bloedt, wanneer sy broên, en voên.
 Sy zijn heel neerftig om haer jongen op te queesten;
 Ja doen meer vlijt om die, als haer zelfs wel te doen.
 Dus speurt m' een liefd' in meest alle creaturen,
 In 't geen 't natuerlik lijf, en sijne welvaert rackt:
 Maer om tot Godt, en goet, de Kinderen te sturen,
 (Daer in haer heyl bestaet) wort weynig werks gemackt.
 'k Sie hier een groot gebrek, ô Ouders in u plichten,
 Gy gaet alleen in 't goet u Kinderen niet voor;
 Maer soekt daer van der jeugt het quaet soo in te stichten,
 Dat, als g'eens anders wilt, hebt by haer geen gehoor.
 Gy pleegt u oogen-lust in 't cieren van u Kinder;
 Daer pronkt en praelt gy meê, gy kleedt haer fier en fijn;
 Gestikt, geprikt, gekoordt; gy wilt niet dat sy minder
 In aensien en gewaet, als hare makkers zijn.
 Gy went van jongs haer tong ook veel tot lekk're dingen;
 De beurs moet zijn gevult, 't welk haer heel licht beweegt
 Tot dobb'len, speelen, en onnuttelik doorbringen;
 Vult hem vry dikwils op, hy wordt haest weêr geleegt.
 Dus set g' haer op de weg om tot 't verderf te loopen,
 En soo sy (na verloop) wat hard' en snelder gaen,
 Als u be-ooging was, en gy wel eer gingt hoopen;
 Soo kant gy met geweld u daer dan tegen aen:
 Gy kijft, en knort, en mort, en wort heel onverduldig;
 Gy straft met mondt en handt, maer lacy! al te laet;
 Het boompje is te steeg, al bindt gy 't menigvuldig,
 Sijn eerst gewaffen krom niet licht weêr recht en gaet.
 Wat 's 't of gy ook al eer haer yet wat soekt te buygen,
 Als onderwijlen zelfs u voorgang qualik raedt,
 En zelfs u tucht soo is dat sy daer quaedt uyt fuygen,
 Door dat gy in de tucht houdt regel-voet noch maet:
 Maer roept uyt toornigheyt, hou op gy hersebekken;
 Of anders schobbejak, hondt, kring, of vuyle swijn;
 Of ezels-kinnebak, of broeder van de gekken;
 Of woorden die in kracht wat min of meerder zijn.
 Voorwaer daer 's weynig vrucht van fulke tucht te wacht-
 ten;

Maer wel het tegendeel; sy gaen u na in 't quaedt,
 En leeren van u selfs het schelden en verachten;
 Haer dunkt dat 't haer soo vry als hare Ouders staet.
 Voorbeelden zijt gy haer in meer onguere dingen:
 In 't misbruyk van Tobak, van Bier en Brandewijn,
 In brassen, suypen, en lichtvaerdelik te sinnen,
 En sulke dingen meer, die gantsch onchristlik zijn.
 Voorwaer gantsch krachteloos moet wesen al u tuchten,
 Als gy in sulck (of vry noch minder) quaedt gaet voor;
 Al straft gy noch soo fel, 't sal wesen sonder vruchten:
 U voorgang is in 't quaedt voor haer veel eer een spoor.
 Wel Ouders wat is doch u oog-wit met u Kinder?
 Is 't om tot eer en staet te brengen haer op Aerd?
 Soo doet gy dwafelik, en kiest het slechtst en 't minder,
 Voor 't geen dat best, en meest is voor u Kinder waerd.
 Haer heyl bestaet niet in voorspoedig hier te leven;
 Maer in hier na by Godt te smaken 's Hemels goet.
 Waer toe gy schuldig zijt haer hulp en spoor te geven;
 En sorgen voor de Ziel als gy voor 't Lichaem doet.
 Wel laet ons, gy en ik, voorsichtig hier in wesen,
 Dat wy voor 't Lichaem niet alleen hier zijn beducht;
 Maer voor de Ziel veel meer: en laet ons in de vreesse
 Des Heeren haer op voên, met matelijke tucht:
 En gaen voor al haer voor met sulken goeden wandel,
 Die haer gemoet en hert staeg tot de deugt ontfleekt;
 En dat sy merken uyt ons' doen, bedrijf, en handel,
 Wat dat haer staet te doen, schoon datmen niet en spreekt.
 O Godt! helpt ons hier in, de saek is heel gewichtig;
 Daer is tot onse plicht verstant en kracht van doen.
 Men doolt hier licht indien men niet gaet heel voorsich-
 tig,
 En soeken na u Woordt de Kinder op te voên.

Syr. 20. 12. *Bijget uwe kindt den hals/ op dat het niet hartneekigh en woede.*

CVI. *Op de gewilligheyt eens Kindts om tot zijn rust-plaets geleyt te worden, door ontneeming van zijn Speeltuyg.*

DEs Avondts is mijn Vrouw gewoon,
 t'Ontkleden onse oudtste Soon;
 Laetst was sy op haer tijdt gereet,
 Maer 't Kindt en wou niet zijn ontkleedt;
 Al was 't zijn tijdt van ruste al:
 Want fiet het hadde meer geval,
 In eenig speeltuyg dat 'et had,
 Waer meê 'et vast te speelen sat.
 Ik nam op al den handel acht,
 En nam 'et speeltuyg met voordacht;
 Doen was 'et Kindt terstondt bereydt,
 Te worden tot de rust geleydt.
 Ik had bedenken of het Kindt
 Daer door wel worden mocht ontsint;
 Mits 't soo wel veel met Kinders gaect,
 Wanneer m' haer speelen wederstaet:
 Maer neen, het Kindt deê dese reys
 Te beter na sijn Moeders eys.

Hoewel dit was maer Kinder-werk,
 Soo ging nochtans mijn oogemerk
 Al verder als op 't Kindts bedrijf:
 Want dat en had niet veel om 't lijf.
 Maer 'k dacht wy sijn gelijk dit Kindt,
 Ook veel tot speelen seer gefint:
 Elk heeft sijn speeltuyg en sijn Spel,
 Daer in hy soekt sijn heyl en wel:
 d'Een eenig Vee tot speeltuyg houdt,
 Een ander Silver-gelt of Goudt;
 Een ander Man, of Wijf, of Kindt;
 Een ander Landt of Sandt bemint;
 Een ander Huys, of Thuyn, of Schuyt,
 En soo al voort; Elk kiest vast uyt
 Tot sijne speeltuyg, 't geene dat
 Hy voor hem selven dienstig vat.

Nu is 't des Menschen plicht aen Godt,
 Alspeelende op sijn Gebodt
 Te letten; 't welk in sich vervaet,
 Een noodiging tot beter staet;
 Tot rust, tot vreugd', tot 's herten wensch;
 Een staet die dikwils van de mensch,
 Niet hertelik en wordt betracht;
 Mits hy te veel op 't speeltuyg acht.
 En Godt die echter hem bemint,
 Meer als een Vader doet sijn Kindt,
 Beneemt hem dan het speeltuyg wel,
 Op dat hy immer door 'et spel
 Sijn Ziel-heyl niet versuymen sou;
 Maer in sijn Godtsdienst zijn getrou,
 Want om te worden opgewekt,
 De tucht tot middel wel verstrekt;
 En deugt geoeffent door onspoet,
 Brengt rust en vreugde aen 't gemoet.
 Maer wel gelukkig is die Mensch,
 Die als 't hem hier gaet tegen wensch,
 En van sijn speeltuyg wordt vervreemt,
 Het alles soo ten besten neemt,
 Dat hy daer door met vlijt en lust,
 Terstont soekt na sijn Ziele rust;
 En is gelijk het Kindt bereydt,
 Te worden tot de rust geleydt.

Maer of het niet al meer gebeurt,
 Dat dan de Mensch te hertlik treurt;
 Niet treuren dat tot deugt verwekt,
 Maer treuren dat tot ondeugt strekt;
 Tot wan-gunst, wrevelmoet en haet,
 Tot knorren, morren, en meer quaedt:
 My dunkt het dikwils soo wel lijkt:
 Een merk en teken waer aen blijkt,
 Hoe seer het speeltuyg wordt bemint,
 En dat ons overtuigt een Kindt.

Wel dan, wanneer ons tegenspoet,

't Zy hoe, waer door, of waer ontmoet,
 Soo laet ons sien, of niet de Heer
 Dat alsoo stiert, om ons te meer
 Daer door van 't Aertsch te trekken of;
 En tot de deugt te geven stof;
 Niet doende als een Hondt; die bijt
 De steen, niet diese na hem smijt.
 Al schijnt 'et dat een Mensch 't ons doet,
 Men 't altijd soo niet nemen moet:
 Want Godt die onse voordeel kent,
 Sulk quaedt wel t'onfen voordeel went.
 Doen 't Godt hier Adam wensch'lik gaf,
 Ging Adam sijne Schepper af;
 Maer doen hy hem die staet ontnam,
 Hy weder tot sijn Schepper quam.
 Had ook Manasse niet geleên,
 Hy hadde licht ook niet gebeên.
 Doen Perrus was in waters-noot,
 Hy met sijn stem tot Christum vloot.
 Dat ook 't verlooren Kindt weêr tradt
 Tot sijne Vader, en hem badt,
 Daer heeft de noodt hem toe gebrocht;
 In weeld' hy ander selschap socht.
 Soo meen ik gaet 'et noch wel toe,
 Wanneer een Mensch bemerrikt hoe
 Onseker is des Werelts staet;
 Hoe licht sijn heyl hem hier ontgaet;
 Dat hy daer uyt dan oorfaek neemt,
 Om niet van heyl te zijn vervreemt;
 Te keeren tot des Heeren Leer,
 Om daer te vinden hoe hy weêr
 Een beter staet bekomen mocht,
 Als daer hy eerst heeft na gesocht.
 Voor my ik danke Godt, dat hy
 Met tegenspoet al dikwils my
 Als met de handt heeft heen geleydt
 Ter plaets daer ruste is bereydt.

En 'k bid ook Heer doet noch voortaan,
 My vast op uwe wegen gaen;
 En soo mijn voet door voorspoet dwaelt,
 Ik bid door onspoet my weêr haelt.
 Doch matigt soo u tucht en roê,
 Of sendt my soo veel krachten toe,
 Dat ik in ('t zy wat) tegenspoet,
 U loven mach in mijn gemoet.

Hebr. 12. 11. Alle straffinge als sy tegenwoordigh is / en
 wort niet aengesien vooz een hazelich / maer vooz een dzoedig
 dinc: Maer hier na salse een hzerdtsame hzucht der getech-
 tighendt geben / den genen die daer vooz geveffent worden.

CVII. Op 't pijn stillen door Opium.

ALs ymandt mist gesontheydts gaven,
 Het zy door honger, dorst of slaven,
 En 't Lichaem wordt beset met pijn,
 Die schier ondraeglik schijnt te zijn;
 Wordt *Opium* wel ingegeven,
 En soo (soo 't schijnt) de pijn verdreven:
 Doch dat de pijn dan minder schijnt,
 Komt niet dat pijns-oorfaek verdwijnt:
 Maer door verdooving van 't gevoelen,
 Schijnt nu de pijn soo niet te woelen.
 Dies als men dus de pijn veel sust,
 Met een wel 't leven wordt gebluft.
 Dus als de noodt niet hert komt dringen,
 Dit kruyt niet licht kan voordeel bringen.
 't Is beter als 't kan zijn gedaen,
 Dat men pijns-oorfaek doet verslaen.

Een Mensch die door het sonden plegen,
 Heeft na de Ziel een quael gekregen,
 Die metter tijdt vast dieper raekt,
 En dies 't hem somtijts pijnlik maekt;
 Ja is voor hem een herte knager,

En hy dies garen mist die plager ,
 Neemt somtijts wel een middel aen ,
 Waer door de pijn schijnt te verflaen :
 d'Een soekt sijn hert tot rust te bringen ,
 Met yd'le Liedekens te singen ;
 Een ander leeft een kluchtig Boek ;
 De derde doet vastt ondersoek ,
 Wat dees' of gene doen of laten ;
 De vierde stelt sich om te praten ,
 Hier in een Veer-schuyt, daer op straet ,
 Of daer men om een praetje gaet ;
 De vijfde 't hert in rust wil stellen ,
 Door 't sien en hooren van Klucht-spellen ;
 Een ander somtijds sich vermeyt ,
 En hier en ginder eens uyt-weyt ;
 Een ander geeft sich om te drinken ,
 Of soo sijn quel-geest neêr mocht sinken :
 Dus soekt en vint 'er menig rust ;
 Dus wort 'r gewisse wel gelust ;
 Maer 't zijn voorwaer vergifte dingen ,
 Die waerlik lust noch rust aenbringen ;
 Maer dooven sonds-gevoelen uyt ,
 Het welk de mensch in beer'ring stuyt.
 Soo dat de quael niet wort vermindert ,
 Maer quaels-gevoel soo wat verhindert ;
 En als men veel die midd'len kiest ,
 't Gewisse 't leven wel verliest.
 Doch schoon sy moet een wijl hier swijgen ,
 Sal nochtans weêr eens boven stijgen ,
 En knagen soo tot in 'er hert ,
 Dat noyt weêr rust gevonden wert.
 Dies 't beter is met 't kruyt te werken ,
 Dat of kan setten en versterken ;
 Dit doet versuchten tot de Heer ,
 En schult-belijden wonder seer :
 En als men sich dan hoedt voor sonden ,
 En niet de Ziel laet weder wonden ;

En dat men door de geest beweegt,
 Voortaan de deugt met yver pleegt;
 Soo raekt 't gewisse weêr in 't leven,
 Dat anders wel had schuyl gebleven.
 Wel dan gy die gewont moogt zijn,
 Soekt dus verlichting voor u pijn.

2 Petr. 3. 5. Moetwillens en willen sy niet weten.

Act. 13. 46. Het was van nooden dat u-lieden het Woordt
 Godts eerst geseydt soude worden; maer nu ghy dat van u
 verstoort / en u selven onwaerdigh acht des eeuwigen Levens;
 Siet sou keeren wy ons tot de Heydenen.

Rom. 2. 5. Ma u verstorchte en onbekeerlijcke herte / verga-
 dert gy u selven een schat des toorns, op den dag des toorns / etc.

CVIII. *Op de Gelykenis van de vijf wyse en dwase
 Maegden.*

ALs Christus had vertelt van 't eynde deser Aerden,
 En veel omstandigheyt den volke openbaerden,
 Soo seyde hy hoe 't sal gaen met die Godtsdienstig zijn;
 Soo waerlik in der daet, als uytterlik in schijn.
 Sy sullen zijn gelijk tien Maegden of Speellinnen,
 Die tot een Bruydegom uyt-treden, om hem binnen
 Te leyden tot sijn Bruyt; en t'wijl dit inder nacht
 't Gebruyk was, moester licht met haer zijn uytgebracht;
 Ook om aensienelik haer hier in te gelaten,
 Soo nemen sy al t'saem meê Oly, Lampen, Vaten,
 En vijf hier van als Wijs, die deden in 't gemeen
 Haer Lampen Oly in, en Vaten vol met een:
 Maer vijf hier van als Dwaes niet in haer Vaten deden,
 Maer in haer Lampen sy een weynig namen mede:
 Dus treên sy alle uyt den Bruygom tegemoet;
 Maer mits hy wat vertoeft, en niet heel vaerdig spoet;
 En ook terwijl de nacht tot rusten is geschapen,
 Soo vallen s' alle neêr, en geven haer tot slapen,
 Tot dat ter middernacht haer ymandt op doet stien,

En feydt de Bruygom komt, rijft wilt hem tegen gaen.
 Doen stonden s' alle op, en gierden hare Lampen;
 Maer fiet der Dwafen Licht verkeerd^d in vuyle dampen;
 Mits d'Oly was verbrandt, dies spreken s' d'ander aen;
 Doet van u Oly ons, ons Licht schijnt uyt te gaen:
 De Wijse spraken neen, wy mogen doch niet missen,
 Gaet daer men Oly koopt, en wilt u beter wiffen:
 De Dwase gingen heen, doe quam de Bruygom voort,
 En fiet de Wijse gaen met hem in door de Poort.
 Doen quamen d'ander ook en riepen Heer doet open,
 Wy zijn met d'ander ook tot u uyt komen loopen:
 Hy sprak ik ken u niet, gy sult daer buyten staen,
 Voor u en wordt de deur noyt weder op gedaen.

Dus gaet het en sal 't gaen, met die nu Christ'nen heten,
 Soo die het waerlik zijn, als die het haer vermeten.
 Nu die het waerlik zijn dat dunkt my zijn de geen,
 Die niet met Lamp en Vat gaen slecht en ledig heen;
 Dat is die niet met Doop, noch Avontmael, noch Preken,
 Noch met een Pelgrums kleedt, noch met van deugt te
 spreken

Te vreden zijn; maer doen daer Oly by, dat 's Geest,
 En dienen met het hert haer Schepper aldermeest;
 De Dwase dunkt my zijn die haer by dese stellen,
 Als Leden van een Kerk, als Broêrs en Metgesellen;
 Haer licht in d'eerste komst wel eenigfins ook schijnt;
 Maer door de minste windt het wederom verdwijnt.
 Sy zijn heel traeg en loom, en houden haer te vreden,
 Als sy uytwendig haer gelijk de and're kleden,
 Ter Predicati gaen, en houden Avontmael,
 Hier rust dan 't herte op, als waer dat 't principael:
 Maer 't recht vernieuwde hert, afkeerig van de sonden,
 Geneygt tot Godt en goedt, wordt in haer niet gevonden.
 Nu t'wijl dat Christus hier niet daet'lik openbaert,
 Soo vallen s' all' in slaep, en schieten in der Aerd;
 Doch daer sal haest een stem haer komen in de ooren:
 Staet op, u Koningh komt; gy sult u Vonnis hooren.
 Daer sullen sy al t'faem dan voor den Rechter staen,

En die sijn Licht dan brandt sal met hem binnen gaen :
 Maer d'ander heel verbaest, die niet in hare Lampen
 En hebben dat haer Licht, maer niet als vuyle dampen ;
 Die sullen dan met ernst haer keeren tot de geen,
 Die scheenen op der Aerd haer Broeders ende Leên :
 En bidden geeft ons wat van uwe goede werken ;
 Komt ons met uwe Geest en Oly doch versterken ;
 Maer 't antwoordt sal dan zijn, Bidt ons vry niet soo seer,
 Wy hebben niet te veel, maer 'hadden liever meer :
 Gaet tot de Troosters, die u plachten troost te geven ;
 En seyden dat men juyft soo streng niet hoefd' te leven.
 De Dwase sullen gaen en nemen hare vlucht
 Tot dees' en gene vast ; maer 't is vergeefs gesucht :
 De deur wordt toe gedaen, daer is niet meerder hopen :
 Doch echter sullen sy noch roepen ; Heer doet open,
 Dat zijn van onse Maets die binnen zijn getreên ;
 Wy zijn van eene Kerk, en onderlinge Leên ;
 Wy plachten in u naem al vry wat uyt te rechten ;
 Een yder hielt bykans ons voor u eygen Knechten :
 Maer 't antwoordt sal dan zijn ; de Deur is toe gedaen,
 Ik ken u stemme niet, gy sult daer buyten staen.
 O schriklik buyten zijn ! daer niet en sal verschijnen,
 Als eeuwig, eeuwig weê, en 't hert vol leet en pijnen.
 Wel wie, die dit bedenkt, sal niet na Christi raedt,
 Staeg waken, en voor al, sich hoeden voor dat quaedt.

Matth. 25. 1. Dan sal het Hemelsrijk sijn gelijck thien
 Maegden / &c. vers 13. Daerom waerdit / want ghy en weet
 de dagh noch de ure niet / in welke des menschen Sone ko-
 men sal.

Deut. 10. 12. Dient den Heere uwe Godt van gantscher
 herten / en van gantscher Ziele.

Matth. 23. 22. Wee u ghy Schyft-geleerden en Phariseen /
 ghy Gebeynsden / die munte / anjs en komijn vertient / en 't
 swaerste des Wets laet ghy achter ; te weten voordeel / baer-
 hertighent en geloobe.

CIX. *Op wenschen in pijn om verlichting.*

KOrts als my groote pijn quam woelen door de leden ;
 Ja pijn die my seer swaer en vinnig heeft bestreden ;
 Doe dacht ik, och wiert doch de pijn soo veel versacht !
 Dat ik een weynig kon tot ruste zijn gebracht :
 Doch hoe ik socht en wrocht ik kon geen rust bekomen ;
 Doch metter tijdt is my de pijn soo veel ontnomen ,
 Dat ik wat rusten kon ; dies ik nu bykans hadt
 De staet daerom ik in de pijn riep en badt.
 Doch na een korte rust mijn baet-lust noch verhitte ,
 En t'wijl ik altijd lag, soo dacht ik mocht ik sitten ,
 En lesen in een boek, en schrijven op pampier ,
 En loopen door het huys, dan gins dan weder hier.
 Dit worde mede soo ; doe dacht ik mocht ik loopen ,
 Om na den eys mijn waer te koopen en verkoopen :
 Maer eer dit dus noch is, soo komt in mijn gedacht' ,
 Dit wenschen heeft geen endt ; dus word ik niet gebracht
 Tot 't gene dat ik wensch, dat 's een gerustig leven :
 Want licht'lik wordt mijn quael wel nimmermeer ver-
 dreven.

Dies is het voor my best dat ik my houd' gerust ,
 Het ga my soo 't my ga, en weêr de verder lust.
 Maer t'wijl 't my aldus gaet, so denk ik hoe wy menschen
 Ook altijt om wat nieuws (ons dunkt wat beters) wenschen :
 Een arme Bedelaer die denkt waer ik een Boer ,
 En dat ik na mijn Vee om mijne vruchten voer ;
 Een Boer die eygen heeft, wat Koeyen ofte Schapen ,
 Die denkt och waer 't mijn Landt, daer sy haer voeder ra-
 pen ;
 Bekomt hy dit, hy denkt, had ik noch soo veel meer ,
 Dat ik met Koets en ros mocht rijden wijt en veer. (wen
 Wanneer hy dit verkrijgt, soo denkt hy , mocht ik schou-
 De arbeydt tot het Vee, en d'Akker laten bouwen ;
 En wesen als een Heer die sijne rent verwacht ,
 Die van sijn Landt-zaet hem wort in sijn huys gebracht.
 Wanneer hy dit verkrijgt, sal noch al verder pogen

En wenschen nu hy is van aensien en vermogen
 Te zijn een Edelman; en soo hy dit ook wort;
 Hy wenscht een Prins of Heer te worden in het kort:
 Komt hy tot sulken staer, hy is noch niet te vreden,
 Hy wenscht dat men hem tot een Koning kronen deden;
 Soo hy een Koning wort van maer een Koningrijk,
 Hy heeft noch niet genoeg, hy wenscht 'er drie geijk:
 En schoon hy krijgt 'er drie, hy sal noch verder wenschen,
 Ja wenschen dat hy waer een Heer van alle Menschen,
 Als Alexander was, en schoon hy wordt het al,
 Sijn wenschen houdt niet op, als hy maer hooren sal,
 Dat hier of ginder noch een Werelt mochte wesen;
 Hy sucht, en wenscht dat die hem mede mochte vresen:
 Soo dat indien begeert niet ingebonden wert,
 Sy altijt verder gaet; ja sonder endt volhert.
 Dus niet de rijkdom leyt in veele goet beheeren,
 Maer in vernoegsaemheyt, en weynig te begeeren.
 Hoe menig is 'er arm met hoopen tijdlik goet,
 Alleen om dat begeert' staeg verder leyt en wroet.
 Dies is de beste raedt om tot geluk te raken,
 Om voor begeerte eens een brydel toom te maken;
 Te meer noch als ons Godt soo vele gunst bewijlt,
 Dat hy na noodrust ons heel rijklik voet en spijsit;
 Of drukt de noodt te hert, soo hebben wy te keeren
 Tot Godt, en van hem hulp ootmoedig te begeeren;
 Niet biddend' dat hy juyt ons dus of soo veel geeft;
 Maer soo veel als de Ziel tot heyl van nooden heeft.
 Voorwaer die sijn begeert' dus kan in ruste stellen,
 En is voortaen niet meer een slave van haer quellen;
 Die is de alderrijkst' die op der Aerden woont,
 Soo rijk dat hy voorwaer is waert te zijn gekroont.

1 Tim. 6. 6. Maer het is een groot gewin Godtsaligh zijn /
 en hem te laten genoeg: Want wy hebben niet in de Werelt
 gebrecht / 't is openbaer wy sullen daer ook niet wdrzagen.
 Als wy voedsel en decksel hebben / soo laet ons te vreden zyn:
 Want die daer rijk willen worden vallen in bekoringen/ etc.

CX. *Op Kebes Tafereel.*

Scheen Kebes eertijts wou met dese prent uytbeelden,
 Hoe dat de menschen hier op aerd haer rolle speelden.
 Doch wat dit alles is wort niet met klaer bescheyt,
 En soo 't wel passen sou, by dese prent geseydt.
 My dunkt hy kan wel zijn gevoeglik vergeleken,
 Met 't geen dat Christus komt Mattheus seven spreken;
 Van d'wijd' en enge poort, de breed' en smalle baen,
 Waer door de eerste veel, de laetste weynig gaen.
 Nu om op dese prent noch naerder yet te seggen,
 En om des Heeren spreuk met eenen uyt te leggen;
 Soo laet ons eens belien hoe 't met de Meniche gaet,
 En wat 'er wordt gefocht in dees en gene staet.
 Soo haest de Kinder zijn bequaem om yet te leeren,
 Soo brengt men haer ter School, om wijsheyt te ver-
 meeren;

Maer mits de Kinder dit wat streng en lastig valt,
 Vermits 'er van haer gaern wat wesen wil gemalt;
 En mits de malle waen sich gierlik komt vertoonen,
 En met veel soetigheyt de jonkheyt wil beloonen,
 En ook haer gaven gantsch om niet gewillig schenkt,
 Soo gaen de Kinders om van haer te zijn gedrenkt;
 En oeffenen haer spel, nu dit, dan weêr een ander,
 En wanen soo vast vreugt te plegen met malkander;
 Doch na een jaer of tien soo gaet dit spel te niet;
 't En lust haer nu niet meer, elk dunkt hy beter siet:
 Doch waen en onkund' blijft haer noch in 't herte sitten,
 En doet op nieuws haer weêr tot dit en dat verhitten.
 Sy geven haer tot 't geen dat licht het hert verlokt,
 En dees tot dese fond', geen' weêr tot and're rokt.
 Elk volgt opinies raedt. Veel soeken om te paren,
 En dan van staet te zijn, en gelt en goet te garen;
 Dies gaen sy tot 't Fortuyn, en kijken neerstig uyt,
 Waer dat sijn gave smakt, en happen na een buyt.
 Soo dit om noodruft is soo is 't geen quade sake;
 Maer 't oogwit in de saek kan 't quaet en sondig maken;

Gelijk het veeltijts doet: Want fiet hoe dat het gaet,
 Een yder soekt bykans eer, wellust, hooge staet.
 De meesten hoop dat zijn naturelijke Menschen,
 Die na natuers vermaek haer poogen is, en wenschen.
 Doch onder dit getal ook vele wand'len gaen,
 Die seer Godlooselik veel boosheyd nemen aen;
 En geven soo haer selfs tot moorden, rooven, steelen,
 Tot Swijnsche gulfigheyd, tot hoeren en bordeelen;
 En dese al te saem, daer nu af is geseyd,
 Gaen op de breede weg die ter verdoem'nis leyt.
 'k Versta by dese weg de eygen-liefd' en wille,
 Die maken 't alles ruym in baetsucht en geschillen;
 De Poort die hier op staet is 't Politijke recht,
 Dit maekt (doch selden) noch dat m' ergens raekt of
 hecht,

't En zy men is heel groot, en van soo lange beenen,
 Dat men kan over huys en galge stappen henen;
 Gelijk die groot zijn doen, doch voor elk in 't gemeen
 Is tusschen huys en galg seer groote ruymt te treên.
 Voorwaer een breede weg, en Poort schier sonder posten,
 't Waer niet wel mogelijk dat ymant daer aen bosten;
 Hoe dat men swaeyt en swiert, 't en raekt haer nimmer-
 meer,

't Zy aen het huys of galg, en die staen wonder veer.
 Hier hindert geen krakeel, geen twisten, pleyten, vech-
 ten;

Het is hier ruym genoeg, men kan 't 'er al uytrechten.
 Log en bedrog is hier een gantsch onstraflik quaet,
 De spot en boertery hier selfs aensienlik staet.
 't Is hier ook daegliks werk malkander te blameeren,
 En door 't fenijn des tongs malkander heel t'onteerren.
 Hoe men hier rookt en smookt, daer is soo ruyme lucht,
 Daer hoeft niet om de stank eens uyt de Poort gevluucht;
 Ja 't is hier ruym genoeg te dansen en te springen,
 Met 't hantje over 't hoeft te spelen en te singen,
 Hoe men hier kloft en schiet, men raekt niet uyt de
 baert:

Men kan met kaert en bort by troepen speelen gaen ;
 Ja 't is 'er alsoo ruym dat heele troepen wagens
 Daer teffens kunnen deur, en dat ook schoon al dragens'
 Een hoop ontuchtig volk, en datter neffens gaet
 Een groot getal en ileep, Lakkeyen tot haer staet.
 En schoon meest yder hier is uyerlik te kennen,
 Soo gaens 'er nochtans ook die soo schijn-heylig ben-
 nen,

Dat menig haer fiet aen voor rechte Dienaers Godts,
 Daer s' in het herte zijn verachters Godts gebodts.
 Ook komen voor het volk als Priesters haer verschijnen,
 Die 't kleet is heel onfacht, en die het Lichaem pijnen :
 En dees (het schijnt wat vreemts) gaen meê op 't breede
 padt,

Want haer Godtsdienstigheyt geschiet om eer of schat.
 Nu schoon dit meeste volk die tot 't Fortuyn haer geven,
 Haer herte zijn gestelt om met vermaek te leven ;
 Soo valt 'et nochtans niet al voorspoet en geluk :
 Maer menig vindt ook wel na 't Lichaem groote druk.
 Veel sonden brengen selfs haer straf en plagen mede ;
 By wellust, eere, schat, gaen vele tegenheden :
 De wellust baert veel siekt', de siekt' het Lichaem smert,
 Door eersucht knaegt ook veel de spijt tot aen het hert :
 De nijt en gierigheyt zijn schat-suchts Metgesellen,
 Die dikwils nacht noch dag niet laten af van quellen ;
 Maer brengen somtijts wel tot dievery en moort,
 Waer door het Lichaem wordt gestraft met Swaerd of
 Koordt.

Doch somtijts worden sulck' noch eerder wel ontbonden,
 Door hertelik berou en kennis van haer sonden :
 Doch 't meeste gros dat gaet in sond' en ondeugt voort ;
 Het zy met luk of druk, elk kiest de ruyme poort.
 Nu t' wijl dees grooten hoop de breede weg voort wan-
 d'len,

En dat den eenen dus en and're soo weêr hand'len ;
 Soo komt de doodt en schiet, dan dees dan die in 't hert,
 En scheurt soo Lijf en Ziel van een met groote smert.

Dit is haer eynde hier : Maer na dit droevig scheyden ,
 Soo vallen s' in een poel daer toe dees weg haer leyden.
 Hier vinden sy haer vrucht ; hier werden sy geloont ;
 Dat is, van haer gewiff en 't helsch gespook gehoont.
 Nu uyt het vorig tal die gantsch natuerlik leven ,
 Haer sommige ook wel op d'ander weg begeven ;
 Een weg waer by men kan de Wetten Godts verstaen ,
 Die letterlik de plicht eens Christens wijfen aen.
 De eene post des Poorts is Liefde Godts , en d'ander
 De Liefd' des Naesten, dees staen dichte by malkander.
 Nu op dees smalle weg (die aen het water leyt ,
 En dicht ontrent een vyer) dient met voorzichtigheyt
 Gegaen, of 't hapert licht, mits hy heeft weynig breete ;
 Hy lijdt niet dat 'er wordt gekeven of gesmeten ;
 Men mach door dronkenschap of sulke faken meer,
 Niet wijt en swierig gaen, of daerlik valt men neêr.
 En t' wijl dat dese weg is hoog en steyl te treden ,
 Soo mach men met het oog niet kijken na beneden ;
 Dat maekt een suyseling, en dat het alles maekt ,
 En waer door dat men licht van boven neder daelt.
 Dies moet men na om hoog gedurig slaen de oogen ,
 En staeg met neerstigheyt, ja alle yver poogen
 Te komen tot de plaets die boven is bereyt ,
 En hebben in het werk gestaeg omsichtigheyt ;
 Te meer dewijl der staeg veel Roovers loopen loeren ,
 Om sulke Pelgeroms van boven af te voeren ;
 Dies sy ook moeten zijn gewapent en gekleet ,
 Met sulks waer door sy haer behoeden voor het leet.
 Godts Woordt is Roer en Swaerd , waer meê sy kunnen
 vechten ,
 Wanneer haer ymant wil ten quaden onderrechten ;
 Sy gorden ook het lijf met waerheyt dicht en vast ,
 Op dat begeert des vleeschs niet uyt en puylt en wast.
 Ootmoedt en sachtmoedt zijn dees Pelgroms sachte rok-
 ken ;
 Sy dragen ook alom 't geloove tot haer stokken ;
 En schoon hier by de weg wel veel rust-huysen staen ,
 Wil-

Wilvaerdigheyt en hoop doen haer gedurig gaen.
 Doch 't beurt eylacy! wel, dat ymant met behagen
 Dus aen het loopen trekt, en weêr komt te vertragen.
 Sy vinden op de weg een Poort van weynig ruymt',
 Waer door een yder wordt die boven wil geschuymt.
 Hier dient gebukt te zijn, of 't hoeft dat sal men stoten,
 En somtijds dient men 't lijf om ruymt' ook wel t'ont-
 blooten;

Dies soo de kleeders zijn aensienlik en groot,
 Sy raken licht soo vast dat het te rugge stoot.
 Of soo het haer hangt lang en wilt om 't hoeft te swaeyen,
 Kan licht ook raken vast, en doen de loop omdraeyen.
 Soo dat 'er op dees weg wel menig trekt aen 't gaen,
 Maer voor de enge poort daer blijft men dikwils staen.
 Soo lang men sacht mach gaen, en sonder tegenheden,
 Soogaet men al wat voort; Maer moet 'er zijn geleden,
 En dat de poort vereyft, dat men het hert ontkleet
 Van eygen-wil, ey fiet! hoe menig dan aftreet.
 Maer, ô! dat kleyn getal dat vroom komt door te dringen,
 Dat voelt dan in het hert een soete bron ontspringen:
 Haer onderlinge liefd' die maekt het alles soet;
 Sy spreken van haer reys en van het Hemels goet.
 Sy soeken op de weg malkander te versterken,
 En elk is ander staeg een spoor tot goede werken;
 Sy hebben rust en vreê; of komt 'er eens geschil,
 't Is daetlik weêr gefuft; een yder buygt sijn wil.
 Godt is haer Leytsman ook, en geeft haer sijne gaven,
 En komt haer aen de Ziel met troost en hope laven,
 En soo de Vyandt haer te swaer en lastig drukt;
 Hy sendt haer hulp en kracht, en maekt dat 't haer gelukt;
 Of soo sy in haer loop door 't mooye weêr vertragen,
 Soo sendt hy haer een buy om haer al voort te jagen;
 En schoon dit lastig schijnt, en enkel tegenspoet,
 Soo suyvert en versterkt het nochtans haer gemoet.

Nu t'wijl dit soete volk dus stil en vredig wand'len,
 En t'wijl sy van Godts Rijk, en haer verlossing hand'len;
 Soo komt de slaep des doodts, en leyt haer sachjes neêr:

Maer

Maer Christus sal eerlang haer al te samen weêr
 Opwekken, en haer dan ter plaets en stede leyden,
 Daer hy al over lang haer kamers ging bereyden.
 Een plaetse daer 't al is wat dat men wenscht bereyt,
 Alwaer sy fullen zijn tot in der eeuwigheyt.

*Wel wie sal niet, die dit insiet, de ruymt' begeven;
 En dringen voort, door d'enge Poort, tot 't eeuwig Leven.*

Want

*Daer 's groot gevaer, in ruymt' voor haer, die ruymte soe-
 ken,*

*Maer siet de engt, wis voordeel brengt, die haer verkleo-
 ken.*

En daerom

Matth. 7. 13. Gaet in dooz de enge Poozte: Want de
 Poozte is wijd / en de weg is breedt / die ter verdoemenis leydt;
 en vese zijnder die dooz dese in gaen: ende de Poozte is eng /
 en de weg is smal / die tot den leven leydt / en luttel zijnder die
 hem binden.

GODT DE PRYS.

S A N G - R Y M E N,
 Of
 L I E D E K E N S,
 Tot vermaak der deugt-lievende Sangers.

RECHT. 5. 12.

Wel op / wel op / Debora / wel op / wel op /
 en singt een Liedeken.

T W E E D E D E E L.

Tot de S A N G E R S.

S Angers die nu lang gesmaekt hebt
 Lekk're spijs, en u vermaekt hebt,
 In veel Sangen die vermaert zijn,
 Ja als puyk by een vergaert zijn;
 Licht g' uw lust daer in gebluft hebt,
 En tot slechter spijs nu lust hebt,
 Wilj' een Moes-gerecht dat slecht is?
 Loop niet wijt, want hier 't gerecht is:
 Hier is Moes dat elk gefondt is,
 Sels een Ziele die gewondt is.
 Singt, ey singt! maer niet om eeren;
 Singt, ey singt! maer om te leeren;
 Singt, ey singt! om Godt te loven;
 Singt een sang, die wil na boven.

De Deugt verheugt.

STEMME: O boose domme Jeugt, &c.

- 1 **D**e deugt/ de ware deugt/ is edelder dan gout;
 Wel hem die daer te recht sijn hert en sin op bouwt.
 Hy voelt dooz deugt veel vzeugt/ ja vzeugt die hem geluft/
 In pijn/ dzuk/ ongeval/ steit deugt het hert geruft.
- 2 Hy voelt dooz deugdens kracht een soetheyt in sijn hert/
 Waer dooz sijn Ziel verquikt/ en opgetogen wert;
 Hy wordt dooz deugts vermack getroost in sware pijn/
 Deugt seydt: ey weest geruft/ 't sal namaels beter sijn.
- 3 Deugt giet in 's Menschen hart de alder grootste vzeugt;
 Niets is 'er dat de Mensch/ als deugt/ het hert verheugt;
 Geen Wijn of soete dzank/ geen Peest of Maeltijdt vzeet/
 Die 't hert als deugt verheugt/ maer geeft contrary leet.
- 4 't Geloope is de Boom/ daer dese vzeucht uyt vloeyt;
 Wie die wel mest en snoeyt/ maekt datse luttig groeyt:
 Gormoedt/ liefd'/ vzee/ gedult/ sijn vzeuchten diese geeft:
 Dooz waer die dese smaekt het alderlekkerst heeft.
- 5 Dees vzeucht' en deugden sijn recht wapens' vooz de Ziel/
 Waer mee sy kan ver slaen die opt haer lastig viel:
 Geen vyandt (wie het zy) kan tegen haer bestaen;
 Wanneer sy met de deugt hem tegen soekt te gaen.
- 6 Hoe seer dat ymandt wordt veracht/ bespot/ versmaet/
 Die windt/ wanneer hy met gedult en liefde slaet:
 Die 't al geduldig lijdt om Godt wat men hem doet/
 Voelt vzeugt ook in de dzuk/ want dzuk die smaekt hem soet.
- 7 Mits hy dan denkt/ ik ga dus vaerdig tot Godt spoen/
 Te lijden met gedult is 't best dat ik kan doen.
 De Ziel heft sich tot Godt/ wanneer het Lichaem lijdt;
 Wanneer 't vleys' wordt gekruyst soo is de Geest verbljdt.
- 8 Wel hem/ die 't Vleys' soo dooz de Geest te onder dzukt;
 Maer meer siet men de Geest dooz 't Vleys' ter neer gerukt.
 't Vleys' heeft hier yet vooz 't oog/ doch 't is maer enkel waen/
 Want na een schijn van vzeugt soo heeft de vzeugt gedaen.
- 9 De Geest siet hier geen hulp/ als dooz 's harts' innig oog/
 Als dat is recht verlicht/ siet hy sijn hulp om hoog;
 O vzeugt! dooz deugt/ die soo 's harts' oogen sijn verlicht/
 Dat hy dooz vast geloof Godt klaer van bezre sicht;

10 En seydt altijd: O Godt! 't is wel hoe dat gy 't boegt;
 Heer uwe wil geschie/ soa ben ik vergenoegt.
 Om soo te wesen/ Godt/ dat waer mijn 's harten wensch.
 Helpt my o Heer hier toe! mitsgaders yder mensch.

Gewoel baert druk.

STEMME: De koude Winter is vergaen.

Of: Daer was een Harder wijs vermaert.

1 **H**et selschap van een goede vriendt

Ikan (dunkt my) boozdeel geben /

Als d'een ten goede d'ander dient /

En t'saem in eendzacht leven /

Als men soo doet

Is 't selschap goet /

Da ist eens vant beschreben.

2 Doch veel geselschap/ groot gewoel /

Wordt van my niet geprezen;

Want ik my dikwils beter voel

Eensaem en stil te wesen /

Om onderzoek

In Godes Boek

Te doen/ en wat te lesen.

3 Of 't zy in eenig ander bladt /

Daer uyt ik pet kan leeren /

En daer dooz dat mijn kennis wat

En deugt ook mach vermeeren /

Daer na ik haek /

O soet vermaek!

In stilheyt Godt te eeren.

4 Het aertsch gewoel my niet en lust:

Ik kan daer niet in binden

Als droefheyt/ druk/ en veel onrust /

En licht de deugt verflinden

Dooz sulken vzeugt /

't krenkt aen de deugt /

En 't schaed' hem diese minden.

5 Want daer veel selschap is vergaert /
 Wordt menigmael gesproken
 Dat twist / onrust en moeyte baert /
 En d'ed'le Dree gebzoken.
 Om maer een leue
 Komt wel getreue /
 Dooz klappaerts hyperig stoken.

6 En als men al geschepden zy /
 Soo voelt noch menig 't stryden /
 Dooz knaging van het geen dat hy
 Gedarn heeft / of moest lyden.
 Soo dat 't gewoel
 (Na ik gevoel)

Seer selden baert verblijden.

7 Mijn vzeugde die ik somtijts smaek
 Is een Gedicht te maken /
 Dat is mijn by al meer vermaek
 Als 's Werelts vzeugt te smaken.
 En word' verheugt
 Dooz hoop in vzeugt
 Hier na by Godt te raken.

8 't Is best vooz my / en minste pijn /
 Gerust en stil te leven /
 En (waer ik kan) deughts knecht te zyn /
 Ja vast daer aen te kleven ;
 't Is hier geen scha /
 En 't sal hier na
 Noch 't grootste boordeel geben.

9 Adieu dan Werelt / groot gewoel /
 Adieu dan sorte vzeugde /
 't Is dyuk dat ik van u gevoel /
 En 'k vind' by u geen deugde /
 'k Bind' in de deugt
 Al meerder vzeugt /
 Als gy my opt verheugde.

10 O Godt ! neemt gy my tot u knecht /
 Sterkt my in dyuk en lyden ;

Stuert my op utwe wegen recht /
 Op dat ik byoom mach strijden /
 En namaels zijn
 Dooz u Menschijn /
 En my met u verblijden.

11 Dit is mijn beê van u / O Godt!
 Laet my dees beê bertwerben /
 Sterkt my dat ik na u Gebodt
 Mach leven ende sterben /
 Tot utwet eer /
 En namaels / Heer /
 A Koninkrijk be-erven.

Wijs te wesen, is Godt te vreesen.

STEMME: Rosemont die lag gedoken.
 Of: Als de Heer ons komt beproeven.

1 **O!** Wat bindt men al Beminders
 Van des Wijshepts hooge trap /
 Maer eplacp! weynig binder
 Van de ware wetenschap /
 Wijshept daer men meest na saegt
 Godt niet alderbest behaegt.

2 Ware Wijshept (soo wy lesen)
 Is (als Sprach ons vermelt)
 Godt van herten recht te vreesen /
 Dat is Wijshept die der gelt:
 Die se heeft sal van sijn Heer
 Daer booz krijgen prijs en eer.

3 Menig Mensch wil hoog geleert zijn /
 Maer soekt Wijshept die niet baet;
 Want hy wil van elk ge-eert zijn /
 Als hy sich wat hoogs verstaet;
 Ja verheft dan soo sijn hert
 Dat sijn Ziel gewondet wert.

4 d' Oeff'ning daer elk toe gesint is /

Geeft geen groote nuttigheyt :
 Maer die van elk minst bemindt is /
 Is (getijck als Paulus seyd) /
 Tot veel dingen seer bequaem /
 Maer is wepnig aengenaem.

5 Hy is wijs / al schijnt hy slecht'lik /
 Die sijn Schepper dient te recht /
 En sich niet stuk-wijs dyaegt knecht'lik /
 Maer in all's is Godes knecht /
 Sulken een veel dingen weert /
 Schoon of hy eenvoudig heet.

6 Wilt na sulke Wijsheyt jagen /
 Wieje bent / of wesen meugt ;
 Dreesst u Godt / wilt hem behagen /
 Soekt na Wijsheyt in de deugt ;
 't Sal u hier sijn wonder goedt /
 En hier namaels vallen soet.

Schijn doet doolen.

STEMME: Altijdt altijdt zijnder Sotten.
 Of: Elk heeft sijn belonder drijven.

1 **S** Alomon die sag een Hoere /
 Die een Jong'ling heeft gekust /
 Onbeschaemt / upt vuple lust /
 Ging hem tot onkuyshheit voeren /
 Schoot hem end'lik niet bedroch.
 Sulken Vrouw is heden noch.

2 Wel wat of sy mach beginnen ?
 Dat sy dus verwoent / en schoon /
 Haer vooz pder stelt ten toon /
 En soo pder lokt tot minnen ;
 Daer sy is een vuple Hoer /
 Kiepne Maegt / noch echte Moer.

3 O! wat heeft sy Jongelingen
 (Dikwils) vooz een blyde nacht

In elendigheyt gebracht /
 Dooz haer vleyen / dooz haer singen /
 Dooz het streelen dat sy streelt /
 En de deuntjes die sy speelt.

4 Sy schijnt cierelik booz oogen /
 En sy toont een soet gelaet /
 Is ook minnelik van praet.
 Echter soo wordt hy bedrogen
 Die se mindt : want die in haer
 Dan veel valsheyt wordt gewaer.

5 Schoon haer kleeders cierelik lijken /
 En sy jetugdig / schoon en wel /
 s' Is een oude mozzebel.
 Want die haer gaet recht bekijken /
 Vind se niet gelijk sy schijnt /
 Al haer schoonheyt dan verdwijnt.

6 Die sy eens krijgt in haer wooning /
 Die een nachtje by haer rust /
 (Apt begeert / en vuple lust)
 Krijgt niet anders booz belooning
 Als de uytterste elend /
 Die niet weder van hem wendt.

7 Schouwt dan / lieve Jonge-lieden /
 Dese Hoere valschen smoot /
 Die der menig bracht in noot /
 En haer ware ging aenbieden ;
 Ja sy doet dit even-staeg
 Noeh de menschen alle daeg.

8 Sy kan streelen / minlik vleyen /
 Lieff'lik kust sy met de mondt :
 Maer die 't smaekt die wordt gewondt /
 Sy gaet 't quaedt in goedt verdrepen /
 Geeft 'et quaedt een vzeemde schijn /
 En noemt het dan moy te zijn.

9 O die Hoer ! die boose Spoolster /
 O die vals vermoinde Drouw /
 Is soo loos en vol ontrouw.

O't is sulken twiste-stookster /
 Groot verderf / en staeg verdriet
 Bzengt sp aen / en anders niet.

10 **W**ilje weten / songe Jeugde /
 Wie ik met dees' Woere meyn ?
 't Is de Werelt seer onreyn /
 Die u lokt tot veel ondeugde /
 Ja s' is jupst in haer bedryf
 Als een overspelig Wijf.

's Vlees vreugts vruchten, zijn maer suchten.

STEMME: Wat vindt men nu al blinde Liën.

Of: Na u begeer Maegdekens fiet.

1 **A**ls ik te recht (in mijn gemoet)
 Bedenk mijn korte leven /
 Daer in mijn dzuk / en tegenspoet /
 En ook mijn vzeugt en blijdschap soet /
 Al die ik heb bedreven ;

2 **S**oo komt (als in een Spiegel kilaer)
 My dese sake blijken /
 Dat al mijn vzeugt (hoe soet die waer)
 By al mijn dzoefhept / dzuk / gebaer /
 Niet eens is te gelijken.

3 **W**ant fiet mijn vzeugt ('t welk vzeugde scheen)
 Die voer seer haest daer henen ;
 Ja als een damp en rook verdwreen /
 Of wert ook diltwils in geweën
 Verkeert / en dzoebig steenen.

4 't **G**edenkt my / hoe het in mijn jeugt
 Soo menigmael gebeurden /
 Dat ik schiep mijn vermaek en vzeugt /
 En my in dingen heb verheugt /
 Daerom ik diltwils treurden.

5 **M**ijn vzeugt was ik veel eerder quijt
 Als mijn dzoefhept en suchten /
 Mijn vzeugt die duerde naeu een tijdt /

Daer tegen mijn dzuk/ droefhept/ spijt /
Wou my schier niet ontbluchten.

6 De dzuk die bleef waer dat ik ging /
Ja dikmael gantsche dagen /
En was my als een wichtig ding /
Dat swaer aen mijne leden hing /
Ja schier niet om te dragen.

7 Ik kond' mijn droefhept (na mijn wil)
Niet lossen t' allen tijden /
Al was ik dikwils eensaem stil /
En ook met niemandt in geschil /
Noch kond' ik niet verblijden.

8 Want mijn gemoet daer was staeg in
Een knaging/ van 't gebeurde /
Dies was dooz knaging dan niet min
Mijn dzuk/ en seer beswaerde sin /
Als doen ik s' eerst betreurde.

9 Dies bind' ik nu dat mijn geneugt /
(Gepleegt in al mijn dagen)
Niet waerdig is de naem van vzeugt
(Hoe seer ik my ook heb verheugt)
Te voeren en te dragen.

10 Want siet/ ik hier noyt vzeugt behoom /
Of moet daer tegen lijden /
En siet mijn vzeugt is als een droom /
Mijn dzuk gelijk een tegen-stroom /
Die my steeds komt bestrijden.

11 Wel denk ik dan in mijn gemoet :
Waer toe ben ik geboren /
Altijt te lijden tegenspoet /
En dzuk/ en droefhept seer onsoet /
En dan noch gaen verlooren!

12 Maer neen/ o neen! gewis ik ben
Geschapen tot de vzeugde /
Een vzeugt die ik niet smaken sien /
't Zy ik mijn Ziel eerst heene sen /
Verselschapt met veel denghen.

13 Mijn Ziel die moet tot geender stee /
 Besmet zijn met de sonden /
 Maer zijn verselschapt met de bze /
 En noch veel and're deugden mee /
 Dooz liefde t'saem gebonden.

14 Indien ik dit te recht bestel /
 Getwis soo soo sal ik komen
 Daer my geen druk ontmoeten sel /
 Maer daer de soetste bzeugde wel
 In volheyt woꝝdt genomen.

15 Wel aen dan Ziel / (mijn waerste pandt)
 Ik wil u baerdig maken /
 Op dat wy in ons Vaderlandt
 (Het welke Enoch eertijds vant)
 Te samen mogen raken.

16 Want dus te leven ben ik moe /
 Ik wensch een beter leven /
 Mijn Vaderlandt trek ik na toe /
 Daer niemandt pmandt smaet aendoe /
 Maer bzeugde woꝝd bedzeven.

De mensch verslijt, met druk, sijn tijdt.

STEMME: O jonge Jeugt blyhartig.

1 **W** Aer is mijn tijdt gebleven
 Die Godt my heeft gegeven ?
 Waer is de tijdt die my verscheen ?
 Daer in ik dikwils heb geleen /
 Sp is als rook verdweenen /
 Ja schijnt mijn naeu verscheenen /
 Soo haest is sy geblogen heen.

2 Du is 'et seer verbaerlik /
 En 't schijnt vooz my bestwaerlik /
 Om wederom soo langen tijdt
 Te leven op der Aerd / (in strijt /
 Met soo veel tegenheden

Als ik nu heb geleden)

Als ik nu ben alrede quijt.

3 Ons' leven hier op Aerde
Dat is van geender waerde.
Ons' dagen zijn een kleen getal /
En seer vol d'zuck en ongebal /
Ja al ons lebens dagen
Die gaen daer heen met klagen /
De staep (seydt men) is 't soetsl van al.

4 Hier by is af te meten /
En sekerlik te weten /
Dat 's Werelts' vzeugt geen vzeugt en is ;
Maer niet als d'zuck en d'roeffenis ;
Ja waer dat wy ons wenden
Daer binden wy elende :
De d'roeffheyt gaet hier niemant mis.

5 Maer dit is troostelijke /
Dooz die hier soekt Godts' Rijke /
Dat hier sijn Rijck niet lang sal staen /
Maer dat 'et haest sal zijn gedaen
(Hier) met sijn klaeglik treuren /
En dat 't haest sal gebeuren
Dat hy in d' eeuw'ge vzeugt sal gaen.

6. Alwaer hy noyt sal binden
Noch stroom / noch tegen-winden /
Ja niet de minste d'zuck of pijn :
Maer sal daer althjdt v'olick zijn /
En hem (tot allen tijden)
Met sijnen Godt verblijden /
En blinken als de Sonneschijn.

7 O overgroote vzeugde !
Wie sou sich niet tot deugden
Hier schikken / maer een weynig tijdt :
Die haest en vaerdig heuen glijdt /
Om namaels met Godts' Sone /
(Die ons met vzeugt sal kroonen)
In eeuwicheyt te zijnverblijdt.

8 Hoe souden wy doch menschen
 Doch lang te leven wenschen
 Hier in dit jammer Cranen-dal?
 Daer sulken vzeugde komen sal/
 Vooz die haer Godt hier vreesen/
 En diensibaer willen wesen.
 Die Godt alleen heeft/ heeft 'er al.

9 Ik wensch niet lang te leven/
 Soo Godt mijn maer wil geven
 Vergeving van mijn sond' en schult:
 Gelyk ik Godt hoop dat je sult
 Vergeven mijne hoosheyt/
 En groote Goddeloosheyt/
 Waer mede dat ik ben verbult.

Aen de Jeugt.

STEMME: Allekmaer wel schoone Stee.

1 **G**hy Jeugden/ die nu heden zijt
 In uwe fleur en beste tijdt /

En staet ten toon /
 Als Bloempjes schoon /
 Of Hoosjes soet /
 Of bloeyt gelijk de Lelie doet ;

2 Gedenkt hoe haest het u sal gaen /

Dat al u schoonheyt is gedaen /

En dat 'er wel

Gerimpelt vel

Nen u aenschijn /

(Ja na een korte tijdt) sal zijn.

3 Gy zijt nu heden in u fleur /

Beel vzeugde schijnt 'er vooz de deur /

Het schijnt vooz u

Als offenu

Doch in u jeugt

Sekomen soud' een groote vzeugt.

4 Maer neen 't en is niet soo het schijnt /
 A seugt / u vzeugt seer haest berdwijnt /
 Als ramp u quelt /
 En 't hart ontstelt /
 Soo is 't gedaen /
 O Jeugt ! u vzeugt is haest vergaen.

5 Dies soekt noch (liebe jonge Jeugt)
 Een beter schoon / een soeter vzeugt /
 't Welk u niet sel
 Ontblieden snel /
 Gelijk hier doet
 A Jeugt / u vzeugt / u schoon en soet.

6 Maer daer voor u al is bereydt
 (Dan aenbegin tot eeuwigheyt)
 Volmaekite rust /
 Uw's herten lust /
 Soo gy hier leeft
 Gelijk als Godt beboolen heeft.

7 Vraegt ymandt hoe hy leven moet ?
 Ik segge leeft op dese voet :
 Voor al lieft Godt /
 Dit 's sijn Gebodt /
 't Hoogst dat men vindt /
 A naesten als u selfs bemindt.

8 Soo dese deugden in u zijn /
 In ware daet / niet in de schijn /
 Soo sal (gewis)
 Wat meer deugt is
 Uyt dese reyn
 Staeg bloeyen als uyt een fonteyn.

9 Wel aen dan Jeugt / soekt (wie je zijt)
 Dat gy u hier in lustig quijt /
 Op dat j' in deugt
 Optwassen meugt /
 Van dag tot dag /
 't Waer my een vzeugt dat ik 'er sag.

Aen T. J. Dochter, tot troost in haer langdurige
Siek-quale.

STEMME: O boose domme Jeugt, &c.

Of: Mijn droefheyt moet ik, &c.

- 1 **H**et lijden (jonge Maegt) dat gy nu heden lijdt /
Dat acht ik vooz u vleesch te zijn een harde strjdt;
Maer troost u selver / Maegt / denkt dat u druk en pijn
Is vooz uw waerde Ziel een rechte Medecijn.
- 2 **W**ant gy hadt anders licht om 't Geestlik niet gedacht /
Als gy misschien nu wel op 't Geestelik neemt acht:
Wat schaet 'et of u vlees hier somtijds lijdt gequel /
Is maer u Ziel gesondt / soo staen u saken wel.
- 3 **D**alt u het lijden hier somtijds wat strang / en bang /
Soo troost u selfs / en denkt / 't en sal hier zijn niet lang /
Want gy sult haestlik zijn verheerlikt van Godts Soon /
Indien gy hier maer leeft gelijk hy heeft geboon.
- 4 **M**isschien zijt gy beswaert / om dat Gods heylig Woordt
Van u niet is beleest / gelijk 'et wel behoort.
't Is goet / verstaet u by / maer wanhoopt nimmer meer
Dat vooz u geen gena sou wesen by den Heer.
- 5 **D**enkt niet als Cajam dee: mijn sonden zijn te veel /
Te groot dat Godt se my vergeven sou geheel:
Maer daet noch 't geen u dunkt dat van u dient gedaen /
Benedert u vooz Godt / laet liefd' u hert omvaen.
- 6 **W**eert haet uyt u gemoet / mijs twist / maer vree bemint /
Wijst hoogmoedt van u af / zijt noyt tot pzael' gesint /
Laet geen onguer geklap op uwe tonge zijn /
Want dat is vooz u Ziel maer doodelik fenijn.
- 7 **R**oept Godt ootmoedig aen / en bid hem om gena
Vooz u voozleden schult / eer dat 'et is te spa /
Bidt hem dat hy u wil afnemen 't lastig pak /
Het welk gy daegliks draegt met grooten ongemak.
- 8 **D**och wilt / wanneer se bidt / niet op u wijsheyt sien /
Maer segt: Godt niet mijn wil / maer uwe moet geschien.
Misschien gy u hier weer te swak toe vinden sult /
En denken dat dit niet van u kan zijn verbult.
- 9 **M**aer neen / wordt daer in niet mistroostig / maer houdt
moedt /

Soekt maer soo veel gy kunt dat gy Godts wil voldoet.
 Godt eyscht (na mijn begriep) niet meerder van de Mensch
 Als hy vermacht te doen/ en dat 's sijn wil en wensch.

10 Stelt uwe hoop op Godt/ die kan u vaerdig wel
 (Indien het hem beliest) afnemen dit geuel;
 Als ik wensch dat hy sal/ of soo je langer sijn
 Soo wensch ik dat gy 't hier geduldig alles lijdt.

11 't Welk u in dese staet een medecijn kan sijn/
 Want soo gy 't niet en doet soo lijdt gy dubbelt pijn;
 Dit weet ik (dunkt my) klaer/ mits ik u droeve staet
 Dooz onderbinding ken/ dies geef 'k u dese raedt.

12 Nu Dochter neemt in dank al 't geen dat ik u geef/
 't Is na u eys geschiet dat ik dit Liedtje schreef:
 Al is 't juist alles niet sin-rijk op rijn te pas/
 't Is na mijn gaef gedaen/ en na mijn herte was.

Troost-Liedt aen mijn eenige Moey, in haer
 Weduwlijke staet.

STEMME: Fijn Godtvreesende Helden.

1 I Suwe brenge verdweenen?

Nu dat uw' Echts-genoot

Gebaren is daer heuen /

Verwonnen van de Doodt ?

Wilt al te seer niet treuren /

Want desen staet

('t Zp broeg of laet)

Moet u of hem eens beuren.

2 Hoopt dat gy haest na desen

Sult weder zijn vergaert /

En eeuwig t' samen wesen

Daer bzeugde bzeugde baert /

Daer noyt sal schepden komen /

Noch ongeneugt /

Maer daer de bzeugt

In volhept wordt vernomen.

3 't Is troostlik dat de genen

Is toegesepdt geluk /

Die hier gedurig weenen /
 En sitten in den druk /
 Schier als van elk verschoven ;
 Alsulke Lien
 Die zijn gesien

By Godt den Heer hier boven.

4 O! die Godt maer alleen heeft
 Te hulp / te vziendt / te baet /
 En hier niet yet gemeen heeft
 Met 's Werelts hooge staet /
 Behoeft geen troost van menschen ;
 Want Godt alleen
 (En anders geen)

Die troost hem na zijn wenschen.

5 Is u uw' vzeugt ontnomen
 Lichaemlik ? Soo houdt feest
 Met Godt en alle vromen /
 Antwendig na de Geest ;
 Doekt uwen heul aen Gode /
 Die sal in pijn
 U Trooster zijn /

Houdt gy maer zijn geboden.

6 Diens Ziel is rijk van deugden /
 En schoon / is waerlik rijk ;
 Hy leeft in weeld' en vzeugden /
 Al schijnt hy armelijck :
 Want hy houdt alle dagen
 Met Gode feest /
 Is bly van geest /
 Al schijnt hy seer ver slagen.

7 Wilt rijk en cierlik maken
 Uw' Ziel / ja wilt daer vooz
 Dyp slooven ende waken /
 Die neering kan men dooz
 Een groote schat verkrijgen /
 Want die s' aenbaet
 Die sal in staet
 Gedurig hooger stijgen.

8 'k Wensch Godt (de ware Goetheyt)
 Uw' Ziel sal daeglikis voen
 Met d' alder soetste soetheyt /
 't Welk hy belooft te doen
 Die hem van herten vreesen /
 In overbloet
 Sal 't soetste soet
 Dooz sulken eeuwig wesen.

Opwecking ter Deugt.

STEMME: Van het Vlas, &c.

Of: Weest welkom Bruydegom, en, &c.

- 1 **S**taet op/ bedaert/ o Jeugt! 't is tijdt /
 Soekt noch te zijn dat gy niet zijt :
 Schikt u tot deugt
 Terwijlje goet doen meugt.
- 2 Gy wilt doch immer in Godts Rijck
 Hier namaels Godt wel zijn gelijk.
 Maer slaepje wat
 Soo misje licht die schat.
- 3 Want u de Doodt licht sleept na 't graf
 Eer 't morgen is/ ook schoon hy gaf
 A noch respijt
 Al vyz een rupine tijdt /
- 4 't Waer nochtans tijdt. En bupten reen
 Soud gy dees uwe tijdt besteen
 Da uwe vleys-
 Begeerte/ lust en eys.
- 5 Gelykje licht ook zijt gesint /
 Om sulks te doen als gy bemindt /
 Tot 's Werelts mal
 A niet meer lusten sal.
- 6 Maer Jeugt! waer mee sult gy den Heer
 Dan dienen? en bewijsen eer /
 Daer vooz gy meugt
 Hier namaels zijn in vzeugt?

- 7 Met sinnen dof en gantsch verlust /
 En met een kinderlik vernuft /
 Met bel en bien /
 Dat angstlik is te sien?
- 8 En off'ren Godt soo op het geen
 Dat niet en deugt / het slimst alleen.
 O! dat 's te snoot /
 Die dwaesheyt waer te groot.
- 9 Wat sal Godt zijn gedient met dyek?
 Met stramme leden vol gebrek?
 Met een lichaem
 Schier nergens toe bequaem?
- 10 O Heugt! dient Godt van deser uur /
 Bedwingt u vlees / buygt u natuer
 Tot Godes Leer /
 En offert ulven Heer
- 11 Het edelst op / het frist en 't best /
 Siet dat gy 't pit van 't eerst / noch 't lest
 Niet booz hem spaert /
 't Loon is 't wel dubbelt waert.
- 12 Deughts loon is hier / en by den Heer /
 't Is hier vermack: doch namaels meer.
 Dies schikt u Heugt
 Tot deugt / terwylje meugt.

Selden rust.

STEMME: O nacht jaloersche nacht.

- 1 Met hoop en breez verlijt de mensch sijn tijdt / en leven;
 Hy hoopt en wenscht om yet daer na sijn herte strekt;
 Hy breeft en sozgt dat Godt hem geen geluk sal geven /
 Het welk onrustigheyt / en strijdt in hem verwekt.
- 2 Hoyt kan hy waerlik rust in 't aertsch bedrijf bekomen /
 Want schoon hy 't al verkrijgt daer na sijn herte haekt /
 't Is onrust: want sijn hert woزدt daer van ingenomen /
 Daer dient dan booz sijn pandt gesozgt / gebreeft / gewaekt.
- 3 Of mist hy 't geen hy wenscht / soo ljt hy miserder smerte;
 Want

Want als hy derben moet sijn hope van geluk /
 Soo komt de rouw en knaegt / en bijt / en tergt sijn herte /
 Dat hy (hoe hy sich wendt) bedampelt leyt in dzuk. (schem
 4 Dooz hzees / dooz sozz / dooz dzuk / dooz hope / en dooz wen-
 Is steets 't gemoet ontroert / en nimmer recht gerust /
 Dit gaet soo rondt / het is en 't blijft ook by de Men / chen /
 Soo lang tot haer de Doodt komt slegen na sijn kust.
 5 Doch 't kan geschien (schoon 't geen men wenscht niet is
 verkregen)

Dat ymandt is gerust / en in sijn hert verheugt /
 Doch niet 't en zy sijn hoop in weldoen is gelegen /
 En dat hy hoopt op 't loon vooz sijn gedane deugt ;
 6 Dat 's rust : maer sonder dat is hier naeuw rust te vinden ;
 Men sozzt / men hoopt / men dzaest / men rent / men speelt /
 men malt /
 Men ploegt / men zaeyt / men oogst / men trekt dooz stoem
 en winden /
 Men spit / men delst / men graeft / tot men in d'Werde valt.
 7 Dan heeft men rust / indien men salig komt te sterben ;
 Geen hoop / geen sozz / geen hzees / geen dzuk / geen suert / geen
 pijn
 Is daer : maer daer sal men al 's Werelts onheyl derben /
 En die dan salig is / sal eeuwig salig sijn.

Aen de Nieuw-getrouwde.

STEMME: Wat mach Goosen toch gebreken.

1 **B**rupdegom / met uwe Dronwe /
 'k Mensch u luk in d'Echte staet /
 En ik wensch dat u het trouwen
 Dien sal tot heyl en baet ;
 En dat gy na Godes raedt
 Sult dees staet bekleden
 Seer bequaem /
 En te saem
 Altjdt zyn in vreden.
 2 Wilt u altjdt minlik dragen /
 Liest malkander waerje meugt /

Soekt malkander te behagen /
 En zijt daegliks t'saem verheugt /
 Maekt u vrolijk in de deugt /
 Wilt u nimmer boegen

Om u bleps

Na sijn eps

Gantsch te vergenoegen.

3 'k Wensch u kind'ren om u fullen
 Bloepen / supst als rankjes soet /
 (Soo 't u wil is) en verbullen
 Staeg met vzeugde uw' gemoet /
 En haer schicken tot 'et goet ;

Buigt haer teere sinnen

Dan der jeugt

Tot 'er deugt /

Op dat s' u beminnen.

4 'k Wensch hem Godt tot u sal keeren /
 Ende zegenen uw' dis /
 Op dat gp u meugt geneeren
 Soo 't bequaem en eerlik is /
 En dat hy in droeffenis

Wil uw' Trooster wesen.

Welke hy

Sal / soo gp

Hem soekt recht te vzeesen.

5 'k Wensch u d'alderbeste wenschen ;
 'k Wensch u Zielen groote schat /
 En dat gp als Christen Menschen
 Sult betreden 's Levens padt /
 Ende wand'len na Godts Stadt /

En ut'saem vermaken /

Centweljk

In Godts Rijk.

Wilt hier doch na haken.

Aen J. W. Soon.

S T E M M E : Helena.

1. **M**ijn vriendt/ gy zijt nu dooꝝ de roode Zee gegaen /
Maer in 't beloofde Landt noch niet gekomen aen;
Gy zijt nu in d'Woestijn/ die moet gy dooꝝ passeeren /
Al eer gy komen sult daer gy meugt triumfeeren.

2. Daer dient in dees' Woestijn (die gy zijt in getreen)
Geduldig haet en smaect/ en spot te zijn geleen;
De byandt laet niet af van strijden en benijden /
Dies dienje nacht en dag wel vroomelik te strijden.

3. De lusten van het bleesch die dienen ingetoomt /
Het quaet (hoe schoon verbloemt) dat dient te zijn geschroomt;
Het dient te zijn volbzacht dat van u is begonnen /
De byandt die u quelt die dient te zijn verwonnen.

4. Niet die alleen begint het loon is toegeseyt:
Maer die volherdend' strijdt die is de kroon bereydt.
Strijdt als een kloek Soldaet/ wilt uw' beloften houwen /
Wilt op uw' Hoofman (Godt) in angst en noodt betrouwen.

5. Als 't u hier somtijds komt wat ongeballig booꝝ /
Soo denkt: dit pooztje tradt mijn Meester eertijds booꝝ;
Dees' weg is hy gegaen/ dit seld' heeft hy geleden /
En wilt soo met gedult gewillig 't padt betreden.

6. Ik wensch Godt u troost sal zijn in dzuk en ongebat /
En dat hy ober u sijn zegen scozten sal /
En u al meer en meer in 't goe booznemen stijben /
Op datje in sijn Wet stantvastelik meugt blijven;

7. En gaen op 's Lebens padt al ver en verder booꝝt /
En wijken nimmer af van Godes heplig Wooꝝdt.
Siet dat aen uwer sijn Godts gunst niet woꝝdt verhindert /
Maer siet dat g' u gebzek van dag tot dag vermindert.

8. En neemt Godts ware Leer al vast en vasten aen /
En wilt op 't deugden padt al ver en verder gaen.
Wilt Chzisti soete jok/ en last gewillig dzagen;
Dit doende suldy Godt gewiss' lik wel behagen;

9. En krijgen tot u loon/ booꝝ uw' gedane deugt /
Het schoone Hemelryk en d' aldersoetste bzeugt:
Waer toe ik wensch dat Godt sal ober u sijn zegen
Uyt scozten/ op dat dit van u mach zijn bekregeen.

Al dat vreugt hiet, en verheugt niet.

STEMME: Gy vraegt my of ik selfs, &c.

- 1 **A**ls sich mijn Ziel verheft / en klimt by Godt om
 hoog /
 Dan is de Werelt spot / en onheyl in mijn oog.
 O! als mijn here
 Niet aen de Werelt vast is /
 Maer van 'et aerds ontlast is /
 Dan ben ik by van smert. (heugt /
- 2 Dan sit ik op Godts Croon / dan is mijn Ziel ver-
 dan blieten dooz mijn hert de Beekjes vol geneugt.
 Maer soo 'k van daer
 eens sie des Menschen staet aen /
 Ja sie die in der daet aen /
 Soo vind ik dat by haer
- 3 Ellend' en jammer is / en dzoefheyt / ongebal ;
 Ja dat 'er niets niet is als dzuk in 't Werdsche dal ;
 Want soo ik weer
 Dael op de Werdsche dingen /
 Soo komt my dzuk omringen /
 En dalen op my neer /
- 4 Als of 't een dicke damp / of nebel mochte zijn /
 Waer in ik (hoe 'k my wend) niet vind dan enkel pijn.
 Maer dan soo schijnt
 De Son / en laet haer stralen
 Tot in mijn herte dalen /
 Waer dooz de mist verdwijnt.
- 5 Hopt is mijn hert te recht dooz 's Werelts vzeugt
 verheugt /
 Want selden duert 'et lang of 't is weer ongeneugt.
 Maer sulken vzeugt
 Kan waerlik 't hert vermaken /
 Die men hier komt te smaken
 Dooz middel van de deugt.
- 6 Soo ik ga speuren na mijn tijdt die is boozby /

En proef of sulken tijdt mij weer behaeglijk zy /

Soo sluyt ik neen ;

Want al mijn gantsche jaren /

(Die negentien zijn) waren

Dol droefheyt en geweent.

7 Mijn soetste bzeugt die ik op aerden waerlijk krijg

Is / als ik met mijn hert en sin ten Hemel stijg /

En wand'len ga

Met Godt en alle vroomen /

Waer by ik hoop te komen

Eens wesentlijk hier na.

8 O Godt ! laet doch altijdt de ware Sonneschijn

Mij stralen in 'et hert / en noyt verborzen zijn /

Op dat ik dy /

O Godt ! te recht mach loben /

En stijgen daegliks boben

By u / en wesen bly.

De beste pracht is voor een Maegt ,
Dat sy haer stiel en zedig draegt.

STEMME : Wilder dan wilt, wie sal mijn temmen.
Of: Heft op u hert, opent u ooren.

1 **W**EL Maegden wilt gy u verciereu /
Soo siet dat gy tot ciersel dzaegt

De zedigheyt / en goe manieren ;

Dat 's 't schoonste ciersel booz een Maegt :

2 Ja 't prachtlikst booz haer om te dzaegen /

Het eerlikst om haer mee te kleen.

Wie gaet opt and're pracht behagen /

Zijn 't wijse Liens ? gewiss'lik neen.

3 Want nimmermeer en sullen Wijssen /

Die recht in Godes bzeese staen /

Het ciersel aen de kleeders prijsen ;

Maer tot de zedigheyt ons raen.

4 Dat is 'et ciersel daer de Maegden
Wel eertijds mee bercierden haer /
Daer sp haer Schepper mee behaegden.
Och! of 'et heden noch soo waer.

5 De zedigheyt / 't manierlik wesen /
Dat maakt een Maegt seer hoog geacht /
Sp wordt daerom beminnt / gepresen /
Al schijnt 'et by een slechte pracht.

6 Geen boercerp / geen sotte reden /
Geen banden / hoorzen / kanten sijn
Bercieren haer soo seer als zeden ;
Wanneer die wel gematigt sijn.

7 Wel Maegden ! wilt u dan bercieren /
Met ciersel dat u cierlik staet /
Met zedigheyt en goe manieren ;
Dat 's ciersel dat uw' Zielen baect.

't Is niet al hoog dat hoog schijnt ,
Noch laeg dat laeg in 't oog schijnt.

STEMME : Van Grobbendonk.

Of : Jacob is uytgetogen.

1. **W**ien hoe alle dagen
De menschen haer behagen
Meest scheppen in dat hoog
En heerlik is in 't oog.

2. Daer nochtans Godt de Heere
Gebiedt / en ons komt leere /
Van 't hooge af te staen /
En 't laeg te hangen aen.

3. Doch wel na 't hoog te haken /
Daer toe men komt te raken
Dooz middel van de deugt /
Dat is / tot 's Hemels vreugt.

4. Niet na dat in de Werede
Schijnt hoog en schoon bepeerekt :

Want dat is enkel schijn /
En kan niet waerlik zijn.

5 Want die is op-gerefen /
Die heeft gedurig breefen
Dat hy / tot sijn on-eer /
Eens vallen sal ter neer.

6 Maer die sich houdt beneden /
En in dien staet te vreden /
Die heeft gemak / en sal
Niet doen een quade val.

7 Die hoog staet moet nootwendig
Eens vallen neer ellendig /
En komen tot een staet
Daer in hem yder haet.

8 Dat slecht schijnt is te prijfen /
Dat laeg sepd sal eens rijfen /
Die hier niet is gesien
Wil Godt de kroone bien.

9 't Is troostlik voor de genen
Die hier gedurig weenen /
En zijn van elk veracht /
Bespot / ver smaet / belacht ;

10 Dat Godt haer sal verhoogen /
En setten daer sy mogen
Al doen wat haer gelust /
En eeuwig zijn gerust.

11 O! die by Godt mach leven /
Is waerlik hoog verheven /
Die heeft geen bree om weer
In 't laeg te vallen neer.

12 Och! of doch alle Menschen
Die na dat hoog is wenschen /
Recht trachten na dat hoog
In daet is / niet in 't oog.

Aen M. M. Dochter.

STEMME: 't Hemelrijk is een schoon Prieel.
Of: Waer toe mijn Ziel, waer toe gesteeent.

1 't **I**s goedt / zijt gy gesint booztaen
Niet verder 't dool-padt in te gaen /
't **I**s recht / 't dient boozgenomen /
Maer blytig dient 'er na getracht
Om van 'et padt te komen.

2 Zijt gy van 't padt / soo siet dat gy
Dan niet blyft stille staen ter sp ;
Maer wilt dan naerstig haken /
Om van 't verkeerde padt / op 't padt
Der Waerheyt te geraken.

3 Die sich van 't dool-padt heeft gemackt /
Is noch niet op 'et padt geraekt
Dat waerlik 't rechte padt is.
Beel soz en moept' heeft hy / eer hy
Op 't padt / en in Godts Stadt is.

4 Deel krups / beel druk en tegenspoet /
Deel ongeval hy lyden moet
Die op 'et padt geraekt is ;
Maer die trekt dooz / en wijkt niet af /
Sal komen daer 't volmackt is.

5 't Loon is beloofst / niet die begint /
Of slukwijs strydt / maer die verwint
Belooning toe-gesepdt is /
En die tot in 'et end volhert
De kroon tot loon bereept is.

6 Dunkt u de weg tot Godes Stadt
Te zijn een ongemaklik padt /
En laet g' u daer dooz keeren ?
't Padt is 't (soo 't schijnt) maer wilse loon
Soo moet gy 't padt passeeren.

7 Een die pet siet van bezr' daer hy
Sou gaern zijn hy / doch om daer by

Te komen schijnt verbaerlik /
Maer soo hy willig ging daer na,
Hy quam 'er ja niet swaerlik.

8 Soo ook / die willig dient sijn Godt
Die valt 'et soet / al lijdt hy spot /
't Is hem (uyt liefd' tot Gode)
Geen dzuk / dat dzuk schijnt / maer hem bzeugt
Te doen na Godts Geboden.

9 Des Heeren last is licht en soet
Te dragen / booz die 't willig doet ;
Maer die 'et bloot siet dragen /
En selfs niet dzaegt / die dunkit 'et swaer /
En 't sal hem niet behagen.

10 Maekt u gewillig onderdaen
Uw' Heer / en treedt op syne paen /
Wilt hem van herten vzeesen /
Op dat gy namaels eenwelijkt
Met hem verhengt meugt wesen.

11 Nu Dochter 't planten is genucht
Wanneer de Planten dragen vzeucht ;
Het sijmen is my soetheyt /
Als ik maer sie dat mijn Gedicht
H tot 'et ware goedt leydt.

Aen M. J. Dochter.

STEMME: Poliphemus aen de stranden.

1 **N**Ademael ik / waerde Dichte /
Om te dichten
Aen u my mi vind verplichte /
Soo wil ik u pet berichten /
Ende sichten /
Soo ik kan / met een Gedicht.

2 Wildy uwe lofen eere
Staeg vermeeren /
En gedurig vzolijk zijn ;

Soo wilt u van nu aen keeren

Tot Godts Leere /

Warelik en niet in schijn.

3 Dan soo sal m' u hooglik pryfen /

En bewyfen

Eer / daer men besoldingt wert ;

Dan soo suldy vzeugt genieten /

Die sal vlieten

Stadig door u jeugdig hert.

4 Wildy door u reden wesen

Seer gepresen /

Spreekt niet of 't en zy 'et past :

Quaedt geklap verderft goe zeden /

En veel reden

Zijn een ander licht een last.

5 Wildy ciersel aen uw' leden /

En u kleden

Cierlik / soo siet datje dyaegt

Zedigheyt en goe manieren

Die verciereu

Op het alderschoonst een Maegt.

6 Wildy ook van uw' gebreken

Zijn ontsteken /

En eens werden wel gesonde /

Laet Godts Woordt uw' salve wesen /

Dat kan g' neesen /

Schoon men swaerlik is gewondt.

7 Wildy lelik' re spijse smaken /

En vermaken

Met Most en soeten Wijn /

Soo wilt op ten Hemel rijzen /

Daer sult g' se

Vinden die sal lekker zijn.

8 Wilj' een groote schat verkrijgen /

Ende stijgen

Op in hooge staet en macht /

Soo wilt ware deugden plegen /

Sulke wegen
 Wordt men dooz tot staet gebracht.
 9 O die staet! daer alle menschen
 Wel om wenschen /
 Doch niet trachten na met blijft;
 Wensch ik dat gp in sult treden /
 En bekleeden
 Geutwelik hier na altijdt.

't Geen 't Vleesch onsoet is, de Ziele goedt is.

STEMME: Gy Volkeren des Aetrijks al.

1 **D**iens herte leydt bedwelmt in bocht
 En heeft ter werelt geen genoecht /
 Geen feest en bzyngt hem blijdschap an /
 Mits bzyngt sijn hert niet binden kan;
 2 Dooz dien 'et in de dampen leydt:
 Maer waerom hier van meer gesepdt?
 Een die sijn Ziele onbedacht
 In buyle sonden heeft gebracht /
 3 Is nimmermeer te recht verheugt /
 Dooz dien de Goddelijke bzyngt
 Niet tot sijn Ziele in en dzingt /
 Dooz dien die is met sond' omringt.
 4 Die wil dat van sijn herte vliet
 De vochtigheyt / die eete pet
 Dat hem is bitter in de mondt /
 Want bitter is sijn hert gefondt.
 5 Die booz sijn Ziel wil Medecijn /
 En van sijn quael genesen zijn /
 Die ga en krups sijn weelig vleys /
 En geef dat nimmer sijnen eys.
 6 En dient de Werelt nimmermeer /
 Maer dient alleen den Opper-Heer;
 Dat 's sause booz een Ziele goet /
 Doch smaekt 'et vleesch niet al te soet.

7 Een Ziele niet aen sonden vast /
Maer die van sonden is ontlast /
Die kan te midden in de pijn
Verheugt / en blij / en vrolijk zijn.

8 Want schoon 'et vleesch al pijnne lijdt /
En staet gedurig in den strijdt /
En dikwils raekt in groote noot /
Ja schoon 'et lichaem wort gedoodt ;

9 Soo maer de Geest het vleesch berwint /
En sijne tochten t'samen bindt /
Soo blijft de Ziele ongequeelt /
Ja wordt daer beter door gestelt.

10 Wy sien hoe 't in de Werelt gaet /
Dat d'een verliest is d'ander baet /
Hoe 't vleesch te enger wert benert /
Hoe dat de Ziel te rijker wert.

11 Wel hem die 't vleesch te onderdyukt /
En maekt dat het sijn Geest gelukt /
En maekt sijn Ziel van deugden rijk /
Sijn schat wordt dan onmeteljk.

12 Die sijne Ziel van sonden spreent /
Die wordt veel rijker als hy meent ;
Des Ziels gesont heyt is gewis
Een schat die niemandt kenlik is.

Aen G. W. Dochter.

STEMME: De Winter is vergangen.

1 **H**Et geben is beswaerlik
Dooz die heeft wepnig schat /
't Vermanen is verbaerlik /
't Wordt licht verkeert gebat ;
Doch echter is 't nootsacklik /
En dient somtijds gedaen /
En dan is 't ook vermacklik

Nis 't

Als 't minlik wordt ontfaen.

2 't Is soet bemint te werden /
 Soo hy die mint is goet /
 En daer in wil volherden /
 Doozwaer dan is 'et soet ;
 Maer die bemindt wil wesen /
 Moet sien / gedenkt dit Maegt /
 Dat sy upt liefd' en vzeesen
 Haer weder minlik draegt.

3 Niet stuers / maer altoos zedig /
 Vol liefd' / en sonder haet ;
 Niet twistende / maer vzedig /
 Ontlast van alle quaedt.
 Godt wil de menschen minnen /
 Ja treen met haer in d' Echt /
 Als hy aldus haer sinnen
 En herten bindt gerecht.

4 Wilt Godt / die u komt smeken /
 Nennemen tot u Hoofst ;
 Geen vzeugt sal u ontvzenen /
 Soo gy hem maer geloofst ;
 Maer dan moet gy begeben
 U Speelnoots / en alleen
 Aen utwe Hoofstman kleben /
 Hem minnen / anders geen.

5 't Qua selschap moet geschout zijn /
 De sonden afgesnoept /
 En op den Steen gebouwt zijn
 Daer niet dan goedt upt bloeyt ;
 Wie pek komt aen te raken
 Die bindt sich haest besmet ;
 Maer die 't niet komt genaken
 Houdt sich wel reyn en net.

6 Wilt Godt u Schepper eeren /
 En dienen waerje meugt /
 Soo sult g' u lof vermeerden /
 En smaken 's Hemels vzeugt.

O Maegt! soo dese vzeugden
 Uw' hert eens had ombaen /
 Op boegd' u straks tot deugden /
 En naemt uw' Minnaer aen.

7 Doch hoe uw' hert gesint is /
 Is u bekend / niet my /
 Proeft eens of 't ook verblindt is /
 En doolen gaet ter sp;
 Indien gy zijt genegen
 Tot goedt / en Godt vooz al /
 Soo wensch ik dat Godts zegen
 U vruchtbaer maken sal.

8 Het valt my soet te schryven /
 Kan ik met een Gedicht
 U tot uw' Minnaer drijven /
 En tot u schuld'ge plicht.
 Klopt hy noch aen uw' deure /
 Doet op / en noodt hem aen /
 Of gy sult het betreuren
 Wanneer hy is gegaen.

Nijdt baert Strijdt.

STEMME: Het regent seer en ik word nat.

1 **A**ls Nijdt des Menschen hert regeert /
 Soo wordt de Mensch getozmenteert;
 Mits hy van dien

Gedurig wordt geraden /
 Om sijn part hy de rug te bien.

2 En soo hy dan niet durft beslaen
 Te doen gelijk hy wordt geraen.

Soo komt de Spijt
 En knaegt hem aen het herte /

Daer hy inwendig pijn door lijdt.

3 Of soo hy soekt (na 't hem behaegt)

Sijn bypandt leet te doen / soo knaegt

De Spijt noch meer /

Dooz dien hy licht valt onder /

En dat sijn bypandt wordt sijn Heer.

4 Dan knaegt de daet hem sonder rust /

En 't spijt hem dat hy niet sijn lust

Uytwerken mach ;

Maer dat hy soo moet byggen

Dooz die hy gaern betreden sag.

5 Dus valt 'et swaer de Nijdt te voen /

En in het hert te laten byoen /

Spbaert verdriet /

En maekt de mensch ourustig /

Het zy dat hy uytwerkt of niet.

6 O boose Daet ! wat werkje al

De mensch veel dzuk en ongebal /

En staege pijn ;

Diens hert gy komt bekruppen

Kan nimmer recht gerustig zijn.

7 Wel weert dan uyt u hert de Nijdt /

Dat swarte spook / wie datje zijt ;

Bemint de deugt /

Die sal u meer vermaken /

Daer in is vooz u herte vzeugt.

Een Helt is hy die sijn Gemoet

Houdt in balans, in quaedt en goet.

STEMME: Schoonste Nymphje van het Wout.

I't I Een wijs en machtig Man

Die staeg kan

Zijn natuer te recht beheeren /

En in dzuk en tegenspoet

Zijn gemoedt

(Schoon 't ontroert) kan wel regeeren :

2 Ja is sterker als die belt

Met geweld

Legers/ en kan Steden winnen /

Want hy weert een vband af /

(Sonder staf)

Die hem listig bolt van binnen.

3 Die een rechte Christen is /

Heeft gewis

Met dees' vbandt staeg te strijden ;

Want hy moet hier om sijn Godt

Smaet en spot

Van de boose Werelt lijden.

4 't Welk hem dikwils valt onsoet /

En sijn bloedt

Wel doet springen heen en weder.

Maer het is een dapper Helt

Die dan stelt

Sijn gemoet gerust ter neder.

5 't Welk is een recht Christens ampt /

Als hy kaupt /

Sijn gemoet ter neer te vellen /

En als hy van pmandt lijdt

(Die 'm benijdt)

Sich weer-wrakeloos te stellen.

6 Wel hem die weer-wrakeloos

Sich altoos

In de tegenspoet kan dragen /

Op belet dan door gedult

Dat geen schult

Hem komt aen het herte knagen.

7 Want die wrack-sucht daeglikis boedt

In 't gemoedt /

En pleegt wrack door ongenoegen /

Doelt dan lichtlik aen sijn hert

(Daer door) smert /

En hem sijn gewisse woegen.

8 Die sijn selfs een Heere is /

Kan gewis

Sijn

Sijn parthyp doen niet uprechten ;
 Want wanneer hy wijkt en lijdt /
 In de strijdt /
 Waer kan dan sijn vbandt bechten ?
 9 Immer sijnen vbandt kan
 Dan niet van
 Hem een Heer of Meester werden ;
 Want hy dan niet met geweld
 Vmandt velt /
 Die hem listelik beserden.
 10 Vmant die niet vecht noch staet /
 Ja niet staet /
 Te verwinnen / is geen eere ;
 Maer die sijn gemoet regeert /
 En beheert /
 Als 't ontroert / dat is een Heere.

Hy's sot en bot, die knort op Godt.

STEMME: Het jaer is langer als den dag.

1 **W**EL Mensch waerom dus onbernoegt ?
 En tegen Godt dit moeren ?
 Als 't Godt niet juyft altydt en voegt
 Na wensch / soo hoozt m' u knozen.
 2 Maer segt eens / of gy 't recht'lik doet ;
 Gewis 't is sonder reden :
 Want Godt geeft dat g' in overbloet
 U spijzen meugt en kleden.
 3 Soo Godt met u in 't recht wou treen /
 En na verdienst kastsijden /
 Gewis hy vant wel dubbelt reën
 Om u te laten lijden ;
 4 Maer neen / Godt soekt altoos u heyl /
 Geeft onberdient u zegen /
 Hy maekt voor u de wegen veyl /
 Om Godtsdienst byp te plegen.

5 Waer booz dat gy hem schuldig zijt
 Te loben en te prijfen /
 En om u (hoe 't u ga) altydt
 Dankbaerlik te bewijfen.

6 Of soo gy mozen wilt / soo mozt
 Dyp tegen uwe sonden /
 Daer toe is dubbelt stof / dus knozt /
 Want sy u Ziele wonden.

7 Wilt die booz Godt (met ongedult)
 Dyp hertelik beklagen /
 Bidt om vergiff'nis booz u schult /
 Wilt Godt u hert op-dragen.

8 Mozt nimmermeer in dees Woestijn /
 Schoon 't u in 't aertsch gaet tegen.
 Maer laes ! gy schijnt dan straks te zyn
 Tot mozen seer genegen.

9 Of mozt gy om dat Godt de Peer
 A somtijds straf / en pijn doet ?
 't Is dwaesheyt / doet 'et nimmermeer /
 Want Godt weet best hoe 't zyn moett.

10 Godt straf u niet op datje sult
 Van hem afkeerig werden ;
 Maer dan soo proeft hy u gedult /
 En of gy kunt volherden.

11 Als Godt u slaet / en straffe sendt /
 Aen 't Lichaem / of inwendig /
 Soo gy maer recht volherden kent /
 Soo zijt gy niet elendig.

12 't Volherden dient / 't zy 't niet ons mach
 Of booz- of tegen-windt zyn ;
 In boozspoet / bzeugt / in ramp / geklach /
 Moet Godt altydt bemint zyn.

13 't Is niet genoeg of men hem mindt
 Wanneer men in elend is /
 Indien men anders zy gesint
 Wanneer de roe gewent is.

14 Maer moeten hier / in bzeugt of druk /

Gedurig Gode breefen /
 Ons moet noch ramp/ noch ook gelukt /
 Hier hinderlik in wesen.

15 Wy Menschen moeten dees Woestijn
 Geduldig dooz passeeren.

't Kan altijd vooz de windt niet zijn /
 Een Schip moet wel laveeren.

Die Wijsheyt schort, en kracht begeert,
 Tot Godt met sijn Gebeden keert.

STEMME: Sal ik noch lang met heete tranen.

1 **M**ijn Heer! mijn Godt! mijn waerde Vader!
 Mijn Hoop! mijn Croost! mijn Hulp in 't goet!

O gy Fonteyn! en levens ader /

Die wijsheyt geeft in oberbloet /

Geeft my se Heer

Staeg meer en meer /

Op dat ik u mijn Heer/ mijn Godt/ te recht

Mach dienen/ als een broom en trouwe knecht.

2 Mijn hope staet in u/ O Heere!

In u stel ik mijn hert gerust /

Wilt doch mijn hoop en troost vermeeeren /

Ontsteekt mijn herte staeg met lust

Tot uwe Wet /

Op dat ik met

U hulp altydt / O Heer! van dag tot dag

In deugde meer en meer toe-nemen mag.

3 O Godt! vergeef my mijne sonden /

Daer mee ik swaer beladen ben /

Daer van ik niet kan zijn ontbonden /

't Zp dooz u hulp/ daer dooz ik ken.

O Heer maekt my

Van sonden vry /

Die ik heb opt of immermeer gedaen /

Heer wilt met my niet in 't gerechte gaen.

4 Ik dank u Godt/ booz u weldaden /
 Die gy my oberbloedig sendt /
 En dat gy booz my uyt genaden
 U Soon liet komen in elend /
 Daer 'k u niet van
 Recht danken kan /
 Dies bid ik u/ O Godt! voldoet doch gy
 Met uw' genaed' 't geen hier gebreekt by my.

5 Op u Heer wil ik my verlaten /
 Doet uwe wil/ dat is mijn wensch /
 't Is u bekent wat my kan baten /
 (Veel beter als my/ nietig Mensch)
 U Heer alleen
 En anders geen /
 Schoon 'k bid: O Heer bewaert my booz 't verdriet/
 Nochtans niet mijn/ maer uw' wille geschiet.

Aen den Autheur.

STEMME: Hoe leg ik hier in dees elende.

1 D At Liedt moet ik in 't kozt verhalen /
 Aen u mijn geeste Broed'ren vrient /
 Mits 's Heeren Geest dooz u komt stralen /
 Tot ons/ 't welk niet verzwegen dient.

Dat m' hem hier van alleen moet prijsen /
 Komt dit u schryft met ving'ren wijzen.

2 Mits 't ons niet nood'/ of komt beschepen /

Op 't geen in dit of gene school /
 Waer dooz m'er veel siet verleyen /

't En zy dat ik hier in die dool;

Maer 't u van Godt een goede gaben /

Is nut/ en soet de Ziel te laben.

3 't Wyl ik dit sie dooz u opstijgen /

Krijg lust hier dooz tot dit vermaen /

Ten eynd' gy niet hier need' soudt swijgen /

Maer met u gaef mocht verder gaen;

Godt wil / gelijk 'er staet geschreven /
Die neersig zijn / noch meerder geben.

4 Dat 's : soo gy poogt met alle krachten /
Om te doorsien Godts heplig Woorzt /
En staeg doorwandelt met gedachten /
In 't geen hy leert te treden voort /
Godt sal laet g' u dat niet verdrieten /
Veel hepl ons upt u boesem gieten.

5 Dat ons soo 'n goet staet te verwachten /
Baert hoop / en vzeugt / my in 't gemoet ;
Doch 'k voel noch weer in mijn gedachten /
Dat my op 't hoogst bedroeven doet :
Gy sult bep'd' listig' en felle strijden /
Van de Satan noch moeten lyden.

6 Quaet en onhepl kan hy uptrechten /
Dooz wijsse Lien ; en die dan doet
Na sijne wil / soo kan hy slechten /
Waerheyt / en Deugt onder de voet /
Doyt traegheyt sal hem doen verbepen /
Kan hy u 't sonden padt in lepen.

7 Gy in u boek stelt vele saken /
Die u somwijlen zijn ontmoet /
En ons / en u tot nut kond' maken /
't Geen my hier ook bedenken doet /
Hoe ik wel eer gevogelt in 't bliegen /
Heb dik gepoogt om te bedriegen.

8 Ik had ten hoogsten dan verlangen /
Een van 't geslacht in 't net te sien /
Waer mee 'k 'er veele konde vangen /
Ja meer als van som and're thien /
Of dees of die my dooz 't slag bloogen /
Na soo 'n doozsept / scheen al mijn poogen.

9 Niet om my daer mee te veruoegen ;
Neen / neen / 't en was de meening niet ;
Maer dat sijn aert hem konde voegen /
Tot mijnen dienst (dat was het) siet /
Om 't geen hier in van my gesproken /
Sal u de Duppel ook bestoken.

10 U gaef hebt gy van Godt ontfangen /
 Tot 's naesten hepl / en u profijt ;
 Waer weet de Dupbel / met verlangen /
 Soekt uwe Ziel met list / uyt nijt ;
 Hopt meer profijt voor hem gebonden /
 Als wijsse Liens gebracht tot sonden.

11 Want pder roept als sulke Liedden /
 Van groot verstant / als dees of geen /
 Het Brees / en Werelt dienste bieden /
 Waer sal 't eenboudig volkje heen ;
 Want haer verstant door kloeke reden /
 Kan 't quaet (door schijn) als goet doen kleden.

12 Dus wilt (mijn Dienst) sijn valscheit myden /
 En is 't dat gy de sonden haet /
 En die geensins in u wilt lijden /
 Hy 't daer mee noch niet rusten laet :
 Hy weet (als Sprach eertijds sepde)
 Wat weg de Mensch van Gode leyden.

13 Hy stelt de Mensch schijn-wijsheyt booren /
 Niemandt als hy de Schrift verstaet /
 Een pder dient na hem te hooren /
 Of dat hy anders doolen gaet ;
 Soo racht de Mensch tot hovaerdye ;
 't Welk pder Christen staet te mynen.

14 Hy sal hier door in liefd vertragen /
 't Wyl hy sijn naesten weynig acht /
 Door groot geboel en selfs behagen /
 En hoog gesweeft van sijn gedacht' /
 Geen volk is 't waert hem te begeven /
 Zy haer / dies moet hy eensaem leven.

15 Hier mee mijn vrient neemt dit in 't gorde ;
 Want siet hier in mijn wensch / en wit :
 Dat gy u meugt voor onhepl hoeden /
 En met wijsheyt u Ziel besit.
 Dozlof hier mee / al eer ik swijge /
 Verzoek weer pet van u te krijgen.

Aen Jan M. V.

STEMME: Hoe leg ik hier in dees elende.

1 d' **E** En min brenge d'ander in. Ik schryven
(Mijn Broeder na den geest) dat pozt

Mp soo dat ik niet sul kan blijven;

Maer wijsheyt is 't daer 't my aen schozt.

Niets kan ik wil de Son niet stralen /

En komt Godts Geest niet op my dalen.

2 Ik En heb in 't goet geen hulp upt Scholen /

School-wijsheyt drijft mijn pen noch handt /

Geen Schoolgeleertheyt doet my doolen;

Maer dool ik 't is upt onberstant /

Des niet Godt gaet het spoor my wijzen;

Dies ik / noch 't School niet ben te prijsen.

3 Gy acht mijn schryft (na luydt uw's reden)

Tot laefmijns dienstig voozt de Ziel /

Gy raedt my verder voozt te treden /

Ik wenscht' dat Godt my onderhiel /

Dat ik noch verder voozt mocht leeren /

Om upt te brennen 't lof des Heeren.

4 't Hepl dat gy schijnt upt my te wachten /

Daer toe vind ik geen gaef in my /

't Is waer Godt geeft de swakke krachten /

En set ook d'arme gaben by.

Soud' ik wat hepls voozt u uptgieten /

Soo most ik 't eerst van hem genieten.

5 Dies wacht niet op ontwisse gaben;

Maer gaet gy voozt / om met Godts Woozt

Te spijsen ons / en Ziel te laden;

't Welk zijn kan als m' u reden hoozt;

Gy hout alree ons doen verquikken /

Doozt 't geen u Godt komt toe te sehikken.

6 Laet dees noch gene Aertscche saken /

Of wat het zy / u opt hier in

Vertragen of afkeertig maken;

Daer 's

Daer 's noot om hulp tot Ziels-getwin /
 Hier kondt g' een middel toe verstrecken /
 Dies houdt niet op van op te wekken.

7 Doozwaer de Heer moet zijn geprezen /
 Dat hy ons die genaed' bewyft /
 Dat wy dus soet'lik mogen wesen /
 Van u en and're staeg gespijft.

Och! of'er maer meer vruchten bleken /
 Gy soudt misschien te liever sprekken.

8 Gy leert upt uwe vogel-uetten /
 Wat lagen ons de Satan leyt /
 Hoe hy sijn strikken weet te setten /
 En hoe bedrieglik dat hy vlept.

Gy leert ook hoe men dient te waken
 Als hy sijn strikken soo konit maken.

9 Wanneer een kroopman komt te hooren /

Dat Dieben loeren op sijn gelt /
 Hy waekt / en soekt se te verstooren ;
 Soo moeten wy ook zijn gestelt ;
 En sien staeg upt / aen alle hoeken /
 Waer ons de bbandt wil besøeken.

10 Gy acht te groot (dunkt my) mijn gaven /

Wist gy hoe slecht ik ben / ik meen
 Gy soudt daer mee soo hoog niet draben ;
 Want och ! mijn wijshept is seer kleen :
 Ik bind geen wijshept / waer siet gy se
 In my ? die waerdig is te pryssen.

11 Doch uwe leering is wel waerdig /

Dooz my te drukken op mijn hert ;
 Want somtijdts wel een leck hobaerdig /
 En trots op sijne kennis wert ;
 Al is de gaef van geender waerden /
 Noch pocht / en roemt de arme Aerde.

12 Hier kond' ik my mee toe begeben /

Bernuts alreede dooz mijn pen
 Verschepde leerings zijn beschreven /
 Doch daer 'k maer een werk-tupg van ben ;

De kracht die 'k had om sullis te upten /
 Quam van mijn selfs niet / maer van buyten.

13 't Is waer de Dupbel wil inwik'len /
 Hp veel dat Wijsheyt in haer steekt ;
 En kan de Mensch niet hoogmoet prik'len /
 Als hp maer eens een reden spreekt /
 Al is 't niet veel / maer is 't liefstallig /
 Die spreekt / dunkt 't licht al seer geballig.

14 Hp weet de Mensch ook in te geben ;
 Te trotsen op sijn boerterp /
 Op pracht / op staet ; Hp sepdt / verheben
 Zijt gy / roemt / roemens stof hebt gy.
 d'Werdwoorn die gaern sich wil verhogem /
 Die volgt het spooz / en wordt bedrogen.

15 Dus zijn sijn strikken loos / en beele ;
 Dies vriendt laet ons staeg omnesien /
 Op dat wy doch sijn Meester speelen /
 Hier toe wil Godt ons hulpe bien.
 Nu Vriendt / ik dank u nooz u gifje /
 En 'k bid neemt weer in dank dit schrijfje.

Aen G. W. D.

STEMME: Te Rijffel in 't vergulde Radt.

1 **A**l drael ik wat met mijn Gedicht /
 'k Wil nocht ans niet u eys verwerpen /
 Maer 'k wenschte recht te zijn verlicht /
 Om u yet heylsaems in te scherpen.
 't Welk kan geschien dooz reen ; doch meest
 Dooz Godes Woorz / en sijnen geest.

2 't Krups is cen Christens wiste deel /
 Dat hem op aerden mach gebeuren ;
 Dies is / O Maegt ! een Christen veel
 Geprängt met angst / en druk / en treurn.
 Maer och ! wat noodt is 't noch / als hp
 Sijn geest heeft licht / en vrp / en blp.

3 Want daer door vint hy / schoon hem 't kruys
Al dapper prangt / noch wel genoeg.

De beste vree is binnens hups;
Want die belet het innig woegen;
Al is 'er bukten een rebel /

Is binnen vree / het gaet noch wel.

4 Ja dese vree is 't kostelykst /
Van al dat ymandt opt beminden /
Schoon ymandt waer van schat de rijkst /

Hy's arm / kan hy dees' vree niet binden /
En diese waerlik in sich heeft /

Is rijk / hoe armlik hy ook leeft.

5 Maer och ! tot dese kost'likheyt
En kan men niet dan swaerlik komen ;

Vaer epscht voor af veel azebepdt /
Eer 't rijke Godts wordt ingenomen ;

Niet die begint ; maer strijdt / en wint /
De ware rust en vrede vindt.

6 Dies 't best is (dat ik weet / O Maegt !)

Met vlijt na dese vreed' te pogen /

En slaen naeu acht wat Godt behaegt /

En doen sijn wil na al 't vermogen.

Dit doende sullen wy hier naer

Of hier noch worden rust gewaer.

7 En spruyt 'er somtijds wat onkruyt /

't Welk dreygt het goede te verpletten /

Soo moet men dat straks wieden upt /

Eer 't sich tot voortgaen komt te setten ;

Waer is een Hof soo goedt van aerd' /

't Welk nimmer eenig onkruyt baert ?

8 Wy zijn ook aerd' / en volgens dien

Geneygt te dzagen aertfche vzychten ;

En sulks moet echter niet geschien /

Dies moet een Chzisten dikwils suchten :

Van 't Vlees wordt hy tot sond' geraen /

En van de geest tot wederstaen.

9 't Welk in hem baert een stage strijdt /

De strydt/ een krups booz Vlees en sinnen /
 Doch soo de sonden wordt gemijdt /
 En dat de Geest komt t'overwinnen ;
 Soo wordt het krups veel lichter/ dan
 Doen hy het eerstmael vatte an.

10 Het geen eerst suer schein/ wort noch soet /
 Gewoonte kan natuer verwinnen ;
 Die in de sonden leeft/ kan 't goet
 En nut der deugden niet bekennen ;
 Want deugt die groept/ en bloept uyt Geest /
 Verheugt het herte aldermeest.

11 Doch eik smaekt hier niet even veel /
 Deugts byucht/ al doen s' de selfde deugden ;
 d' Een smaekt terstont na d'orff'ning veel /
 En d' ander weer heel weynig byugden.
 Doch 't loon der deugden is gelijk /
 Die hier is arm/ wort namaels rijk.

't Sal niet zijn dat yet is ;

't Sal yet zijn dat niet is.

STEMME: Laet ons een Schey-Liedt singen.

1 **N**iets heeft 'er duur op aerden /
 't Schept/ of verdwijnt/ wat hier yet schijnt ;
 Ja ook hoe groot van waerden.

2 Een Rijke / hoe verheben /
 Sal door de doot/ beroyt en bloot /
 Zijn schatten haest begeben.

3 Twee die in d' Echt vergaren /
 Zijn wel een wijl/ doch in der yl /
 Komt haer de doot ontparen.

4 De soete Somer-blagen /
 Zijn ons naeu by/ of 't is dat wy
 Weer krijgen suere dagen.

5 Wy sien de Son naeu schijnen /
 Of hy daelt weer in 't westen neer /

En't

En 't licht gaet hier verdwijnen.

6 De Mensch van Godt geschapen /
Is naeu gebaert / of valt in d'aerde /
Als ging hy leggen slapen.

7 Al wat hier is vooz oogen /
Dat sal gewis / hoe schoon 't ook is /
Niet lang hier wesen mogen.

8 Ep laet hem elk beteyden
Met ware deugt / om eens verheugt
Van hier te mogen scheyden.

9 Och! kond' hem elk soo dragen /
Dat schult / noch spijt / na dese tydt /
Hem quam aen 't herte knagen.

10 Van waer 't geen noodt te baren /
In Charong's boot; want buyten noodt /
Is men dan van de baren.

11 't Zy blijd'lik / of met vreesen;
Ja hoe het gaet; 't zy vroeg of laet /
't Moet eens gescheyden wesen.

Aen D. C. en H. A.

STEMME: Wilt gy een Pelgrums weg in gaen.

1 **D**E Menschen wenschen veel om rust /
En trachten ook na 's herts vernoeegen /
En dat elk meent dat lust uytbluyst /
Daer gaet hy sich na voegen.

2 Lust baert onrust / soo lang men haer
Niet bluyst / gebluyst / komst rust te voren.
d' Een soekt rust hier / en d' ander daer /
Maer veel niet na 't behooren.

3 En om dat men niet wel en tracht /
(Schoon of men soekt) tot rust te komen;
Soo wordt de rust van veel (soo 'k acht)
Ook selden recht vernomen.

4 En gy die u in d' Echt begeest /

Is 't mede licht om rust verwerpen ;
Maer weet dat gy na dat gy leeft /
Rust hebben sult of derben.

5 Rust hebben : soo door repne Min /
A herten t'samen zijn gebonden /
Rust derben : soo gy van 't begin /
Tweespaltig wort gebonden.

6 Doch uwe rust sal soo niet zijn /
(Schoon u de trou mach welgeballen)
Dat gy daer by van druk / en pijn /
Sult vry zijn / neen ; niet allen.

7 De Trou-lust sal dan zijn gedaen /
En u (als 't wel is) rust doen smaken ;
Maer and're onrust sal booztaen /
A licht te meer genaken.

8 Want d'Echte staet en is soo niet /
Of lijsaemheyt is nut te leeren :
Godt sprak met kommer en verdriet /
Sult gy u staeg geneeren.

9 Doch dese kommer is gemeen /
d'Echt kan veel druk en pijn versorten ;
Twee zijn elks troost / een heeft 'er geen /
Als druk hem komt ontmoeten.

10 Daerom is 't Bypdegom en Brupt /
Niet vzeemt dat g' u in d'Echt laet boegen ;
Als d'Echt is recht / soo spruyt daer uyt
Deel soetheyt en vernoegen.

11 't Vernoegen blust heb lust : baert rust /
En doet de Mensch blyhertig leven ;
Een die niet heeft / en ook niet lust /
Wat 's die aen veel bedzeven ?

12 Nu twee geliefden / dit 's mijn raedt :
Soekt in vernoegsaemheyt te leven ;
't Baert rust / ja kan in d'Echte staet
Een wonder boozdeel geben.

13 En om vernoegt te zijn (daer toe)
Dient repne liefd' u boven allen ;

Want sonder liefd' sal d' Echt u/hoe
Wel schijnend' / niet gevallen.

14 Gy Brupt verquikt met soete reen /
En vziend'lik zijn 't hert uwz beminden ;
Maekt u sijn d'ruk als 't dient gemeen /
Op dat hy troost mach vinden.

15 En gy ook Bruptgom laet u min /
U Bruptz (als zijt g' haer hoofd) gemeen zijn ;
Gy moet booztaen van hert en sin
Niet meerder twee maer een zijn.

16 Du Broer / en Suster wat ik raed /
Dat hoop en wensch ik sult gy leeren :
Mint staeg malkander hoe het gaet ;
En dient booz al den Heere.

Aen A. J.

STEMME: O Heylig Salig Bethlehem.

1 **W**EL dien (sepdt David) die niet gaet /
Ter plaets daer haer de Sondaers keeren :
Noch daer men spot / of boertig pzaet ;
Maer lust heeft in de Wet des Heeren.

2 Apt 't eerst spruyt wee ; verlies van faem ;
By Godt / en mede by de Menschen ;
Apt 't laesi vermaek / en een goe naem /
En by gebolg meer als wy wenschen.

3 Maer laet ons Davids woorden / met
Opmerking eens wat ontleden /
Sijn lust te hebben in de Wet ;
Wat 's dat ? of hy de geen hier mede

4 Rijst Salig / die met soetigheyt
Godts Boek doozsoekt / en komt te lesen ;
En daer van spreekt ; ja dat uytleydt /
Dooz die het dupster schijnt te wesen ?

5 't Schijnt ja ; want dat is groot en veel /
Wy konnen Godt daer mee behagen /

Doch niet genoeg ; 't is maer een deel :
De Boom moet meer als bladers dragen.

6 Wat nut brenge het de Bouman aen /
Dat hy syn Boomen schoon siet bloepen ?
Derciert met spruyten / en met bla'en /
Als daer geen vruchten aen en groepen.

7 Wat 's of men Godts Woordt dag en nacht
Met lust door leest / en daer van hand'len ;
't Is niets / soo men niet neerstig tracht /
Om na 't bericht des selfs te wand'len.

8 Dies vrient laet ons 't vermaek niet gantsch
In 't lesen noch in 't schryben socken ;
Maer verder gaen. Doch 'k laek nochtans
Het schryben niet / noch lust tot boeken.

9 Want dat is beyde nut en goet ;
Doch boven nut kan nutter wesen ;
Een nedzig / sacht / gedwee gemoet /
Gaet boven singen / schryben / lesen.

10 Wel dien die sulke vruchten draegt ;
't Baert hier en namaels hem geneugde ;
Ja schoon hy somtijdts sucht en kilaegt /
Noch boelt syn hert inwendig vzeugde.

11 Maer och ! 't bereyft niet wepnig vlijt /
Om sulke Christenen te werden ;
't Is nu / eplaes ! een quade tijdt /
Om recht in 't goede te volherden.

12 Niet dooz verbolg / neen / maer men wert
Genoodt / gelokt / schier t'allen stonden ;
Ja dikwils listelik besert /
Van Duyvel / Werelt / Vlees en sonden.

13 De Werelt die in boogheyt leyt /
Die trekt dooz dwang / of lokt met reden ;
De sonden ('t welk wellustigheyt
En pracht / en fraet is) trekken mede.

14 Het Vleesch is of upt eygen aert /
Of ander sins genepgt ten quaden ;
Dies 't lichtlik met de sonden paert /

Te meer mits sulks hem woꝝdt geraden.

15 De Dupbel (die niet ledig gaet)
Die speelt / en werkt ontrent dit allen;
Dies 't Christen volk groot pꝛijkel staet /
Om upt het Christendom te vallen.

16 Mijn Dziendt wꝛ die dit pꝛijkel sien /
Ep laet ons altijdt neerstig waken /
Of siet wꝛ sullen niet misschien
Maer seker in 't verdziet geraken.

17 Laet ons de werelt / sond' / noch bleyg /
Noch ook de Dupbel pet toe-bieren.
Maer altijt afslaen haren eys;
En na Godts Woꝝdt ons leven sieren.

Een yder neemt sijn tijdtje waer,
Als Swaluw, Kraen, en Oyevaer.

STEMME: Laet ons een affcheyt maken.

1 N is de Winter henen /
Haer vꝛucht die heeft gedaen /
Het Is dat is verdweenen /
Mits de Lenten is verscheenen;
Die ons valt soet en lieflik aen.

2 Spbaert ons veel geneugden /
De Werdkloot woꝝt verciert /
Het kiestje schijnt vol vꝛeugden /
't Is of d'heel' natuer verheugden /
De Lieutwrik singt en tiereliert.

3 De Swaluw siet men sweben /
Vliegt ober gras en krupdt;
De Mug schijnt weer te leven /
En met vꝛeugt sich te begeben /
Om 's Menschen bloedt te supgen upt.

4 Wꝛ sien hoe d'Opebaren /
Haer tijdt ook nemen waer /
Die kortz noch bezre waren /

Bliegen hier nu t' saem by paren /
 Gelyk men siet / soo hier en daer.

5 Het Muschje heeft (uyt minnen)
 Op 't nesje sich geset /
 Om vrucht te mogen winnen /
 En wy sien ook hoe de Spinnen /
 Seer konstig bzeven menig net.

6 Nu 't gras begint te groepen /
 Hoozt men ook ('t welk is soet)
 't Geblaer en jeugdig loepen /
 Van de nut en vruchtbaer' Koepen /
 Het welk den Huysman voordeel doet.

7 De Son die laet sijn stralen /
 Sijn soete glans / en schijn /
 Vast lieflijk op ons dalen /
 Waer door dat het altemalen
 Nu schijnt vol seugt en vzeugt te zijn.

8 Alleen de Mensch eplacy!
 Blijft na de Geest noch hout /
 't Schijnt hy geen conderfacy
 (Schoon al toont hem Godt sijn gratie)
 Met syne Godt inwendig houdt.

9 't Hert blijft noch onherboren /
 Ja schier alleen de Mensch
 Schijnt noch te zijn als boren /
 Schoon al klinken in sijn ooren /
 Godts Woorden na sijn wil en wensch.

10 De klare beekjes stroomen
 Staeg ober hem seer soet /
 Hoe of 'er doch mach komen /
 Dat 'er nu niet wort vernomen
 In hem een Godlik nieuw gemoet !

11 Het schijnt dat dese tijden
 Soo salig niet en zijn /
 Als soet en sonder lijden ;
 Mits men sich nu mach verblijden /
 En Christ'nen heeten sonder pijn.

12 Maer wee ons! soo Godts goetheyt /
 Tot weeld' getrokken wert /
 En niet tot goedt 't gemoet leydt.
 Wee ons! soo dees tijdt (vol soetheyt)
 Ons' herte meer en meer verbert.

13 Dies raed' ik (wie 't mach wesen)
 Sijn tijdt te nemen waer /
 En dat hy wil in desen
 Dypen tijdt / veel leering lesen:
 Hjt Swaluw / Kraen / en Opebaer.

Aen J. J. en N. H.

STEMME: Hoe leg ik hier in dees elende.

1 **E** / op die d' Echt zijt in getreden /
 En aen malkander u verbindt /
 Met handt / met mondt / en alle leden;
 Zyt ook inwendig soo gefint;
 Om niet meer twee / maer een / na desen /
 In voorspoet / en in dyk te wesen.

2 Wat is de Echt / als in de herten
 Der echte Lien geen liefde woelt?
 En dat door liefd' elk anders smerten
 Niet als sijn eygen smert geboelt?
 Doorwaer 't is nutter vyz gebleven /
 Als sonder liefd' in d' Echt begeben.

3 Maer als door liefde twee geminden /
 Soo worden tot den Echt ver socht /
 Dat sy geen ruste konnen vinden /
 Eer sy te samen zyn verknocht;
 Soo is 't gemeenlik vooz die beyden
 Vereenigt beter dan geschepden.

4 De liefde doet 'et alles boegen /
 Schoon of de lystocht schraelder zy;
 Sy hebben nocht ans haer genoeghen /
 Nu meer als doen sy waren vyz.

Doet sulke liefd' u t'samen binden /
 Soo sult gy u verbeterd vinden.

5 't Is vooz u Blypdegom een zegen /
 Hebt gy van Godt in uwen hups /
 Een Vrouw die zedig is bekrege /
 En helpen dzagen wil u krups ;
 Vermits sy 't suer sal doen versoeten /
 Wanneer u onheyl komt ontmoeten.

6 Een goede Vrouw is als de Sonne
 Die 't gantsche hups rondom beschijnt ;
 Daer beel onheyl ('t zy hoe begonnen)
 Gelyk de nebel dooz verdwijnt ;
 s' Is als een kusse dat de steenen
 Men stukken moysen doet daer henen.

7 Gy Blypdt soekt dit voozbeeldt te volgen /
 Denkt wat een kussen is geseydt :
 Toont (hoe u Bziendt is meer vervolgen)
 Hem des te meerder bziend' lijkheyt ;
 Versoet dooz sachtheyt sijne sinnen /
 En wilt soo 't quaet niet goetd' verwinnen.

8 Doch 'k hoop daer sal geen oorzack wesen ;
 Maer als 'er oorzack komt dit doet /
 Wilt beyde alle onheyl vzeesen /
 En vooz de eerste twist u hoet /
 Soo valt de tweede niet te schroomen /
 Daer licht meer onheyl uyt soud' komen.

9 Nu 'k wensch dat u de Heer sal zeeg'nen /
 Met liefd' ; op dat 't zy hoe 't u gaet /
 Dat gy malkander meugt bezeeg'nen /
 Na recht bereyts der Echte staet.
 Maer soekt vooz al u Godt de troutwe /
 Die gy hem schuldig zyt / te houtwen.

Aen N. G.

STEMME: O Heere gy staet altijdt in mijn sinnen.

1 't **G** Een (na gy segt) dat gy hebt voorgenomen /
 Is noodig tot der Zielen Saligheyt /

Maer

Maer eer men wel tot sulken saek kan komen /
 Soo dient het hert al byp wat voorbereydt. (den

2 't Moet dooz Godts Woordt tot afkeer van de son-
 Gebrecht zijn / en gedwee / en murto gemaekt ;
 Ja soo dat 't soekt daer van te zijn ontbonden ;
 En noyt met lust / meer sonden wetens smaekt.

3 Maer soekt (als 't soo van 't quade is ontledigt)
 Duchtbaer te zijn in 't goed / en wenscht / en tracht /
 Om met sich selfs en Godt te zijn bezyedigt ;
 Ja bidt daer toe Godt aen om hulp en kracht.

4 Is dus u hert bereypt / soo wilt byp komen
 Tot 't noodig werk / des niet / maer is u hert
 Noch van de sond' of werelt ingenomen /
 Soo beyt noch wat tot gy bequamer wert.

5 't Doen is van nood' / doch nutter kan het laten
 Noch zijn / wanneer men 't niet met ernst begint ;
 Maer dat men 't komt alleen uyt fleur t'aenwatan ;
 Of om 't genot / of pmandt die men miint.

6 Ach ! dan kan 't doen / tot grooter onheyl srekliken ;
 Want die Godts dienst lichtbaerdig pleegt / verdoemt
 Sich selfs daer dooz : want hy dan schijnt te gekken
 Met Godt / en 't geen daer Godt in woordt genoemt.

7 Dies ondersoekt (mijn Dziendt) u hert te degen /
 Siet of gy daer ook anders net in bindt /
 Als byese Godts ; het welk u doet bewegen /
 En tot Godts dienst (in schijn) doet zijn geslnt.

8 Is 't byese Godts (gelijk ik 't hoop te wesen)
 Soo treet byp toe : en maekt een vast besluyp /
 Om Godt voortaan al meet en meet te byesen ;
 En om het quaedt geheel te weeren uyt.

9 Men kan het quaedt in 't eerst soo selden sluyten /
 Dat 't gantsch niet reyt ; maer leyt als doot ter neer ;
 Maer met 'er tijdt soo moet men 't quaedt soo uytten /
 Dat (schoon het perst) noyt uytberst tot een Heer.

10 Soekt dus (mijn Dziendt) dooz oeff'ning 't quact
 te weeren ;
 Hoeyt Godt om hulp en kracht gedurig aen ;

Met hem kan men de grootste bypandt keeren /
Die sonder hem niet tegen waer te staen.

11 En als 't gemoet tot Godt aldus bereydt is ;
Soo sie wel toe dat gy niet weder dwaelt :
En dat de geen / daer Eva dooz verleydt is /
Niet van 't eng / op 't rupme weer en haelt.

12 't Verepscht veel werk op 't enge padt te raken /
Maer meerder noch daer op te blijven gaen ;
't Is veel met Godt een vast verbondt te maken /
Maer dan genoeg wanneer dat wordt voldoen.

13 Ach ! swaerlik is 't volstandelik te blijven /
Ten eynde toe ; mits 't vlees haert kruys. Doch (Dzient)
Gaet niet te rug / al schijn ik 't swaer te schryven ;
Hy bindt ook vreugt die Godt met pber dient.

14 Mijn schryven dient alleene tot waerschouwing
Of gy missehien noch misten hier of daer ;
En 'k hoop het sal ook dienen tot opbouwing
Van Godes kerk. Daert wel : en denkt dit naer.

Aen A. D.

S T E M M E : Helena.

1 **M**Et kommer en verdziet / met dzuk en herten-seet /
Met waeren azrebeydt / en pziikkeling van 't sweet /
Sprak Godt tot Adam / sult gy u op d'Werd geneeren ;
En tot de Vrouwen : met pijn sult gy u Zaedt vermeerren. (goedt

2 Wel mocht men vraghen / Heer / is 't dan de Mensch niet
Te leven by en bly / in rusten en doozhoet ?
't Schijnt ja ; 't wozyt soo betracht : Doch 't kruys geeft baek
meer voozdeel :

Want daer dooz komt men wel tot Godt / en beter voozdeel.

3 Hoe dat ? maer als de Mensch des Werelts heyl ontgaet /
Soo siet hy eerst hoe los hy in de Werelt staet ;
Hoe weynig hy daer aen mach houden en vertrouwen /
En echter is 't soo dat hy ergens aen moet houwen ;

4 Want als hy niet yet heeft / daer op syn herte siet /
Soo wozyt hy desperaet / en valt in doots verdziet.

Dies als hem 't Hertſch ontgaet / ſoo ſoekt hy op en neder /
 Soo trekt (gelijk 't Compas) ſijn herte heen en weder.

5 En mits hy weet dat hy op 't Hertſch niet ſteimen mach /
 (Want dat hy heden heeft dat miſt hy d'ander dag)

Soo ſchepdt hy ſijn gemoet van 't onder aertſch gewemel ;
 En ſoekt dies beter trooſt / waer doch ? maer in den Hemel.

6 Men wie ? maer aen ſijn Godt : die ſijne Ziel bemint /
 Daer by is 't dat hy trooſt / en ware ruſte vindt ;

En hier toe drijft hem 't kruys : Want dikwils ſonder 't ſelve /
 Soo ſoud' het Hertſch vermaek 't gemoet geheel bedelven.

7 Wel is 'et kruys dus nut / hoe 't dan ſoo ſeer geſchzooimt ?
 En waerom 't liever niet met luſt verwelkekomt ?

Maer 't vlees is 't ſeer onſoet / dies wozt 'et veel gebloden ;
 En daerom achten 't veel ook vooz haer niet van noden.

8 Maer 't is niet ſoo het ſchjnt / 't is nut vooz menig
 Menſch :

Dies raed' ik u / O Maegt ! ſchoon 't u na wil en wensch
 Hier altijd niet en gaet / dat gy 't ſiet wel te vatten ;

Veruoegen en gedult / zijn vooz u groote ſchatten.

9 Hebt gy geen Hertſche ſchat / als menig groot en veel /
 Denkt 't is hier haest genoeg ; hy Godt is 't beſte deel.

Laet daer u herte ſijn geveſt op 's Hemels goeden ;

Soo ſitt gy (ſchoon hier arm) noch rijk zijn van gemoede.

10 Wozt gy ook niet ge-vert / ge-acht / en ſoo ontſien /
 Belijk men dikwils doet geleerd' en rijke Lien ;

Soo keert al weer tot Godt / en denkt die ſiet wel neder ;

Als ik die eer en min / ſoo doet hy 't my ook weder.

11 Gaet dus in alles voozt / en houdt u aen den Heer /

Dat is de rijkht' / en grootſt' / de vziendt / trouwt' en noch meer.

Ik weet geen beter raedt vooz u en my te geven /

Als dat wy ſtaey op hem 't oog hebben in dit leven.

Aen verſcheyde Dochterſ.

STEMME: O Zalig Heylig Bethlechem.

1 **L** Het ons eens vooz de Velden gaen /

Daer veel Leermeeſters vooz ons woonen ;

Ja daer de Boeken open ſtaen /

Die ſonder Letters ons vertoonen /

2 En hoe/ en wat ons staet te doen;
 Te weten/ in Godts Wet te bloepen;
 En juist gelijk het jeugdig groen /
 In onse Lente tijdt te groepen.

3 Gy/ die nu in u Lente zijt /
 Wilt op de tijdt met vlijt nu passen;
 Ontlupht/ en spruyt/ 't is wassens tijdt /
 Dat nu niet groept sal licht niet wassen.

4 Stijgt upt de sonden als het krupdt /
 Komt upt de swarte Werde stijgen;
 En spruyt en bloept/ als 't bloempje spruyt /
 Als 't vocht en warmte komt te krijgen.

5 't Is droebig dat wy/ die in warmt'
 En regen staen na 's herten wenschen /
 En worden als van Godt om- armt;
 Noch zijn soo doz en koele Menschenen.

6 Ach! ach! het stom onwetend lof /
 Dat overtuygt ons wel te degen;
 Want die al heeten upt het stof
 Der sonden op te zijn gestegen /

7 Staen dikwils noch soo doof/ of sp
 Weer gantsch ter Werden souden stijgen /
 Daer 't gras (als 't regen krijgt/ als wy)
 Komt groen en jeugdig op te stijgen.

8 De Werde/ schoon al is sy swert /
 Die geeft ons vrucht om af te leven /
 Als sy besaeyt/ be- arbeydt wert;
 Ja dan siet men haer rijklik geben.

9 Veel meer behoort het Godlik Zaedt
 In ons (wy redelijke Menschenen)
 Te wassen; want ons vroeg en laet /
 Het Hemels Licht beschijnt/ na wenschen.

10 Dies laet de Liefde en 't Geloof
 Te recht in onse herten woonen /
 Soo sullen wy niet doz/ noch doof /
 Maer groen en jeugdig ons vertoonen.

11 Nu laet ons noch wat zijn in 't Velt /

En berder uyt de krupden leeren /
 Hoe 't met ons menschen is gestelt /
 In 't komen en in 't weder keeren.

12 Wp zijn als gras (soo Petrus spreekt)
 Het gras dat wordt schier af gebeten /
 Soo haest als 't uyt 'er aerden steekt /
 Of wordt eerlang ter neer gesmeten.

13 Ja schoon het rijst tot in den top /
 Soo kan 't nochtans niet lange wassen :
 't Verwelkt seer haest. Dit kan men op
 Ons leven (dunkt my) ijdig passen :

14 Gelyk als 't gras veel prijkel tijdt /
 Eer het tot in den top kan komen ;
 Alsoo wordt ons ook licht de tijdt /
 Eer wp volwassen zijn / ontnomen.

15 De Doodt die rukt 'er veel in 't graf /
 Schier eer sy uyt haer Moeder stijgen ;
 Ja meest sijt hy se 't leven af /
 Eer sy dooz ouderdom neer stijgen.

16 d' Een stikt dooz pest / en d' ander wert
 Dooz 't Swaert gevelt van sijn partje ;
 Een ander wordt sijn tijdt verhozt /
 Met groote brant of koud' te lpen.

17 En schoon de Mensch geen toeval krijgt /
 Wp kan nochtans niet lang hier wesen ;
 Sijn temperment verloopt / dan sijgt
 Wp neer / gelyk hy is geresen.

18 Wat is 't dan met de mensch? eplaes!
 Of hy schoon lang hier omgegaen heeft?
 Wp 's dan niet meer als wormen aes /
 En hop / hoe schoon hy ook gestaen heeft.

19 Eplaet ons onse nietigheyt /
 Wp gras en krupdt soo kinnen leeren ;
 Dat wp tot steruen zijn bereydt /
 Als ons de Doodt komt oberheeren.

Aen M. C. D.

STEMME: Van den 8 Psalm.

1 **S**choon of een Lichaem sterk is en boltwassen /
 Soo dient men nochtans daer wel op te passen /
 Met spijs en drank sal 't blijven in die graet /
 Want anders het haest weder neder gaet.

2 Soo ook al is een Mensch al hoog en beere
 De Deugt-trap opgeklommen tot den Heere ;
 Soo dient hy nochtans staeg in 't geen hy werkt /
 Het dat hem na de Geest voedt en versierkt.

3 Hier toe is nut Godts Woordt niet ernst te lesen ;
 Ook kan 't vermanen hier toe dienstig wesen ;
 Noch meest als elks gemoet ten goede strekt /
 En garen wil tot deugt zijn opgewekt.

4 O ! o ! dan kunnen sulke r' samspraakten
 't Gemoet en hert seer sterken en vermaken ;
 Ja soo dat 't Lichaem noyt sulke voedsel smackt /
 Noch het dat hem soo sterkt noch soo vermaekt.

5 De Deugt (als liefde oeff'nen) geeft ook sterckheyt :
 Ook schoon men al sijn kracht daer aen te werck leydt.
 De oeffening maekt lust / de lust maekt sterk /
 En deugt hoe meer gedaen hoe beter werck. (ken ;

6 Kracht wordt ook vast / dooz veel met Godt te spre-
 Want hy sendt hulp wanneer wy daer om smeken,
 Nu om te wassen op in deugt en 't goetd /
 Dees midd'len men in 't wezt ik stellen moet.

7 Men moet op 't padt vertragen noch omkijken ;
 Want sulke omsien doet wel geheel beswijken.
 Dies moet men soo men wil dooz d'enge Boort /
 Met neerstigheyt gestadig dzingen voort.

8 En houden ons vast dooz 't geloof aen Gode ;
 En dooz de liefde'. Siend' staeg op sijn Geboden /
 En treden voort daer ons die wijzen heen ;
 Al sijnde 'et ook met 's vleesch vernuft en reen.

9 Aldus / aldus gedurig voort te treden /

Dat

Dat kan en sal schoon door veel tegenheden /
 Het Lichaem ook tot swakhcyeft wordt gebracht /
 Staeg geben 't hert inwendig nieuwe kracht.

10 Ja sal 't gemoet ook troost en vzeugde baren ;
 Want schoonder pet het Lichaem mach beswaren ;
 En dat ons Godt (soo 't schijnt) hier onspoet sendt /
 't Wordt door 't Geloof ten besten al gewent.

11 't Verlies van goe / ja sulke lieve Vrienden /
 Die ons na Ziel en Lichaem daeglik dienden /
 Natuerlik droefheyt vzeugen aen het hert :
 Maer dit versacht en licht weer seer de smert.

12 Wanneer men denkt of vast'lik kan gelooben /
 Dat hare Zielen rusten by Godt boven :
 Men weet dat 't hier was als een woestie Zee /
 En dat by Godt is rust en stille ree.

13 Dit overdenken en soo goedt vertrouwen /
 Kan droefheyt in balans en mate houwen ;
 Ja soo dat schoon het ooge weent en treurt /
 Het hert nochtans inwendig blijdschap beurt.

14 De hoop om weder eens by een te komen /
 In 't selschap Godts en alle ware woomen ;
 Daer noyt / daer noyt (hoe lang geweest) eens weer
 Sal schepden komen / troost 't gemoet ook seer.

15 O wonderlijke kracht ! O diepe soetheyt !
 Die schoon men treurt de vromen in 't gemoet leydt.
 Voorwaer 't is soo verborzen kracht en schat /
 Dat geen natuerlik Mensch die opt bevat.

16 Wel kan men hier alreede sulks gebeuren /
 En kan der sulke vzeugt nu zyn by teuren ;
 En is goet selschap hier soo lief en soet :

O ! o ! wat vzeugt en soetheyt sal 't gemoet (nen ;
 17 Van scheppen / als 't by Godt in rust mach woo-
 En dat Godt sich in 't selschap komt vertoonen /
 En blinken laet sijn vrolijke Menschijn :
 Voorwaer 't sal daer (nu) onuytspreklik zyn.

18 O Maegt ! soo wy dit hepl nu recht bevatten /
 Soo sou gewis voor ons al d'aertsehe schatten /

En eer/ en wellust/ of sulks in waerdyp /
Maer schijnen niet als d'zek en slijk daer by.

19 Wel dan/ nu Maegt/ om eens soo ver te raken /
Dat men dees heyl-trap waerlik mach genaken ;
Soo laet ons daeglik boozt gaen in het goedt /
En sien niet om dooz booz noch tegenspoet.

20 Maer houden staeg het oog tot Godt hier boven /
En als met arme dooz liefd' en gelooven /
Hem vast omhelsen. O! gewiss'lik hy
Sal ons dan 't eeuwig heyl eens setten by.

Aen G. D. en M. J. Weduwen.

STEMME: O Kersnacht schoonder dan de dagen.

1 't **V**erlies van goet kan dapper smerten /
't **B**erlies van eer gaet seer aen 't herte /
Maer 't missen van een Bedt- genoodt /
Daer mee men nimmer schier verschilden ;
Maer dat d'een staeg als d'ander wilden /
Dat maekt de rouw noch alsoo groot.

2 't **I**s ook niet vzeemt/ maer gaet op reden ;
Want schepding van gesonde leden /
Dat baert natuerlik smert en pijn :
Maer al dit leet wort wel ver sleten /
En met 'er tijdt schier heel vergeten ;
Maer dan is 't tijdt voorzichtig zijn.

3 **A**ls ymandt komt uyt 't siek-bedt stijgen /
Licht weer een and're siekt sal krijgen /
Indien hy sich niet dapper hoet /
Soo siet men 't dikwils ook gebeuren /
Dat dertelhept wel komt na treuren ;
Want rouw' is lastig booz 't gemaet.

4 't **B**ermaek ('t is Mensch'lik) wordt verkoren /
En rouw byengt hier niet weer 't verloren /
Dies scha verdoost/ 't hert wordt weer bly :
Maer/ O! de maet dan wel te houtwen /

Is werks genoeg voor jonge Vrouwen /
Licht raekt dan zedigheidt aen 't sp.

5 Dies om 't verlies niet al te klachtig /
En in 't verdooben weer aendachtig
Te wesen / dient in sulken staet
Als g'p ook eens zijt in gekomen /
Dies ik dees' stof had voorgenomen /
Schoon 'k niet en weet hoe 't met u gaet.

6 Indien 't verlies u noch doet weenen /
En g'p hebt droefheyt om de gene
Die u sijn door de doot ontscheurt:
Soo laeft u herten en gedachten /
Met Godes Woordt en wil betrachten;
Dit baert wel troost wanneer men treurt.

7 Of is uw' rouwe wat verschoben /
Laet aendacht nochtans niet verdooben;
Want die 't gemoet houdt in balans.
Daer aendacht wijkt vergaen goe zeden /
Curieusheyt / dertelheyt / klap-rede /
Daer toe strekt dan haest 't herte gantsch.

8 En dat betaemt geen Christen vrouwen /
Die moeten haer hier supber houwen /
Manierlik / zedig / kups en stil.
G'p soekt u altijd soo te dragen /
Soo sult g'p Christum soo behagen /
Dat hy u Trooster wesen wil.

Geen booser wonden,
Als door de sonden.

STEMME: Zijt gy in angst en schroomen.

1 **O** Sonde! boose sonde!
Hoe smert en bijt uw' wonde:
G'p bijt met uwe tanden /
Tot in de ingewanden.

2 En geeft vergifste steken /

En

En dood'lijke gebzeken ;
 Ja waer gy wordt besitter /
 Daer maekt gy 't alles bitter.

3 En doet het herte lijden /
 Of hier / of na dees tijden ;
 Geeft hier u wond' geen smerte /
 Soo sal g' hier na in 't herte

4 Gelijk een adder bijten ;
 En doen dooz pijn uptkriften :
 O ! o ! verbloekte sonden /
 Hoe smerten my u wonden.

5 Doozwaer hy 's noch gelukkig /
 Die hier (al valt 'et d'zukkig)
 Te recht in sijnder herte /
 Geboelt u wondens smerte.

6 Want die krijgt dan noch hope /
 Hier na u smert t'ontloopen /
 Die hier sijn schult gaet boeten /
 Sal billik niet weer moeten

7 Hier na daer straf booz lijden /
 d'Gen straf kan d'ander vryden.
 Doch dit moet eenmael waer zijn /
 Dat uwe straf moet swaer zijn.

8 Wel wie sal dan niet bzeesen
 Van u gewont te wesen ;
 En wie van u gebeten /
 Mach nu niet garen weten

9 Hoe dat sijn Ziel gewont is ;
 Op dat hy als hy 't kond is /
 Mach na genesing soeken /
 En raedt in Godes Boeken.

10 Het middel daer beschreven /
 Nu ons tot heyl gegeven /
 Is boete / ware boeten /
 Daer wy dooz soeken moeten

11 Genesing onser Zielen /
 En 't quaet daer wy in vielen /

Dees hoet' en sond' ontladen /
Geschiedt by trap en graden.

12 De eerst' is selles' kennig' /
En weten van Ziels' schennis.
De tweed' om wondes' smerten
Bedroeft te zijn van herten.

13 De derd' is sonden haten /
En willig sonden laten.

De vierd' is / te doen merken
Ons' deugt en goede werken.

14 Met bidden en met smekken /
En veel met Godt te spreken ;
Dus moet men gaen by treden /
Van qua tot goede zeden.

15 En weeren soo de sonden ;
Eerst leggende tot gronden /
Sich selfs wel onderzoeken /
En ook met een Godts' Boeken.

16 Dit brengt tot sonden kennig'
't Verstant tot haet van schennis ;
De haet tot sond' betreuren ;
't Betreuren tot afkeuren.

17 Van weder quact beginnen /
Sond' laten Deugt beminnen ;
Deugt minnen / deugt hanteeren /
Hanteeren vaster leeren.

18 Wanneer men aldus handelt /
En voort het Deugt-padt wandelt ;
Soo wordt de Ziel genesen /
En heeft niet meer te vreesen.

19 Maer / och ! wat grooter smerte /
Gevoelt hier dooz het herte ;
Eer men soo ver kan raken /
Dat men weer troost kan smaken.

20 Deel soeter is 't de gene /
Die van sijn Jeugt alheene /
Sich schikt tot ware deugden ;

Die baren 't herte vzeugden.

21 Maer gy/ o boose sonden!

Geeft 't herte sulke wonden /

Dat naeu in beele jaren

Weer troost kan openbaren.

22 Wel wie sal u niet haten /

Die dit recht komt te baten /

En u als Slangen blieden /

Die haer sennjn ons bieden.

23 Hy mist gewis goe kennis /

Die niet en bliedt u schennis ;

Men kan u leelikheden

Niet schild'ren upt met reden.

24 Maer deugt die is te roemen /

Met roem niet om te noemen.

Men bindt de grootste vzeugde /

Dooz 't plegen van de deugde.

Schijns bedrog baert veel verdriet,
Door naeu toefien men s' ontvliedt.

STEMME: Sal ik noch lang met heete tranen.

1 **W**at is de Werelt met haer luyfter?
Dat somtijds noch vet schijnt / is niet ;

Haer schoonste glans bebindt men duyfter /

Wanneer men haer te recht besiet ;

Haer hepl dat rust

Gantsch op de lust /

Van 's Menschen hert ; dies snijdt de lust / en waen

Van 't wesen af / en siet wat daer blijft staen.

2 't Sal wepnig wesen (na mijn oozdeel)

Ja min als niet ; want neemt : wat 's 't goudt ?

Daer menig in stelt soo groot boozdeel /

Dat hy 't als booz sijn Afgodt houdt ;

Wat 's 't meerder waerd

Als steen / of aerdt ?

Booz

Doorwaer niets meer / acht men 't niet meer te zijn /
Haer meeste nut betreft de Medecijn.

3 Doch 't is ook nut om meed' te hand'len /
Maer die dat doet / of 't seisd' bewaert /
Is 't baek eenlust ; want gaet hy wand'len /
Het drukt en hangt hem seer beswaert.

Ook schoon al is 't
Vast in sijn kist /

Hy breeft een dief / of ander ongebal ;
Dies (sonder dienst) is 't ondiensf overal.

4 Eens meende ymandt rijk te wesen /
En was 't ook soo men 't worden mach ;
Want hy veel stoffe had gelesen /
Hyt d' Werd' / 't welk elk voor goudt aen sach ;
Sijn rijkdom duert /
Tot dat men 't puert /

En 't selfd' niet meer voor goudt / maer aerd' aensiet ;
Dooz welk besien sijn schat, wierdt rat te niet.

5 Dus is de Wer't in al haer deelen /
Haer heyl bestaet al meest in waen /
Dies wil men haer te recht sien speelen /
Doo dient de waen eerst afgedaen ;
Want sonder dat
Schijnt sy noch wat /

Maer schepdt men heel het wesen van de schijn /
Doo sal s' in daedt doozs niet meer minbaer zijn.

6 Wel is 't (soo 't is) dat sy meer smerten /
De Mensch als vzeugt en soetheyt geeft ;
Hoe komt dan dat des Menschen herte
Doo vast noch aen de Werelt kleeft ?
D' Doozaek hier van

(Doo 'k merken kan)

Is onkund' : want dat baek d' doozsaek is / dat
Eending (veel) niet soo 't is wort opgevat.

7 Wel hoe 's de Mensch noch soo onkundig ?
De wijl hy hoozt veel wijse raedt ?
Maer om dat hy niet naeu en bondig /

Op alle saken acht en slaet ;
 Want schoon hy hoorz
 Hyt Godes Woordt /

Verhalen 't onderscheyt van goet en quaet /
 Noch vat sijn hert 't verscheel niet in der daedt.

8 't Welk doet sijn acht' loogheyt in 't hooren /
 Want als hem leerings stof komt vooz /
 Soo leent hy niet sijn hert / maer ooren ;
 Dies 't niet en dzingt tot binnen dooz :

En dooz de lust
 Tot Aertsche rust /

En staet / en eer / wozt soo sijn hert verhert /
 Dat 't dings- waerdy vooz hem niet kenbaer wert.

9 Maer om nu daer toe weer te komen /
 Dat men elk ding met onderscheydt
 Kan aensien / dient eerst wech genomen
 's Bles oordeel ; 't welk 't verstandt verleydt.

En dan getracht /
 Dat men naeu acht /

Op yder dings gebolg / en vzychten slaet /
 En sien of 't Ziel of Lichaem schaed' of baet.

10 Dit doende sal men klaer bekennen /
 Elk dings waerdy ; en als men 't kan /
 Soo sal men hert en sin licht wennen /
 Om 't nutst / en best te nemen an ;

Dat 's 't geen ; waer upt
 De Ziele spzupt

Een ontwaerdeerlik goet / hier / en hier na /
 En 't Lichaem ook meer voozdeel doet als scha.

11 Welk hepl ontstaet en bloept upt deugden /
 Als liefde en sachtmoedigheyt /
 En sulke meer ; want sulks meer vzeugde
 Als d' Aertsche overbloedigheyt

't Hert haert. En dat

Is wel een schat /

Ja d' alderkostelikst' vooz Lijf en Ziel.
 Voozwaer elk had een schat soo 'm deugt gebiel.

Van veel gequel, droefheyt, en pijn,
De Menschen selve oorfaek zijn.

STEMME: Sal ik noch lang met heete tranen.

1 **D**E Werelt is seer vol droefheden /
En leelijkheid / gelyk men siet ;
Maer soo 't de Menschen selfs niet deden /
Hy waer noch dus beklagelik niet.

Eer / wellust / schat /
En 't gene dat

Daer meer afhangt / ontstelt des Menschen hert /
En geeft booz rust / vrel quellust / stryft en smert.

2 Elk waer een Prins / kond' hy beheeren /
Sijn tochten tot de pdeelheyt ;
En liet door liefd' sijn hert regeeren /
En was tot vrede staeg bereydt :

O ! dat waer lust /
En dan waer rust

En soetigheyt noch groot hier op ter Aerd' ;
Van wiert verfoet 't suur dat nature baert.

3 Nu lydt / en strydt, en d'acst 'er menig
Om eer / soo seer / dat 't goedt en bloedt
Verstint / en wint / schoon 't somtijds eenig
Der mach en kitt'ling d'herffen doet ;

Meer heeft men niet /
't Meest is verdriet ;

Want mits men moet een anders eer sien meer
Als s' epgen ; soo byt spijt (uyt nydt) 't hert seer.

4 Hier uyt ontstaen ver schepde stryden ;
Met mondt / met handt / met swaert / met vracht ;
Elk wil om eer veel doen en lyden ;
Noch twist / noch lijfs-verdziet men acht.

By kleppen is 't
Veel woorden twist ;

Die groot zijn stryden om eer / met vracht en swaert ;
Soo dat alom 't eer soeken quelling baert.

5 Om wellust's quellust op te volgen /
 Dient men ook sterck aen 't werck / aen 't doen ;
 Een dag-huer is haest opgesvolgen /
 't kost veel na tong-lust sich te voen.

En wat 's noch dat ?

m' Is 't soet haest sat ;

Doch dat 's noch 't minst / daer 's meer / de wellust spuyt
 Deel siekte / pijn / droef-zijn / kort leven uyt.

6 Een Guls' gaert toont sich als een Bercken ;
 Hy 's vol onsoet / heeft schaemt noch eer /
 Hy kijft en knoort / versuynt sijn werken ;
 't Wyf spijt haer leet / dies kijft se weer ;

Dies wort 'et hups /

Dol twist en kruys /

't Lijdt door versuynt aen 't Lijf gebreke en noot ;
 Dus is 't verdriet uyt wellust ook seer groot.

7 't Goet hebben lijkt wat meer te wesen ;
 Vermits dat handt en oog' verbult ;
 Maer gy schat-soeker moogt wel vreesen /
 Want gy 'er veel om lijden sult

Eer 't u vernoegt ;

A hert dat woegt

En bijt u / als 't u hier of gints mislukt ;
 Ook maekt de zorg u borens back bedrukt.

8 Doch dat noch 't slimst is by 't vergaren /
 Is ; dat daer by gaet veel krakkeel ;
 Elk wil sijn eer en recht bewaren /
 Hier uyt ontstaet het plepten veel /

En woorden-srijt /

Daer door de nijt

Dast wast / en elk soo dapper maekt vergramt /
 Dat m' niet alleen met mondt / maer handen kempt.

9 't Gerucht hier van maekt veel ontfelden /
 Elk bindt sijn aenhang in sijn quaet /
 Daer uyt ontstaet veel twist / en schelden /
 En achterklap / en quade ract.

En sijn sy groot /

Daer 't quaet uyt spzoot /

't Ont

't Ontstelt wel Doop en Ste'en ; ja 't gantsche Landt
Maekt in rumoer / en licht in quade standt.

10 Dus is de quelling / die de Mensch
Sich selfs en and're doen / heel groot ;
Ja soo dat Menschen somtijds wenschen
(Apt desperaetheyt) na de Doodt ;

Alleen om dat
Eer / wellust / schat /

Sy niet na wensch verkrijgen hier op 'Werd' ;
Dies eere / wellust / schat veel plagen baert.

11 Eplaes ! een saek om te beklagen /
Dat men sich dus slaefachtig maekt /
En dat men niet scheidt meer behagen
In 't geen daer 't hert tot rust dooz raekt.

Soo elk (vernoegt)
Na tijdt sich boegd' /

En leefden onderling in liefd' en vree /
En dat elk ander als sich selve dee ;

12 Van soud' de Wer't soo quaet niet wesen /
Als sy nu is. Doch echter waer
Natuers verdriet noch al te vreesen /
Maer niet als nu / soo veel en swaer.

De siekt' en pijn
Soud' minder zijn ;

Want dooz het ongeregelt leven / wort
De Mensch al veel met siekten ober slozt.

13 En schoon nature baerd' ontstelling /
Soo soud' (als d'omwegang soo soet
En hulpsaem was) 't niet sulke quelling
De sieke baren als 't nu doet.

En als natuer
In goe bestuer

Een tijdt mocht zijn / en blijven by de Mensch /
Op leefd' in soetigheyt schier na sijn wensch.

Kiest zijn, voor schijn; 't wis voor 't onwis:
Dient Godt, u heyl heel seker is.

STEMME: Sal ik noch lang met heete tranen,

1 **H**oewel m' hier mocht gewenschter leven /
Soo elk daer recht waer toe gesmit;
Tijdt schijnt nocht ang geen kans te geven /
Tot sulken eeuw; mits men bevindt

Dat meer en meer /

Goet / wellust / eer /

Geacht wort en betracht. Dies moet m' alleen
Met d'hoop tot sulken eeuw niet zijn te vreen.

2 **T**e meer nu eere / wellust / schatten /

Hier soekers hert veel quelling geeft;

Soo dient m' yet beters op te vatten;

Daer 's yet dat maekt dat m' eeuwig leeft /

In volle vreugt:

Dat 's repne Deugt;

Daer dooz verkrijgt men meer / of men hier had

Al's Werelts eer / vermaekt en groote schat.

3 **H**ier voelt Deugts-pleger troost in 't herte;

Ja schoon hy lijdt / van die 'm benijdt /

't Mach vel en vleesch een wepnig smerten;

Maer 't hert / het edelst blijft bevrijt;

En strijdt hy dooz /

Soo is 'er vooz

Hem soo veel eer / vermaekt / en schat bereydt /

Als hy begeert by Godt in eeuwigheyt.

4 **O** groot geluk! dat sulke gaben

Noch krijgbaer zijn vooz slechte Lien.

Wie sal met Verkens-draf sich laben /

Die 's Daders tafel komt te sien

Dol opgedist?

O wonder is 't /

Of waert / soo die sich hielt met draf te vreen;

Te meer / soo 'p seer ter Tafel wierdt gebeeen.

5 Creect aen dan gy Liefhebbers allen /
 Hoe ongeacht / hoe liepyn van vzeugt /
 Hoe arm van staet ; wilt sterk aenbassen /
 Om Godt te off'ren repne deugt.
 Godt siet niet toe
 Van wie / maer hoe
 Hy wordt gediene. Waer op dan volgt 't besluyt ;
 Wie hy des Hemels goedt sal deplen uyt.

Aen A. en H. C. D.

S T E M M E : Na u begeer Maegdekens siet.

- 1 't **I**s goedt hebt gy met uwe monde
 De Werelt gaen versaken ;
 En 't is veel (is 't uyt 's herten grondt)
 Dat gy met Godt een vast Verbondt
 Van liefd' en trou gingt maken.
- 2 Maer meer is 't als gy in de strijdt /
 De Dpandt kond verwinnen ;
 En dan 's 't genoeg / wanneer gy zijt
 Beweest hier besig / al u tijdt /
 Om Godt op 't hoogst te minnen.
- 3 't **I**s weynig pijn te nemen vooz /
 Hopt quacdt te sullen hand'len ;
 Maer swaerder is 't / 't Bles geen gehooz
 Te geven ; en noch swaerder / 't spooz
 Ons Heylandts na te wand'len.
- 4 't **I**s in belofte licht te gaen /
 Maer oeh eplaes ! 't volbringen /
 (Daer op het al sal komen aen)
 En is soo licht'lik niet gedaen ;
 Maer eyscht byp groote dingen.
- 5 Wat doch ? maer een gevolg van goedt ;
 Ja sulke goede werken /
 En sulck een sacht gedwee gemoet /

Dat elk daer upt/ in overbloet /
 A liefd' tot Godt kan merken.

6 Indien gy wist wat nut hier in
 Dees Godtsdienst waer te lesen ;
 Soo meen ik soud' u hert en sin /
 Tot Godt/ en goedt met meerder min
 Ontsteken als vooz desen.

7 Nu is 'er 't nut/ schoon 't niet (soo 't is)
 En schijnt in onse oogen ;
 Want Godts beloften zijn gewis /
 En al 't geen hy belooft heeft/ is
 Van weldoen en verhoogen.

8 Wel aen schikt u soo/ dat gy meugt
 Van Godt verheben werden ;
 Zijt daegliks neersig in de deugt ;
 En schoon 't vooz 't Dlees viel ongeneugt /
 Wilt nochtans staeg volherden.

9 Eenbuldig zijt in u gewaet /
 Schoon m' u daerom bespotten :
 Veracht de pracht/ en hooge staet ;
 Want hoogmoet/ en beel Lijf-cieraet /
 Kenteekens zijn der Sotten.

10 Trekt gramschap upt/ weert ongedult /
 Wilt u sachtmoedig toonen ;
 In 't hert/ zijt met goe ze'en verbult /
 En laet geen onreyn dooz u schult /
 A Ziele opt bywoonen.

11 En soekt Godts Boek voozt dooz en dooz ;
 Wat u staet meer te plegen /
 Dat sal 't u alles stellen vooz ;
 Volgt maer alleen ons Heylandts spooz ;
 Soo gaet gy wisse wegen.

Door schult belijden, en sonden mijden,
Komt 's Geelts blyheyt, en Ziels vryheyt.

STEMME: Hest op u hert, opent u ooren.

1 **V** Echoort o Heere! mijn gebeden /
Ik roep uyt dieper noodt u aen;

Want ik soo dapper word bescreeden /
Dat ik den strijt naeu uyt kan staen.

2 **A**/ ach! ik sal noch gantsch versmachten /
Soo my geen bystant wordt gedaen;
Want ik kan niet met mijn eppen krachten
Mijn weerpартye niet verstaen;

3 **M**its sy te veele zijn/ en krachtig /
Daer helpt geen schoot van een Muffchet;
En schoon ik mack 'er een onmachtig /
Soo strijt een ander weer te bet.

4 **I**k ben rontom aen alle zijden
Van haer omcingelt/ en benert;
Dies ik gedurig heb te strijden /
Of licht het quaet goets Meester wert.

5 **M**aer och! waer sal ik henen keeren /
In sulke noot/ om hulp en kracht?
Tot Menschen? neen: Maer tot u Heere /
Want gy alleen hebt gebeng macht.

6 **O** Heer! hebt doch met my medoogen /
Sluyp u genaden deur niet toe;
Maer geeft my wijsheyt en vermoogen /
Op dat ik doch u wille doe.

7 **G**y weet wat of mijn is van nooden /
Of voo?- of tegen-spoet/ na 't vleys:
't Geen dienstigst is om u geboden
Te onderhouden / is mijn eys.

8 **O**f mest/ of snoept de Boom/ en ranken /
Soo als sy vzychtaerst mogen zijn;
En geeft m' een hert dat u kan danken /
't Zp 't is in voo?spoet/ druk of pijn.

9 Och! mocht ik sulke gunst genieten /
 Dat waer mijn wensch. O gy Fonteyn!
 Ontspringt; en wilt u Geest uytgieten /
 En maekt mijn Conscientie reyn;

10 Op dat die/ als een rechte Rechter /
 My tot mijn plichten wijst/ en my
 Noyt wil toelaten dat ik 't slechter
 Sal maken als u wille zy.

11 'k Beken/ O Godt! dat ik voor desen
 Gefondigt heb; ja dag/ aen dag:
 Och! laet dat 't dierbaer bloedt genesen /
 Van uwē Soon; 't welk sulks vermach.

12 En wilt booyt aen my krachten geven /
 Op dat ik doch tot uwer eer
 Mijn tijt (die kort is) mach af leven /
 En bloepen staeg in deugden meer.

GODT DE PRYS.

Een Gedicht over mijn Geboorten-dag ,

*Sluytende het negenthiende Jaer mijns Ouderdoms , wesende
na het naefte onthoudt den 12 Junii des Jaers 1659.*

NA dat mijn Vader seydt, en my heeft gaen verklaren,
Soo sluyt ik heden nu al vry verscheyde Jaren ,
't Getal is negenthien : Voorwaer een lange tijdt
Voor die se leven sal, te meerder, is 't met strijdt ;
Maer nu is sy voor my als waer sy naeu verscheenen ,
Want sy is als de rook na korten stondt verdweenen.
Het schijnt naeu tijdt geleen dat ik ter Werelt quam ,
En eerst mijn voedsel aen mijn Moeders borsten nam ;
Doch my is onder dit al vry wat overkomen ,
Ik hebber vry wat druks en droefheys in vernomen.
Somtijds soo was ik hoog, maer meest soo lag ik laeg,
Veel droefheyt quam my voor, en naeu een soete vlaeg.
Ik heb van al mijn tijdt en leven niet behouwen ,
Als dat my mijn bedrijf noch menigmael baert rouwen ,
Om dat ik niet en heb geleest na Godes Woordt ,
Gelijk ik 't nu wel wou, en soo ik had behoort.
Indien ik soek de tijdt die Godt my heeft gegeven ,
Ik vind' se nergens niet, waer mach sy zijn gebleven ?
Sy is my haest ontsnapt, en sy keert nimmer weer.
Och ! had ik die besteedt tot Godes lof en eer.
't Verscheelt nu niet of ik geleest had in veel deugden ,
Of in veel sonden boos, of overgrootre vreugden ;
Of dat ik had geleest in d'aldergrootste pijn ,
't En kan geen groot verscheel nu voor mijn lichaem zijn.
En voor mijn Ziel sou 't my nu grootliks kunnen baten ,
Had ik het goed gedaen, en 't quaedt wat meer gelaten ;
't Geen ik nu heb versuymt, 't welk my nu meerder knaegt
Als al mijn ongeval, hoe seer 't my heeft mishaeft.
Godt heeft mijn menigmael geröepen tot bekeering ,
Door siekt' en ongeval, en met veel goede leering ;
Waer door ik somtijds heb een goet opset gehact :

Maer laes ! ik ging seer haest weer op het oude padt ,
 Na dat Godts itraffend' handt van my was afgevaren :
 't Zy na dat in mijn buyk quam pijnen openbaren ,
 Of anders in mijn hooft, of eenig ander lit ,
 Of na ik hier of daer te veele was verhit ;
 Of na een heete koorts mijn pijn deê gevoelen ,
 (Gelijk hy gister noch quam door mijn leden woelen)
 Of na een felle sijk heeft in mijn duym geknaegt ,
 Of na een siekte my te bedde heeft gejaegt ,
 Of na een kruympje broodt bleef in mijn keele steken ,
 Soo is 'er weynig vrucht van mijn opset gebleken :
 Of dat ik in een droom dit groote wonder Al
 Vergaen sag, (soo het schein) gelijk 'et eenmael sal ;
 Gelijk my is verthoont, en dat verscheyde malen ,
 Waer door dat sulken schrik quam op mijn leden dalen ,
 (Vermits ik schein te sien een brand seer schrikkelijck)
 Dat ik terfont tot Godt nam mijn toevlucht, en wijk.
 Maer lacy ! al te haest is het my weêr vergeten ,
 Gelijk als alle ding wordt door de tijdt versleten.
 Maer nu een wijl geleên, doen ik was achtiën jaer ,
 Doen maekte Godt sijn macht aen my weêr openbaer ;
 Hy liet ik weet niet wat my sitten in de leden ,
 Of ik en weet niet waer, 't welk my soo heeft bestreden ,
 Dat ik al somtijts dacht dat ik verhuysen sou ,
 Daer ik (doen soo ik was) noch lieffst niet aen en wou ;
 Want ik gevoelden my beswaert te zijn met sonden ,
 Waer van ik (eer ik sturf) wou garen zijn ontbonden.
 Godt zy gelooft, dat ik daer niet in ben versmoort ,
 Maer dat ik nu heb tijdt te leven na sijn Woordt ;
 Het schein somtijds of ik mijn Kist al hoorde maken ,
 En sag daer op gespreydt een swart rou-dragend' laken ,
 Waer door ik sulken schrik gekregen heb van 't quaet ,
 Dat het my doenmaels heeft, en nu noch heden baet.
 Doch niet dat ik nu ben gelijk als ik behoorden ,
 Want ik noch niet genoeg beleef des Heeren Woorden ;
 Maer ik wil nu voortaan van mijn Geboorten-dag ,
 My schikken tot de deugt, soo veel ik immer mach.

Ik wil met 't oude jaer de oude Mensch verlaten,
En met 'et nieuwe weer de nieuwe Mensch aenvaten.
Godt zy gelooft, dat hy my soo gewaerschouwt heeft,
Dat ik door sijne straf voor sonden heb gebeeft;
't Welk my al meer en meer gaet tot de deugden drijven,
En 't welk de oorzaak is dat ik besta te schrijven,
Om my, en yder mensch, soo veel ik immer kan,
Te porren tot de deugt, en 't goedt te raden an;
Het welk is 't beste werk dat men hier mach aenvaerden;
Want wat is doch de vreugt en weeld' op deser aerden?
Ik die nu heb geleest al vry een ruyme tijdt,
Wat is 't nu, 't is voorby, en ik de tijdt ben quijt?
Of ik nu had besteedt mijn gantsche levens dagen
In weeld', in overvloedt, soo 't menig sou behagen,
Wat waer het nu voor my? en wat sou 't voor my zijn
Indien de Dood my straks verpletten met veel pijn,
En rukt my na het graf, en smeedt my voor de Pieren,
Alwaer ik dan soud' zijn een aes voor vuyle dieren.
Ey! wat behielt ik dan van al mijn vreugden soet,
Als in mijn sterrefdag een knaging in 't gemoedt;
En namaels sou 't voor my noch zijn al meer beklaeglijk;
Want ik dan smaken soud' een knaging onverdraeglijk:
Het welk (soo 't Godt belieft) nu wel kan zijn gemijt,
Soo ik maer doe mijn best, in maer een stipke tijdt:
Want wat is doch mijn tijdt, al leefd' ik hondert jaren,
Als maer een stipke tijds, als sy is weggevaren;
Mijn tijdt is als de rook, na korten stondt niet meer,
De tijdt vliegt snel daer heen, en sy keert nimmer weer.
Wel ik wil noch mijn tijdt, die nu mach achter komen,
Betteden na Gods wil, dit heb ik voorgenomen.
O Godt! zijt gy mijn hulp in alle deugt voortaan,
Op dat ik mach, ô Godt! recht op u wegen gaen.

Aen verscheyde Jongelingen.

'k **E**N acht u eys niet quaet: maer quaet acht ik voor my
Om na u eys te doen, met Sang of Rijmery.

Hoe

Hoe soud' hy Sang'rig zijn die in elend en noot leeft?
 Wat kan hy geven doch die niet als Sout en Broodr heeft?
 Doch hy geeft veel die van sijn nood'ge noodruft geeft,
 Ja geeft veel meer als die veel geeft en meerder heeft.
 't Gaet met 'et geven veel, dat rijker armer wat geeft;
 't Past niet dat die niet heeft veel geeft aen die veel schat
 heeft.

Ik acht mijn selver leeg, en sonder schat re zijn,
 Of soo ik yet wat heb 't is Godes schat, niet mijn:
 'k Wil u dan na de gaef die 'k heb (die kleen of niet is)
 Vermanen tot de deugt. Ik hoop 't u geen verdriet is
 Te leven in de deugt, waer datje immer kent;
 Ja om daer vroomlik in te blijven tot den endt.
 Ik raed' u (als mijn selfs) pleegt altijd waerje meugt goet,
 't En is God niet genoeg of men somtijts eens deugt doet,
 En dien'en stuk-wijs hem, en stuk-wijs onse vleys;
 Neen, Godt wil meer van ons, 't geheel is sijnen eys.
 De strijdt dient aengevaert, en daer moet in volhart zijn,
 Mits wy nu allen op een enge weg benart zijn.
 Die nu niet strijden wil, die raekt gewiss'lijk doot;
 Maer die sich dapper weert die blijft wel buyten noot;
 Doch strijdt valt swaer voor 't vlees, mits strijdt 't vlees
 baert onsoetheyt;
 Maer strijds loon is een kroon vol vreugt, gemaekt van
 goetheyt.

'k Wensch dat Godt ons al t'saem sal setten op sijn Troon,
 En kroonen ons uyt gunst met die vercierde Kroon;
 Maer soo dat sal geschien, soo moet van ons gemijt zijn
 Te wijken achterwaerts wanneer wy in den strijdt zijn;
 Die een goetd Krijgsmann is, vlucht niet als d'Vyant staet;
 Maer vecht soo lang tot hy sijn Vyandt gantsch verlaet.
 De Vyandt daer ik nu van spreek dat is den Duyvel,
 Die ons gedurig biedt (met list) fenynig sayvel:
 Hy pronkt de sonden op, vernist haer moy en frey,
 Hy biedt ons eenen steen in schijn van eenig ey:
 Hy hitst 't vlees op, waer door 't vlees Vyant van de Geest
 wordt:

't Vlees prijft de vrucht, waer door het vlees Geests Vyant
meest wordt.

Dies moet men tegen 't vlees in strijdt gedurig staen,
Mits 't vlees (door Duyvels list) de Geest soekt te verslaen.
De Geest moet boven, en daer moet van ons gelet zijn
Wat vlees of Geest begeert, en sien dat w' in Godts Wet
zijn

Niet traeg noch achteloos; maer yv'rig en met lust
Daer speculeeren in, en zijn in Godt gerust.

't Welk ik wensch dat van ons altijd alsoo geschien sal,
Ten eynde op dat Godt de Kroon tot loon ons biên sal,
En setten op het hoofd. O vreugt! ô socte vreugt!

'k Wensch Godt ons helpen sal om soo te zijn verheugt.

'k Wensch ik sal sien dat elk in deugt gedurig toe neemt.
Siet hier 's een slecht gedicht, 'k bid dat gy 't all's in 't goê
neemt.

*Aen mijn Eerwaerdige Stief-Moeder, ter eeren
dien selve.*

E Erwaerde goede Vrou, ik vinde my verplicht
Om u tot dankbaerheyt te schenken een Gedicht,
Voor 't goedt dat gy my hebt gedaen, ô Kroon der Vrou-
wen!

Sint dat mijn Vader u (na Moeders doot) ging trouwen.

O over-goede trouw die Vader heeft gedaen

Voor my, want ik heb sint van u veel goedt ontfaen,

Ja weldaet overgroot, 't welk niet is uyt te spreken,

Schoon of ik 't wilde doen, 't sou my aen macht ontbre-
ken;

Gy hebt my alle tijdt ge-eert, gedient, bemint,

Dat ja van duysent Moêrs naeu een soo doet haer kindt.

Maer ik deê quaedt aen u, 't welk gy al hebt verdragen,

Om 't kleentst my niet gestraft, om 't grootst somtijts ge-
slagen,

Doch niet na mijn verdienst; maer gy (met woorden soet)
Hebt

Hebt my het quaedt verboën, en pord' my tot 'et goet.
 Gy hebt voor my geforgt by dagen en by nachten,
 Wanneer ik elders was, en gy my t'huys verwachten;
 Wanneer ik somtijds heb, of hier of daer geleën,
 Soo maekte gy u my in droefheyt seer gemeen;
 En als ik kranklik was, en niet mijn selfs kon redden,
 Soo hebt gy my gedient, daer ik lag in mijn bedde;
 Ja dat met groote liefd', en seer ontfteke lust:
 U liefd' (hoe dat 'et ging) wert nimmer uytgebluft;
 Ja ik verstom 'er voor, als ik ga overdenken
 Wat weldaet dat gy my tot dus lang hebt gaen schenken;
 Gy zijt my na den Geest een dienstelik voorbeelt;
 Gy hebt my in de deugt veel jaren voor-gespeelt;
 En zijt nu noch gefint (na dat ik kan bemerken)
 Om my steeds voor te gaen in deugt, en goede werken.
 O overvloedigheyt van goetd en deugt, 't welk gy
 Hebt menig jaer gedaen (soo onverdient) aen my.
 Maer wat sal ik u doch tot dank nu weder geven,
 Voor al het goetd dat gy wel hebt aen my bedreven?
 'k En kan u nimmermeer met woorden seggen dank,
 Gelijk ik schuldig ben te doen mijn leven lank.
 Doch echter dank ik u met dit eenvoudig schriftje;
 Ik bidde neemt dit aen voor een dankbaerheyt's giftje.
 Ik hoop ik u voortaan gedurig danken sel,
 Met yet wat dadeliks, en doen niet meer gequel.
 Ik bid vergeeft my doch het quaet dat ik gedaen heb;
 Ja dat ik tegen u soo menigmael begaen heb.
 Ik seg vergeeft het my, gedenkt dat doch niet meer,
 Ik hoop u dienst te doen, en niet te quellen weêr.
 Gy zijt nu in een staet dat u veel tegenheden,
 Veel pijn en ongemak komt schieten in de leden,
 Soo dat gy swaklik wordt door pijn en ongemak,
 En dient gedient te zijn, tot lichting van u pak;
 Ik hoop van nu voortaan u trouwelik te dienen,
 Soo lang als Godt ons beyd' sal willen tijdt verlienen;
 Tot dankbaerheyt aen u, voor 't goetd van u gedaen,
 't Welk ik (dus lang) van u heb rijkelijk ontfanen.

Ik wensch dat onse Godt ons sal gebenedijden,
 Dat wy met Hem hier na ons eeuwelik verblijden.
 Dit wensch ik u tot loon, voor u gedane deugt,
 En wensch met u te zijn in die gewenschte vreugt.
 O Godt! helpt ons hier toe, stort over ons uw zegen,
 Op dat die soete vreugt van ons mach zijn verkregen.

Aen mijn Eerwaerdige Stief-Moeder.

Eerwaerde Stiefmoêr, 'k moet tot troost u yet wat dichten,
 Op hoop of 't u yet mocht vertroosten, en my stichten.
 Ik weet gy zijt bedroeft; eensdeels om dat g' een tijt,
 (Die 'k hoop dat kort sal zijn) van ons gescheyden zijt:
 Ten and'ren om dat u gedurig in 't gemoet leyt,
 Dat Godt u, om u sond, niet toonen sal sijn goetheyt,
 Soo veel dat gy hier na sult smaken 's Hemels vreugt,
 't Welk somtijts my bedroeft, en somtijts weêr verheugt.
 Wat dan het eerst aengaet: ey laet u dat niet smerten,
 Schoon gy uyt d'ooge zijt, gy zijt niet uyt ons herten.
 'k Hoop ook dat gy niet lang dus ver van ons sult zijn;
 Doch troost u aldermeest met 't mind'ren van u pijn.
 En schoon gy voor een wijl van ons zijt afgeweken,
 Denkt daerom niet dat gy van yder zijt verfteken;
 Maer denkt, tot uwer troost, dat Godt (die 't suer versoet)
 Gedurig by u is, en vrientschap aen u doet.
 Hy is 't die dag en nacht voor u belieft te waken;
 Met hem kondt gy gestaeg een soete reden maken;
 Hy is 't die u besorgt, hebt gy hem maer alleen,
 Soo hebt gy meer als ons, dus stelt u hert te vreên.
 Maer fiet, ik weet gy zijt beswaert met uw' gebreken;
 Ja soo dat gy schier waent van Godt te zijn verfteken:
 't Is goet, 't behaegt Godt wel, dat g'u gebrek betreurt;
 Maer laet wanhoopigheyt noyt in u zijn gespeurt.
 Godt heeft seer troostelik gesproken tot de gene
 Die geestlik arrem zijn, en om haer sonden weenen;

Hy

Hy wil haer Trooster zijn; ja heeft de Saligheyt
Alfulke fekerlik hier namaels toegeseydt.

Eylaes! wat fiet m' er al die vast haer selven vleyen,
Veel meer als die te recht haer schuldt voor Godt be-
schreyen;

Van 't recht bedroefde volk en vindt men naeuliks yet;
Maer om het Aertsch bejag men veel bedroefden fiet.

Ey! gy die niet om 't Aertich met druk dus zijt bellom-
mert;

Zijt om het geestelik ook niet te seer bekommert:

Gedenkt aen Christi Woort, en hoopt op Godts gena,

Ons' Heylant heeft geseydt; 't is beter dat ik ga,

Dan dat ik alrijt blijf. Hy wild' de plaats bereyden,

Daer hy 't bedroefde Volk hier na eens in sal leyden,

Daer haer noyt drukken sal, noch droefheyt, siekt, noch
pijn:

Hoopt dat gy mede een van dat getal sult zijn.

Schouwt droefheyt waer gy kondt, en wilt in Godt ver-
blijden;

Gy sult misschien te eer ontlast zijn van u lijden; (moet,

Want droefheyt, druk, en angst, en staeg een swaer ge-

Maekt lichtlik dat het bloet bederft en onheyl doet.

Ey neemt dees rijm tot troost, 't is na mijn slechte gave

Gedaen, uyt gunst om u in uwe druk te laven.

't Souvreugde voor my zijn te hooren, dat gy waert

Meer vrolik in de hoop, en min met druk beswaert.

Het welk ik hoop dat u noch eenmael sal bejeeg'nen,

Waer toe ik bid, en wensch, dat Godt u staeg sal seeg'nen

Ik bid dan noch voor 't lest: troost u met Christi doot;

De ware Sone Godts quam niet vergeefs in noodt.

LOF-DICHT:

Over 't Godtsalig afsterven van mijn waerde
Stief-Moeder

A E F J E J A N S :

*Overleden Huysvrouw van mijn Vader CLAES JANSZ,
in den Heer ontslapen den 19 September 1669.*

DAer leyt die Mart'lares gedoken in der Aerde;
Wiens lof ik eertijts heb geroepen overluydt;
Voorwaer ik hadde reën, doch nu ken ik haer waerde
Noch meer; ja soo, dat ik noch eens moet krijten uyt;
O licht! ô helder licht! hoe klaer hebt gy geblonken;
U liefdes stralen zijn gantsch verre uytgebreyt;
Wie maer eens met u sprak kon sien u liefde vonken,
En wist te spreken van u deugt en heyligheyt;
Ja selfs de Medicijns, daer van gy menigmalen
Met pijn bejegent zijt, die seggen (t' uwer eer)
Dat sy van sulken mensch niet weten te verhalen,
Wiens patienti, en gehoorfaemheyt soo seer
Als d'uwe bleek; en soo waert gy in al u leven:
In uwe jeugt waert gy u Ouders hulp en stut;
Voorwaer gy hebt van jongs u gantschlik overgeven,
Om niet te zijn u selfs, maer ander Liedten nut.
Hoe slecht u spijs en drank en kleeding ook mocht wesen,
't Was altijd wel, gy waert vernoegt, hoe 't ook mocht
gaen,
Had maer u Volk wat deegs, daer voor scheen al u vreesen,
Dies socht gy t'haren dienst altijd gereet te staen.
En onder alle die oyt van u dienste voelden,
Ben ik de meeste wel; want my van mijnder jeugt
Veel ongemak quam voor, 't welk gy soo seer verkoelden,
Als u oyt moog'lik was, en dat met lust en vreugt;
G'hebt driemael negen jaer aldus met my gehandelt,
Ja hebt my niet alleen aen 't Lichaem goedt gedaen;
Maer zijt my na den geest soo vroom ook voorgewandelt,
S Dat

Dat gy ons eeuwelik sult tot een voorbeeld staen.

Ach! ach! nu treurt mijn hert, wanhoopig weêr te vinden

Een sulken licht, en beelt, en baken als gy waert.

Och! och! och! dat de dootd soo 'n mensch ook moet
verflinden!

Ik wenschte dat gequel, en dootd u had gespaert.

Maer dat is nu te laet, ik wil u Schepper loven,

Dat hy een eynde heeft gemaekt aen uwe pijn;

Te rusten in den Heer, te zijn by Godt hier boven,

Is voor u beter als in 't jammerdal te zijn.

't Is waer gy schein somtijts noch lusten wat te leven,

Doch niet om hier u tijdt in wellust te besteeën;

O neen, dat socht gy niet; maer om aen Godt te geven

Een reynder Ziel; en ons noch meerder dienst met een.

Wat hebt gy al gesucht, om u Ziels arremoden!

Die woegt gy dikwils swaer, al was sy vaek niet groot,

Doch Godt die altijd weet de sijne te behoeden,

Die heeft u meer verlicht in 't eynde, voor u dootd;

Soo dat gy wel gerust na Godt schein te verlangen,

Ja soo dat ik u noyt soo hoop'lik heb gespeurt:

My dunkt een klaer bewijs, dat Godt u wil ontfangen,

In sijn volmaekte Rijk, daer niemandt oyt en treurt.

O wel gelukkig eynd! die soo van hier mach varen,

Wat schaet 'et nu of gy in droefheyt, druk, en pijn

Geleeft hebt, ruym een tijt van tienmael seven jaren?

Voorwaer 't kan voor u nu in 't minst niet schaed'lik zijn

Wat voordeel gaf 't nu ook, of gy u gantsche dagen

In wellust hadt besteedt, in hoogmoedt, pracht en prael?

In schat-fucht, en soo voort u vlees hadt gaen behagen?

Voorwaer 't was nu voor u gantsch ydel altemael.

Wat voordeel kan 't ook zijn dat gy u selfs versaeften?

En in der eenvoudt Godt u Schepper hebt gedient?

Mitsgaders menig mensch waer aen g'u dienstbaer maek

ten;

Ja soo dat gy daer door bequaemt soo menig vrient:

Voorwaer seer veel: voor eerst, nu een gelukkig ende;

Waer van de laetste uur soo dierbaer is, en waert,

Dat schoon, Godt hier een Mensch sijn wensch geheel
toefende;

Hy nochtans sulken schat noyt hebben sou op Aerd.

Doch dat 's noch niet by 't geen dat gy noch sult genieten,

Na dat gy weêr uyt d' Aerd' sult wesen opgewekt;

Dan sal Godt u met vreugt, en blijdschap overgieten;

Ja soo dat noyt u hert na yet meer wensch'liks trekt.

O wenschelijke staet! wie soud' ook Godt niet vreesen,

En trachten mee, als gy, na een soo salig endt?

Wie sou met u niet gaern in die volmaektheyt wesen,

Daer niemant druk, noch pijn, noch droefheyt komt ont-
trent?

Wie sou 'r, met u, daerom niet alles hier verlaten,

En met de Visschers gaen, en volgen Christum na?

Wie soud' sijn Vaêr, sijn Moêr, Wif, Kindt niet liever
haten,

Als in de laetste uur t'ontbeeren Godts gena?

Wie soud', met u, daerom niet gaern hier zijn de minste

In kleeding, spijs en drank, in huysraet en soo voort?

Voorwaer g'hebt sulken schat en overgroote winste,

Dat (soo men 't recht bedocht) gy staeg wiert na gespoort.

Mijn Ziel grijpt moet om u te volgen voort na desen,

Op dat hier meê ons' liefd' en vrientschap niet verdwijnt;

Maer op dat die, hier na, volmaekter noch mach wesen,

Wanneer het God'lik licht oneynd'lik ons omschijnt.

Aen T. 7. Dochter.

HOc seer de Liefde Godts, eylacy! leyt verschooven,

En men haer daegliks fiet in veele seer verdooven;

Soo blijkt 'et evenwel dat sy noch woont in u;

Want waert gy sonder liefd', 'k geloof gy soudt my nu

Soo errenstachtig niet vermanen, tot de dingen

Die hier en namaels ons veel soetigheyt aenbringen;

Ja schoon al saegt gy veel mijn boek, of rijmery, (my.

Gy sondt nochtans (soo 'k meen) geen brief dus ver aen

Want die alleen na kunst en na geleertheyt vragen,

Die konnen uyt mijn boek geen voordeel met haer dragen.

Maer die d'eenvoudigheyt in Christo recht bemint,
 Die meen ik dat daer in wel yet tot leering vindt.
 O Maegt! 't is seer van nood' malkander t'onderrechten;
 Vermits dat ons' party komt daegliks dapper vechten,
 En soekt ons met geweld te krijgen van de baen,
 Die smal, en glipp'rig is, en swaerlik om te gaen;
 't Zy men voorzichtig is, en soeken wel te letten,
 Ja noyt, als met voordacht, de voeten neêr te setten.
 Maer anders mist men licht; 't vlees wil gedurig lucht,
 't En gaet op 't kruyspadt niet, 't en zy met harde tucht;
 Maer soekt met alle vlijt sijn tochten te volbrengen,
 't En wil des Geests vermaek en welstant niet gehengen;
 Maer soekt staeg haer verderf; waer door de Geest veel
 lijdt,

En heeft soo met het vlees, soo lang sy leeft een strijdt.
 Ja niet met 't vlees alleen, maer mede met de sonden
 En Werelt; ja ook met de Duyvel (t'allen sonden)
 Die als een grimmig Dier rontom de Mensche gaet,
 En waer hy plaetse vindt, zijn wreede klauwen slaet.
 O Maegt! hoe dient de Geest van God te zijn bekrachtigt,
 Soo hy van alle dees niet worden sal bemachtigt;
 Voorwaer soo Godt haer staeg niet dapper by en stondt,
 Sy wiert van haer party verdeigt tot in de grondt.
 Maer neen, God wil dat niet; maer soektse te beschutten,
 En, als s' haer lustig quijt, in noot te ondersteuten;
 Waer door sy na den slag behouden kan het velt,
 Hoe seer sy ook van haer partye wordt gequelt.
 Och! die met Pauwelus mocht spreken dese reden:
 (Als hy sijn eynd' verwacht) ik heb den strijt gestreden,
 Behouden het Geloof, van nu aen is de Kroon
 Des Levens my bereyt, tot mijn soldy en loon;
 Die ik verkrijgen sal met alle ware Vechters,
 Van den rechtvaerd'gen God, en Rechter aller Rechters
 Voorwaer sijn heyl is groot die dus in 't endt bestaet;
 Maer 't blijkt dat het met veel eylacy anders gaet.

De loop wordt wel ge-endt, maer och, eylaes! hoe selden
Behoudt men een Geloof dat voor den Heer sal gelden.

Och! of de Sone Godts, als hy sich openbaert,
Aen ons wel vinden sal geloove op der Aerd.

't Scheen Christus twijfelde, en 't is eylaes te duchten,
Dat hy veel Boomen dan sal vinden sonder vruchten:

Of vinden anders daer onrijpe vruchten aen;

Ja licht het meerendeel met wilde vrucht belaën.

Men hoort noch van 't geloof wel veel en dikwils spreken,

Maer 't is eylacy! meest verselt met veel gebreken.

Elk seydt, 'k geloof dat Godt almachtig, goedertier

En ook rechtvaerdig is, en wijs in sijn bestier.

Dus spreektmen met de mondt, maer lacy met de werken

Verloochent men het veel; want hier aen kan men 't
merken,

Dat 't hert niet recht en vat gelijk de mondt het seydt.

Want soo men vast geloofd' aen Godts Almachtigheyt,

Soo soud' men hem daer door gewis ontsien en vreesen:

En soo men recht geloofd' hoe overgroot sal wesen

Sijn goetheyt voor die hier op sijn beveelen let.

Soo sou men zijn met lust ontfteken tot sijn Wet.

En soo men vast geloofd' dat hy is een recht Rechter,

En dat het al en al, hoe diep verhoolen, echter

Is naekt en bloot voor hem, en niet in 't minst bedekt;

Soo sou men daer door sijn tot toeficht opgewekt. (naer

En doen (schoon hier bedekt) noyt yet waer van men hier

Geen rekenfchap durft doen voor Godt en sijn Vier-
fchaer.

Ik seg geloofd' men recht daer wiert aldus gewrocht,

En dan waer 't een geloof dat ons wat baren mocht.

Nu Maegt laet ons toefien, om fulke vrucht te dragen,

En hebben een Geloof daer meê wy Godt behagen,

Dat door de liefde werkt en levendig verschijnt,

Op dat ons fundament niet als het sandt verdwijnt.

Wanneer de regen plaft, de winden dapper dond'ren,

En als een felle froom het huys bespoelt van ond'ren:

O wee! die sijn Gebouw dan niet recht vast en flaet;

Want dan sal 't zijn geen tijt te plegen goede raedt.
 Maer nu, nu is 't de tijt 't getimmerd' te versterken,
 Nu is 't de tijt om spijs die duren mach te werken:
 Nu is 't de uur om winst te doen, en sulck waer deur
 De Ziel mach worden rijk, en vry zijn van getreur.
 Elk heeft wat daer hy meê een neering kan beginnen,
 Sijn plicht is om met 't pondt, of drie, of vijf te winnen.
 Nu toont gelegenthey, en tijt, en alles soet;
 Voorwaer 't is vreemt dat men geen meerder voordeel
 doet.

Het schijnt dat Godts gena tot weelde wert getrokken,
 En dat sich menig Mensch door vryhey laet verlokken.
 Noyt heeft 'et Christenrijk soo heerelik gestaen,
 Als doen het wiert vervolgt en alle smaet gedaen:
 Want men 't doen alle daeg sag wassen en vermeerden;
 Maer sint de strenge tijdt in vryhey ging verkeeren,
 Soo schijnt 'et afgegaen te zijn van dag tot dag,
 Want het floreert nu niet gelijk het eertijts plag.
 De liefde schijnt helaes! al meerder te verkouwen,
 't Welk voor een Godd'lik hert bedroeft is aen te
 schouwen.

O dwaeshey al te groot! dat nu de Mensch vertraegt,
 En in dees' gulden tijt geen beter vruchten draegt.
 Och! of (gelijk een schat) dees tijdt wiert waergenomen,
 Op dat Godt met sijn roe niet weder hoeft te komen,
 Waer meê hy daegliks dreymt: en 't schijnt of 't onse beurt
 Eerlang wel wesen mocht, soo God geen beet'ring speurt.
 Nu Maegt, tot een besluyt, ik bid ons Godt sal geven,
 't Geen ons van nooden is om na sijn wil te leven;
 En soo 't hem aldermeest tot eere dienen mach,
 En ons tot salighey in Christi Oordeel-dag.

GODT DE PRYS.

S P I E G E L

Voor de Levendige:

Waer in

V Erſchepde ſonden ende quade werken / (waer door de Menſchen in de Verdormeniſſe komen te geraken) vertoont worden: Mitsgaders de elendige ſtaet / die de Goddelooſen na deſen leven te verwachten hebben; doch wordt (op het duyſenſte deel na) niet ſoo ſchrikkelik vertoont / als de Godlooſen die ſelbe ſullen binden: den Propheet Elaias ſeydt / cap. 13 vers 9. Des Heeren dag komt grouwelik, toornig, grimmig, om dat Landt te verdeſtruieren, en de Sondaers daer uyt te vernielen. Gewiſſelik in een deerelijke en elendige ſtaet ſullen de Sondaers namaels zijn / voor my onnogelik om dien ſelven uyt te ſpreken; doch wordt hier achter ſchrikkelik en afgrijsſelik vertoont: alles ten dien eynde / op dat een yder daer door een ſchrik en afkeer van de ſonden ſoude mogen krijgen / welke de oorſaken zijn waer door de Menſchen in de gemelde ſtaet ſullen geraken.

Ick wil by deſen een yder gewaerſchout hebben / ſich ſelven niet te vleyen / denkende dat hy die elendige ſtaet niet en heeft te verwachten / wanneer hy in deſe navelgende gebreken niet allen (doch meeft allen) volkomen is. O neen / dat moet van niemant ont gedacht worden; maer yder heeft veel eer te ſoeken / ſoo veel hem mogelijk is / om van die allen wel geſupbert te zijn / Godt te bidden om genade ende quijtſcheldinge van het gene daer hy noch niet volkomen in en is.

Nu Leſer treedt vorder, en ſpiegelt u ſelve.

Predik. 11. 3. Als den Boom valt / hy valle Zuydt,
waerts ofte Noordwaerts / na welke plaetse hy
valt / sal hy leggen.

Een afgestorven Sondaer spreekt :

NU vind' ik waer de Spreuk die Salomon ging seggen:
Soo 't Boompje neder valt soo sal het moeten leggen:
Want ik die leg en slaep, en neêr-gevallen ben,
Noyt tot mijn oude stant eens weder komen ken.
Ik hebbe dese Spreuk, met noch wel meer by desen,
(Doen ik noch wakker was) in Godes Boek gelesen;
My wert ook menigmael goedt onderrecht gedaen,
Hoe ik de Spreuken most (in Godes Boek) verstaen;
Hoe noodig dat 'et was om deugdelik te leven,
En 's Werelts woest bedrijf in alles te begeben;
Maer dat stondt my niet aen, dies heb ik na Godts Woort
Schier nimmermeer geleest, gelijk ik had behoort.
Ik ging de need'righeyt uyt mijne herte royen,
En ging in plaets mijn lijf heel cïerelik optoyen,
Met veelderleye kleur, en staeg een nieuw fatsoen,
Al wat een ander deê dat wild' ik mede doen,
Als 't maer opsichtig was ('t was ook hoe sy haer kleeden)
Als ik 't bereyken mocht ik 't dactlik mede deede.
Ik schiep in sulck geprael een overgroot vermaek,
Maer laes! nu is 't voor my een al te droeve saek:
Het Lichaem dat ik doe soo pracht'lik ging verçieren,
Dat moet alleen nu zijn maer aes en spijs der Pieren:
Tot loon voor mijn geprael, ik stadelik verwacht,
Dat Godt eens seggen sal: gaet van my, zijt veracht.
Ook sal my in den dag des Oordeels seer beswaren,
Dat ik ging (in mijn tijdt) veel gelt en goedt vergaren;
Want ik niet mild'lik was, maer leefden als een vrek,
Ik achten 't niet al leed' een ander al gebrek;
Als ik maer voor mijn selfs wat lekkers had te vreten,
Soo forgd' ik vorder niet wat and'ren souden eten;
Ik prees een groot gewin, als ik 't maer krijgen kon,

Hoe-

Hoewel ik 't menigmael niet rechtelik en won;
 Ik dreef mijn koopmanschap met veelderleye Lieden,
 Die ik voor hare Waer maer ging een weynig bieden,
 Ik heb haer goedt veracht, tot dat 'et was het mijn,
 Dan noemden ik het weêr heel fraey en moy te zijn.
 Ik korten ook wat gelt als ik mijn goedt betaelden,
 Want ik haer goetje dan weêr wonder slecht afmaelden;
 En als ik wederom mijn goedt verkoopen sou,
 Soo was 't dat ik daer voor by hoopen hebben wou;
 En kreeg 'k 'er dan die van mijn goedt de kennis misten,
 En niet de rechte prijs van sulke dingen wisten,
 Daer heb ik groot profijt en voordeel aen gefocht;
 Want ik aen sulke Liêns mijn Waren duur verkocht:
 Ik heb haer mijne goedt te wonder hoog gepresen,
 Ik sey: mijn Waer is fraey, ja sy is uytgelesen;
 Sy hebben my gelooft, en gingen op my aen,
 En by de koopmanschap daer most dan zijn een vaen,
 Dat wy (met groot vermaek) dan met malkander dronken,
 En op een hoofse wijs wy dan malkander schonken;
 Waer door ik somtijts wiert verlaên met bier en wijn,
 En lag daer onder 't Volk gelijk een gnorrig Swijn.
 Ik heb ook menigmael gevoedt in mijnder herte
 De boose haet en nijdt, tot mijn selfs last en smerte,
 Ik wenschten die en die veel quaedt en ongeluk,
 Om dat ik van haer had geleên een weynig druk:
 Ik sogt haer waer ik kon te quellen en te krenken, (ken.
 In Neering, Koopmanschap, en waer ik 't kond' beden-
 Ik deê dit niet alleen om mijn profijt en baet:
 Maer eer om dat ik haer maer gunden enkel quaet.
 Ik ging ook menigmael een groote twist aenvaerden,
 Om maer een leur en seur, 't welk groote moeyten baer-
 den;
 Waer door by menig Mensch de liefden is verkleent,
 Ja daer ook menig Mensch heeft droevig om geweest.
 Ik socht waer dat ik kon het altijd soo te wenden,
 Dat ik (hoe dat 'et ging) bleef aen de langste enden;
 Ik socht mijn eygen baet, ik socht na mijn profijt,

Schoon dat een ander al daerom wat raekten quijt ;
 Ik fleepen 't al na my, al was 't niet heel rechtvaerdig,
 Ik docht het goedt dat is al vry wat moeyten waerdig ;
 Ik achten niet de spreuk die my wel is geleert :
 Doet aen een ander soo als gy aen u begeert.
 Ik liet ook menigmael mijn tonge lustig springen ,
 Om and're Lieden schand in 't openbaer te bringen ,
 Dat eerst verhoolen was, dat maekt' ik met mijn tong
 Dat schier een yder Mensch het langs de straten fong ;
 Dat was my groote lust, ja 't ging mijn hert vermaken ,
 Ik tradt een ander neêr, om selver hoog te raken ;
 Ik wilde zijn by 't Volk voor vry wat groots gekent ,
 Een Heer, die (als hy wil) sijn Dienaers henen sendt.
 De Hoogmoedt stak mijn hert op veelderleye wijfen :
 Ik wiert geweldig trots als ik my hoorde prijfen ,
 Al was 't niet om mijn deugt , maer om een slimme saek ,
 De prijs (waer door die quam) die was my groot vermaek ;
 Ook quamen menigmael uyt mijnen monde vloeyen
 Veel woorden vuyl en nors , 't welk daeg'liks scheen te
 groeyen ,
 Ik swoer heel licht een eed, en vloekte menigmael ,
 Ik droeg ja waer ik ging met my een vuyle tael ;
 Ik hadde veel geklap, veel praet die sonder slot was ,
 Ja die ook menigmael heel ongeregelt bot was ;
 Doch 'k schiep daer echter in noch vry al groote vreugt ,
 En 't gaf ook groot vermaek aen onse jonge Jeugt.
 Ik liet ook menigwerf mijn tonge lustig swieren
 In veel onnut gesang en ydel tierelieren ,
 Waer door de domme Jeugt wert vrolik ende bly ,
 En voor mijn boertery ook dikwils presen my ;
 Ook voed' ik in my vuyl' en snoô onkuysche lusten ,
 Die ik na mijn begeert niet altijdt uyt en blusten ;
 Maer heb my door de schaemt daer somtijts voor bevrijt ,
 Doch 't was wel mijn begeert , schoon ik het heb gemijdt ;
 Ik achten niet de Spreuk die ik wel had gelesen ,
 Dat wie een Vrouw aensiet om hare lieflik wesen ,
 En in sijn hart begeert te slapen by die Vrouw ,

Dat die dan hoerdery in sich bedrijven fou.
 Ik achten dese Spreuk voor my te veel geschreven,
 Ik wilde aen mijn vlees al meerder ruymte geven;
 Ik dacht 't is menschelik, dat staet men immer toe,
 Godt fiet niet juyft altijd soo naeu wat dat ik doe.
 Ik heb ook Godes Volk, die wat onnoosel waren,
 Verdrukt, bespot, versmaet, tot haerder groot beswaren;
 Maer sy als Schaepkens sacht, en daer in sonder schult,
 Die leden 't altemael van my met groot gedult;
 Ook heb ik noch een aerdt met my staeg omgedragen,
 Dat ik steets was gefint om tegen Godt te klagen,
 Al kreeg ik over-deel, en schier het grootste lot,
 Noch knord' ik evenwel, en morden tegen Godt;
 Ik dankten nimmermeer hem hertelik, en vierig,
 Voor dat hy tegen my was mild en goedertierig;
 Ik gaf hem nimmer dank, al kreeg ik noch soo veel,
 My docht ik had altijd noch minder als mijn deel.
 Ik ging ook tegen Godt om sijne daden vloeken,
 Wanneer hy my met siekt'en seeren quam besoeken:
 'k Was onverdudelik, en leedt met groot verdriet,
 Ik dacht aen Christi kruys en bitter lijden niet.
 Ik heb ook menigmael afgodery bedreven,
 De Goden aengebeên die niet en konden geven;
 Ik heb alleen gesteunt op Menschelijke reên,
 En heb Godts ware Leer als met de voet vertreên;
 Ja ging al menigmael Godts wijse Raedt verachten,
 Die ik ook wel met spot seer schimpelik uytlachten;
 En als ik somtijts eens van Godes Woorden sprak,
 Soo was 'et dat 'et my heel spottelik uytbrak;
 Ik deê het maer om prijs te krijgen van de Menschen,
 Waer na ik alletijdt ging hartelijke wenschen.
 Ik heb altoos gehaekt na 's Werelts sotte vreugt,
 Waer in dat ik mijn hert heb dikwils seer verheugt;
 Het scheen ik niet en dacht dat noch een dag sou komen,
 Waer in dat menig mensch voor God sal staen met schromen,
 En dat Godts Oordeel eens sal over allen gaen,

Dat yder na sijn werk sal moeten loon ontfaen ;
 Ik leefde ja bykans gelijk de stomme Beesten , (sten,
 Die Godt geen dient en doen, maer soeken haer te mee-
 Soo socht ik ook geen dienst aen mijnen Godt te doen ;
 Maer socht waer dat ik kon my lekkerlik te voên.
 My wert so veel gepreekt van Leeraers, vroomen Mannen,
 Hoe noodig dat het was de sonden uyt te bannen,
 Hoe licht de felle Doodt ons eens betrappen kon,
 Gelijk hy menig Mensch doen haestelik verflon ;
 Maer ik heb 't niet geacht, en staeg uytstel genomen
 Tot op een ander tijdt, als 't beter soude komen,
 Als 't beter passen mocht, tot op mijn sterrefdag,
 Dan wild' ik met berou aen Godt doen mijn geklag.
 Maer laes ! doen was 't te laet, my wert geen tijt gegeven
 Om recht berou te doen van mijnen Godd' loos leven :
 Want fiet, de felle Doodt my met sijn pijlen schoot,
 Dat in een oogenblik ik was daer heen en doot ;
 Doen heeft men my gemaekt een wooning in der Aerden,
 Van weynig voeten lang, en schier van geender waerden.
 Doen most ik altemael begeven 's Werelts lust,
 Daer op mijn hert en sin te vooren had gerust :
 Nu leg ik heden noch in dese kleyne wooning,
 En wacht voor mijn bedrijf van Godt gestaeg belooning.
 Ach ! had ik nu geleest gelijk ik had behoort,
 Ach ! had ik doch geleest na Godes heylig Woordt,
 Ach ! had ik Godes jok gewilliglik gedragen,
 Ach ! had ik doch gesocht mijn Schepper te behagen,
 Ach ! waer ik doch te recht mijn Heere na-gegaen,
 Ach ! had ik sijne kruys op mijnen hals gelaên,
 Ach ! mocht ik nu weêr eens mijn oude tijdt verhalen,
 Ik soud' al wisser gaen, en vry al minder dwalen,
 'k Sou doen (waer dat ik kond') na Godes wijse raedt,
 En doen al meerder deugt, en vry al minder quaet.
 Maer dit mach niet geschiên, mijn suchten is verlooren,
 Ik leg nu staeg en wacht om Godes stem te hooren.
 Mijn werk is al gewrocht, dies ik voor mijn bedrijf
 Gedurig loon verwacht indit verrotte lijf.

Detijdt is nu naby, dat Godt sal in de Wolken
 Verschijnen, om eens recht te doen met alle Volken;
 Den dag, den grooten dag, daer van geschreven staet,
 Sal nu haest zijn vervult, een dag voor velen quaedt:
 Het glinst'ren van de Son sal nu wel haest verdwijnen,
 En op het Aerdtrijk niet eens weder komen schijnen,
 In plaets dat hy wel eer soo heet en liefflik stak,
 Soo sal hy werden swart gelijk een hayren sak.
 De Maen daer sal men ook een teken aen bespeuren;
 Want sy haest worden sal bloedtverwig van koleure,
 Seer schrikkelik voor die waer van het wordt beschouwt,
 Noch meest die op den steen sijn huys niet heeft gebouwt.
 De Sterren sullen ook haer eerste plaets begeven,
 En vallen op der Aerdt, de Aerdkloot sal ook beven;
 Ook sal der onder 't Volk dan jammer zijn en nootd,
 Ja sullen door de vrees verfmachten tot 'er dootd.
 Dit alles moet geschiên eer Godt sal openbaren,
 Om al en yder Mensch sijn vonnis te verklaren.
 My dunkt dit alremael nu heden al geschiet;
 O schrickelijke dag! nu nadert mijn verdriet:
 Nu sal my Godt wel haest uyt dese slaep opwecken,
 En met sijn harde stem my uyt der aerde trecken,
 En geven my ook loon, het welk ik sal ontfaen,
 Na dat ik mijne werk op Aerden heb gedaen. (men.
 Ik wacht dan na Godts stem, daer menig voor sal schroo-

Christus.

Staet op gy Dooden al, en wilt ten Oordeel komen.

Sondaer.

O schrickelijke stem! ô vreesfelijke dag!
 Voor die Godts Koninckrijk nu niet be-erven mach.
 Rechtvaerdelijke Godt, waer voor ik sta met beven,
 Vergeeft my doch mijn schult en fondelijke leven.

Christus.

Hier is nu geen gena, u loon sal moeten zijn

Te gaen voor eeuwelik in d'eeuwig' helsche pijn ;
 Want gy hebt eertijts my al vry te seer verschooven ,
 Gy wildet niet aen my, noch aen mijn macht gelooven ;
 Gy deed' u eygen wil, gy deed' uw eygen raedt ,
 En hebt mijn goede Leer heel spottelik versmaet ;
 Dies sal men u nu weêr heel spott'lik mart'liseeren ,
 En smijten in een vyer dat niemant kan verteeren ;
 Want doen ik hong'rig was gy my geen spijs gaest ,
 En doen ik dorstig was hebt gy my niet gelaest ;
 Ik ben een gast geweest, en 'k kreeg van u geen steede ,
 Ik ben ook naekt geweest, gy hebt my niet gaen kleeden ;
 En ik ben krank geweest, als ook gevanckelijk ,
 En gy besocht my niet, maer naemt van my een wijk ,
 Dies is 'er geen gena voor u, door al u sonden.

Sondaer.

O Heer ! ô Heer ! wanneer heb ik u soo gevonden ?
 Eens hong'rig, dat ik u liet honger lijdên strank ?
 Of dorstig, dat ik u niet laefden met mijn drank ?
 Een gast, en dat ik u niet ging tot mijnent noden ?
 Of naekt, en dat ik u geen kleeders heb geboden ?
 Of krank, gevanckelijk, en u niet heb besocht ?
 Wanneer heb ik doch soo verkeerdelijk gewrocht ?

Christus.

Al wat gy hebt gedaen een van mijn minste knechten ,
 Dat gîngt gy even selfs aen my alsoo uytrechten ;
 Gy hebt mijn waerde Volk, mijn Schaepkens sacht en goet,
 Veracht, bespot, versmaet, vertreden met de voet ;
 Maer siet, sy sullen nu met my in vreugde leven ,
 En u sal men nu aen den Duyvel overgeven ;
 Want die hebt gy gedient, doe gy een dienaar waert ,
 Dies sult gy nu met hem ook moeten zijn gepaert .
 Komt hier mijn dienaers nu, komt hier met uwe banden ,
 En bindt de quade Knecht sijn voeten en sijn handen ,
 En werpt hem dan terstondt in 't eeuwig' helsche vyer.

Engelen.

Alwaerde Majesteit, u dienaers zijn alhier,
Wy doen uw' groot bevel, het welken haest voldaan is.

Sondaer.

O wee! hier koom ik nu daer schijn van Son noch
Maen is:

O schrickelijke val! hier kom ik in een Poel,
Waer in ik anders niet als pijn en weedom voel:
Mijn tanden klat'ren seer, en schijnen t'saem te kijken;
O wee! nu ben ik daer ik alletijt moet blijven.
O schrickelijke vlam! wat heb ik doch bestaen,
Dat ik na Godes wil niet altijt heb gedaen?
Nu gaen sy heen met Godt in d'aldersoetste vreugde,
Die ik heb spottelik versmaet om hare deugden.
O schrickelijke Hel, noyt ik 't gelooven wou,
Dat in u fulke pijn en weedom wesen sou.
Ach waer ik nu bevrijdt met duysent jaer te branden,
Of tien mael duysent jaer te gaen op hekel-tanden,
En mocht dan weêr een tijdt beleven als ik plach,
Ach! wat soud' ik al doen voor mijne sterref-dag;
Al mocht ik dan de tijdt van duysent jaer beleven,
Ik sou my niet een uur van 't ware padt begeven;
Maer laes! 't is nu te laet, dat mach nu niet geschiên,
Godt sal my fulken tijdt gewis niet weder biên;
Maer ik moet eeuwelik dees helfche pijn gevoelen.
Ach! had ik nu een drop om eens mijn tong te koelen,
Maer ongenadigheyt, dat wordt my niet verleent.
O Godt! hoe is u hert doch heden soo versteent?
Waer benje Bergen nu? waer benje heuvels, vlekken?
Komt nu en valt ter neêr, en wilt mijn aensicht decken.

Bergen.

O neen, gy kunt van ons nu niet verplettert zijn.

Sondaer. *Variation*

Wel heb ik dan geen hulp aen u in dese pijn?

Soo roep ik tot de Doodt, die menig plag te vinden:
 Komt gy dan waerde vriendt, en soekt my te verflinden,
 Schiet my met uwe pijl. schiet my doch vaerdig Doodt,
 Want dese helsche pijn die valt my al te groot.

Doodt.

't En kan nu niet geschiên, mijn kracht is my benomen,
 'k En kan u nimmermeer te baet of hulpe komen,
 Mijn macht heeft uyt-gedient, mijn werk is al gewrocht,
 Ik heb 'et alles al waer na ik eertijds socht,
 Ik heb 'et altemael, en alles al verslonnen,
 Ja wie dat het ook was die heb ik al verwonnen,
 Soo dat ik nu niet weer, gelijk ik eertijts plach,
 Ja niet een eenig Mensch ter neder vellen mach.

Sondaer.

O wee! ô swacke troost! wat sal ik doch beginnen,
 Nu my de felle Doodt niet meer kan overwinnen;
 Wie sal ik doch tot hulp nu roepen in dees staet?
 O wee! ô wee! ô wee! ik weet my genen raedt.
 Waer zydy Duyvels nu, waer na ik eertijts hoorden?
 Die my soo menigmael soo listelik bekoorden;
 Waer is nu uwe hulp? waer is uw' onderstandt
 Die gy my hebt beloofd eer 'k voelde dese brandt?
 Wel Duyvel spreek nu eens, en troost my in dit lijden.

De Duyvel.

Dees pijn, hoe swaer s' u valt, en suldy nimmer mijden.
 Dit is nu uwe loon voor dat gy eertijts my
 Hebt trouwelik gedient, in Hoogmoedt, Hovaerdy,
 In Nijdt, Twist, Gulfigheyt, en wat 'k u meer geboôn heb.
 Aen my hebby geen hulp, mits ik met u een loon heb.

Sondaer.

O wreede helsche Vorst! sal dit nu zijn mijn loon,
 Voor dat ik heb gedaen al wat gy hebt geboôn?

O spook

O spook! ô helsche spook! sal 'k eeuwig in dees pijn
zijn?

Sal voor mijn dienstbaerheyt dit loon nu eeuwig mijn
zijn?

O schrik'lik ongeval! ach wee! ach wee! ach wee!

Wat heb ik doch beftaen dat ik u wille deê?

O schrickelijke pijn! ik krijt schier als de donder,

Gelijk een yder doet met my hier in 't bysonder;

Ja ook de Duyvels selfs die krijten schrickelijk,

Hoewel sy nochtans zijn als Heeren van dit Rijk.

O schrick'lik hels verdriet! ô duysterheyt vervaerlik!

Onlijdelijke pijn lijd' ik hier staeg beswaerlik.

O schrickelijke Poel! ik lijd' in u het geen

Dat eertijts, ja voor my onlijdelijke scheen;

Ja 't schijnt voor my ook nu onmogelijk te lijden,

En echter kan ik u niet eens een stipke mijden:

Gy sult mijn woonhuys zijn tot in der eeuwigheyt,

Mijn hoop, mijn troost is uyt, de rust is my ontleyt;

'k En sal geen oogenblik hier ruste mogen smaken,

Godt sal aen dees mijn pijn geen eynd' of uytkomst ma-
ken.

O wee! ô wee! ik ben daer ik ook blijven moet,

Ja altijd eeuwelik in dese helsche gloet.

S P I E G E L

Voor de Levendige:

Waer in

Verschepde deugden ende goede werken vertoont worden: mitsgaders de heerelyke staet die de Geloobighe na desen leven te verwachten hebben; doch wort op het dupsentste deel na niet soo heerlyk vertoont als die selve die sullen binden; want het is my onmogelyk die heerelyken staet na de rechte forme en mate uyt te beelden; want Paulus sepdt 1 Cor. 2. 9. Dat het geen ooge gesien en heeft, noch dat 'et geen oore gehoort en heeft, noch dat 'et in geen Menschen herte gekomen is, dat Godt bereydt heeft den genen die hem lief hebben. **S**ok sepdt Paulus noch op een ander plaets / 2 Cor. 12. daer hy van sijn hooge openbaringe spreekt / hoe dat hy op-getrocken wert tot in den derden Hemel / sepdt: Dat hy daer on-uytsprekelijke woorden hoorde. **M**erkt / on-uytsprekelijke woorden! **H**eeft den hoog-verlichten Apostel Paulus de groote blijdschap niet konnen uyt-spreken / hoe veel te min dan ik / die my op het dupsentste deel na by hem niet wil gelijken. **G**ewisselik een ober-groote / ja on-uytsprekelijke vreugde is de Geloobigen / of anders de Godvruchtigen bereydt; wel waerdig om sich tot alle goede werken te schicken / ende het jok des Heeren op sich te laden / en sich dese na-bolgende deugden te onderwerpen.

Doch om een eenboudig goedt-meenendt herte niet te seer te verstaen / soo moet ik dit noch seggen: dat niemant heeft te denken / schoon hy in dese nabolgende goede werken niet alle soo volkomen en is / als sy hier vertoont werden / dat hy dan niet salig soude mogen worden;

den; ey neen! gewis hy sal wel genade binden by God/
indien hy al sijn naerstigheyt aentwendt ou daer volko-
men in te werden; want dit doende soo is hy daer in al-
reede volkomen. Exempel aen het Vrouwenken met haer
twee Mijtkens.

Apocal. 14. 13. Salig ziju de Dooden die in den Heere
sterben/ van nu aen: ja de Geest seydt / dat sy van
hare arbeeyden rusten / want haer werken
volgen haer na.

Een afgestorven Godsalige spreekt:

TE recht is 't dat men seydt: wanneer de lieden ster-
ven,

Dat sy dan na die tijdt een groote rust be-erven ;
Ik die gestorven ben, en leg hier in een graf ,
Heb met mijn sterrefdag geleydt veel onrust af.
't Is even nu met my, of ik by lichten dage
Mijn werk had afgewrocht, na mijne Heers behagen ,
En dat ik savonts my ter neder heb geleydt ,
En nu hier leg en rust van mijnen arbeeydt.
Ik leg nu staeg en wacht dat ymandt my sal wecken ,
En my als met sijn stem uyt dese hutte trecken ,
Niet om soo wederom te werken als ik plach ,
O neen! maer dat ik loon daer voor ontfangen mach.
Mijn loon dat sal nu zijn de aldersoetste vreugde ,
Want ik heb al den dag gewrocht met vele deugde ;
Ik socht, waer dat ik kon, te doen na Godts bevel ,
Waer voor ik nu tot loon by Gode wonen sel :
Ik ging de need'righeyt in alle deelen prijsen ,
Dies ging ik my altijd heel nederig bewijsen ;
Mijn kleet was wonder slecht, en sonder hoofsche pracht,
Ik heb mijn leven noyt de pronkery ge-acht :
In plaets dat menig Mensch veel pracht hing aen sijn le-
den ,

Soo ging 'k met need'righeyt mijn Lichaem schoon be-
kleeden,

Dat was my beter pronk als oyt een Mensch draegt,
Een pronk, een pracht die Godt ja boven al behaegt.
Ik wert ook menigmael van Menschen seer verschooven,
Doch door de need'righeyt soo dreef ik altijd boven;
Niet juyft lichamelik: maer Geestelijker wijs,
Want fiet, de Geest verwon het vleesch, dies had ik prijs.
Ik heb ook nimmermeer onrechtelik gehandelt
In Neering, Koopmanschap: maer heb oprecht gewan-
delt,

Ik sochte nimmermeer bedriegelik te gaen,
Maer heb oprechtelik mijn Koopmanschap gedaen.
Ik gaf ook mildelik een aelmoes aen den Armen,
En droeg staeg over haer een hertelik ontfarmen;
Ik dacht, als ik wat geef dat geef ik van het geen
Dat ik van mijne Godt een wijtje heb te leen:
Godt had 'et my beschaft, niet dat ik daer van soude
Een lekkerlijke dis, een vette tafel houden:
O neen! gewis alsoo alleenig niet voor my,
Maer om mijn even-Mensch daer van te deelen by,
Gelijk ik heb gedaen, en dat na mijn vermogen;
Ook heb ik nimmermeer een ander Mensch bedrogen:
Noyt heb ik aen 'et Volk mijn goedt te dier verkocht,
Maer heb soo wel na haer als mijn profijt gesocht;
Ik deê een yder soo gelijk als ik begeerden
Dat yder aen my deed', ik dacht wat Christus leerden,
Te weten dat hy seydt, en yder Mensch dus leert:
Doet aen een ander soo als gy aen u begeert.
In plaets dat menig Mensch sich gulfelik liet vinden,
Soo was 'et dat ik staeg de nuchterheyt beminden;
Ik werd om hier of daer te gaen seer veel geraên,
Daer men 'et wijntje dronk en 't veeltjen hoorden gaen;
Maer neen, dat was geen moy dat van my wort gepresen;
Ik schiep al meer vermaek in Godes Boek te lesen,
Het was my grooter vreugt dat ik daer wat in las,
Als my de sotte vreugt, het suypen, swelgen was.

Ik heb ook staeg niet my de liefde omgedragen,
 Waer door ik 't al verwon, 't was ook wat tegenlagen,
 Hoe seer ik somtijts wert van Menschen, vol van spijt,
 Verschoven en verdrukt, bespot, gehaet, benijdt,
 Soo heb ik 't door de liefd' geduldig al geleden,
 En socht altijd met vlijt na d'overfoete vrede.
 Ik heb uyt liefdens aerdt gebeden mijne Godt,
 Dat hy alsulke Liëns niet geven wou haer lot;
 Niet straffen na verdienst, ja welverdiende schulden,
 Maer wenschten dat elks hert met reyne liefd' vervulden,
 Op dat door liefdens kracht mocht vrede zijn op Aerd,
 Het welke na my docht, was groote schatten waerd.
 De Liefd', de iterke Liefd', die heeft 'et al verwonnen,
 Wat twist dat eenig Mensch heeft tegen my begonnen;
 De liefd' verwon 'et al, ik heb door liefdens kracht
 Het altemael geleên, gelijk een Schaepken sacht:
 Wanneer my eenig Mensch te onder socht te drucken,
 Op dat 'et hem daer door te beter mocht gelucken,
 Soo leed ik 't altemael, alleen om vredes wil,
 Op dat wy immer niet en raekten in geschil.
 Ik wist dat ons de Vreê was altijd seer van nooden,
 Want Godt had in sijn Woordt de vrede ons geboden;
 En 'k dacht het is voor my de aldergrootste eer
 Dat ik hier altijd doe de wil van mijnen Heer;
 Ook is my Joseph als een voorbeeldt voor-getreden,
 In kuys en nertigheyt; want hoe ik wert bestreden
 Om overspel te doen, soo bleef ik kuys en net,
 Ja als een Armelijn hield ik my onbesmet.
 Ik dacht, wanneer ik ging de hoerdery beminnen,
 Dat ik Godts Koninkrijk dan niet soud' mogen winnen;
 Maer dat ik tot mijn loon, voor soo een vuyle daet,
 Hier namaels eeuwelik van Godt soud' zijn versmaedt.
 Dies ging ik my altijd reyn, kuys en suyver dragen,
 En socht waer dat ik kond' mijn Schepper te behagen,
 Ik wist dat ik van hem soud' groote loon ontfaen,
 Wanneer dat ik sijn wil volkomen had gedaen.
 Ook socht ik (waer ik kond') als ik yet schand'liks hoorden

Van and're Liêns, dat ik de selve daet versmoorden,
 En maekten dat 'et niet werd ruchtbaer over straet,
 Want daer niet door en quam (gemeenelik) als quaet.
 Ik worde seer bedroeft, wanneer ik van de Liedén
 Een quaet gerucht vernam, of quade daet sag schieden;
 Ik socht (soo veel ik kond') na hare prijs en eer; (meer;
 Doch sorgden voor elks Ziel, elks waertste pandt noch
 Ook als my eenig Volk wou prijs en eere geven
 Voor eenig mis-bedrijf, van my wel eer bedreven,
 Soo worden ik bedroeft, schier meer met druk belaên
 Om 't oordeel soo verkeert, als dat ik had gedaen.
 Ook socht ik (waer ik kond') mijn tonge soo te leyden,
 Dat hy noyt tegen 't Volk yet ongeregelts seyde:
 Ja noyt en is van my een harde vloek gehoort,
 Maer heb in tegendeel gesproken van Godts Woordt,
 Dat was my meer vermaek als 't ongeregelt snappen
 Van eenig werelts Mensch, hoe fraey hy ook kond' klap-
 pen;

Gods Woordt, Gods ware Woordt, daer in was ik geruft,
 En daer te spreken van dat was my groote lust,
 Gelijk ik heb gedaen, niet eens, maer menigmalen,
 En ging eenvoudelik Godts heyl'ge Woordt verhalen,
 Ik deê het niet om prijs, en prate met veel pracht;
 Maer om daer door hier na van Godt te zijn geacht.
 Ook song ik met vermaek, na Paulus ging gebieden,
 Psalmen en Loffangen, ook geestelijke Liedén,
 Waer meê ik Godes Volk heb dikwils seer verheugt,
 En 'k schiep ook selfs daer in seer groot vermaek en vreugt.
 Ook dankt' ik dikwils Godt wel hertelik en vierig,
 Voor dat hy tegen my was mild en goedertierig,
 Al had ik juyft na eys niet altijd spijs en drank,
 Noch gaf ik evenwel de goede Gever dank.
 Wanneer ik somtijds my wat sober most geneeren,
 En niet als menig Mensch in vette wellust teeren,
 Soo sprak ik tot mijn Godt: 't is wel hoe datje 't voegt;
 En was soo met mijn staet te vreên, ja wel genoeg:
 En ook wanneer my Godt met siekten heeft geslagen,

Soo heb ik my altijd geduldelyk gedragen ,
 Ik dacht, dat Godt my dan noch alles niet vergat ;
 Maer dat hy dan tot my noch lust en liefde hadt :
 My docht ik was altoos noch meerder straffe schuldig
 Voor mijne sonden quaet, bedreven menigvuldig ;
 Want had my Godt gestraft na mijn verdienst en schult ,
 Mijn leven waer geweest met straf en druk vervult.
 'k Dacht Christus heeft soo veel geleden en gestreden ,
 Ja heeft het kruys voor my gedragen op sijn leden ,
 En dat ook met gedult, ja knorden nimmermeer ,
 Dies waer 'er buyten reën soo 'k knorden op mijn Heer.
 Ik socht in Godes Boek wat Godt van my begeerden ,
 En weder wat hy my in sijoe Woordt af-leerden ,
 Ik heb hier dikwils van naeu onderzoek gedaen ,
 En socht waer dat ik kond' op 't rechte padt te gaen.
 't Viel my gedurig in dat Godt eens in de Wolken
 Verschijnen sou, om recht te doen met alle Volken ,
 En dat een yder dan sou moeten zijn bespot ,
 Die niet sijn leven had geleydt na Godts gebodt ,
 't Welk my wert veel gepreekt; ook hoe my stont te leven:
 Te weten, dat ik moest de Werelt gantsch begeben ,
 En schicken my altoos na Godts Gebodt en Wet ,
 My dragen, waer ik kon, reyn, suyver, onbesmet ,
 Gelijk ik heb gedaen, ja dat met liefd' en luste ,
 Ik liet alleen in Godt mijn hert en sinnen rusten ,
 Ik schiep in Godes Wet mijn lust, vermaek en vreugt ,
 Ik dacht 't is alderbest te leven in de deugt.
 Ook word' ik wel geleert door daeg'liks ondervinden ,
 Hoe licht de felle Dood quam menig Mensch verflinden;
 Ja dat ook onversiens, dies dacht ik dat hy my
 Ook meê als menig Mensch kond' haestlik komen by ;
 Ik socht altoos alsoo te schicken mijne saken ,
 Dat ik steeds was bereydt de bleeke Doodt te smaken ,
 Op dat hy onversiens my niet betrappen kon :
 Dies hy ook onversiens mijn leven niet verslon.
 Ik heb door dese vriendt een groote rust bekomen ,
 Want hy my met sijn komst veel droefheyt heeft beno-
 men ,

Want doen ik heb verkeert in 't jammer-tranen-dal,
 Soo leed' ik dageliks veel druk en ongeval:
 Ik moft veel haet en smaet van 's werelts Kinders dragen,
 Ja lijden om Godts Woordt ook dikwils harde slagen,
 En seer verschoven zijn, verftooten om mijn deugt,
 Om dat ik niet als sy en pleegden 's Werelts vreugt;
 Maer nu ben ik geruft, nu leg ik onbekommert,
 Nu is mijn hert niet meer met fware druk beslommert;
 Hier is niet eenig Mensch die my verftooten doet,
 Maer 'k leg hier nu en flaep, een flaepje wonder foet;
 Doch ik hoop nu wel haest uyt dit vertrek te ftijgen,
 En tot mijn wooning vry een beter huys te krijgen,
 Een huys dat niet en is van eenig Mensch gebouwt;
 Maer dat by Godt met vreugt van my fal zijn beschouwt.
 Ik leg nu staeg en wacht om Godes stem te hooren,
 Als hy eens seggen fal: ey komt mijn Uytverkooren.
 O over-groote vreugt! die my al is bereydt,
 Voor dat 'k mijn leven heb na Godes wil geleydt.
 Ey lieve Jesu komt! en wilt u haest verschijnen,
 Laet nu de gulde Son fijn schijnsel haest verdwijnen,
 Laet nu de bleeke Maen als bloet eens worden root,
 Laet nu de Sterren ook neêrvallen op dees klood,
 Laet nu dees tekens haest en groote wonders blijken;
 Ja lieve Jesu komt, haelt my in uwe Rijke.
 Ey lieve Jesu komt! en laet my loon ontfaen,
 Voor dat ik uwe wil volkomen heb gedaen.

Christus.

Stact op gy Dooden al, en wilt ten Oordeel komen.

Godtsalige.

O overfoete stem! die ik daer heb vernomen:
 Wat hoor ik bly geschal en overfoet gerucht!
 Ik hoor met soet geluyt Trompetten in de lucht;
 Ik hoor de Eng'len t'saem Basuynen seer eendrachtig,
 Ter eeren haren Godt, die Koning groot en machtig.

O mijn

O mijn Verlosser leeft! ô vreugdelijke dag
 Voor die Godts Koninkrijk met vreugt be-erven mach.
 Ey Godt! ey goede Godt laet my u Rijk be-erven.

Christus.

Ey mijn getrouwe Knecht! uw' beê fult gy verwerven;
 Want gy hebt in u tijdt my hertelik gevreeft,
 Ja al u levens tijdt my recht getrouw geweest;
 Gy hebt mijn soete jok gewilliglik gedragen,
 En vlijtelik gedaen na mijnen welbehagen,
 En my na mijne Leer getrouwelik gedient,
 Dies fult gy alletijdt nu wesen mijne vriendt;
 Ja sitten op mijn Troon seer hoog, en zijn verheven;
 Want doen ik hong'rig was, hebt gy my spijs gegeven,
 En doen ik dorstig was, hebt gy mijn hert gelaest,
 En doen ik was een Gast, gy my een Herberg gaeft:
 Ik ben ook naekt geweest, en bloot aen mijne leeden,
 En gy, gelijk een vriendt, gingt mijne naektheyt kleeden.
 Ik ben ook krank geweest, en ook gevangen swaer,
 En gy hebt my besocht ter plaetse daer ik waer;
 Noch veel weldaden meer hebt gy aen my bewesen,
 Waer door dat uwe naem by my is opgeresen.

Godtsalige.

Wanneer heb ik u Heer gesien op dese wijs?
 Eens hong'rig, dat ik u versaden met mijn spijs?
 Of dorstig dat ik u eens drinken heb gebooden?
 Een gast, en dat ik u ging in mijn huysen nooden?
 Of naekt, en dat ik u heb kleeders aen-gedaen?
 Of krank, Gevankelik, en ben tot u gegaen?

Christus.

Al watje hebt gedaen een van mijn minste Knechten,
 Dat gingje even-felfs aen my alsoo uytrechten,
 Die hebby soo gedient, die hebby soo ge-cert,
 Waer door dat uwe schat gedurig is vermeert:

Gy waert voorfichtelik, en woud' niet gaen verlooren,
 Dies komt mijn goede Knecht, ey! komt mijn uytver-
 kooren,
 Befit het Hemelrijk dat voor u is bereydt,
 Ja al van aenbegin tot in der eeuwigheyt.

Godtsalige.

O overgrootte vreugt! Daer word' ik opgetrocken!
 Maer fiet, daer gaen sy heen, die sal't soo wel niet locken,
 Daer gaen sy na de brandt, en na de helsche gloet,
 Die my voor desen wel vertraden met de voet,
 Daer van ik menigmael veel spot en smaet most lijden,
 Die my om Godes Woordt soo vinniglik benijden.
 Maer fiet, nu gaen sy heen in d'eeuwig' helsche brandt,
 En ik sal sitten bly aen Godes Rechterhandt.
 O wonderlijke Godt, wat sie ik hier geschieden!
 Een yder doet terstont al watje komt gebieden.
 O overgrootte vreugt! die ik hier heden smaek,
 Mijn hart dat springt om hoog, vol vreugt en soet ver-
 maek;
 Ik had 'et noyt gelooft dat ik noch soude komen
 Daer soo een soete vreugt, en blijdschap wert vernomen,
 Dat soo een soet vermaek sou stijgen in mijn hert,
 Als hier nu heden wel van my vernomen wert;
 Het is onmogelik dees vreugde te verhalen:
 Want hier niet eenig leet komt in mijn herte dalen,
 'k En weet hier van geen druk, noch hertseer, tegen spoet;
 Maer 't is al enkel vreugt dat ik hier smaken moet.
 Al had ik duysent jaer op Aerden moeten lijden,
 Het waer wel waert geweest om my hier te verblijden;
 Had ik maer eens gehad de smaek van dese vreugt,
 Ik hadde voor gewis gedaen al meerder deugt.
 Al waer des Werelts vreugt te saem by een gebonden,
 Soo soud' sy voor gewis soo veel niet zijn gevonden,
 Als dese soete vreugt, die ik hier nu geniet
 In maer een stipken tijts, maer zijn hier by verdriet.
 Noyt wasser op der Aerdt een soo verheven Koning,

Ja Sael' mon die had self niet soo vercierden wooning ,
 Niet soo een ruym Palleys, noch soo een hooge Troon ,
 Als wel dit schoon Prieel, waer in ik heden woon.
 Hier is geen onreyn in, geen smet of vuyle kladden ,
 Of eenig vuyl gebroet van flecken ofte padden ,
 Het is hier alles reyn, geen vuyl en mach'er in ;
 Het is hier altemael en alles na mijn sin.
 De Eng'len komen hier als vrienden my begroeten ,
 En doen my eere aen, ja kussen my de voeten :
 Een yder singt en speelt, met blijdschap overgroot ,
 'k En weet hier nu niet meer van Duyvel , Hel of Doodt.
 Ik hoor de Eng'len hier seer fraey en lieff'lik queelen ,
 Ik hoor haer Musika en op Trompetten speelen.
 Ik hoor door al het Rijk een over soet geklank ,
 Ik ben een weynig stil, en luyster na den sank.

Engelen-Sang.

Stemme : **O Heere gy staet altijdt in mijn sinnen.**

1 **H**Eylyg, Heylyg, Heylyg is onse Heere ,
 Die dese Feest sijn Schaepkens heeft bereyt ;
 Een yder Juygt en singt nu t'sijnder eeren ,
 En doet al wat men doet in vrolikheyt.

2 O soete Feest ! ô Feest van Godt gesegent !
 Hier's noyt gebrek aen kleeding spijs noch drank.
 Men wort hier noyt ongunstelik bejegent ,
 m'Is hier noyt fat, al is m' er noch soo lank.

3 Voorwaer hy's Heylyg, Heylyg, Heylyg, Heylyg,
 Die op de Stoel sit, en 't hier al verlicht :
 Lof, lof sy hem die ons hier stelden veylig ,
 En dese Feest heeft voor ons aengericht.

4 O helder licht dat ons blik in 'r gesichte ,
 Geen Menschen oog en kond' het eertijts sien ;
 Dat doe was duyfter is nu klaer en lichte :
 Eer, eer sy hem die dit soo doet geschiên.

5 O Schaep-

5 O Schaepkens wilt u waerde Herder looven ,
 Voor die gena die hy u heeft gedaen ,
 Hy hulp u doe de Wolf u wilde rooven ;
 Ja is voor u tot in de dootd gegaen .

6 Dus juygt, en springt, en singt u Heer ter eeren ,
 Hy heeft u Saligheyt hier vast gestelt ;
 Hel, Duyvel, Doodt, noch yet kan u meer deeren ,
 Gebenedijt zy desen yromen Helt .

Godtsalige.

O overfoete sang ! ik heb van al mijn dagen
 Noyt soeter sang gehoort, die mijn soo ging behagen ;
 Het is onmogelik voor my te spreken uyt
 Dees overgroote vreugt, dit overfoet geluyt.
 Hier is de minste druk of droefheyt niet te vinden :
 Hier steekt geen heete Son , hier blaest geen koude win-
 den ,

De minste tegenheyt men hier niet af en weet ;
 Hier doet de eene Mensch de ander nimmer leet ;
 Hier is noch haet, noch nijdt , men hoort hier niemandt
 kijven ;

Men fiet hier 't eene Volk het ander niet verdrijven .
 Hier is geen hongers-noodt, men lijdt hier ook geen dorst,
 Of quelling in de maeg, of naeuwten in de borst.
 Hier komt ook noyt een Mensch de heete koorts bestrij-
 den ,

Hier heeft men in 'et hoeft geen sware pijn te lijden ,
 Hier is geen Heer soo groot die immer op ons knort ,
 En ongenadelik ons tot het werken port .

't Is vreugden over-al en blijdschap boven maten ,
 Het is hier al na wensc h vol op tot mijnder baten .
 Hier schort niet yet wat aen, 't is alles na mijn wensc h ,
 De alderfoetste vreugt ontbreekt niet eenig Mensch .
 Waer benje nu, ô Hel ? waer is u overwinning ?
 Waer is nu felle Doodt uw' prickel en verflinng ?
 Hoe wreet jy wesen meugt, hoe vinnig datje zijt ,

Ik vrees niet meer voor u, maer ben voor u bevrijdt:
Ik moet nu eeuwelik in soete vreugden leven,
Hier in dit schoon Prieel, 't welk Godt my heeft gegeven;
Ik ben voor eeuwelik in dit Palleys geset,
En om hier in te zijn sal my noyt zijn belet:
Maer ik moet eeuwelik dees soete vreugde smaken,
'k En sal mijn leven hier niet kunnen uyt geraken;
Maer daer ik heden ben ik altijdt blijven moet,
Ja altijdt eeuwelik in dese vreugden soet.

GODT DE PRYS.

R E G I S T E R

der

L I E D E K E N S.

D e deugt/ de ware deugt/ is edelster dan gout.	191
Het selschap van een goede vrient.	192
O! wat bindt men al Beminders.	194
Salomon die sag een Hoere.	195
Als ik te recht (in mijn gemoet.)	197
Waer is mijn tijdt gebleven.	199
Gy Jeugden/ die nu heden zijt.	201
Het lijden (jonge Maegt) dat gy nu heden lijdt.	203
Als uwe vzeugt verdweenen.	204
Straet op/ bedaert/ o Jeugt! 't is tijdt.	206
Met hoop en vrees verslijt de Mensch sijn tijdt/ en leven.	207
Bruydegom/ met uwe Vrouw.	208
Mijn vziendt/ gy zijt nu dooz de roode Zee gegaen.	210
Als sich mijn Ziel verheft/ en klimt by Godt om hoog.	211
Wel Maegden wilt gy u vercierren.	212
Wy sien hoe alle dagen.	213
't Als goet/ zijt gy gesint voortaan.	215
Nademaal ik/ waerde Nichte.	216
Diens herte leydt bedwelmt in bocht.	218
Het geven is beswaerlik.	219
Als Nijdt des Menschen hert regeert.	221
't Als een wijs en machtig Man.	222
Wel Mensch waerom dus onvernoegt.	224
Mijn Heer! mijn Godt! mijn waerde Vader.	226
Dit Liedt moet ik in 't kort verhalen.	227
D' Een min vzeugt d' ander in. A schijven.	230
Al dzael ik wat met mijn Gedicht.	232
Niets heeft 'er duur op aerden.	234
De Menschen wenschen veel om rust.	235
Wel dien (sendt David) die niet gaet.	237
Du is de Winter henen.	239
Ep/ gy die d' Echt zijt in getreden.	241
't Geen (na gy segt) dat gy hebt voozgenamen.	242

R E G I S T E R:

Met hammer en berdziet/ met dzuk en herten-leet.	244
Laet ons eens dooz de Helden gaen.	245
Schoon of een Lichaem sterk is en volwassen.	248
't Verlies van goet kan dapper smerten.	250
O Sonde! boose Sonde.	251
Wat is de Werelt met haer luyfter.	254
De Werelt is seer vol dzoesheden.	257
Hoewel m' hier macht gewenschter leven.	260
't Is goedt hebt gy met uwe mondt.	261
Derhoort o Heere! mijn gebeden.	263
Een Gedicht ober mijn Geboozten-dag.	265
Men verscheyde Jongelingen.	267
Men mijn Eerwaerdige Stief-Moeder / ter eeren dien sel-	
he.	269
Men mijn Eerwaerdige Stief-Moeder.	271
Lof-Dicht : ober 't Godtsalig aasterben van mijn waerde	
Stief-Moeder.	273
Men C. J. Dochter.	275

Druk-fauten te verbeteren.

Pag. 83. regel 33. voor vleyt (leest) vlyt. pag. 134. regel 10. voor in (leest) in't. pag. 141. regel 8. voor toe gebracht (leest) toegebracht. noch pag. 141. regel 15. voor veruloet (leest) veruloeyt. pag. 152. regel 30. voor ouder (leest) ouders. pag. 157. regel 31. voor wanneer 't schielik (leest) wanneer 's schieelik. pag. 172. regel 4. voor liefd' (leest) liefde.

Voor de Boeke-binders.

Alfoo de losse Plaetjes die in dit Boekje ingebonden worden, de cijffer-letters die daer op staen meest qualik zijn, soo moeten die geset worden gelijk hier onder staet.

Abrahams Offerhande.	Fol. 14 ^o
Christi Geboorte.	14 ²
—— Kruycinge.	15 ^o
—— Hemelvaert.	16 ^o
Pinxter-dag.	168
Van de vijf wijse en dwase Maegden.	179
Kebes Tafereel.	184